

תוכן עניינים

5	דברי יו"ר הדירקטוריון
	דו"ח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017:
8	סקירה כלכלית, יעדים ואסטרטגיה
15	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
34	סקירת הסיכונים
69	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים
74	הצהרת המנכ"ל
75	הצהרת החשבונאי הראשי
76	הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
78	דוחות רואה החשבון המבקר
77	דוחות כספיים שנתיים מבוקרים
	ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי:
189	ממשל תאגידי
204	פרטים נוספים
220	נספחים
228	מילון מונחים
236	אינדקס

רשימת לוחות - דוח הדירקטוריון וההנהלה

1	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים	10
2	תמצית דוח רווח והפסד	17
3	הרכב וניתוח הרווח המימוני, נטו	17
4	נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית	18
5	פרטים לגבי ההוצאה (ההכנסה) בגין הפסדי אשראי	18
6	פירוט העמלות וההכנסות האחרות	20
7	פירוט ההוצאות התפעוליות והאחרות	20
8	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים	21
9	נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	22
10	אשראי לציבור, נטו לפי מגזרי פעילות	23
11	התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק	23
12	הרכב תיק ניירות הערך והתפלגותו לפי מגזרי ההצמדה השונים	24
13	התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	24
14	פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות	25
15	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים	25
16	הון והלימות ההון	25
17	סך ההכנסות לפי מגזרי פעילות	28
18	רווח (הפסד) נקי לפי מגזרי פעילות	28
19	יתרות מאזניות ממוצעות לפי מגזרי פעילות	29
20	אנשים פרטיים- משקי בית ובנקאות פרטית	30
21	עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים	31
22	איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי	37
23	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית	47
24	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית	49
25	תיאור חשיפת ההון הפנוי בפועל	51
26	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים	52
27	ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים	53
28	יחס כיסוי הנזילות	54
29	סך פקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות	55
30	דיון בגורמי סיכון	64
31	ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות	71

דברי יושב ראש הדירקטוריון לשנת 2017

אני מתכבד להציג בפניכם את הדוחות הכספיים של בנק מסד לשנת 2017.

הבנק שייך לקבוצת הבנק הבינלאומי, קבוצה בנקאית בעלת חוסן ואיתנות פיננסית. הבנק ממשיך לשמור על יציבות פיננסית גבוהה ומתמיד בהצלחה למול האתגרים העומדים בפניו. ביטוי לכך ניתן למצוא ביחס הלימות ההון גבוה ובתיק אשראי איכותי, הנגזר מאסטרטגיה, המשקפת תיאבון סיכון מידתי. ביום 27 באפריל 2017, החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד לבעלי המניות של הבנק בסך 40 מיליוני ש"ח. הדיבידנד שולם ביום 30 ביוני 2017.

הרווח הנקי גדל בשנת 2017 ב-25.4% והסתכם בסך של 52.8 מיליון ש"ח. התשואה על ההון עמדה על 9.1%. שמירת האיתנות הפיננסית של הבנק מתבטאת, בין היתר, בהמשך הגידול בהון המיוחס לבעלי מניות הבנק בשיעור של 2.5%, כאשר יחס הון עצמי רובד 1 הגיע ל-11.87% ויחס ההון הכולל ל-12.95% ויחס היעילות הגיע ל-66%. בשנת 2017 המשיכה המערכת הבנקאית להתמודד עם סביבה כלכלית מאתגרת, המאופיינת בסביבת ריבית נמוכה, לצד המשך התגברות הרגולציה והתחרות מצד גופים חוץ בנקאיים ושחקנים חדשים בזירה הפיננסית. מעבר לכך, להתפתחויות בתחום כרטיסי האשראי ובעולם התשלומים, השפעות ניכרות על המערכת הבנקאית. חדשנות דיגיטלית באה לידי ביטוי במערכת הבנקאית ומציבה בפניה הזדמנויות לחדשנות ולהתייעלות, אך גם מחייבת אותה לבצע השקעות משמעותיות. הבנקים נכנסו לזירת הבנקאות הדיגיטלית ונקטו בגישות שונות ליישום החדשנות הדיגיטלית.

הבנק מתנהל על פי תכנית אסטרטגית שגובשה לשנים 2017-2021, שעיקרה המשך המיקוד וההתמחות במגזר עובדי הוראה וחינוך, המשך הגדלת חלקו במגזר הערבי באוכלוסיית עובדי הוראה, המשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור תהליכים תפעוליים, הרחבת השימוש בערוצים ישירים בקרב לקוחות הבנק ושיפור מדדי היעילות. הבנק אימץ את אסטרטגיית הדיגיטל של קבוצת הבינלאומי, המאפשרת מענה מותאם לצרכי הלקוח והנגשה של הצעות הערך הנכונות לו באמצעות הערוצים הישירים והדיגיטליים, תוך כדי שמירה עקבית על הערוץ האנושי. עיקרי התכנית האסטרטגית -

1. הבנק ממקד את עיקר פעילותו באוכלוסיית המורים, עובדי ההוראה ובני משפחותיהם.
2. העמקת פעילות בקרב עובדי ההוראה במגזר הערבי ובני משפחותיהם.
3. הרחבת הפרסה של מערך הסניפים קרוב לקהל היעד, באמצעות הפעלת סניפים ארעיים וזמניים.
4. הרחבת הפעילות במגזר הבנקאות הפרטית בקרב המורים ועובדי ההוראה תוך מינוף היתרון הקיים למורים בבנק.
5. מהלך צמיחה במגזר המסחרי, עסקים קטנים ובינוניים.
6. המשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור של תהליכים תפעוליים, הרחבת בנקאות בערוצים ישירים, ייעול שטחים בסניפים וכל זאת לשיפור מדדי היעילות.

בהתאם לכך, פועלת הקבוצה ליישום מתווה התייעלות אסטרטגי, אשר יתאים את רמת ההוצאות לרמת הפעילות הבנקאית בעידן תחרותי זה. כמו כן, במסגרת התוכנית האסטרטגית, הבנק מיישם מהלכי התייעלות ארוכי טווח החל משנת 2016 לתקופה של 5 שנים.

בנק מסד רואה עצמו מחויב להמשיך לפעול ולתרום למען קהילת המורים ועובדי ההוראה בעיקר בתחומי החינוך והחברה. הבנק שותף אסטרטגי מזה כ-7 שנים בעמותת "אתנה- תכנית מחשב נייד לכל מורה". העמותה והבנק שמו להם כמטרה להעצים ולקדם את מעמדם המקצועי של המורים בישראל ולהעניק להם כלים להעצמה אישית. במסגרת תכנית מחשב נייד לכל מורה חולקו השנה כ-700 מחשבים ניידים וכ-2,500 אייפדים למורי החינוך המיוחד. כמו כן חילקה הקרן טאבלטים ייחודיים למורים למדעים.

הנדבך המרכזי השנה ובשנים הבאות במסגרת התכנית יהיה הענקת אייפדים למורים לחינוך מיוחד במטרה להעצים ולשפר את יכולות הלימוד לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים.

בנוסף הבנק שותף במיזם "המורה של המדינה". ובין היתר תורם ומשתתף בפעילויות חינוכיות בבתי ספר, בעיקר באזורי הפריפריה. כמו כן מעניק הבנק מלגות לימודים לסטודנטים במכללות להוראה, שהינם המורים לעתיד. כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת הבינלאומי, הבנק רואה עצמו מחויב למעורבות פעילה בחברה ובקהילה,

לצד המנהיגות העסקית ויוזמה בתחום הכלכלי. קבוצת הבנק מקיימת פעילות קהילתית מגוונת ורחבת-היקף, בדגש על ילדים ונוער בסיכון, המוצאת ביטוי במעורבות חברתית ובפעילות התנדבותית ענפה. עובדי ומנהלי הבנק נוטלים חלק פעיל בהתנדבות חשובה זו.

הבנק ממשיך לתת דגש לשמירה על תיאבון הסיכון המידתי, תוך ניהול סיכונים מושכל והצגת יעדים עקביים. אין לי ספק שבשנים הקרובות נמשיך להתמודד בהצלחה עם אתגרים משמעותיים בתוך הבנק ומחוצה לו, תוך שמירה על מתווה צמיחה עקבי ויציבות פיננסית איתנה. כל זאת מתאפשר הודות להנהלת הבנק שמנווטת את הבנק בהצלחה וכמובן למנהלי ועובדי הבנק, שהם הנכס העיקרי שלנו ולהם תודתי נתונה.

אילן בצרי
יו"ר הדירקטוריון

26 בפברואר 2018

דוח הדירקטוריון וההנהלה

סקירה כלכלית, יעדים ואסטרטגיה

8	תיאור פעילות הבנק
10	מידע כספי תמציתי עיקרי
11	הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
13	יעדים ואסטרטגיה

דוח הדירקטוריון והנהלה לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2017

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 26 בפברואר 2018, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מסד בע"מ לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017. הדוחות ערוכים על פי המתכונות שקבע המפקח על הבנקים והנתונים מבוססים בסכומים מדווחים.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

תאור פעילות הבנק

הבנק שייך לקבוצת הבנק הבינלאומי, קבוצה בנקאית בעלת חוסן ואיתנות פיננסית. הבנק ממקד את עיקר פעילותו באוכלוסיית המורים, עובדי הוראה ובני משפחותיהם. הפעילות הבנקאית של הבנק מתרכזת בעיקר בתיווך פיננסי בין מפקידים ללווים, העומד ביסודה של הבנקאות המסחרית. ההכנסות מפעילות זו מקבלות ביטוי בהכנסות ריבית, נטו ומהוות את מקור הרווח העיקרי של הבנק, וכן בשירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות במגוון רחב של פעילויות. הבנק פועל באמצעות 15 סניפים ו-6 שלוחות והוא מספק מגוון רחב של שירותים בנקאיים ופיננסיים לקוחותיו.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות הסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות ובעיקר התפתחות המשבר הכלכלי העולמי והשפעתו על מצב הנזילות והיציבות בשוקי ההון בחברות עסקיות בארץ ובעולם, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, שערי מניות, מחירי איגרות חוב, התנהגות המתחרים ושינוי בתנאי התחרות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות הנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק טבלת גורמי סיכון דלהלן.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל, וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים.

התפתחויות בתוצאות הכספיות

הרווח הנקי של הבנק הסתכם בשנת 2017 ב- 52.8 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 42.1 מיליוני ש"ח בשנת 2016, גידול בשיעור של 25.4%.

להלן עיקרי השינויים בסעיפי הרווח והפסד בשנת 2017, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

- גידול בהכנסות ריבית נטו בסך 21.1 מיליוני ש"ח.
- קיטון בהכנסות שאינן מריבית בסך 3.5 מיליוני ש"ח.
- גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 2.4 מיליוני ש"ח.
- קיטון בהוצאות התפעוליות והאחרות בסך 1.4 מיליוני ש"ח.
- גידול בהפרשה למיסים על הרווח בסך 5.9 מיליוני ש"ח.

התשואה נטו על ההון הסתכמה בשנת 2017 ב- 9.1%, בהשוואה ל- 7.6% בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון הרביעי של שנת 2017 הסתכמה התשואה נטו על ההון ב- 9.3%, בהשוואה ל- 9.1% בתקופה המקבילה אשתקד.

סך נכסי הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-7,732.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 7,115.4 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-4,282.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 3,853.8 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו ב-6,253.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 5,720.7 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

ההון ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-591.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-577.3 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 2.5%.

יחס הון למאזן ליום 31 בדצמבר 2017 הגיע ל-7.7% בהשוואה ל- 8.1% ליום 31 בדצמבר 2016.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2017 הגיע ל- 12.95% לעומת 14.31% ביום 31 בדצמבר 2016. מגבלת הדירקטוריון 12.85%, נדרש על פי הוראות בנק ישראל 12.5%.

יחס הון רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2017 הגיע ל- 11.87% לעומת 13.17% ביום 31 בדצמבר 2016. מגבלת הדירקטוריון 10.5%, נדרש על פי הוראות בנק ישראל 9.0%.

יחס כיסוי הנזילות לרבעון הרביעי של שנת 2017 הינו 202%, לעומת 270% ברבעון המקביל אשתקד.

יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2017 הינו 6.99%, לעומת 7.39% ביום 31 בדצמבר 2016.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

2013	2014	2015	2016	2017	יחסים פיננסיים עיקריים
מדדי ביצוע					
8.3%	8.0%	7.1%	7.6%	9.1%	תשואה להון
0.7%	0.7%	0.6%	0.6%	0.7%	תשואה לנכסים
15.13%	14.50%	13.76%	13.17%	11.87%	יחס הון עצמי רובד 1
		7.59%	7.39%	6.99%	יחס המינוף ⁽¹⁾
		340%	270%	202%	יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
75.3%	70.3%	73.9%	71.1%	66.0%	יחס יעילות
מדדי איכות אשראי					
1.27%	1.46%	1.11%	1.27%	1.34%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
1.46%	1.13%	0.60%	0.89%	0.95%	שיעור חובות פגומים וחובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
87.18%	133.05%	222.29%	180.29%	164.12%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור פגום
0.25%	0.12%	0.37%	(0.10%)	0.04%	שיעור מחיקות חשבונאיות, נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד⁽²⁾					
2013	2014	2015	2016	2017	
במיליוני ש"ח					
36.9	38.7	36.5	42.1	52.8	רווח נקי
154.0	152.7	156.3	176.5	197.6	הכנסות ריבית, נטו
4.0	12.0	4.5	7.3	9.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
95.7	100.3	86.7	81.3	77.8	הכנסות שאינן מריבית
79.0	78.1	79.0	76.5	75.4	מזה: עמלות
188.1	177.9	179.5	183.3	181.9	הוצאות תפעוליות ואחרות
103.3	88.3	89.9	91.9	93.2	מזה: משכורות והוצאות נלוות
0.25	0.26	0.24	0.28	0.35	רווח נקי למניה (בסיסי ומדולל)
נתונים עיקריים מהמאזן⁽²⁾					
2013	2014	2015	2016	2017	
במיליוני ש"ח					
5,130.3	5,700.9	6,421.0	7,115.4	7,732.8	סך כל הנכסים
1,394.3	1,291.4	1,456.9	1,780.2	2,178.7	מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים
743.4	517.0	789.8	786.0	576.5	ניירות ערך
2,906.9	3,182.3	3,475.0	3,853.8	4,282.8	אשראי לציבור, נטו
-	620.6	618.0	618.0	618.0	אשראי לממשלה
4,663.9	5,199.1	5,883.4	6,538.1	7,140.9	סך כל ההתחייבויות
58.9	377.3	373.5	325.8	362.1	מזה: פקדונות מבנקים
4,151.8	4,367.5	5,028.3	5,720.7	6,253.8	פקדונות הציבור
466.4	501.8	537.6	577.3	591.9	הון
נתונים נוספים					
2013	2014	2015	2016	2017	
316	320	318	309	302	מספר משרות
1.5%	1.4%	1.2%	1.1%	1.0%	יחס עמלות לסך הנכסים

(1) בהתאם להוראות בנק ישראל יחס המינוף ויחס כיסוי הנזילות חושבו החל משנת 2015. לפיכך לא מוצגים נתוני השוואה.
(2) לגילוי בדבר דוח רווח והפסד - מידע רב תקופתי ומאזן מאוחד - מידע רב תקופתי, ראה נספחים 2 ו-4 בפרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים.

הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

פעילות הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים שבהם הינם:

- סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפים ולווים).
- סיכוני שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הריבית.
- סיכוני נזילות.
- סיכונים תפעוליים.
- סיכון ציות והלבנת הון.
- סיכון אסטרטגי.
- סיכון מוניטין.
- סיכון משפטי.

כל הסיכונים המהותיים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) הבנק מבצע תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

סיכונים מתפתחים

להלן פרטים בדבר הסיכונים המתפתחים העיקריים:

סיכונים מתפתחים מובילים מהותיים

1. סיכון תחרותי - אסטרטגי-הסביבה הרגולטורית ממשיכה באינטנסיביות לקדם מהלכים המגבירים את רמת התחרות, כגון "חוק שטרומ" (החוק להגברת התחרות במערכת הבנקאות), יישום הוראות רגולטוריות שונות (בדגש על עולמות האשראי והגברת התחרות), איומים תחרותיים מצד מגוון גורמים בשוק (בנקים, שחקנים פיננסיים אחרים וחברות הזנק) והתפתחויות טכנולוגיות וצרכניות, הפרדת חברות כרטיסי האשראי וכו'.
- סיכונים הקשורים למגמות חברתיות וצרכניות, לרגולציה ולחקיקה, לסביבה מאקרו-כלכלית תנודתית, משפיעים על שינויים במודל העסקי, ובכלל זה מגמת המעבר ל"בנקאות דיגיטלית" החדשה, המבוססת על הדיגיטל. כל אלה משפיעים על סביבת הפעילות של הבנק, וצפויים להוביל לעליית רמת התחרות, בפרט על מגזר הקמעונאות והעסקים הקטנים.
- המהפכה הדיגיטלית נמשכת ביתר שאת וקיימים איומים תחרותיים מצד שחקניות טכנולוגיה והצורך לעמוד בתחרות מחייב השקעות מיכוניות משמעותיות.
- הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר מגמות מקרו כלכליות, רגולטוריות, תחרותיות וטכנולוגיות. מניתוח השלכות של מגמות אלו יש לציין כי הינן מגלמות מחד סיכונים ומאידך גם הזדמנויות עבור הבנק.
- סיכונים הנובעים מחדשנות בבנקאות בתקשורת - בנק ישראל מקדם, במקביל למגמה העולמית, התפתחויות בבנקאות הדיגיטלית ומאפשר חופש פעולה גדול יותר בתחום, ובמקביל דורש לשפר את המסגרת הקיימת לניהול הסיכונים והתאמתה לסביבה הטכנולוגית הדינמית. בנושא זה טמון סיכון אסטרטגי כחלק מהגברת התחרותיות בשוק הבנקאי. התכנית האסטרטגית של הקבוצה כוללת התייחסות להתפתחויות אלו תוך קידום החדשנות בתחום.

• אסטרטגיית הבנק ותיאבון הסיכון של הבנק הינם מידתיים ולאחרונה הוקמה בחברת האם מחלקת "חדשנות ודיגיטל".

• דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית - התחרות הגוברת במערכת הפיננסית וסביבת הריבית הנמוכה, על רקע דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית מצד הפיקוח על הבנקים, הובילו לקידום מהלכי התייעלות במסגרתם ננקטו צעדים שונים לרבות שינויים ביעדי הבנק ארוכי הטווח בד בבד עם התייעלות בהוצאות ובעקבות כך שיפור יחסי היעילות. בהמשך למהלכי התייעלות בהם נקט הבנק בשנים האחרונות, לבנק מהלכי התייעלות, הכוללים, בין היתר, המשך הרחבת פעילות באמצעים דיגיטליים; צמצום במספר הסניפים ושיפורים בתהליכי עבודה בסניפים ובמטה.

2. סיכון רגולטורי - מקורו של הסיכון בהתגברות הדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם, במגבלות המוטלות על הבנק ו/או בהיערכות הנדרשת מהבנק כתוצאה משינויים והתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, אשר ליוויים, יישומם והטמעתם עלולים לגרום לעלויות כבדות. תמורות ותחרותיות במערכת הפיננסית הנובעות מהרגולציה ויישום רפורמות, מגבירים את אי הוודאות בסביבה התחרותית. ישנן מחויבויות רגולטוריות רבות המובילות להשקעות גדולות (מיכוניות למשל). הרגולציה עלולה, מחד, להוות איום תחרותי לבנק, ומאידך, עשויה ליצור הזדמנויות עסקיות. סיכון רוחבי זה מנוהל לרוחב הבנק, בעיקר כחלק מהסיכון המשפטי, סיכון הציות וסיכון אסטרטגיה. ההיבטים הרגולטוריים - משפטיים מפוקחים ומנוהלים ע"י המערך המשפטי בחברת האם והייעוץ המשפטי בבנק ומופעלות בגינם בקורות נאותות לגידור הסיכון. בהיבט האסטרטגי-תכנית העבודה מתייחסת להשפעות אפשריות שצינו לעיל, ולקחה בחשבון את תיקוני החקיקה הנדונים (בהם גלומות גם הזדמנויות וגם מגבלות לבנק) בין היתר, באמצעות שילוב בתכניות של פיתוח האפיקים הדיגיטליים.

3. סיכויי סייבר ואבטחת מידע (כחלק מהסיכון התפעולי) בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 361,357 ו-367. סיכון סייבר מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. לסיכויי סייבר, דלף מידע ואבטחת מידע פוטנציאל גבוה לגרימת נזק בהתממש אירוע משמעותי בעלויות שיקום גבוהות. החדשנות בבנקאות בתקשורת גוררת סיכונים תפעוליים בדגש על סיכויי סייבר ואבטחת מידע, עקב כך, לצורך ניהול נאות של סיכויי סייבר, הורחבה והותאמה המסגרת הקיימת של ניהול סיכויי טכנולוגיית המידע ואבטחת מידע בבנק בהיבטי תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. הבנק נוקט בפעולות מניעה רבות להפחתת הסיכון כולל קידום מודעות בתחומי הסייבר ואבטחת מידע וביצוע תרגילים. בנוסף נבנתה אסטרטגיה ונכתבה מדיניות הגנת סייבר ואבטחת מידע ומונה מנהל הגנת סייבר שאחראי ליישום המדיניות. ניהול הגנת הסייבר מבוצע גם באמצעות שתי מסגרות האחת בראשות ה-CRO הקבוצתי "וועדת היגוי ניהול הגנת הסייבר" והשנייה בראשות מנהל הגנת הסייבר "פורום מודיעין סייבר". הקבוצה נערכה ליישום הוראת נב"ת 367 - "בנקאות בתקשורת" שנכנסה לתוקף ב-01.01.2017 ועודכנה ב-25.12.17 באמצעות ביצוע סקר פערים ובניית תכנית עבודה בהתאם, גיבוש ואישור מדיניות בנקאות בתקשורת. במסגרת יישום ההוראה מתקיימים בבנק פורומים למעקב אחר התפתחויות בתחום, ומבוצעים דיווחים לגורמים הרלוונטיים בהתאם למדיניות. בנוסף, במהלך דצמבר 2017 רכשה הקבוצה פוליסת ביטוח ייעודית המכסה כשל מחשובי כתוצאה מאירוע סייבר.

4. סיכון התנהלות (כחלק מסיכון הציות) - הבנק נדרש להטמיע ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותו מול לקוחותיו וחיוזק עקרונות אלו בהתנהלותה השוטפת. ככלל, נדרש הבנק לוודא כי ההצעות הניתנות ללקוח מותאמות לצרכיו. אי עמידה בסטנדרט התנהלות ראוי חושפת את הבנק לסיכונים שונים כמו סיכויי ציות, משפטי, מוניטין וכיו"ב. ברבעון הראשון של 2017 אושרה מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה (conduct risk) כחלק ממדיניות הציות ואחד מיעדי 2018 של קצין הציות הינו לפעול להטמעת העקרונות בקרב האגפים השונים.

5. סיכונים חוצי גבולות (CROSS BORDER) (כחלק מסיכון הציות) - הבנק פועל בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיה, מספק הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים ציית שמקורם בפעילות חוצה גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניטין. נקבעה מדיניות ייעודית לנושא, נקבעו נהלי עבודה, הוחלט על שורה של צעדים אופרטיביים לניהול וצמצום הסיכון, זוהו וסומנו חשבוניות בסיכון גבוה בהיבטי סיכונים חוצי גבולות ובוצע וממשיך להתבצע מהלך להחתמת לקוחות אלו על הצהרות לעניין חבויות המס וויתור על סודיות. הבנק עמד בהנחיות המפקח. בנוסף, מדינת ישראל הודיעה באוקטובר 2014 לארגון ה-OECD כי תאמץ את הסטנדרט לחילופי מידע לצורכי מס (CRS) בין מדינות וזאת בדרך של חתימה על הסכמים עם רשויות רלבנטיות במדינות שונות. הבנק והקבוצה נערכים לאיסוף המידע מלקוחות רלבנטיים לצורך יישום החקיקה האמורה להיחקק בישראל לכשתיכנס לתוקף.

למידע נוסף ראה פרק סקירת הסיכונים להלן ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

יעדים ואסטרטגיה

התכנית האסטרטגית

הבנק מתנהל על פי תכנית אסטרטגית שגובשה לשנים 2017-2021, שעיקרה המשך המיקוד העסקי וההתמחות במגזר עובדי הוראה וחינוך, המשך הגדלת חלקו במגזר הערבי באוכלוסית עובדי הוראה, המשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור תהליכים תפעוליים, הרחבת השימוש בערוצים ישירים בקרב לקוחות הבנק ושיפור מדדי היעילות. עיקרי התכנית האסטרטגית -

1. הבנק ממקד את עיקר פעילותו באוכלוסיית המורים, עובדי ההוראה ובני משפחותיהם.
2. העמקת פעילות בקרב עובדי ההוראה במגזר הערבי ובני משפחותיהם.
3. הרחבת הפריסה של מערך הסניפים קרוב לקהל היעד, באמצעות הפעלת סניפים ארעיים וזמניים.
4. הרחבת הפעילות במגזר הבנקאות הפרטית בקרב המורים ועובדי ההוראה תוך מינוף היתרון הקיים למורים בבנק.
5. מהלך צמיחה במגזר המסחרי, עסקים קטנים ובינוניים.
6. המשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור של תהליכים תפעוליים, הרחבת בנקאות בערוצים ישירים, יעול שטחים בסניפים ושיפור יחס הכיסוי התפעולי.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

15	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
17	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
21	המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
28	מגזרי הפעילות הפיקוחיים

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

ההתפתחויות הכלכליות העיקריות בישראל

להלן ההתפתחויות הכלכליות העיקריות שהשפיעו על הסביבה הכלכלית בה פעל ענף הבנקאות בישראל בשנת 2017.

צמיחה

האינדיקטורים לפעילות הריאלית שפורסמו, ממשיכים להיות חיוביים ומעידים כי המשק הוסיף לצמוח גם בשנת 2017, כאשר שוק העבודה ממשיך להפגין עוצמה, עם שיעורי אבטלה נמוכים יחסית ולאורך זמן נחזית מגמה של התגברות הצמיחה. פרמטר נוסף המצביע על התאוששות הוא המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל אשר עלה במהלך שנת 2017 ב-3.3%.

בסקירת חטיבת המחקר של בנק ישראל, מחודש ינואר 2018 הועלתה תחזית צמיחת התוצר לשנת 2018 ל-3.4%, בהשוואה ל-3.3% בתחזית הקודמת. תחזית הצמיחה לשנת 2019 הינה 3.5%.

תקציב המדינה

בשנת 2017 נמדד גירעון בסך 24.8 מיליארד ש"ח בפעילותה התקציבית של הממשלה שהם כ- 1.97% מהתמ"ג, בהשוואה לגירעון בסך 25.9 מיליארד ש"ח שהם כ-2.15% מהתמ"ג שנמדד בשנת 2016. במהלך חודש אוגוסט 2017, עידכנה חברת הדירוג S&P את תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל באשר לחוב במטבע חוץ מ"נייטרלי" ל"חיובי" ואישררה אותו ברמה של A+.

אינפלציה

שנת 2017 היתה השנה הראשונה בה נרשמה אינפלציה חיובית במשק אם כי עדיין נמוכה יחסית, לאחר שלוש שנים בהן שררה אינפלציה שלילית. מדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2017 בשיעור של 0.4% (מדד "בגין"). המדד "הידוע" עלה בשיעור של 0.3%. על פי הערכת בנק ישראל האינפלציה בשנת 2018 תעמוד על 1%, בגבול התחתון של יעד יציבות המחירים של הממשלה (3% - 1%) ובשנת 2019 תעמוד האינפלציה על 1.4%. נכון לחודש ינואר 2018, ציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון ל-12 החודשים העוקבים, עומדות על שיעור נמוך של 0.5%.

שוק הדיור

בחודשים האחרונים נרשמה התמתנות בקצב עליית מחירי הדיור. על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נרשמה ירידה של כ-0.3% במחירי הדירות בחודשים אוקטובר-נובמבר 2017, בהשוואה לחודשים ספטמבר-אוקטובר 2017. מחירי העסקאות בחודשים אוקטובר-נובמבר 2017 עלו ב-2.4%, בהשוואה לחודשים המקבילים אשתקד. מספר הדירות החדשות שנמכרו באחד עשר החודשים הראשונים של שנת 2017 נמוך בכ-19% לעומת התקופה המקבילה אשתקד (נתונים מנוכי עונתיות).

שוק העבודה

שיעורי האבטלה ממשיכים להיות נמוכים אם כי בעלייה קלה לאחרונה. שיעור האבטלה בחודש נובמבר 2017 עמד על 4.3%.

שער החליפין

בשנת 2017, ירד שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור חד של כ-9.8%. שער החליפין של השקל מול האירו עלה בשיעור של כ-2.7%.

בשנת 2017 בנק ישראל המשיך במגמת רכישות מט"ח, בין היתר, על מנת למתן את השפעת התמורה ממכירת הגז על התחזקות השקל. בנק ישראל הודיע כי במהלך 2018 ימשיך ברכישות המט"ח, במסגרת התוכנית לקיזוז השפעת הפקת הגז.

ריבית בנק ישראל

במהלך שנת 2017, נותרה הריבית יציבה בשיעור של 0.1%, על רקע האינפלציה הנמוכה. על פי הערכת בנק ישראל הריבית צפויה להיוותר ברמתה הנוכחית עד הרבעון השלישי של שנת 2018 וצפויה לעלות לשיעור של 0.25% ברבעון הרביעי של שנת 2018 ולהמשיך לעלות לשיעור של 0.5% ברבעון השלישי של 2019.

הסביבה הגלובלית

הנתונים לגבי הכלכלה העולמית מוסיפים להצביע על שיפור. תחזיות הצמיחה שבות ומתעדכנות כלפי מעלה, כך שבחודש ינואר 2018 קרן המטבע הבינ"ל העלתה את תחזיותיה לצמיחה העולמית בגין שנת 2018 ו-2019 ל-3.9% בהשוואה לתחזית של 3.7% שניתנה באוקטובר 2017. במקביל נמשך השיפור בסחר העולמי.

שוקי ההון

בשוק ההון המקומי, במהלך שנת 2017 נרשמה מגמה חיובית במדדי המניות העיקריים: מדד ת"א 125 עלה בכ-6.4%, מדד ת"א 35 עלה בכ-2.7%, מדד האג"ח הכללי עלה בשיעור של כ-4.7%. במחזורי המסחר היומיים הממוצעים נרשמו עליות במדדי המניות (ת"א 35 ו-125) וירידות בתחום האג"ח. מדד ה-S&P-500 עלה בכ-19.4% במהלך שנת 2017. באירופה, עלה מדד היורוסטוקס-600 בכ-7.7%, ומדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) עלה בכ-34.3%.

לפרטים נוספים, ראה התפתחויות עיקריות בארץ ובעולם, לפרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי של הבנק הסתכם בשנת 2017 ב- 52.8 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 42.1 מיליוני ש"ח בשנת 2016, גידול בשיעור של 25.4%.

הרווח הנקי למניה (בסיסי ומדולל) הסתכם בשנת 2017 ב-0.35 ש"ח, בהשוואה ל-0.28 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הנקי להון הסתכמה בשנת 2017 ב- 9.1%, בהשוואה ל- 7.6% בתקופה המקבילה אשתקד.

תמצית דוח רווח והפסד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2016	שינוי	
מיליוני ש"ח			
199.8	181.0	18.8	רווח מימוני נטו ⁽¹⁾
9.7	7.3	2.4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
190.1	173.7	16.4	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
75.6	76.8	(1.2)	עמלות והכנסות אחרות
181.9	183.3	(1.4)	הוצאות תפעוליות ואחרות
83.8	67.2	16.6	רווח לפני מסים
31.0	25.1	5.9	הפרשה למסים על הרווח
52.8	42.1	10.7	רווח נקי
9.1%	7.6%	1.5	תשואת הרווח הנקי

(1) ראה הרכב הרווח המימוני להלן.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

להלן הרכב הרווח המימוני, נטו:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2016		
מיליוני ש"ח			
206.7	180.3		הכנסות ריבית
9.1	3.8		הוצאות ריבית
197.6	176.5		הכנסות ריבית, נטו
2.2	4.5		הכנסות מימון שאינן מריבית
199.8	181.0		סך הרווח המימוני, נטו

2016				2017				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
40.4	45.8	47.0	47.1	48.9	53.9	49.7	54.2	הכנסות ריבית
(5.0)	4.7	4.3	(0.2)	0.5	7.9	(1.7)	2.4	הוצאות (הכנסות) ריבית
45.4	41.1	42.7	47.3	48.4	46.0	51.4	51.8	הכנסות ריבית, נטו
0.7	1.3	0.2	2.3	(1.0)	0.4	2.2	0.6	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
46.1	42.4	42.9	49.6	47.4	46.4	53.6	52.4	סך הרווח המימוני, נטו

הכנסות ריבית על נכסים הסתכמו בשנת 2017 ב- 206.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 180.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 14.6%.

להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על הכנסות הריבית בשנת 2017:

- הכנסות ריבית מאשראי לציבור הסתכמו ב- 191.6 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-169.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 12.8%. הגידול נבע בעיקר מעליה בהיקף האשראי לציבור.
- הכנסות מיקדונות בבנק ישראל וממזומנים הסתכמו ב- 0.6 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 0.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 14.2%, הנובע בעיקר מירידה בהיקף היתרות.
- הכנסות מפקדונות בבנקים הסתכמו ב- 10.3 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 6.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 63.5%. זאת בעיקר עקב גידול משמעותי ביתרות הממוצעות של הפקדונות.
- הכנסות מאיגרות חוב הסתכמו ב-4.2 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 3.5 מיליוני ש"ח, גידול של 20.0%. זאת בעיקר עקב שינוי בתמהיל ההשקעות.

הוצאות ריבית על התחייבויות הסתכמו בשנת 2017 ב- 9.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 3.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 139.5%. זאת בעיקר עקב גידול בהיקפי הפקדונות ועליית המדד בשנת 2017, לעומת מדד שלילי בשנת 2016.

להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
2016	2017	
באחוזים		
2.96	3.14	שיעור ההכנסה על נכסים נושאי ריבית
0.11	0.25	שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות ריבית
2.85	2.89	פער הריבית הכולל
2.90	3.00	יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית

לפירוט דוח שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית, ראה נספח 1 לפרק מממשל תאגידי.

הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2017 ב- 9.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 7.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן פרטים לגבי ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
2016	2017	
מיליוני ש"ח		
13.6	8.4	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(8.0)	(7.9)	קיטון בהפרשה הפרטנית וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
5.6	0.5	הוצאה פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
1.7	9.2	הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי
7.3	9.7	סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי
		מזה:
7.1	4.2	הוצאות בגין אשראי מסחרי/עסקי
0.2	5.5	הוצאות בגין אשראי פרטי
7.3	9.7	סך הכל
		שיעור ההפרשה להפסדי אשראי:
0.71%	0.44%	מסחרי/עסקי
0.01%	0.16%	אנשים פרטיים
		שיעור ההפרשה להפסדי אשראי:
0.15%	0.22%	מאזני
0.10%	0.15%	מאזני וחוץ מאזני
0.15%	0.01%	שיעור ההוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.08%	0.23%	שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.20%	0.24%	שיעור סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור

למידע נוסף בדבר ההוצאות בגין הפסדי אשראי ראה פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון ופרק סקירת הסיכונים להלן.

הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2017 הסתכמו ב- 187.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 169.2 מיליון ש"ח בשנת 2016, גידול בשיעור של 11.1%.

הכנסות שאינן מריבית

להלן התפתחות ההכנסות שאינן מריבית לפי מגזרי פעילות פיקוחיים עיקריים (במיליוני ש"ח):

השינוי	לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
	2016	2017	
%	מיליוני ש"ח		
(1%)	60.4	59.8	אנשים פרטיים
(4%)	16.4	15.8	מסחרי/עסקי
(51%)	4.5	2.2	ניהול פיננסי
(4%)	81.3	77.8	סך הכל

הכנסות מימון שאינן מריבית בשנת 2017 הסתכמו ב- 2.2 בהשוואה ל- 4.5 מיליוני ש"ח אשתקד, קיטון בשיעור של 51.1%.

- להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על הכנסות המימון שאינן מריבית בשנת 2017:
- גידול בהכנסות ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה והתאמה לשווי הוגן שנזקפו לדוח רווח והפסד אשר הסתכמו בשנת 2017 ב- 3.9 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 3.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
 - מכשירים פיננסיים נגזרים, נטו, הכוללים את התוצאות נטו מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, בשנת 2017 נרשם הפסד בסך 0.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה לרווח של- 0.6 מיליוני ש"ח בשנת 2016.
 - הפרשי שער- בשנת 2017 נרשם הפסד של 1.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה לרווח בסך 1.0 בתקופה המקבילה אשתקד.

עמלות הסתכמו בשנת 2017 ב- 75.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 76.5 מיליוני ש"ח בשנת 2016. קיטון בשיעור של 1.4%.

להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על ההכנסות מעמלות בשנת 2017:

להלן התפלגות העמלות:

עמלות:	לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר	
	2016	2017
	במיליוני ש"ח	
ניהול חשבון	22.3	23.0
כרטיסי אשראי	13.9	10.3
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים ועמלות הפצה	22.0	22.9
טיפול באשראי	4.8	6.3
הפרשי המרה	3.7	3.8
פעילות סחר חוץ	0.6	0.7
עמלות מעסקי מימון	2.7	2.5
עמלות אחרות	6.5	5.9
סך כל העמלות	76.5	75.4

- הוצאות תפעוליות ואחרות** בשנת 2017 הסתכמו ב- 181.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 183.3 מיליוני ש"ח בשנת 2016, להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת 2017:
- הוצאות שכר הסתכמו ב- 93.2 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 91.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
 - אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ב- 30.7 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 34.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון בשיעור 11.0%. הקיטון נובע מצעדי התייעלות של הבנק.

- הוצאות אחרות הסתכמו ב-58.0 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-56.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. גידול בשיעור 1.9%.

להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על ההוצאות האחרות בשנת 2017:

- הוצאות מחשב הסתכמו ב-33.0 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-31.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מגידול בפעילות המחשב והרחבת השרותים הממוכנים.
- הוצאות שיווק ופרסום הסתכמו ב-7.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-6.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר עקב קמפיינים שיווקיים במדיות השונות.
- הוצאות בגין שירותים מקצועיים הסתכמו ב-5.7 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-5.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפרשה למיסים על הרווח בשנת 2017 הסתכמה ב-31.0 מיליוני ש"ח, לעומת 25.1 מיליוני ש"ח בשנה הקודמת. הגידול בהפרשה למיסים נובע מגידול ברווח לפני מיסים בתקופה. שיעור המס האפקטיבי בשנת 2017 הגיע ל-37.0% בהשוואה לשיעור המס הסטטוטורי שהינו 35.0%. הפער נובע בעיקרו מהוצאות לא מוכרות והפרשים קבועים.

סך הרווח הכולל בשנת 2017 הסתכם ב-54.6 מיליוני ש"ח, סכום זה הושפע מהרווח השנתי הנקי של הבנק בסך 52.8 מיליוני ש"ח, מהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי שוק בסך של 2.6 מיליוני ש"ח נטו ומהטבות לעובדים בסך שלילי של 0.8 מיליוני ש"ח נטו.

לפירוט ההכנסות וההוצאות לפי רבעונים בשנים 2016 ו-2017 ראה נספח 3 לפרק ממשל תאגידי, נספחים.

המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות ההון והלימות ההון

סך נכסי הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-7,732.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-7,115.4 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 8.7%.

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים (במיליוני ש"ח):

השינוי	לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
	2016	2017	
%	מיליוני ש"ח		
8.7	7,115.4	7,732.8	סך כל המאזן
22.4	1,780.2	2,178.7	מזומנים ופקדונות בבנקים
(26.7)	786.0	576.5	ניירות ערך
11.1	3,853.8	4,282.8	אשראי לציבור, נטו
-	618.0	618.0	אשראי לממשלה
9.3	5,720.7	6,253.8	פקדונות הציבור
2.5	577.3	591.9	הון

מזומנים ופקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-2,178.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-1,780.2 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 22.4%. הגידול נובע בעיקר מהפקדות בין בנקאיות בחברת האם.

31.12.16	31.12.17	
951.5	892.2	מזומנים ופקדונות בבנק ישראל
828.7	1,286.5	פקדונות בבנקים מסחריים
1,780.2	2,178.7	סך הכל

אשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-4,282.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-3,853.8 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 11.1%. על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, האשראי לציבור כולל יתרות בגין פעילות בכרטיסי אשראי אשר הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2017 ב-457.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-433.3 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2016.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר		יתרה ליום 31 בדצמבר			
2016	2017	שינוי	2016	2017	
%	%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
					מטבע ישראלי:
96.3	96.6	11.5	3,710.1	4,135.2	לא צמוד
3.2	3.1	8.0	124.3	134.2	צמוד למדד
0.5	0.3	(30.9)	19.4	13.4	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	11.1	3,853.8	4,282.8	סך הכל

אשראי לציבור, ברוטו, לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות:

יתרה ליום			
	31.12.16	31.12.17	
שינוי	מיליוני ש"ח		
ב-%			
(1.3)	111.4	110.0	עסקים גדולים
17.8	215.0	253.3	עסקים בינוניים
(12.8)	679.4	592.1	עסקים קטנים וזעירים
16.8	2,896.2	3,384.1	משקי בית
120.0	0.5	1.1	בנקאות פרטית
(57.1)	0.7	0.3	גופים מוסדיים
11.2	3,903.2	4,340.9	סך הכל
מזה אשראי צרכני ללא כרטיסי אשראי			
19.4	2,433.7	2,904.7	משקי בית
150.0	0.4	1.0	בנקאות פרטית
19.4	2,434.1	2,905.7	סך הכל

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור, ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי. סיכון האשראי הכולל לציבור, הסתכם ביום 31 בדצמבר 2017 ב-6,287.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-5,732.4 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2016.

להלן מידע לגבי התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017			ענף משק
חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	ליום 31 בדצמבר 2016	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	ליום 31 בדצמבר 2017	
שינוי %	במיליוני ש"ח		שינוי %	במיליוני ש"ח		
2.0	1.1	60.8	1.0	62.0		שירותים פיננסיים
(5.3)	6.7	384.7	5.8	364.2		בינוי ונדל"ן
11.1	2.1	121.2	2.1	134.7		תעשייה
(14.7)	3.0	173.1	2.3	147.7		מסחר
(16.1)	0.2	9.3	0.1	7.8		מידע ותקשורת
13.7	78.2	4,486.0	81.1	5,099.2		לקוחות פרטיים
(5.2)	8.7	497.3	7.6	471.5		אחרים
9.7	100.0	5,732.4	100.0	6,287.1		סך הכל

ההשקעות בניירות הערך הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2017 ב-576.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-786.0 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2016. בתקופה זאת חלה עליה בשווי ההוגן של תיק ניירות הערך הזמינים למכירה בסך 7.9 מיליוני ש"ח שנזקפה להון. כמו כן נזקף לרווח והפסד רווח בסך של 3.9 מיליוני ש"ח בגין ניירות ערך שמומשו מהתיק הזמין למכירה.

להלן הרכב התיק:

חלק מסך ניירות הערך		יתרה ליום		
31.12.16	31.12.17	31.12.16	31.12.17	
ב- %		במיליוני ש"ח		
95.1	95.7	747.5	551.4	איגרות חוב של ממשלת ישראל
0.5	-	3.8	-	איגרות חוב של ממשלות זרות
2.9	2.4	22.9	13.9	איגרות חוב של בנקים בישראל
1.5	1.9	11.8	11.2	איגרות חוב של אחרים בישראל
100.0	100.0	786.0	576.5	סך הכל

התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך ניירות הערך		יתרה ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
%		מיליוני ש"ח		
				מטבע ישראלי:
76.9	71.4	(31.9)	(192.5)	לא צמוד
19.1	20.3	(22.4)	(33.6)	צמוד למדד
4.0	8.3	52.7	16.6	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	(26.7)	(209.5)	סך הכל

בניינים וציוד - העלות המופחתת ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב- 37.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-38.7 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2016.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו ב-6,253.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-5,720.7 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 9.3%.

להלן התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר		יתרה ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
%		מיליוני ש"ח		
				מטבע ישראלי:
83.3	83.9	10.1	483.5	לא צמוד*
10.8	9.7	(2.3)	(14.2)	צמוד למדד**
5.9	6.4	19.0	63.8	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	9.3	533.1	סך הכל

* כולל יתרות פקדונות ברירה שקל/מדד ליום 31 בדצמבר 2017 בסך 31.3 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 44.6) המוצגים לפי המסלול הגובר.

** כולל יתרות פקדונות ברירה שקל/מדד ליום 31 בדצמבר 2017 בסך 1.5 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 0.7) המוצגים לפי המסלול הגובר.

פקדונות של גופים מוסדיים בישראל ליום 31 לדצמבר 2017 שנכללו בפקדונות הציבור הסתכמו לסך של 63.4 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-45.2 מיליון ש"ח ליום 31 לדצמבר 2016.

פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.16	31.12.17	
ב-%	מיליוני ש"ח		
(2.4)	211.8	206.8	עסקים גדולים
103.6	144.3	293.8	עסקים בינוניים
(2.2)	624.2	610.7	עסקים קטנים וזעירים
8.6	4,594.4	4,990.4	משקי בית
(12.0)	100.8	88.7	בנקאות פרטית
40.3	45.2	63.4	גופים מוסדיים
9.3	5,720.7	6,253.8	סך הכל

פעילות חוץ-מאזנית

להלן ההתפתחות ביתרות הנכסים החוץ-מאזניים של לקוחות הבנק (במיליוני ש"ח):

31.12.16	31.12.17	
3,345	3,768	בתיקי ניירות ערך

הון והלימות ההון

ההון ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-591.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-577.3 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 2.5%. במהלך שנת 2017 חולק דיבידנד בסך 40 מיליוני ש"ח. לפרטים בדבר התפתחות הרווח הכולל האחר, ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר.

הלימות ההון

יחסי הון מינימליים

ביום 30 במאי 2013 פירסם בנק ישראל תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 201-205, 208, 211 ו-299 בנושא "מדידה והלימות ההון", אשר מאמצות את הוראות באזל. מועד יישומן לראשונה נקבע ליום 1 בינואר 2014, כאשר היישום יהיה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

הוראות אלו כוללות דרישה לעמידה ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% וזאת לגבי כל תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (וכלל את הבנק).

יעדי ההון הפנימיים כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-31.12.16, אשר אושר ביום 16 ביולי 2017, הינם כדלקמן:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ- 10.5% עד ליום 31.12.19, ויחס ההון הכולל לא יפחת מ- 12.85% עד ליום 31.12.19.

- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ- 7.5% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ- 11%.

בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי ינוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון מיום 1 בינואר 2017 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 50%.

התייעלות תפעולית

ביום 12 בינואר 2016 הופץ מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. לפי המכתב, דירקטוריון הבנק יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאי המכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התכנית לעניין חישוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר. בהמשך למהלכי התייעלות בהם נקט הבנק, ביום 14 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק את מהלכי התייעלות במסגרת תכנית רב-שנתית שעלותה הוערכה בכ- 3.5 מיליוני ש"ח (לפני השפעת המס). במסגרת מהלכי התייעלות נכללו בין היתר הרחבת פעילות באמצעים דיגיטליים, צמצום בשטחי הסניפים ושיפורים בתהליכי עבודה בסניפים ובמטה והטמעתם בתכנית האסטרטגית הרב-שנתית של הבנק. השפעת מהלכי התייעלות על יחס ההון לרכיבי סיכון מוערך בקיטון של כ-0.05% ונזקפת, כאמור לשיעורין על פני 5 שנים.

יישום ההוראות

כאמור לעיל, הבנק מיישם את הוראות באזל לפי הוראות בנק ישראל. במסגרת הנדבך הראשון - הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל לסיכוני אשראי, השוק והסיכונים התפעוליים.

במסגרת הנדבך השני - הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק. מסמך ה-ICAAP לנתוני 31 בדצמבר 2016 אושר בדירקטוריון הבנק ביום 16 ביולי 2017.

31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	
568.0	583.7	1. הון לצורך חישוב יחס ההון:
49.1	53.2	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
617.1	636.9	הון רובד 2, לאחר ניכויים
		סך הכל הון כולל
		2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
3,908.0	4,510.7	סיכון אשראי
16.4	4.3	סיכונים שוק
389.0	404.7	סיכון תפעולי
4,313.4	4,919.7	סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון
		3. יחס ההון לרכיבי סיכון:
13.17%	11.87%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.31%	12.95%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0%	9.0%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
12.5%	12.5%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2017 עמד על 11.87%, בהשוואה ל-13.17% ליום 31 בדצמבר 2016. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2017 עמד על 12.95%, בהשוואה ל-14.31% ליום 31 בדצמבר 2016. ההון הכולל ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-636.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-617.1 מיליוני ש"ח ב-31 בדצמבר 2016. הגידול בבסיס ההון נבע בעיקר מהרווח השנתי בסך של 52.8 מיליוני ש"ח. גידול זה קוּוַז בחלקו מדיבידנד ששולם בסך של 40.0 מיליוני ש"ח.

נכסי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו ב-4,919.7 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-4,313.4 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. העלייה בנכסי הסיכון נובעת בעיקר מגידול באשראי לציבור.

יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים – ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%. תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע על פי ההוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, נדרש להגדיל את יחס המינוף בשיעורים רבעונים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018. יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2017 עומד על 6.99%.

חלוקת דיבידנד

ביום 27 באפריל 2017, החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד לבעלי המניות של הבנק בסך 40 מיליוני ש"ח. הדיבידנד שולם ביום 30 ביוני 2017.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בבאור 24' לדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוח, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים.

להגדרות המגזרים הפיקוחיים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה באור 24 לדוחות הכספיים.

לפירוט בדבר מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה, ראה באור 24' לדוחות הכספיים.

להלן תמצית התפתחות תוצאות הפעילות לפי מגזרים:

חלק המגזר מסך ההכנסות		לשנה שנתיימה ביום		א. סך ההכנסות*	
31.12.16	31.12.17	השינוי	31.12.16	31.12.17	
ב- %		במיליוני ש"ח			
1.1	1.2	13.8	2.9	3.3	מגזר עסקים גדולים
2.8	3.5	36.6	7.1	9.7	מגזר עסקים בינוניים
15.7	12.9	(12.8)	40.6	35.4	מגזר עסקים קטנים וזעירים
73.5	75.7	10.0	189.6	208.5	מגזר משקי בית
0.5	0.5	25.0	1.2	1.5	מגזר בנקאות פרטית
-	-	-	0.1	0.1	גופים מוסדיים
6.3	6.1	3.7	16.3	16.9	מגזר ניהול פיננסי
100.0	100.0	6.8	257.8	275.4	סך הכל

לשנה שנתיימה ביום		ב. רווח (הפסד) נקי	
השינוי	31.12.16	31.12.17	
במיליוני ש"ח			
50.0	0.6	0.9	מגזר עסקים גדולים
-	(0.2)	2.4	מגזר עסקים בינוניים
14.1	7.8	8.9	מגזר עסקים קטנים וזעירים
23.7	26.2	32.4	מגזר משקי בית
33.3	0.3	0.4	מגזר בנקאות פרטית
50.0	(0.2)	(0.3)	גופים מוסדיים
6.6	7.6	8.1	מגזר ניהול פיננסי
25.4	42.1	52.8	סך הכל

* כולל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.

סך כל הנכסים					ג. יתרות מאזניות ממוצעות*
% מסך כל הנכסים		לשנה שנסתיימה ביום			
31.12.16	31.12.17	השינוי	31.12.16	31.12.17	
ב- %	ב- %	ב- %	במיליוני ש"ח		
1.7	1.2	(21.4)	115.7	90.9	מגזר עסקים גדולים
2.7	3.2	30.2	181.7	236.6	מגזר עסקים בינוניים
9.2	9.0	5.2	620.3	652.6	מגזר עסקים קטנים וזעירים
41.1	42.8	12.0	2,783.5	3,116.5	מגזר משקי בית
-	-	16.7	0.6	0.7	מגזר בנקאות פרטית
-	-	(81.0)	2.1	0.4	גופים מוסדיים
45.3	43.8	4.1	3,060.6	3,186.5	מגזר ניהול פיננסי
100.0	100.0	7.7	6,764.5	7,284.2	סך הכל

סך כל ההתחייבויות					
% מסך כל ההתחייבויות		לשנה שנסתיימה ביום			
31.12.16	31.12.17	השינוי	31.12.16	31.12.17	
ב- %	ב- %	ב- %	במיליוני ש"ח		
2.8	3.2	24.0	172.8	214.3	מגזר עסקים גדולים
2.0	3.2	66.7	126.8	211.4	מגזר עסקים בינוניים
10.0	7.2	(22.6)	619.0	479.4	מגזר עסקים קטנים וזעירים
77.2	77.9	8.9	4,797.2	5,224.8	מגזר משקי בית
1.3	1.3	7.3	78.3	84.0	מגזר בנקאות פרטית
0.6	0.5	(0.5)	36.9	36.7	גופים מוסדיים
6.1	6.7	19.4	378.0	451.4	מגזר ניהול פיננסי
100.0	100.0	7.9	6,209.0	6,702.0	סך הכל

* היתרה הממוצעת של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד ממגזרי הלקוחות משקפת את היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ופקדונות הציבור בהתאמה.

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

להלן נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			
מגזר בנקאות	מגזר משקי בית	סך הכל	מגזר בנקאות	מגזר משקי בית	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
130.4	0.2	130.2	150.2	0.3	149.9	הכנסות ריבית, נטו
60.4	1.0	59.4	59.8	1.2	58.6	סך ההכנסות שאינן מריבית
190.8	1.2	189.6	210.0	1.5	208.5	סך הכנסות
0.2	-	0.2	5.5	-	5.5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
148.3	0.7	147.6	152.5	0.9	151.6	הוצאות תפעוליות ואחרות
26.5	0.3	26.2	32.8	0.4	32.4	רווח נקי
2,784.1	0.6	2,783.5	3,117.2	0.7	3,116.5	יתרה ממוצעת של נכסים
2,896.7	0.5	2,896.2	3,385.2	1.1	3,384.1	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
4,875.5	78.3	4,797.2	5,308.8	84.0	5,224.8	יתרה ממוצעת של התחייבויות
4,965.2	100.8	4,594.4	5,079.1	88.7	4,990.4	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

הרווח הנקי במגזר האנשים הפרטיים, הכולל את מגזר משקי הבית והבנקאות הפרטית הסתכם ב-32.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-26.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 24%. הגידול ברווח נבע בעיקר עקב עלייה בהכנסות מריבית אשראי.

סך כל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-150.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-130.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 15%. העלייה נובעת בעיקר מגידול בהיקף הפעילות.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-59.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-60.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 1%. הירידה נובעת בעיקר מקיטון בהכנסות מעמלות כרטיסי אשראי.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-152.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-148.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 3%.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-3,385.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-2,896.7 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול של 17%. חלקו נובע מהעברת לקוחות ממגזר עסקים קטנים וזעירים למגזר משקי בית.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו ב-5,079.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-4,695.2 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול של 8%.

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

להלן נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			
מגזר עסקים קטנים וזעירים	מגזר עסקים בינוניים	מגזר עסקים גדולים	סך הכל	מגזר עסקים קטנים וזעירים	מגזר עסקים בינוניים	מגזר עסקים גדולים	סך הכל
במיליוני ש"ח							
23.4	7.2	2.0	32.6	26.4	5.6	2.2	34.2
12.0	2.5	1.3	15.8	14.2	1.5	0.7	16.4
35.4	9.7	3.3	48.4	40.6	7.1	2.9	50.6
1.0	3.2	-	4.2	1.1	6.0	-	7.1
20.2	2.7	1.9	24.8	27.0	1.4	2.1	30.5
8.9	2.4	0.9	12.2	7.8	(0.2)	0.6	8.2
652.6	236.6	90.9	980.1	620.3	181.7	115.7	917.7
592.1	253.3	110.0	955.4	679.4	215.0	111.4	1,005.8
479.4	211.4	214.3	905.1	619.0	126.8	172.8	918.6
610.7	293.8	206.8	1,111.3	624.2	144.3	211.8	980.3

הרווח הנקי של מגזרי העסקים הקטנים והזעירים, הבינוניים והגדולים הסתכם ב-12.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-8.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 49%. הגידול ברווח נובע בעיקר מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי ומחסכון בהוצאות התפעוליות. ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-4.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-7.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 41%.

סך כל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-32.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-34.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 5%.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-15.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-16.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 4%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-24.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-30.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון של 19%, הנובע בעיקר מחסכון בהוצאות התפעוליות.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-955.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-1,005.8 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, קיטון של 5%.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו ב-1,111.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-980.3 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול של 13%.

מגזר ניהול פיננסי

סך כל ההכנסות המשויכות למגזר זה הסתכמו ב-16.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-16.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 4%. הגידול נובע משינוי בתמהיל ההשקעות של הבנק. הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי הסתכם ב-8.1 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 7%, הנובע מגידול בהכנסות המגזר.

סקירת הסיכונים

34	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
35	סיכון אשראי
45	סיכון שוק
53	סיכון נזילות
55	סיכון מימון
56	סיכון תפעולי
58	סיכונים אחרים

סקירת הסיכונים

כללי

- א. פעילותו של הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, סיכוני שוק, סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים וסיכון ציות והלבנת הון.
- כל הסיכונים העיקריים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים ובאחריותם. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) הבנק מבצע תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.
- ב. מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מוכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בבנק, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.
- ג. תפישת הסיכון הכוללת של הבנק עולה בקנה אחד עם המסגרת שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתת על העיקרון כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחומים והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על-פי אמות מידה מקובלות.
- ד. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות ניהול הסיכונים והחשבונאי הראשי הבלתי תלויים ומנהל הסיכונים הראשי וקו ההגנה השלישי שמקיים מערך הביקורת הפנימית והחיצונית.
- ה. מנהל הסיכונים הראשי - מר דורון סגל נושא באחריות מפורשת לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו.
- ו. האחראים על ניהול הסיכונים הינם:
- מר יעקב שורי, מנכ"ל הבנק, משמש כמנהל סיכונים פיננסיים.
 - גברת רונית עוזיאל, סמנכ"ל, ראש אגף אשראי, משמשת כמנהלת סיכוני האשראי.
 - מר גבריאל טייטל, סמנכ"ל, ראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות, משמש כמנהל סיכון אסטרטגי ומוניטין.
 - מר דורון סגל, מנהל המחלקה לניהול סיכונים, משמש כמנהל סיכונים תפעוליים והמשכיות עסקית.
 - עו"ד חוה אלקוני-נוימן, היועצת המשפטית של הבנק, משמשת כמנהלת הסיכונים המשפטיים.
 - עו"ד לימור אזולאי משמשת כמנהלת סיכוני ציות במסגרת תפקידה כקצין הציות הראשי, ובכלל זה בין היתר, מנהלת סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור, אחראית יחידת האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך וסיכונים חוצי גבולות. כמו כן, מונתה כ- Responsible Officer (הממונה) על יישום הוראות ה-FATCA.
 - מר רון גריסר, מנכ"ל מתף - מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ משמש כמנהל סיכוני IT.
 - מר יהושע פלג, מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע, משמש כמנהל סיכוני הסייבר.
- ז. סיכונים נוספים כדוגמת סיכוני רגולציה וחקיקה מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל ועל ידי חברי ההנהלה בתחומים הנתונים לאחריותם.
- ח. ניהול הסיכונים מתבצע על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון המתבססת על מדיניות הקבוצה ועל בסיס מתודולוגיית סיכון קבוצתית תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בבנק. מנהל הסיכונים הראשי כפוף למנכ"ל הבנק ומונחה מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי הקבוצתי.

ט. מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי המחלקה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.

י. במסגרת מסמך הסיכונים מוצגים כלל הסיכונים, שאליהם חשוף הבנק במסגרת פעולותיו, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי וכן את תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.

במסמך מוצגת סקירת מנהל הסיכונים הראשי על מצב ניהול הסיכונים בבנק ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול היחידה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות ככל שננקטו על ידי היחידה ברבעון הרלוונטי.

יא. הבנק מיישם מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית, במסגרתו נבחנת התממשות כלל הסיכונים המהותיים והשפעתם על בסיס ההון ויחס ההון לרכיבי סיכון. תרחישי הקיצון הינם צופי פני עתיד ומשמשים ככלי נוסף לניהול הסיכונים ולאנדיקציה באשר להון שיידרש לספיגת הפסדים במקרה של זעזועים גדולים. חשיבות תרחישי הקיצון באה לידי ביטוי גם בתהליכי תכנון ההון.

לתיאור תיאבון הסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים, ראה התייחסות במסגרת תיאור הסיכונים העיקריים המופיעים להלן.

למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה גילויים פיקוחיים נוספים ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אשראי

כללי

סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, של הבנק, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי. סיכון האשראי מנוהל באמצעות יישום מדיניות אשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקן 311.

מדיניות ותיאבון סיכון

כללי

המחלקה לניהול סיכונים מובילה את תהליך גיבוש מדיניות האשראי, תוך שיתוף הגורמים האחראים על מתן האשראי בבנק. מסמך מדיניות האשראי נדון ומאושר לפחות אחת לשנה על ידי ההנהלה, וועדת אשראי ועסקים ובדירקטוריון הבנק, ומתעדכן על פי השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם, שינויים ברגולציה וכיו"ב, כמפורט בהמשך. נהלי הבנק בתחום האשראי וניהול סיכון האשראי תומכים ומבטאים מדיניות זו הלכה למעשה. דירקטוריון הבנק התווה אסטרטגיה לצמצום חשיפה בלתי רצויה לסיכון באמצעות הגדרת התיאבון לסיכון. במסגרת זו הוגדרו תחומי פעילות שאינם במיקוד השיווקי של הבנק, במידה שרמת הסיכון הטמונה בהם גבוהה או רמת השליטה והבקרה עליהם אינה גבוהה, אף אם התשואה הפוטנציאלית העשויה להתקבל מהם גבוהה.

תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, תואם פעילות בנקאית זהירה, תואם לדרישות הפיקוחיות ותואם להיקף פעילות הבנק וצביונו. בהתאם, מדיניות הבנק כוללת הגדרת עקרונות מפורטים בכל ענף ותחום לרבות מגבלות פרטניות ברמת תתי-ענפים ומוצרים המאופיינים ברמת סיכון גבוהה.

מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכוני האשראי

לבנק מודלים פנימיים שפיתח לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות הלקוח המתבססים ברובם על פרמטרים אובייקטיביים בקשר עם מצבו של הלקוח (מאפייני הלקוח, תמהיל הביטחונות, החוסן הפיננסי המשתקף מן הדוחות הכספיים של הלקוח, נתונים ענפיים וכיו"ב).

מדיניות ניהול מערך הביטחונות

לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כביטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההישענות עליהם, שנקבעו על פי נסיון העבר. מדיניות ההישענות על ביטחונות היא מידתית ומתבססת על השווי ההוגן העדכני של הביטחון, על נזילותו ועל מהירות מימושו בעת הצורך.

מדיניות איתור וטיפול בחובות בעייתיים וההפרשות להפסדי אשראי

- בבנק קיימים תהליכים מובנים לזיהוי ואיתור מוקדם של לווים בעייתיים. הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כבעייתיים ומדיניות למדידת הפרשה להפסדי אשראי על מנת לקיים הפרשה ברמה המתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים.
- במסגרת הבנק פועלת יחידה ייעודית לטיפול בחובות בעייתיים.
- כאמור בפרק מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים, בהתאם להוראה החדשה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור.

פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני אשראי

הבנק מקיים מעטפת נאותה של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה וביקורת על תהליך ניהול סיכוני האשראי. תפיסת הניהול והבקרה של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכוני אשראי ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו. ניהול החשיפה לסיכוני האשראי נבחן ומבוקר באופן שוטף, במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה וכן על ידי דרגי הביניים, כמפורט בדוח הסיכונים באינטרנט. לבנק מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו כביטחון בתיקי הלקוחות ומערכת המנהלת מעקב אחר שווים של הנכסים, המאפשרת מעקב יומי שוטף.

ניהול סיכונים סביבתיים

במסגרת מדיניות האשראי של הבנק, אושרה מדיניות לניהול סיכונים סביבתיים בתחום האשראי. בנושא זה הסתייע הבנק ביועצים חיצוניים והטמיע מתודולוגיה קבוצתית לניהול סיכונים סביבתיים.

דיווח על החשיפה לסיכוני אשראי

הנהלה ודירקטוריון הבנק מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני אשראי, ובחתיכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה. בנוסף, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווחת החשיפה לסיכוני אשראי, בהשוואה למסגרות, למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ולסמכויות כנדרש בהוראות 310 ו-311 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

ליום 31 בדצמבר 2017, אין קבוצת לווים אשר חבובה נטו, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון.

איכות אשראי וסיכון אשראי בעייתי

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיביו השונים, הכולל רכיבים חוץ-מאזניים הסתכם ב- 84.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 70.8 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 19.4%.

יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בגין הציבור בבנק, עמד ב- 31 בדצמבר 2017 על 1.3%, בהשוואה ל- 1.2% בשנת 2016. 13% מסיכון האשראי הבעייתי בבנק משויכים לענף הבינוי והנדל"ן, 38% לענף הלקוחות הפרטיים, 25% לענף המסחר ו-6% לענף תחבורה ואחסנה. יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 1.3% בהשוואה ל- 1.2% בשנת 2016.

למידע נוסף בדבר איכות האשראי ראה באור ב.25(1) לדוחות הכספיים.

1. סיכון אשראי בעייתי

במיליוני ש"ח			31 בדצמבר 2017			31 בדצמבר 2016		
			מאזני	חוץ מאזני	כולל	מאזני	חוץ מאזני	כולל
סיכון אשראי פגום			35.4	-	35.4	27.4	0.3	27.7
סיכון אשראי נחות			5.8	-	5.8	7.1	-	7.1
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת			43.1	0.2	43.3	35.9	0.1	36.0
סך הכל סיכון אשראי בעייתי			84.3	0.2	84.5	70.4	0.4	70.8
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר			5.8	-	5.8	7.2	-	7.2

במיליוני ש"ח		31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2016
2. נכסים שאינם מבצעים			
חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית		30.0	24.8
3. נכסים פגומים מבצעים			
חובות פגומים בארגון מחדש		5.4	2.6

4. שינויים בחובות הפגומים

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	במיליוני ש"ח
17.6	27.4	יתרת חובות פגומים לתחילת תקופה
25.9	23.1	סיווגים חדשים
(0.1)	-	ביטול סיווגים
(11.3)	(8.8)	גביית חובות פגומים
(4.7)	(6.3)	מחיקות חשבונאיות
27.4	35.4	יתרת חובות פגומים לסוף תקופה

5. מדדי סיכון

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	
0.89%	0.95%	שיעור חובות פגומים או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור מזה:
0.64%	0.69%	שיעור יתרת האשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
0.18%	0.13%	שיעור יתרת האשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום ויותר מיתרת האשראי לציבור
1.24%	1.34%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון האשראי הכולל בגין הציבור
0.20%	0.24%	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של אשראי לציבור
(0.10%)	0.04%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של אשראי לציבור
1.27%	1.34%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
180.29%	164.12%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור פגום
142.88%	141.02%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור בפיגור של 90 יום או יותר
(6.7%)	3.0%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

סיכון אשראי לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2017									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)				
מזה:			הפסדי אשראי (4)		פעילות לווים בישראל				
יתרת ההפרשה	הוצאות בגין הפסדי חשבונאיות נטו	מחיקות הפסדי אשראי	פגום	בעייתי (6)	חובות (2)	סך הכל	בעייתי (6)	אשראי (5)	סך הכל
0.1	**_	**_	-	**_	30.4	32.6	**_	32.6	32.6
**_	-	**_	-	-	**_	**_	-	**_	**_
3.6	0.1	2.2	1.5	9.8	116.7	134.7	9.8	123.1	134.7
6.2	(0.3)	0.3	7.9	8.1	178.5	260.4	9.0	252.2	261.4
2.3	-	0.1	2.0	2.0	93.7	102.8	2.0	100.9	102.8
0.1	-	**_	-	-	16.0	19.1	-	29.2	29.2
6.7	0.2	1.1	4.1	20.9	131.2	147.7	20.9	114.6	147.7
0.1	-	**_	**_	-	9.7	14.0	**_	13.6	14.0
1.4	0.2	1.2	-	5.0	55.1	68.6	5.0	63.0	68.6
**_	0.3	(0.3)	0.3	0.3	5.7	7.8	0.3	7.5	7.8
0.2	(0.1)	(0.1)	0.1	0.1	58.6	62.0	0.1	61.9	62.0
0.6	(0.2)	0.3	2.0	2.4	50.5	64.1	2.4	61.3	64.1
0.9	**_	(0.6)	2.8	2.8	209.6	263.0	2.9	258.1	263.0
22.2	0.2	4.2	20.7	51.4	955.7	1,176.8	52.4	1,118.0	1,187.9
37.9	1.6	5.5	14.7	32.1	3,385.2	5,099.1	32.1	4,838.2	5,099.2
60.1	1.8	9.7	35.4	83.5	4,340.9	6,275.9	84.5	5,956.2	6,287.1
-	-	-	-	-	1,286.4	1,286.4	-	1,301.4	1,301.4
-	-	-	-	-	618.0	618.0	-	1,169.3	1,169.3
60.1	1.8	9.7	35.4	83.5	6,245.3	8,180.3	84.5	8,426.9	8,757.8

** נמוך מ-50 אלפי ש"ח.

(1) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 6,245.3 מיליוני ש"ח, 576.5 מיליוני ש"ח, 1.0 מיליוני ש"ח ו-1,935.0 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

סיכון אשראי לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2016									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)							סיכון אשראי כולל (1)		
הפסדי אשראי (4)			מזה:				פעילות לווים בישראל ציבור-מסחרי		
יתרת ההפרשה	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי (6)	חובות (2)	סך הכל	דירוג ביצוע אשראי (5)	בעייתי (6)	סך הכל
0.1	-	0.1	-	0.1	15.2	18.4	18.4	0.1	18.4
-	-	-	-	-	0.2	0.2	0.2	-	0.2
1.4	(0.2)	(0.2)	0.2	0.4	105.0	121.1	120.6	0.4	121.2
5.7	0.5	4.8	7.4	7.6	206.4	304.8	297.1	8.8	306.0
2.2	(2.0)	(0.4)	1.9	1.9	73.1	78.7	76.8	1.9	78.7
-	-	-	-	-	10.4	11.8	22.4	-	22.4
6.0	0.2	2.3	4.3	24.7	155.6	173.1	134.3	24.7	173.1
0.1	-	-	-	-	12.3	16.3	15.7	-	16.3
0.4	0.4	0.3	0.2	0.2	45.7	59.7	50.4	0.2	59.7
0.6	(0.7)	(0.1)	1.1	1.1	6.2	9.3	8.3	1.1	9.3
0.2	(0.1)	-	-	-	56.8	60.8	60.8	-	60.8
0.4	(0.1)	(0.2)	0.5	0.9	58.5	77.0	76.0	0.9	77.0
1.1	0.1	0.5	0.6	1.5	261.1	303.3	297.8	1.5	303.3
18.2	(1.9)	7.1	16.2	38.4	1,006.5	1,234.5	1,178.8	39.6	1,246.4
34.0	(1.6)	0.2	11.5	31.2	2,896.7	4,486.0	4,270.3	31.2	4,486.0
52.2	(3.5)	7.3	27.7	69.6	3,903.2	5,720.5	5,449.1	70.8	5,732.4
-	-	-	-	-	828.7	828.7	852.5	-	852.5
-	-	-	-	-	618.0	618.0	1,365.5	-	1,365.5
52.2	(3.5)	7.3	27.7	69.6	5,349.9	7,167.2	7,667.1	70.8	7,950.4
פעילות לווים בחו"ל									
-	-	-	-	-	-	-	3.8	-	3.8
52.2	(3.5)	7.3	27.7	69.6	5,349.9	7,167.2	7,670.9	70.8	7,954.2

** נמוך מ-50 אלפי ש"ח.

(1) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 5,349.9 מיליוני ש"ח, 786.0 מיליוני ש"ח, 1.0 מיליוני ש"ח ו-1,817.3 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים

כללי

הצריכה הפרטית נמצאת בשנים האחרונות במגמת צמיחה וכפועל יוצא גם היקף האשראי לאנשים פרטיים. הבנק מעמיד אשראי צרכני למשקי הבית, המורכב בעיקר מלקוחות שכירים, שעיקרם במערכת החינוך. מדיניות האשראי לאנשים פרטיים, משקפת למעשה את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי רמות הסיכון שברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל. תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, תואם פעילות בנקאית זהירה, תואם לדרישות הפיקוחיות ותואם להיקף פעילות הבנק ולצביונו.

המדיניות מתבססת על מערכת פנימית לדירוג סיכון האשראי לאנשים פרטיים על פי מודלים סטטיסטיים המתעדכנים באופן שוטף וכן על ידי כללים עסקיים ועקרונות למתן אשראי בהתאם לבחינת כושר ההחזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית הלווה. תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות האשראי של הבנק באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות למתן אשראי ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, וכן בתהליכי בקרה ובתהליכי עבודה מובנים, בקווי הבקרה השונים. מודלים של דירוג סיכונים אשראי משמשים את הבנק הן בתהליך החיתום של האשראי בסניפים והן בהעמדת אשראי ישיר באמצעות האינטרנט, האפליקציה ובקול סנטר. המלצות האשראי הנגזרות מהמודלים הסטטיסטיים, יחד עם נהלי הבנק הנסמכים על מדיניות האשראי והמגבלות האיכותיות והכמותיות הכלולות בה, מגלמים את תיאבון הסיכון המידתי של הבנק בתחום האשראי הצרכני.

הבנק מתמקד באשראי קמעונאי, המאופיין ברמת פיזור גבוהה ורמת סיכון נמוכה. הבנק פועל ליישם מתכונת עבודה סדורה המגדירה, בין היתר, מדיניות ממוקדת לקוח. אוכלוסיית היעד מאופיינת בביטחון תעסוקתי, מקורות הכנסה יציבים וכושר החזר מוכח הזקוקה למימון בתחום הצרכני. חלק מן ההלוואות לאוכלוסייה זו מוענק בין היתר במסגרת מכרז החשב הכללי למתן הלוואות רווחה לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה. במסגרת המכרז הבנק מעמיד לעובדי ההוראה הלוואות מחשבון החשב הכללי כאמור. גובה הלוואות החשכ"ל הינן בסכום מירבי של עד 25 אלפי ש"ח ולתקופת זמן של עד 5 שנים, בהתאם לסוגי ההלוואות בתנאי המכרז. תשלומי הלוואות אלו ואחרות מבוצעים בניכוי משכר.

כ-71% מהאשראי של אנשים פרטיים הינו בגין לקוחות בעלי הכנסה קבועה מעל 10 אלפי ש"ח. הבנק אינו מעניק הלוואות לדיר. הלוואות אלו ניתנות על ידי חברת האם.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים

השינוי באחוזים	31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	
	במיליוני ש"ח		
3.6	743.9	770.9	יתרות עובר ושב ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
21.4	2,152.8	2,614.3	הלוואות אחרות
16.9	2,896.7	3,385.2	סך הכל סיכון אשראי מאזני
6.1	619.8	657.6	מסגרת עו"ש לא מנוצלת
8.4	739.3	801.6	מסגרת כרטיסי אשראי לא מנוצלת
10.7	230.2	254.7	סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
7.8	1,589.3	1,713.9	סך סיכון אשראי חוץ מאזני
13.7	4,486.0	5,099.1	סך הכל סיכון אשראי כולל
			ממוצע היקף האשראי, כולל משיכות יתר בעו"ש, כרטיסי
12.0	2,784.1	3,117.2	אשראי והלוואות

להלן התפלגות סיכון האשראי הבעייתי מסך החובות לאנשים פרטיים

	31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2016	השינוי באחוזים
	במיליוני ש"ח		
סיכון אשראי פגום	14.7	11.5	27.8
סיכון אשראי בעייתי לא פגום	17.2	19.7	(12.7)
סיכון אשראי לא בעייתי	3,353.3	2,865.5	17.0
סך כל סיכון אשראי	3,385.2	2,896.7	16.9
*מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר	5.4	6.1	(11.5)
יתרת ארגוני החוב שבהסדר מתוך האשראי הבעייתי	12.8	10.5	21.9
שיעור ההוצאה להפסדי אשראי מסך האשראי	0.16%	0.01%	

תיאור הפעילות

א. חיתום האשראי למשקי בית

חיתום האשראי הצרכני מבוצע בהתחשב בפרמטרים אישיים של הלקוח ומשקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי. תפיסה זו משתקפת היטב במגבלות כמותיות ואיכותיות וכן באמצעות מגוון רחב של נוהלי אשראי, תהליכי עבודה מובנים ותהליכי בקרה הדוקים בקווי הבקרה השונים.

הבנק נותן מענה לצרכי האשראי של הלקוח בהתאם ליכולת ההחזר ודירוג האשראי. כמו כן מציע אשראי ללקוחותיו באופן יזום על בסיס ניטור מאפייני הסיכון של הלקוח ואיתור צרכיו. בתהליך החיתום נבחנים מספר קריטריונים אשר מהווים כלי תומך החלטה, בין היתר, חוסנו הפיננסי, התנהלותו בחשבון, מטרת האשראי, פעילות הלקוח בבנק, דירוג סיכון האשראי, כושר החזר, תמהיל האשראי הכולל בחשבון והתאמתו לצורכי הלקוח וכל מידע נוסף אשר בידו לסייע בתהליך החיתום. תהליך זה מושתת על ערכי הוגנות ושקיפות כלפי הלקוח, כאשר בשיחות יזומות של הבנק (או אגב חשיפת הלקוח למידע שיווקי באתר האינטרנט או באפליקציה של הבנק) ניתן ללקוח גילוי מלא על הנכסים וההתחייבויות בחשבונו והתשואות בגינם ככל שניתן לחשבן. מידע זה נועד לאפשר ללקוח קבלת החלטה מושכלת בדבר כדאיות לקיחת ההלוואה, וזאת טרם ביצוע הפעולה.

הבנק נערך להרחבת היקפי הפעילות במגזר האשראי הצרכני, בין היתר, באמצעות ביצוע סגמנטציה של הלקוחות באופן שמאפשר התמחות והתייחסות מקצועית וזהירה תוך שמירה על סביבת בקרה נאותה וכן באמצעות הרחבת הפעילות הדיגיטלית תאפשר נטילת הלוואות און ליין, תוך שמירה על תיאבון סיכון מידתי.

ב. אופן פיקוח ומעקב על מאפייני הסיכון

לבנק ועובדיו התמחות ומיומנות גבוהה בתחום אשראי קמעונאי מתוקף ניסיונו רב השנים באשראי למשקי הבית. הבנק מכשיר את עובדיו ברמת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום האשראי ובעל מערכות ממוחשבות תומכות החלטה, בקרה ומעקב לאיתור מוקדם של לווים בפיגור או תסמינים שליליים.

מתוקף תיאבון הסיכון המידתי באשראי, הבנק פועל לפיזור סיכון רחב בין לקוחותיו. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת. הבקורות בנושא האשראי הצרכני מבוצעות באמצעות שלושת קווי ההגנה.

במסגרת הבקורות המבוצעות על ידי הקו הראשון: מעקב אחר חריגה ממסגרת עו"ש וחח"ד, בדיקת אשראי בעייתי בפיגור ובקרה אחר התפתחות האשראי הצרכני הבעייתי בסניפים, באמצעות מערכת לאיתור מוקדם.

בין השני קיימות מגוון בקורות, כאשר עיקרן נועדו לבחון את ההתנהלות הפיננסית בחשבונות ולאתר סימנים להתדרדרות במצב החוב. סימני התדרדרות יכולים לנבוע מירידה במחזורי פעילות, חריגות ממסגרות מאושרות וכדומה. בנוסף, הבנק משתמש במערכות ממוכנות תומכות כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים ומערכת סטטיסטית לניבוי כשל אשראי.

הקו השלישי, מערך הביקורת הפנימית, אחראי לביצוע ביקורת בלתי תלויה על ניהול הסיכון, מסגרת העבודה והבקורות לניטור סיכונים אשראי צרכני, לרבות עבודת קווי ההגנה הראשון והשני לסיכון זה.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים לפי התפלגות ההכנסה הקבועה בחשבון

סיכון אשראי חוץ מאזני	סך הכל סיכון אשראי מאזני	תיק נכסים פיננסיים** הגבוה מ-50 אלפי ש"ח	תיק נכסים פיננסיים** הנמוך מ-50 אלפי ש"ח	הכנסה קבועה לחשבון
				ללא הכנסה קבועה
7.8	29.3	2.2	27.1	נמוכה מ-10 אלפי ש"ח
730.1	963.6	88.0	875.6	הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח
532.7	1,435.2	246.5	1,188.7	גבוהה מ-20 אלפי ש"ח
443.3	957.1	273.1	684.0	סך הכל
1,713.9	3,385.2	609.8	2,775.4	

* הכנסה קבועה לחשבון, כהגדרתה בהוראת הדיווח לפיקוח 836 (משכורת בפועל, סך קצבאות, הפקדות מזומן והפקדות שיקים).
** תיק הנכסים הפיננסיים המקושר לחשבון, כגון: פקדונות כספיים (לרבות יתרות עו"ש), תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים.

התפלגות לפי התקופה הממוצעת שנותרה לפירעון (לפי המועד הסופי לפירעון ההלוואה)

תקופה	סיכון אשראי מאזני	תקופה לפירעון בשנים	נותרת ממוצעת
עד שנה	902.1	0.14	
משנה ועד שלוש שנים	466.5	2.13	
משלוש שנים ועד חמש שנים	733.4	4.16	
מחמש שנים ועד שבע שנים	454.1	6.00	
מעל שבע שנים	819.9	8.85	
ללא תקופה לפירעון	9.2	-	
סך הכל	3,385.2	4.18	

התפלגות לפי גודל האשראי של הלווה*

תחום אשראי ללווה	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל**
באלפי ש"ח			
עד 10	85.1	308.2	393.2
מ-10 עד 20	56.0	161.6	217.6
מ-20 עד 40	199.7	292.7	492.4
מ-40 עד 80	597.6	447.4	1,045.0
מ-80 עד 150	1,151.3	336.8	1,488.1
מ-150 עד 300	1,176.8	153.6	1,330.4
מעל 300	118.7	13.6	132.3
סך הכל	3,385.2	1,713.9	5,099.1

* הגדרת לווה - בהתאם להגדרות הוראת ניהול בנקאי תקין 313.
** סיכון אשראי כולל - למעט חבות בגין נגזרים.

התפלגות לפי סוג ומידת החשיפה לגידול משמעותי בתשלומים

סוג האשראי	סיכון אשראי מאזני במיליוני ש"ח
עו"ש	323.5
כרטיסי אשראי	447.4
אשראי בריבית משתנה	2,417.6
אשראי בריבית קבועה*	196.7
סך הכל	3,385.2

* אשראי בריבית קבועה כולל, בין היתר, אשראי צמוד מדד בסך של 129.8 מיליוני ש"ח, אשר עלול להיות חשוף לגידול בתשלומים.

ביטחונות

סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל
במיליוני ש"ח		
סך אשראי שאינו מגובה בביטחונות	3,201.9	4,904.5
סך אשראי המגובה בביטחונות*	183.3	194.6
סך הכל	3,385.2	5,099.1
מזה: בטחונות נזילים		
בטחונות שאינם נזילים	90.9	94.6
	92.4	100.0
	7.6	
	3.7	

חשיפות למדינות זרות

במהלך הרבעון השני של שנת 2015 רכש הבנק איגרת חוב ממשלתית של ממשלת ארה"ב לתקופה של שנתיים בסך 3.8 מיליוני ש"ח. שווי איגרת החוב ליום 31 בדצמבר 2016 היה כ- 3.8 מיליוני ש"ח והוצג בדוחות הכספיים במסגרת ניירות ערך זמינים למכירה. במהלך שנת 2017 נפרעה איגרת החוב ונכון ליום 31 בדצמבר 2017 אין חשיפה למדינות זרות.

סיכון שוק

כללי

1. סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים ובכללם: סיכון ריבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה, סיכון מחיר מניות וסיכון תנודתיות.
2. לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים אשר מתווה ומפרטת, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד ועקרונות לפעילות.

הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה לסיכונים שוק

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה בלתי תלויה וביקורת על תהליך ניהול סיכונים השוק. התפיסה הניהולית והבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכונים שוק ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו.

ניהול החשיפה לסיכונים השוק נבחן ומבוקר באופן שוטף במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה וכן על ידי דרגי הביניים כמפורט בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

דיווח על החשיפות לסיכונים שוק

הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים שוק, ובחתיכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה, בין היתר, התפתחויות בסיכון ובסביבה הפיננסית ועמידה במגבלות.

תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים פיננסיים, תואם פעילות בנקאית זהירה, מידתי ותואם לדרישות הפיקוחיות ולהיקף פעילות הבנק לצביונו. ככלל, הבנק שואף למזער את החשיפות הפיננסיות שהוא נוטל, ופועל ליצירת רווחיות נאותה תוך כדי נטילת סיכונים פיננסיים נמוכים.

תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות הבנק באמצעות מגוון רחב מאוד של מגבלות סיכון/הפסד כמותיות ומידתיות ביחס להון הבנק, וכן בתהליכי בקרה הדוקים ובתהליכי עבודה מובנים בקווי הבקרה השונים.

המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכונים השוק

הבנק עושה שימוש במספר כלים ומודלים מקובלים לצורך ניהול החשיפה לסיכונים השוק באמצעים, הכוללים גם את הערך בסיכון (VAR) וגם הפעלת תרחישי קיצון Stress Tests, כלי ניהול ובקרת חשיפות ריבית כגון: מח"מ, שווי הוגן, מבחני רגישות לשינויים בעקום הריבית.

החשיפה בריבית

כללי

סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית המשפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (ובמקרים מסוימים התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. צורותיו העיקריות של סיכון הריבית שאליו נחשף הבנק כוללות: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה וסיכון בסיס. סיכון הריבית לכלל התיק הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. הבנק מנהל את סיכונים הריבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון

הריבית (הוראה 333) ובדגש על סיכון הריבית בתיק הבנקאי. ההנהלה והדירקטוריון קבעו מדיניות בנושא ניהול סיכון הריבית בהתאם להוראות.

ניהול החשיפה

ניהול החשיפה לסיכונים בריבית נעשה על ידי התאמת משך החיים הממוצע של המקורות והשימושים ותוך צמצום החשיפה לשחיקת השווי ההוגן, כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשערי הריבית, בכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון. בכל מגזר נמדדת החשיפה לשינוי בלתי צפוי בשיעור הריבית לכל התקופות ובתרחישי ריבית שונים ונמדדת השפעתה על השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי ושל הרווח החשבונאי עבור שנים עשר חודשים קדימה, בכל אחד מהמגזרים בנפרד, וגם בכל המגזרים יחד. הבנק רואה בגישה הכלכלית ככלי עיקרי לניהול סיכונים הריבית שלו. החשיפה העיקרית לסיכונים ריבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר צמוד המדד ונובעת ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במגזרים אלה. הבנק עושה שימוש בנגזרים כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות, ובכלל זה לצרכי גידור על מנת למזער את סיכון הריבית בפעילויות פרטניות בתיקי הנוסטרו.

התיאבון לסיכון

- תיאבון הסיכון לריבית כפי שמשקף במגבלות הינו מידתי, וניצול מסגרות החשיפה מבוצע בהתאם להערכות הבנק בנוגע לשיעורי הריבית הצפויים ולמבנה עקום הריבית הצפוי באופקי זמן שונים ובכפוף למגבלות שהוגדרו במדיניות הסיכונים הפיננסיים.
- לבנק סדרת מגבלות לשינויים בעקום הריבית ומגבלות פרטניות היוצרות סיכונים ריבית על היקף חשיפת הריבית, ומגבלות על גובה השחיקה המכסימלי בשווי ההוגן תחת מצב קיצון.

החשיפה בפועל ליום הדוח

סיכון הריבית נמדד ומנוהל על בסיס הנחות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. ביתרות חשבונות העובר ושב שאינן נושאות ריבית קיימות יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. הבנק קבע כי תקופת הפירעון של יתרת העו"ש היציבה המשמשת בחישוב החשיפה לריבית תהיה למספר שנים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית - השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מתרחיש של שינוי מקביל של 1% בעקום הריבית:

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2016		מגזר
החשיפה בפועל	% המגבלה	החשיפה בפועל	% המגבלה	
3.56%	5.0%	3.33%	5.0%	לא צמוד*
2.95%	3.5%	2.60%	3.5%	צמוד מדד*
0.13%	1.0%	0.41%	1.0%	מט"ח וצמוד מט"ח**

* כתוצאה מתרחיש של ירידה מקבילה של 1% בעקום הריבית.

** כתוצאה מתרחיש של עליה מקבילה של 1% בעקום הריבית.

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים
להלן מידע על נכסים והתחייבויות החשופים לשינויים בריבית על פי שווים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים תיאורטיים בשיעור הריבית על שווים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

להלן פרטים על השפעת שינויים בריבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר:
1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית):

ליום 31 בדצמבר 2017 (במיליוני ש"ח)					מטבע חוץ ⁽²⁾		
					דולר	אחר	סך הכל
					לא צמוד	צמוד למדד	
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾					266.3	137.1	7,691.4
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוז' מאזניים ⁽³⁾					13.4	32.7	46.1
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾⁽⁵⁾					(269.0)	(135.6)	(7,168.3)
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוז' מאזניים ⁽³⁾					(12.9)	(33.1)	(46.0)
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים					(2.2)	1.1	523.2

ליום 31 בדצמבר 2016 (במיליוני ש"ח)					מטבע חוץ ⁽²⁾		
					דולר	אחר	סך הכל
					לא צמוד	צמוד למדד	
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾					237.5	120.5	7,042.8
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוז' מאזניים ⁽³⁾					17.1	11.9	61.2
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾					(224.8)	(117.6)	(6,489.9)
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוז' מאזניים ⁽³⁾					(16.6)	(12.7)	(61.5)
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים					13.2	2.1	552.6

2. השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים:
זמן הפירעון של חשבונות העו"ש שאינם נושאים ריבית, המשמש לחישוב החשיפה כאמור, הוא עם דרישה עד חודש.

ליום 31 בדצמבר 2017 (במיליוני ש"ח)					שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית ⁽⁴⁾⁽⁶⁾		
					מטבע חוץ ⁽²⁾		
					דולר	אחר	סך הכל
					לא צמוד	צמוד למדד	שינוי בשווי הוגן
השינויים בשיעורי הריבית							
גידול מידי מקביל של אחוז אחד					470.9	48.2	(2.7)
גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז					488.8	34.9	(2.2)
קיטון מידי מקביל של אחוז אחד					511.0	16.4	(1.7)

ליום 31 בדצמבר 2016							(במיליוני ש"ח)
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית ⁽⁴⁾							
שינוי בשווי הוגן		מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי		
סך הכל	סך הכל	סך הכל	אחר	דולר	לא צמוד למדד	צמוד	
(0.85%)	(4.7)	547.9	2.1	12.7	42.8	490.3	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
(0.07%)	(0.4)	552.2	2.1	13.1	32.2	504.8	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
(0.83%)	(4.6)	548.0	2.1	13.7	17.2	515.0	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד

- (1) כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
- (2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.
- (4) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל שינוי שצוין בכל שערי הריבית במגזר ההצמדה. סך כל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.
- (5) כולל שווי הוגן של ההתחייבות האקטוארית לעובדים בסך של 65.8 מיליוני ש"ח ואינו כולל את שווי נכסי התוכנית. מספרי השוואה לא סווגו מחדש.
- (6) מדידה זו כוללת את השפעת הרגישות של ההתחייבות האקטוארית לעובדים, אשר נאמדת בירידה בשווי ההוגן בסך של כ-8.1 מיליוני ש"ח בתרחיש ירידה של 1% בריבית ואינה כוללת את השפעת הרגישות של נכסי התוכנית לשינויים בריבית, אשר נאמדת בירידה בשווי הנכסים בסך של כ-6.8 מיליוני ש"ח בתרחיש עליה של 1% בריבית.

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017										
משך חיים ממוצע אפקטיבי*	שיעור תשואה פנימי	סך כל השווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי**	שיעור תשואה פנימי	סך כל השווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד 3 חודשים
בשנים	אחוזים		בשנים	אחוזים									
מטבע ישראלי לא צמוד													
0.47	1.63	5,766.7	0.40	1.29	6,340.2	7.2	0.2	93.3	88.8	604.9	456.4	393.7	4,695.7
0.01		2.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
**0.47	1.63	5,768.8	**0.40	1.29	6,340.2	7.2	0.2	93.3	88.8	604.9	456.4	393.7	4,695.7
0.20	1.33	5,230.2	0.20	0.81	5,783.4		2.9	14.0	75.5	333.9	162.6	124.5	5,070.0
		32.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
**0.20	1.33	5,262.4	**0.20	0.81	5,783.4		2.9	14.0	75.5	333.9	162.6	124.5	5,070.0
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר													
							(2.7)	79.3	13.3	271.0	293.8	269.2	(374.3)
החשיפה המצטברת במגזר													
							549.6	549.6	552.3	473.0	459.7	188.7	(105.1)
מטבע ישראלי צמוד למדד													
2.30	0.92	918.1	1.76	0.74	947.8		9.0	25.5	25.0	769.7	95.2	15.9	7.5
0.45		30.1	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
**2.30	0.92	948.2	**1.76	0.74	947.8		9.0	25.5	25.0	769.7	95.2	15.9	7.5
3.79	1.06	917.3	3.57	0.66	914.5		95.4	121.5	122.4	462.5	77.0	12.0	23.7
**3.79	1.06	917.3	**3.57	0.66	914.5		95.4	121.5	122.4	462.5	77.0	12.0	23.7
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר													
							(86.4)	(96.0)	(97.4)	307.2	18.2	3.9	(16.2)
החשיפה המצטברת במגזר													
							33.3	33.3	119.7	215.7	313.1	5.9	(12.3)

הערות בסוף הטבלאות.

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2017 (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017									
משך חיים	שיעור	סך כל	משך חיים	שיעור	סך כל	ללא	מל	מל	מל	מל	מל	מל
ממוצע	תשואה	השווה	ממוצע	תשואה	השווה	תקופת	מל	מל	מל	מל	מל	מל
אפקטיבי**	פנימי	ההון	אפקטיבי**	פנימי	ההון	פרקון	20 שנים	10 עד 20 שנים	5 עד 10 שנים	3 עד 5 שנים	3 שנים	עד 3 חודשים
בשנים	אחוזים		אחוזים	בשנים								
מט"ח וצמוד מט"ח***												
0.64	1.94	358.0	0.97	1.56	403.4			37.5	7.4	5.0	91.6	180.3
0.33		29.0	0.15		46.1				0.3	0.3	0.1	32.2
**0.64	1.94	387.0	**0.88	1.56	449.5			37.5	7.7	5.3	91.7	212.5
0.53	1.07	342.4	0.06	1.60	404.6					3.8	13.0	347.9
6.29		29.3	7.17		46.0			38.1	6.5	0.9	0.2	0.2
**0.53	1.07	371.7	**0.78	1.60	450.6			38.1	6.5	4.7	13.2	348.1
החשיפה לשינויים בשיעור הריבית במגזר												
								(0.6)	1.2	0.6	78.5	(135.6)
החשיפה המצטברת במגזר												
							(1.1)	(1.1)	(1.1)	(0.5)	(1.7)	(80.8)
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית												
0.72	1.34	7,042.8	0.60	1.12	7,691.4	7.2	9.2	156.3	121.2	1,379.6	643.2	4,883.5
0.38		61.2	0.15		46.1				0.3	0.3	0.1	32.2
0.07		0.3	0.00		0.3	0.3						
**0.72	1.34	7,104.3	**0.59	1.12	7,737.8	7.5	9.2	156.3	121.5	1,379.9	643.3	4,915.7
0.70	1.12	6,489.9	0.63	0.76	7,102.5		98.3	135.5	197.9	800.2	252.6	5,441.6
3.22		61.5	7.17		46.0		38.1	6.5	0.9	0.2	0.1	0.2
0.07		0.3	0.00		0.3	0.3						
**0.72	1.12	6,551.7	**0.67	0.76	7,148.8	0.3	98.3	173.6	204.4	801.1	252.8	5,441.8
החשיפה לשינויים בשיעור הריבית במגזר												
							(89.1)	(17.3)	(82.9)	578.8	390.5	(526.1)
החשיפה המצטברת במגזר												
							581.8	581.8	670.9	688.2	771.1	(198.2)
בנוסף, חשיפה לריבית בגין התחייבות לזכויות עובדים, ברוטו-פנסיה ופיצויים												
					65.8		8.6	26.4	15.0	4.2	7.1	0.4

הערות בסוף הטבלאות.

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית על בסיס מאוחד (המשך)

הערות:

1. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
2. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15' בדוח הכספי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 15' בדוח הכספי.
3. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בבאור 15' בדוח הכספי.
4. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שייגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

הערות ספציפיות:

- * למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים.
- ** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- *** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

החשיפה בבסיס

כללי

חשיפת בסיס נוצרת כתוצאה מאי הקבלה בעיתוי, בבסיס המדידה ובסכומי ההשקעה עם או ללא פעולות גידור. על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שההשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד מוגדרת כחשיפת בסיס.

ניהול החשיפה

- ניהול הסיכונים בחשיפות הבסיס והשקעת ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים נעשים בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות לגבי התפתחויות צפויות בשווקי הכספים וההון.
- תמהיל ההשקעה של ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים מנוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות המוצגות לעיל, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואת השימושים במגזרי ההצמדה השונים וכדאיותן של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מגזר פעילות.
- במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לנטרול החשיפה לסיכונים בבסיס ובריבית.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות (עודף או חוסר) של נכסים על התחייבויות וחשיפת ההון הפנוי.

החשיפה בבסיס בפועל

להלן תיאור חשיפת ההון הפנוי⁽¹⁾ (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2017	החשיפה בפועל ליום	% מההון הפנוי ליום
לא צמוד	541.9	92.57%
צמוד מדד	41.8	7.14%
מט"ח וצמוד מט"ח	1.7	0.30%

(1) הון עצמי בניכוי נכסים שאינם כספיים ובתוספת הפרשה להפסדי אשראי קבוצתי בניכוי מס נדחה.

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ובאמצעות אופציות הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של הבנק נמוכה.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים, נכון ליום 30 בדצמבר 2017 (במיליוני ש"ח).

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוץ מאזניים.

31.12.2016		31.12.2017		אחוז שינוי בשער החליפין (2)
אירו	דולר	אירו	דולר	
-	(0.7)	-	0.1	ירידה של 5%
(0.1)	(1.3)	-	0.2	ירידה של 10%
-	0.7	-	(0.1)	עליה של 5% (1)
0.1	1.3	-	(0.2)	עליה של 10% (1)

הערות:

(1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהינתן התרחישים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

(2) תרחיש עליה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.

(3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.

(4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

רגישות ההון לשינויים במדד

הבנק פועל בשוק המדד באמצעות מתן שימושים, כגון הלוואות ורכישת אגרות חוב וכן באמצעות גיוס מקורות צמודי מדד.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד, נכון ליום 31 בדצמבר 2017 (במיליוני ש"ח).

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוץ מאזניים.

אחוז שינוי במדד	
7.7	ירידה של 3%
(1.4)	עליה של 3%

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

להלן ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (ערך נקוב במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2016
עסקאות גידור		
חוזי ריבית	20.8	-
עסקאות ALM אחרות		
חוזי ריבית	24.8	56.0
חוזי מטבע חוץ	3.2	4.5
חוזים בגין מניות	55.2	57.4
סך הכל מכשירים פיננסיים נגזרים	104.0	117.9

סיכון נזילות

כללי

סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לגרום לבנק מחסור באמצעים נזילים אשר בגינו יאלץ הבנק לממש נכסים במחירים הנמוכים ממחירי שוק ו/או לגייס מקורות במחיר הגבוה ממחיר שוק ובמקרי קיצון, אף להוות סכנה ליציבותו.

מדיניות ניהול הסיכון

מדיניות ניהול הסיכון הנזילות ברמת קבוצת הבנק מיושמת בהתאם להוראת ניהול בנקאי 342 ו-221 וכוללת, בין היתר, מגבלות על יחסי כיסוי נזילות ועל יחסי הנזילות המזעריים בתרחיש רגיל ובתרחיש קיצון, לרבות אופק הישרדות על תזרים המזומנים, והתייחסות לכלי המדידה, השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף. כמו כן, הבנק קבע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק, וזאת בכדי להבטיח את יכולתו של הבנק לעמוד באתגרים העולים מניהול העסקים השוטף, וכאלה שעלולים להתעורר בעת מקרי לחץ בשווקים הפיננסיים.

תיאבון הסיכון

הבנק פועל לשמירה על מלאי נכסים נזילים ברמה נאותה, במקביל לניהול השימושים, באופן שגיב הכנסה לבנק. הבנק רואה משנה חשיבות בניהול שמרני אך אקטיבי של הנזילות בבנק. תיאבון הסיכון של הבנק מידתי ומתבטא במבנה הנכסים וההתחייבויות, כלי המדידה וניטור הסיכון הרבים שמוקצים לעניין זה ומערכי הניהול והבקרה שמופקדים על ניהול סיכון זה.

יחס כיסוי נזילות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 מיום 28 בספטמבר 2014 בנושא "יחס כיסוי הנזילות" אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל, מחשב הבנק את יחס LCR. יחס כיסוי נזילות הינו תקן אחיד הנועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הקצר, ומבטיח זאת באמצעות דרישה שתאגידים בנקאיים יחזיקו מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה (High Quality Liquid Assets - HQLA) לא משועבדים, הניתנים להמרה למזומן במהירות ובקלות בשווקים הפרטיים, כדי

לענות על צרכי הנזילות בתרחיש קיצון של נזילות המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכת, והנמשך 30 ימים קלנדריים.

התקן מגדיר מסגרת ספציפית לחישוב יחס כיסוי הנזילות במטרה ליצור אחידות ברמה בינלאומית.

יחס כיסוי הנזילות - LCR, מכיל שני רכיבים:

(א) שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה בתנאי קיצון (HQLA),

(ב) סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים, המחושב על פי הפרמטרים של התרחיש.

היחס מחושב כשיעור של מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה מתוך סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים.

הבנק מחשב את יחס כיסוי הנזילות מידי יום. היחס בתאגיד הבנקאי מדווח כממוצע התצפיות היומיות. כחלק מהמדיניות לניהול סיכונים פיננסיים, דירקטוריון הבנק אימץ מגבלה פנימית, המחמירה מהדרישה הרגולטורית ליחס כיסוי נזילות.

הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות, הרגולטוריות והפנימיות לשנת 2017.

להלן יחס כיסוי הנזילות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2016	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2017	
באחוזים		
270%	202%	יחס כיסוי הנזילות*
100%	100%	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על בנקים

* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני נזילות

התפיסה הבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים באופן שוטף הן על ידי מנהלי החשיפה והן על ידי גורמי בקרה וביקורת בלתי תלויים, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים.

ניהול החשיפה לסיכוני הנזילות נבחן ומבוקר באופן שוטף על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון וההנהלה בקווי ההגנה הראשון, השני והשלישי.

דיווח על החשיפה לסיכוני נזילות

- דוח סיכון נזילות יומי בשקלים ובמט"ח.
- דיווח על החשיפות לסיכון הנזילות בשקלים ובמט"ח בהשוואה למגבלות ויעדי הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון והסמכויות לניהולם ניתן במסגרת דיווח יומי. כמו כן במסגרת וועדת הנזילות והסיכונים הפיננסיים המתכנסת לפחות פעם בשבוע וכן אחת לחודש בישיבת הנהלה הדנה בנושא ניהול נכסים והתחייבויות.
- דיווח על החשיפות מרוכז במסמך הסיכונים הרבעוני כנדרש בהוראה לניהול בנקאי תקין 310. מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- במסגרת הדוח הרבעוני של יחידת תחום ניהול סיכוני שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים בחברת האם מדווחת גם החשיפה לסיכון נזילות.
- דיווח אחת לרבעון בהנהלה ובדירקטוריון על תוצאות תרחישי קיצון.
- בנוסף, הנהלת הבנק והדירקטוריון מעודכנים באופן שוטף ועל פי הצורך בהתפתחויות בחשיפות הבנק לסיכוני נזילות.

ככלל, חשיפות המטבע של הבנק הינן נמוכות (ראה פרק סיכונים שוק), כאשר הבנק מנהל את חשיפות ההצמדה בשוטף.

מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

עיקר הנכסים הנזילים בבנק, הכוללת מזומנים, פקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופקדונות מוניתריים), פקדונות בבנקים וניירות ערך נזילים, הסתכמה ליום 31 בדצמבר 2017 ב-2.8 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-2.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016. מזה, יתרת המזומנים, פקדונות בבנק ישראל והפקדונות בבנקים הסתכמה ב-2.2 מיליארד ש"ח, וכ-0.6 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל.

יחס הפקדונות לאשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2017, עומד על 146.0%, בהשוואה ל-148.4% ב-31 בדצמבר 2016. בסוף דצמבר 2017 הסתכמו פקדונות הציבור ואגרות החוב בכ-6.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-6.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה. זאת כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים, תוך דגש על העדפת גיוס מקורות לטווחי זמן ארוכים, ממגוון של מגזרי לקוחות.

הבנק מנטר את היקף וריכוזיות המקורות ע"פ קריטריונים שונים, כגון: לפי גודל ומח"מ באופן שוטף, ומציב יעדים ומגבלות להיקף הפקדונות הגדולים ולתמהיל המקורות בכלל.

במגזר צמוד המדד, הן המקורות והן השימושים פרוסים לטווח בינוני. במגזר השקלי הלא צמוד, ובמגזר מטבע החוץ, לבנק מקורות במח"מ חוזי קצר - בינוני, אשר הבנק צופה כי יישארו לאורך זמן. השימושים במגזרים אלו הינם הן לטווח קצר והן לטווח בינוני - ארוך. שינוי קל במדד לא משפיע מהותית על חשיפות הבנק. ככלל, חשיפות המטבע של הבנק הינן נמוכות (ראה פרק סיכונים שוק), כאשר הבנק מנהל את חשיפות ההצמדה בשוטף.

יתרת סך פקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות:

	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2016
1	116.4	77.3
2	75.3	54.3
3	50.6	50.7

סיכון מימון

סיכון מימון נובע מהתייקרות בלתי צפויה בעלות המימון, כאשר מקורות מימון ממוחזרים או נפרעים ומוחלפים ע"י מקורות חדשים ויקרים יותר, או כאשר הבנק נאלץ לממש שימושים כתוצאה ממחסור במקורות זמינים.

סיכון המימון בבנק מנוהל כחלק מניהול סיכון הנזילות. לבנק מקורות מימון מגוונים שעיקרם פקדונות הציבור. סיכון זה מנוטר באמצעות מודל קצר/ארוך אשר מגביל את היקפי עודף השימושים הארוכים בשקלים וכן מגביל את ההפסד הצפוי לבנק בגין התייקרות עלות הגיוס בשנה הקרובה.

למידע מפורט על התשתית לניהול סיכון הנזילות ועל המערכות והמודלים למדידה וניהול החשיפה, הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה **שגיאה! ההפניה להיפר-קישור אינה חוקית.** באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון תפעולי

כללי

בהתאם להגדרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350, סיכון תפעולי הוא סיכון להפסד כתוצאה מאי-נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכונים מעילות והונאות, סיכונים אבטחת מידע וסייבר והמשכיות עסקית ואינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין (היבטי החשיפה והניהול של הסיכון המשפטי על היבטיו השונים נדונים בהרחבה בפרק נפרד).

מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 310, 350. המדיניות מגדירה את תיאבון הסיכון, וכן מתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק. המדיניות כוללת התייחסות למבנה הארגוני של ניהול הסיכון ולשרשרת של תהליכי ניהול סיכונים, מרמת זיהוי הסיכונים, הערכה ומדידה, הפחתה וניטור הסיכונים.

ניהול החשיפות

1. איתור, מיפוי, מזעור וניטור

סיכונים תפעוליים הינם מובנים בכל סוגי הפעילות העסקית של הבנק, ביחידות הארגוניות ובתהליכי הרוחב, ובמערכות התומכות. מרכיב בסיסי בתכנית ניהול הסיכונים של הבנק הוא ניהול אפקטיבי ופרו אקטיבי של הסיכונים התפעוליים לרבות מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית.

אחד מהכלים המרכזיים למיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים ולשליטה ובקרה עליהם הינו סקר הסיכונים התפעוליים. הסקר כולל את מיפוי ותיעוד התהליכים העסקיים, תהליכי הבנק, מיפוי הסיכונים התפעוליים והבקורות בתהליכים אלו, לרבות סיכונים מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית.

בשנת 2018 הבנק יעדכן את המתודולוגיה של סקר הסיכונים התפעוליים התלת-שנתי. הסקר יאושר בהנהלת הבנק ובדירקטוריון בשנת 2018.

כמו כן, הבנק מבצע באופן שוטף ניהול סיכונים לאיתור מוקדי סיכון במוצרים, תהליכים ושירותים חדשים בבנק. יצוין כי בעקבות ממצאי סקרי הסיכונים שמתבצעים, ממצאי הביקורת הפנימית ותהליכי הפקת לקחים בגין אירועי כשל, משולבות בקורות מיכוניות ואחרות בפעילויות הבנק השונות, וכן שופרו ושודרגו נהלי ותהליכי העבודה והבקרה. כמו כן, כחלק מתשתית מעקב ובקרה, הוגדרו KRI - אינדיקטורים עיקריים לסיכונים תפעוליים בתהליכים נבחרים לאיתור מוקדם של שינוי במפת הסיכונים.

2. איסוף ודיווח אירועי כשל

הבנק מקיים תהליך של איסוף ותיעוד אירועי כשל, (אירועי הפסד/רווח, כמעט הפסד/כמעט רווח, הפרשה לתביעה), כבסיס נתונים לניתוחים רבעוניים ושנתיים של מגמות ומוקדי סיכון, לצורך הצגה בפני ההנהלה והדירקטוריון, לאומדן הסיכונים התפעוליים בבנק, לאימות הערכות של מומחי התוכן, להפקת לקחים, לבחינה מחדש ולשיפור בקורות קיימות, לעדכון מפת הסיכונים ולשמירת היסטוריה.

בנוסף, מקיים הבנק תהליך הפקת לקחים גם לגבי אירועים חיצוניים מהותיים שמידע לגביהם מופיע בתקשורת.

3. מערכת למדידה, אמידה וניהול של סיכונים תפעוליים

הבנק מנהל את מפת הסיכונים באמצעות כלי תוכנה, התומך במתודולוגיה לניהול הסיכונים התפעוליים. מאגר המידע המרכזי של כלי התוכנה, כולל את נתוני המבנה האירגוני וכן את מיפוי ותיעוד התהליכים בבנק ואירועי הכשל.

המשכיות עסקית (Business Continuity Planning)

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. בבנק מתבצעת היערכות המורכבת ממספר נדבכים: גיבוש מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית, מסמך מסגרת עבודה הכולל פירוט לגבי תשתיות טכנולוגיות נאותות, גיבוש והטמעת תכניות פעולה מקיפות ותשתית נהלים תומכת וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים. בחברת האם קיים חדר מצב קבוצתי ופורום הערכות לשעת חירום קבוצתי בראשות ראש החטיבה לניהול סיכונים אשר מרכז פעילות זו בכל הקבוצה. הפורום מופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר היערכות הקבוצה למצבי חירום שונים ומתכנס לפחות אחת לרבעון. מתקיים דיווח תקופתי בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום. הבנק מקיים באופן שוטף תהליך לשיפור היערכות להמשכיות עסקית במסגרתו מעודכן המיפוי של כל הפעילויות והמשאבים הקריטיים אשר נדרשים בשעת חירום ומעודכנים תרחישי החירום ומסמך המדיניות בהתאם.

אבטחת מידע

דירקטוריון הבנק והנהלתו קבעו מדיניות מפורטת בנושא מדיניות אבטחת מידע. הבנק מבצע את כל הסקרים והמיפויים הנדרשים לעמוד בהוראת ניהול בנקאי תקין 357. הבנק נערך לכל הנדרש מהנחיות בנק ישראל בנושא מדיות חברתיות. הבנק מינה מנהל אבטחת מידע האחראי על ניהול סיכוני אבטחת מידע.

השלכות של סיכוני אבטחת מידע ואירועי סייבר על הדוח לציבור

התקפות סייבר מבוצעות במטרה להסב נזק מאסיבי באמצעות פגיעה בפעילות אסטרטגית. הנזק הצפוי מהתקפות אלו עשוי לנבוע מפגיעה באמינות, שלמות, וסודיות המידע ו/או בזמינות מערכות הבנק. נזקים אלו עלולים להוביל לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק ולהשפעה על לקוחותיו.

הבנק מקיים מערך הגנה כולל וייעודי להתמודדות עם התקפות סייבר, בנוסף לפעילות הכוללת המבוצעת בתחום אבטחת מידע. מערך ההגנה כולל היבטים אנושיים, טכנולוגיים ותהליכיים שמטרתם לצמצם את הפגיעה בפעילות הבנק וההשפעה על לקוחותיו, והכל על פי תרחישי תקיפה ייעודיים המוגדרים על ידי מנהל הגנת הסייבר. במהלך שנת 2017 זיהה מערך הסייבר ניסיונות תקיפה, אך קבוצת הבנק לא חוותה עד כה התקפות סייבר בעלות השפעה מהותית על תפקודה.

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, ההנהלה והדירקטוריון של כל אחד מהבנקים בקבוצה הגדירו את אסטרטגיית הגנת הסייבר ואת מדיניות הגנת הסייבר.

פיקוח, בקרה ודיווח על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים נבחן ומבוקר על ידי הדירקטוריון וההנהלה וכן על ידי דרגי הביניים במסגרת פורומים ודיווחים, כמפורט בדוח הסיכונים הרבעוני באתר האינטרנט של הבנק.

למידע המפורט האיכותי והכמותי על סיכון תפעולי הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה **שגיאה! ההפניה להיפר-קישור אינה חוקית.** נוספים **שגיאה! ההפניה להיפר-קישור אינה חוקית.** באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון משפטי

כללי

סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)".

הבנק מתייחס להגדרה באופן מרחיב וכולל בסיכון המשפטי, בין היתר, סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

תיאבון הסיכון

הבנק נוקט במדיניות שמרנית של תיאבון סיכון נמוך ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ומבצע את פעילותו העסקית בליווי וגיבוי משפטי הולם, תוך הקפדה יתרה על עמידה בכל הוראות החקיקה והרגולציה והמגבלות והחבויים הנגזרות מהן. מבלי לגרוע מהאמור, הבנק נוקט במדיניות של אפס סובלנות בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין המהוות עבירה פלילית או הפרה מינהלית.

מדיניות וניהול החשיפות

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי, במסגרתה מתוארים הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו. מערך הייעוץ המשפטי של הבנק מקיים מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק, ומספק את הייעוץ, הגיבוי והתמיכה המשפטית הנדרשת לבנק על יחידותיו השונות. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. בנוסף, פועל מערך הייעוץ המשפטי לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר או פעילות חדשים ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר.

במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים התקופתי נסקרות גם פעילויות מערך הייעוץ המשפטי, וסיכונים שאותרו מוערכים, נקבעים צעדים למזעורם ומופקים לקחים לשם מניעת הישנותם.

דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים

- החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות במסמך הסיכונים הרבעוני.
- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, כגון תביעה או התממשות סיכון משפטי, מובא למנהל הסיכונים המשפטיים דיווח מיד, אשר במידת הצורך והמהותיות מדווח למנכ"ל.

סיכונים אחרים

ניהול סיכונים בתיק ניירות הערך במט"ח ובשקלים - סיכונים שוק וחבות

א. דירקטוריון הבנק קבע במסגרת מסמך מדיניות הסיכונים הפיננסיים מדיניות ותיאבון סיכון מפורטים ביחס לפעילות הבנק בתיק ניירות ערך במט"ח ובשקלים וקבע מגבלות השקעה וקווים מנחים, הן בהיבט האשראי, הן בהיבט של חשיפה לסיכונים צד נגדי והן בהיבט של חשיפה לסיכונים שוק, ריבית ונזילות. מדיניות זו נבחנת על ידי הדירקטוריון וועדותיו לפחות אחת לשנה. הדירקטוריון יקיים דיון באירועים פיננסיים חריגים שעלולים להשפיע על חשיפות הבנק.

- ב. הבנק משקיע רק באגרות חוב של חברות שדורגו בדירוג השקעה מינימלי ביום הרכישה, כפי שנקבע במדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים וזאת לאחר בחינת איכות האשראי של המנפיק, סיכוני השוק הגלומים בהשקעה ונזילות אגרות החוב.
- ג. לאחר ביצוע ההשקעה, מקיים הבנק באופן שוטף, כחלק מניהול הסיכונים השוטף בתיק ניירות הערך במט"ח ובשקלים מעקב מאקרו כלכלי וענפי הרלוונטי להשקעותיו השונות.
- ד. כחלק ממנגנוני הפיקוח והבקרה על ניהול הסיכונים גובשה בבנק שגרת דיווח לגבי אופי והיקף החשיפות בתיק ניירות הערך המנוהלים. הדיווחים נמסרים הן לגורמים מקבלי ההחלטה והן לגורמי הבקרה. עיקר מתכונת הדיווח בבנק הינה:
- דיווח מידי עם גילוי חריגה ממגבלות ונהלים.
 - דיווח מידי על פתיחת מרווחים, שינוי דירוג וכל אירוע חריג אחר בתיק, וככל שנדרש.
 - דיווח שבועי במסגרת הועדה לניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנכ"ל.
 - דיווח רבעוני במסגרת מסמך הסיכונים הכולל להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון הבנק.
- לפירוט תיק ניירות הערך - ראה פרק הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות של הבנק.

סיכון ציות

כללי

- הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים חייבה את הבנקים לפעול לקיום ההוראות הצרכניות החלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו. ביום 3 ביוני 2015 הפיץ בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 308 - "ציות ופונקציית הציות בתאגיד בנקאי" שנכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2016.
- עיקרי השינויים מתבססים על הנחיות ועדת באזל מאפריל 2005 בעניין ציות ופונקציית הציות בבנקים, התאמה לרשויות במדינות אחרות והתאמה לרגולציה המקומית. כמו כן, ההוראה מרחיבה את חובת הציות לכלל הדינים וכללי ההתנהגות החלים על הפעילויות הבנקאיות השונות של הבנק.
- סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות.
- הוראות ציות, כמוגדר בתיקון להוראה 308 האמור לעיל, הינם: חוקים, תקנות, הוראות רגולציה (לעניין זה, לרבות עמדות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים בטיפול בפניות ציבור), תקדים משפטי מחייב, נהלים פנימיים והקוד האתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות של הבנק.
- החובות החלות על הבנק הינן חובות חוצות ארגון הנוגעות למגוון נרחב של פעילויות, הליכים ומוצרים אותם מבצע הבנק מדי יום.
- הבנק אימץ תכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, המבוססת על מיפוי מקיף של הוראות הדין הרלוונטיות, נהלי הבנק והתהליכים השונים בבנק, אשר מסדירה נהלים והנחיות ליישום מתמשך של התוכנית, וזאת בהתאם לקריטריונים שפרסמה רשות ניירות ערך בנושא.
- יחידת הציות (להלן: "פונקציית הציות" או "הפונקציה") כפופה לקצין הציות הראשי ומשמשת כפונקציה בלתי תלויה, אחראית על ניהול סיכון הציות בתאגיד הבנקאי.

מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע ואישר מדיניות ציות (במסגרת קבוצתית) בהתאמות הנדרשות. הבנק עדכן את מדיניות הציות בהתאם להוראה החדשה במסגרתה הוסדרו, בין היתר, מבנה פונקציית הציות, הגורמים השונים המעורבים ביישום המדיניות, חלוקת האחריות לביצוע בקורות בקו ההגנה השני אחר הוראות הציות השונות בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה וכדומה.

תיאבון הסיכון

הבנק אימץ מדיניות של הקפדה יתרה בהתייחסות לסיכון הציות. ביחס להפרת הוראות החוק ונהלי הבנק הקשורים להוראות החוק, הבנק ימלא אחר הוראות ציות החלות עליו ויפעל לשם הבטחת העמידה בהן על ידי כלל עובדיו. כל עסקיו של הבנק יבוצעו על פי נהלי הבנק, הקוד האתי ובהתאם לכל החוקים והתקנות. הבנק פועל להטמעת תרבות ארגונית ואמות מידה ליושרה ואתיקה כבסיס הכרחי לקיום של תרבות ציות בכל דרגי הארגון.

ניהול החשיפה

- פונקציית הציות אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות הציות שבאחריותה בהתאם למדיניות הציות ותכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים לכל מדרג הסמכויות בבנק.
- על פי ממצאי סקר תשתיות שבוצע, במסגרתו מופו ההוראות הצרכניות, עולה כי קיימת בבנק תשתית ענפה הכוללת מספר בלתי מבוטל של טפסים, נהלים, מערכות ומנגנוני בקרה והדרכה שמטרתם לסייע לבנק לעמוד בחובות הציות שחלות עליו. סקר התשתיות, שהחל בשנת 2016 בנושאי הציות השונים והכולל מעבר להוראות כאמור בהוראה 308, גם את ההוראות מתחום הסיכונים חוצי גבולות, FATCA, איסור הלבנת הון ואכיפה פנימית בדיני ניירות ערך הסתיים בשנת 2017 והממצאים בגין הסקרים בתחום סיכונים חוצי גבולות, איסור הלבנת הון ואכיפה פנימית בדיני ני"ע הוצגו בפני הנהלת הבנק והדירקטוריון.
- לצד קצין הציות הראשי פועלים:
- נאמני ציות בכל אחד מסניפי הבנק ובמטה.
- ועדה ציות הכוללת נציגים של יחידות הבנק השונות.
- פורום מעקב אחר יישום הוראות סטטוטוריות ומתפקידו לעקוב אחר יישום הוראות ציות חדשות ולדון בטיוות הוראות, הצעות חוק, תזכירי חוק וכדומה.

דיווח על החשיפה

- דיווח במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, על פעילות הפונקציה הכוללת עמידה בהוראות ציות והמלצות לגבי הפרות והיערכות ליישום הוראת ציות חדשה, וכן דיווח שנתי מפורט על סיכום פעילות בשנה הקודמת.
- בנוסף, במדיניות הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים לדירקטוריון.

ניהול סיכון התנהלות – Conduct Risk

סיכון התנהלות הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ואשר מושתת על ערכי ייסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות, באופן שבו הבנק מתנהל אל מול מחזיקי העניין השונים. הבנק נדרש להטמיע ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותו מול לקוחותיו וחזק עקרונות אלו בהתנהלותו השוטפת. ככלל, נדרשת הבנק לוודא כי ההצעות הניתנות ללקוחות מתאמות לצרכיו. אי עמידה בסיכון ההתנהלות חושף את הבנק לסיכונים שונים, בין היתר, סיכונים ציות, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וכיו"ב. לבנק קיימת מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה (Conduct risk).

סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור

כללי

- סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרור התממשות של סיכון מוניטין.
- על המגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין 411, חוזרים שונים ועוד.

מדיניות

לבנק מדיניות מוסדרת לנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור המאושרת בדירקטוריון אחת לשנה.

תיאבון הסיכון

- הבנק, מפעיל מדיניות של "אפס סובלנות" בהתייחסות לסיכוני הלבנת הון וסיכונים חוצי גבולות לעניין עבירת מס (cross border) ובמסגרתה נדרשים כל מנהלי הבנק ועובדיו, ללא יוצא מן הכלל, למלא את הוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק וכן אחר כל נהלי הבנק הרלבנטי הנובעים מהוראות אלו.
- הבנק נוהג מדיניות מחמירה שנועדה להבטיח יישום דוקני של הוראות החוק והכרה נאותה של הלקוח את מנהל הבנק עסקים, ובכלל זה הבנת עסקיו המנוהלים עם הבנק או באמצעותו, החיוניים למניעת הלבנת הון ומימון טרור באמצעות הבנק ולניהולו התקין של הבנק.
- המדיניות בתחום מניעת הלבנת הון כוללת הגדרה ברורה של איסורים ביחס לפעילות מול גופים ומדינות לגביהן ישנן הגבלות.

ניהול החשיפה

- כתיבה ועדכון המדיניות והנהלים בהתאם לעדכוני חקיקה והוראות הדין, פיתוח וביצוע בקורות על מנת לוודא כי הבנק מיישם את הוראות הדין ומבצע את הדיווחים הנדרשים, העברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון ובדיקת יישום המדיניות בבנק וכן קיום הדרכות יומי עיון לנאמני הציות ולכלל העובדים, המגבירים את המודעות לנושא.
- לשם יישום החוק והטמעה דווקנית של הוראותיו מינה הבנק נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון בסניפים, האחראים על הפעילות השוטפת בנושא, הכפופים לו.
- הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיוב נתונים באמצעות דוחות בקרה ולייעול הבקורות ומשקיע משאבים רבים בפיתוח ושדרוג מערכות הבקרה הממוכנות ומקצה משאבי כח אדם לנושא.
- כאמור בפרק הציות, התבצע בבנק סקר תשתיות עדכני שהסתיים ב- 2017.
- המערך המשפטי בחברת האם והיועצת המשפטית של הבנק מבצעים מעקב אחר עדכוני חקיקה ווידוא מסירתם לאחראי על ניהול סיכוני איסור הלבנת הון, ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.

- ועדה מייעצת הוקמה לצורך תמיכה במילוי תפקידו של האחראי אשר עיקרי תפקידה כוללים, בין היתר, דיון בפעולות בחשבונות בהם זהו פעילויות בלתי רגילות, אשר קיים ספק באם יש צורך בדיווחן לרשות לאיסור הלבנת הון.

דיווח על החשיפה

- במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווח הממונה על איסור הלבנת הון על פעילותו. הדיווח כולל, בין היתר, התייחסות למוקדי סיכון שאותרו ודרכי הטיפול בהם.
- אחת לשנה לפחות מדווח הממונה על איסור הלבנת הון להנהלה ולדירקטוריון הבנק, דיווח מפורט.
- בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים לדירקטוריון ולבנק ישראל.

ניהול סיכונים חוצי גבולות – Cross Border

הבנק פועל בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיו, מספק הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים ציית שמקורם בפעילות חוצת גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניטין.

ראה פירוט נוסף ב"סיכונים מובילים ומתפתחים".

סיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או אויב

ביום 27 בנובמבר 2011 פרסמה רשות ניירות ערך הנחיות גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם אויב. על פי הנחיות אלו, על תאגיד מדווח לכלול גילוי אודות הסיכונים והמגבלות אשר התאגיד חשוף להם עקב קשריו, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם האויב, לרבות מכוח הוראות הדין, ואשר יש להם או עשויה להיות להם השפעה מהותית על התאגיד.

בהמשך לפרסום הנחיות אלו פרסם בנק ישראל ביום 23 בדצמבר 2012 עדכון להוראות הדיווח לציבור. במסגרת עדכון זה נוספה דרישה לפיה על התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחות הכספיים לשנת 2012 ואילך גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם האויב, בהתאם לאמור בהנחיית רשות ניירות ערך דלעיל. מדיניות הבנק אינה מתירה קיום קשרים או פעילות, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם גוף אשר הוגדר "כאויב" על ידי רשויות החוק.

מערכות הבנק הותאמו כדי לתת מענה למדיניות זו בהתאם לרשימות שפורסמו בתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411, מיום 26 בדצמבר 2011.

לאור ההערכות המתוארת דלעיל, להערכת הבנק החשיפה לגורמי הסיכון הללו במידה וקיימת, נמוכה ביותר.

סיכון מוניטין

כללי

סיכון מוניטין הינו סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מגישות רציפה למקורות מימון.

תיאבון הסיכון

לבנק סובלנות נמוכה לסיכון המוניטין שעלול להשפיע על יציבותו ובכלל זה - איומים שמקורם בתדמית הבנק בעיני "הציבור". מעבר לכך, הבנק רואה בתדמית חיובית בעיני "הציבור" משום נכס מרכזי ולכן יפעל למניעת התממשות סיכון מוניטין שעלול להגיע לתרחיש קיצון וינסה למזער התממשותם של סיכוני מוניטין ככל האפשר.

מדיניות וניהול החשיפה

לבנק מדיניות לניהול הסיכון הכוללת: זיהוי ומעקב אחר גורמי הסיכון וגיבוש פעילות מונעת איתור מוקדם של אירועי מוניטין פוטנציאליים, ניטור מתמשך של הסיכון וניהולו.

דיווח לגבי החשיפה לסיכון מוניטין

לבנק מערך מסודר ומפורט של חובות דיווח בנוגע לניהול סיכון המוניטין ובכלל זה דיווחים מדיים. מערך הדיווחים מגדיר בין היתר באחריות מי הדיווח, תדירותו והנמענים לדיווח.

סיכון אסטרטגיה

כללי

סיכון אסטרטגיה הינו סיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים רגולטוריים, ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום.

ב. מדיניות וניהול החשיפה לסיכון

דירקטוריון הבנק מתווה את האסטרטגיה של הבנק. לבנק מדיניות לניהול סיכוני האסטרטגיה.

ג. תיאבון הסיכון

לבנק סובלנות נמוכה לסיכון האסטרטגי בשל ההשפעה הקריטית שעשויה להיות לו על יציבות הבנק והישגיו העסקיים. הבנק מאמץ אסטרטגיה עסקית המתאפיינת ברמה גבוהה של זהירות ומידתיות.

ד. דיווח על החשיפה לסיכון אסטרטגיה

בבנק קיימת מעטפת סדורה של דיווחים ביחס לסיכון האסטרטגי לאורך קווי ההגנה השונים.

דיון בגורמי סיכון

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון נקבעה בהתאם למתודולוגיה שמשמשת את הבנק בתהליך ה-ICAAP ובמסמך הסיכונים. המתודולוגיה לוקחת בחשבון את רמת הסיכון והתפתחות פרופיל הסיכון של הבנק אל מול תיאבון הסיכון שנקבע ואיכות ניהול הסיכון. כל גורם סיכון המופיע בטבלה נבחן, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לבין גורמי סיכון אחרים המופיעים בטבלה.

להלן השינויים שחלו ברמת גורמי הסיכון במהלך שנת 2017:

- סיכון תפעולי - רמת הסיכון עלתה מ"קטנה בינונית" ל"בינונית", לאור התגברות סיכוני הסייבר בכללותם לצד הרחבת פעילות הקבוצה בדיגיטל.

- סיכון תחרות ואסטרטגיה - רמת הסיכון עלתה מ"קטנה" לקטנה בינונית, לאור התגברות המהלכים הרגולטוריים הצפויים, לרבות פוטנציאל ההשפעה שלהם על הבנק, לצד התפתחות מתמשכת של סביבת התחרות של הבנקים בישראל (לרבות מתחרים חדשים) והתגברות חוסר הודאות בסביבת הפעילות של הבנק.

סיכון	השפעה	רמת סיכון
1. סיכוני שוק	סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים. על מנת למזער את החשיפה לסיכוני שוק, לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים אשר מתווה ומפרטת, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים, ובכללם סיכוני שוק, ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד ועקרונות לפעילות.	קטנה
1.1 סיכון ריבית	סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (ובמקרים מסוימים התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית.	קטנה
1.2 סיכון אינפלציה	סיכון האינפלציה הינו סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן.	קטנה
1.3 סיכון שער החליפין	סיכון שער החליפין הינו סיכון להפסד כתוצאה משינוי שער חליפין.	קטנה
2. סיכון אשראי	סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. כדי למזער את החשיפה לסיכון אשראי מוגדרת בבנק מדיניות ניהול סיכוני אשראי ומגבלות חשיפה לגבי לווים/ענפים במגזרי הפעילות השונים.	קטנה-בינונית
2.1 איכות לווים ובטחונות	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק שעלול להתרחש כתוצאה מהרעה באיכות הלווים על רקע פגיעה בכושר ההחזר שלהם, ו/או בשווי ובטיב הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי, כלהלן: - חוסנו הפיננסי של הלווה - איתנות, נזילות, רווחיות, כושר החזר, רמת המינוף וכו', ו/או פגיעה בהם כתוצאה מתמורות בפרמטרים כלכליים שונים (שע"ח, שערי הריבית וכו'), ו/או סיבות עסקיות ותמורות בענף פעילותו של הלווה. - שווי, איכות או תמהיל הביטחונות הניתנים על ידי הלווה להבטחת האשראי בחשבונותיו.	קטנה-בינונית

סיכון	השפעה	רמת סיכון
2.2 ריכוזיות ענפית	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסוים ו/או השקעות במוצרים הרגישים לענף. הרעה בפעילות העסקית בענף משק כזה, על רקע שינויים בביקוש או בהיצע, שינוי במחירי חומרי גלם, שינויים ביטחוניים ו/או פוליטיים, שינויים רגולטוריים ועוד, עלולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ו/או בשווי הביטחונות שניתנו על ידי חלק מהלווים המשתייכים לענף זה, וכתוצאה מכך, להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. כדי למזער את החשיפה לסיכון קבע דירקטוריון הבנק מגבלות חשיפה לגבי החשיפה לענפי המשק השונים שבחלקן מחמירות מהמגבלות של בנק ישראל. כמו כן, קיים תהליך של בקרת קיום המגבלות ודיווח להנהלה ולדירקטוריון.	קטנה
2.3 ריכוזיות לוויים וקבוצת לוויים	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מהרעה במצב של לווי/קבוצת לוויים גדולה/ יחסית לתיק האשראי, שעלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי ובהתאמה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. השפעת הסיכון הינה נגזרת, בין היתר, של התמהיל הפנימי של הקבוצות, הקשר בין החברות המרכיבות אותן עסקית או ענפית, פיזורן, והשפעת הבעיות באחת מהן על היתר. כדי למזער את החשיפה לסיכון קבע דירקטוריון הבנק מגבלות חשיפה לגבי החשיפה ללווי/קבוצת לוויים שבחלקן מחמירות מהמגבלות של בנק ישראל. כמו כן, קיים תהליך של בקרת קיום המגבלות ודיווח להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון.	קטנה
3. סיכון תפעולי	סיכון תפעולי הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים ובכלל זה איומים קיברנטיים (סייבר). ההגדרה כוללת סיכונים מעילות והנאות וסיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין. כדי למזער את החשיפה לסיכון תפעולי מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול הסיכונים התפעוליים המתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים. כמו כן, מעוגנים במסגרת המדיניות מנגנוני המדידה, הבקרה והניטור וכן מערכי הדיווח. הבנק נערך לשיפור מתמיד של סביבת הבקרה והמסגרות הארגוניות לניהול הסיכון התפעולי בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל המתייחסות לסיכון התפעולי ול-Sound Practices של ועדת באזל שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים.	בינונית
4. סיכון נזילות	סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק. כדי למזער את החשיפה לסיכון נזילות מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח וצמוד מט"ח, בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 221 ו-342 של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל. המדיניות כוללת, בין היתר: מגבלות על יחס הכיסוי (בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221), מגבלות על פער יחס הנזילות בתרחיש רגיל ובתרחיש קיצון (בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 342), וכן התייחסות לכלי המדידה השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף.	קטנה

סיכון	השפעה	רמת סיכון
5. סיכון משפטי	סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)". במטרה למזער את הסיכון הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי אשר מוגשת לאישור ההנהלה והדירקטוריון, במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפוי ומזעורו. במסגרת זאת פועל הבנק לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר/שירות או פעילות חדשה ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר.	קטנה
6. סיכון מוניטין	סיכון מוניטין הינו סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון. סיכון המוניטין מושפע באופן מהותי מהתממשות של סיכונים משיקים כגון סיכון תפעולי, סיכון אשראי, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור ועוד, אשר דבר פרסומם עלול לגרור התממשות של סיכון המוניטין (לדוגמא: אירועי גניבה או מעילה, אירועי הלבנת הון, הפסד כספי גבוה וכו').	קטנה
7. סיכונים חקיקה ורגולציה	סיכון חקיקה ורגולציה הינו סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הבנק העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה, שיש בהם להשפיע על פעילות הבנק ועסקיו. הבנק, כתאגיד בנקאי, והחברה המוחזקת על ידו, כפוף להוראות רגולטוריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה ומדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה כגון: הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, אגף שוק ההון וחיסכון באוצר, הרשות לניירות ערך, רמ"ט - הרשות למשפט וטכנולוגיה, הרשות להגבלים עסקיים, גופים סטטוטוריים בתחום הגנת הצרכן וכיו"ב. תחום המחשוב רגיש אף הוא לשינויים בחקיקה וברגולציה, על רקע שדרוגים ושינויים שנדרש לעיתים לעשות במערכות המחשוב. בתחומים אלו קיימים שינויים ו/או חידושים תכופים בחקיקה ובמדיניות הרשויות השונות. שינויים כאמור בחקיקה ובמדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה השונות עלולים להשפיע על פעילות הבנק ועל עסקיו, וכן לרוב דורשים השקעות והקצאת משאבים על מנת להתאים את הפעילות אליהם, הן בהשקעה במערכות והן בכח אדם ובהכשרתו.	בינונית

סיכון	השפעה	רמת סיכון
8. סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור	סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הציות. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 308, ובכלל זה הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכנית האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בהתאם לחוק יעול האכיפה בדיני ניירות ערך ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ. סיכון זה כולל גם סיכון התנהלות (CONDUCT RISK), אשר הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ומושתת על ערכי יסוד בדמות הגנות ושקיפות באופן בו מתנהל הבנק אל מול מחזיקי העניין השונים. התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות עלולים להשליך על דפוסי התנהלות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכונים ציות, סיכונים מוניטין - Cross border risk. ההשפעה של סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור משליכה על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות, האכיפה המנהלית, ורגולציה בינלאומית בתחומי מיסוי לרבות ה-FATCA. על מנת למזער את הסיכון, נקבעו מדיניות ונהלים לניהול הסיכונים השונים, הוגדר בכל אחד מהם תיאבון סיכון וקיימת מעטפת של נהלים, בקורות, מערכות מיכון תומכות ומערך דיווחים בהתאם לנדרש.	בינונית
9. סיכון תחרות ואסטרטגיה	סיכון התחרות נובע מחשיפת הבנק לתחרות בישראל בכל תחומי עסקיו. במהלך פעילותו השוטפת מתמודד הבנק עם גורמים מתחרים בהם התאגידים הבנקאיים האחרים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידו, כגון: חברות ביטוח ובתי השקעות. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים. סיכון האסטרטגיה הינו הסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום. לאור אופי תהליך ניהול הסיכונים האסטרטגי הסדור בבנק, הכולל זיהוי, מיפוי, מדידה ונקיטת פעולות להפחתת הסיכון, בצד מדיניות שמרנית, מוערכת השפעת הסיכון כקטנה.	קטנה-בינונית

בנוסף לסיכונים כאמור לעיל, התוצאות העסקיות של הבנק וביצועיו מושפעים באופן ישיר ממצב המשק בישראל. הרעה בתנאים הכלכליים במשק הישראלי, ו/או הרעה בתנאים הפוליטיים ו/או הביטחוניים עלולים להביא לפגיעה בהכנסות הבנק. עיקר פעילותו של הבנק וכן של חלק ניכר מהחברות המוחזקות על ידו הינה במדינת ישראל. לפיכך, מיתון במשק, הוצאה משמעותית של ההשקעות הזרות שהושקעו במשק בשנים האחרונות, האטה כלכלית מהותית וירידה ברמת החיים בישראל עלולים להשפיע באופן מהותי על תוצאות הבנק. מיתון במשק עשוי להגדיל את היקף החובות הבעייתיים, להקטין את מחזורי הפעילות בשוק ההון, להשפיע על הביקוש לשירותים בנקאיים שוטפים שצורכים משקי הבית, להביא לירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי ועוד.

**מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות
ונהלים**

69	מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים
69	אומדנים חשבונאיים קריטיים
73	בקרות ונהלים

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי תקני חשבונאות מקובלים ועל פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי של תאגיד בנקאי. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בבאור 1 לדוחות הכספיים. הדוחות הכספיים כוללים תוצאות של חישובים, הנחות ואומדנים המתייחסים לפעילויות, אירועים והתפתחויות שונות, המשפיעים על רווחיותו של הבנק. הנהלת הבנק מתבססת בהערכותיה על הנחות סובייקטיביות והערכות של עובדים וגורמים מקצועיים חיצוניים בעלי מיומנויות והתמחויות בתחומים בהם נדרשים האומדנים השונים.

לבעלי המקצוע החיצוניים ולעובדים העוסקים בפיקוח, בקרה והכנת האומדנים וההערכות בנושאים המוגדרים כבעלי השפעה קריטית על התוצאות הכספיות של הבנק אין, ככל שהדבר מתאפשר, מעורבות וקשר עסקי שוטף עם הגורם או הסוגיה נשוא האומדן.

הנהלת הבנק והדירקטוריון סבורים כי האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק.

להלן סקירה תמציתית של התחומים בהם נדרשת הנהלת הבנק לבצע הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים שהשפעתם על הרווח והפסד עשויה להיות קריטית ומהותית. לשינויים באומדנים ובהערכות בנושאים שיתוארו להלן, ובכלל זה התממשות שונה של אירוע מהאומדן שנעשה לגביו, יכולה להיות השפעה מהותית על תוצאותיו העסקיות של הבנק ועל מבנה הנכסים וההתחייבויות שלו (לרבות - תלויות).

א. הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראת הדיווח לציבור בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" המאמצת את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב.

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. כמו כן, הבנק קבע מדיניות למדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

ההפרשה הפרטנית, הרלוונטית לחובות בעייתיים בסיווג פגום, נעשית בהתבסס על הערכות ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי המאזני והחוץ מאזני. הפרשה זו נאמדת באמצעות הפער שבין יתרת החוב הרשומה לבין הערך הנוכחי של התקבולים הצפויים לפירעון החוב, או השווי ההוגן של הבטוחות.

אמידת התקבולים הצפויים לפירעון החוב, המתבססת על מגוון מקורות ההחזר הרלוונטיים, לרבות פעילות העסקית של הלווה, ערך הבטוחות שהעמיד הלווה, מקורות פרעון פרטיים וערך מימוש ערבויות שניתנו על ידי הלווה או צדדים שלישיים, מחייבת שימוש בשיקול דעת ואומדנים אשר הנהלת הבנק מאמינה כי הינם סבירים במועד ההערכה, אולם, מטבע הדברים, אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדנים שנקבעו.

בנוסף, הבנק בוחן את החובות ומבצע מחיקה חשבונאית בחובות אשר עומדים בתנאי המחיקה החשבונאית.

ההפרשה הקבוצתית, הרלוונטית לכלל החובות שלא סווגו כפגומים, מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזהים פרטנית, הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי בגין סיכון אשראי מאזני וחוז' מאזני מחושבת על בסיס שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים (בגין התקופה החל משנת 2011 . בהתאם לכך , קביעת ההפרשה בשנת 2016 נסמכת ,בין היתר, על שיעורי המחיקות בשש השנים האחרונות), תוך חלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי. הבנק משתמש בממוצע שיעורי הפסד ההיסטוריים בענפי המשק השונים בטווח השנים כאמור לעיל, ובנוסף, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות בקשר לאשראי לציבור הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים (התאמות איכותיות). לעניין הסבר על התאמות איכותיות- ראה באור ד.1(4) לדוחות הכספיים.

ב. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

הערכת הסיכון ומתן ביטוי חשבונאי לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של עורך הדין המטפל, על סמך בקיאותו וידיעתו את החוק והפסיקה, נסיונו בעבודה המשפטית, הכרת הפעילות הבנקאית, וכן, גם בחינת התשתית העובדתית. הערכת הסיכון מבוקרת על ידי היועצת המשפטית, ומתוקפת על ידי וועדה בראשות מנכ"ל הבנק בה חברים גם חשב הבנק והיועצת המשפטית של הבנק. כל התביעות נגד הבנק עוברות לטיפול של היחידה לייעוץ משפטי בבנק. חלקן של התביעות מטופלות על ידי היועצת המשפטית וחלקן מועברות לטיפול של עורכי דין חיצוניים, הנמנים על המשרדים המובילים בתחומם, הכל תוך ליווי ופיקוח של היועצת המשפטית. לכל תביעה משפטית מבוצעת הערכת סיכון על ידי עורך הדין המטפל, ובאישור היועצת המשפטית. בנוסף, קיימת גם בקרה של ועדה בראשות המנכ"ל אשר חברים בה גם חשב הבנק והיועצת המשפטית. אומדנים לחשיפות שיש לבנק בתביעות ובתלויות לגביהן נדרשה הפרשה או נדרש גילוי לגבי רמת החשיפה הגלומה בהם, נעשים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים הרלבנטיים בבנק. שינויים מהותיים בתיקי תביעות מדווחים למנכ"ל ובנוסף, מתבצע דיווח רבעוני על עדכונים ושינויים כאמור בכלל התביעות נגד הבנק. לגבי התביעות והתלויות ישנם אומדנים לרמת הסיכון שיש לבנק ובהתאם לכך מבוצעות הפרשות. בדוחות הכספיים ניתן גילוי לרמת החשיפה שיש לבנק ביחס לתביעות ותלויות מהותיות שהאומדן להתממשותן נע בין 20% ל-70% ואשר לא נעשתה בגין הפרשה. באשר למתכונת הגילוי של תובענות משפטיות ראה באור ד.1(14) לדוחות הכספיים.

ג. זכויות עובדים

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות בתקופת עבודתם, בעת פרישתם ולאחר פרישתם לגמלאות. הטבות אלו כוללות, בין השאר:

- תוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה - פיצויי פרישה והטבות לגמלאים.
- הטבות אחרות - מענק יובל.

ההתחייבות בגין הטבות אלו מחושבת על בסיס אקטוארי. החישובים האקטואריים מבוססים על מספר פרמטרים ובכלל זה, ההסתברות שיתמלאו כל התנאים לתשלום, תוחלת החיים הצפויה, גיל הפרישה, שיעורי הפרישה של העובדים טרם מועד הפרישה לגמלאות, שיעור עליית השכר הצפויה ושיעור ההיוון. שיעור ההיוון מחושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח בגובה ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב לבין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב של ממשלת ארה"ב. בעקבות מהלכי ההתייעלות בהם נוקט הבנק, הכוללים צמצום הדרגתי במצבת כח אדם, כפי שפורטו בבאור זכויות עובדים (ראה באור 20 לדוחות הכספיים), עודכנו הפרמטרים כאמור לעיל.

להלן ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות:

השפעה על שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

תכניות פיצויים				
גידול בנקודת אחוז אחת		קיטון בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2017	2016	2017	2016	
(6.8)	(6.2)	8.1	7.5	שיעור היוון
-	-	-	-	שיעור עליית המדד
1.3	1.4	(1.5)	(1.6)	שיעור עדיבה
8.0	7.6	(6.9)	(6.3)	שיעור גידול בתגמול

הטבות אחרות לאחר פרישה				
גידול בנקודת אחוז אחת		קיטון בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2017	2016	2017	2016	
(1.9)	(1.6)	2.4	2.0	שיעור היוון
(2.7)	(0.7)	(1.4)	0.9	שיעור עליית המדד
(1.3)	(1.1)	1.5	1.3	שיעור עדיבה
1.1	1.0	(0.9)	(0.8)	שיעור גידול בתגמול

השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על תוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה ולאחר העסקה- פיצויים, פנסיה, הטבות לגימלאים ואחרים, נזקפת לרווח כולל אחר.

ד. אומדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל בתחום המכשירים הפיננסיים הנגזרים, שהצגתם בדוחות הכספיים מושתתת על בסיס השווי ההוגן, להבדיל מהשווי על פי עקרון הצבירה.

הבנק מיישם את כללי FAS 157 למדידת השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים החל משנת 2012. FAS 157 מגדיר את השווי ההוגן כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. התקן מחייב לעשות שימוש מירבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים, לצורך הערכת שווי הוגן. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק אשר מתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק.

סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כלהלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים משוק פעיל.
- נתוני רמה 2: מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר הנתונים המשמעותיים בהם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים בהם אינם נצפים.

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק עיקרי הוערכו לפי שווי שוק, שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי

וכדומה). חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, בגין מרכיב המט"ח שלהם, מתבססים על הנתונים השוררים בשוקי הכספים הבינלאומיים ובשוק המקומי, ובגין המרכיב של המטבע הישראלי, על שיעורי ריבית לא צמודה וריבית צמודת מדד, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי בהתחשב בסוג המכשיר ובתקופת העסקה. בהתאם להוראות FAS 157 שעורי הריבית הם אחידים, בין אם שווי המכשירים מהווה נכס בבנק ובין אם הוא מהווה התחייבות (אין מרווח בין ריבית הקניה לריבית המכירה). סיכון האשראי הגלום במכשירים הפיננסיים הנגזרים בא לידי ביטוי בשווי ההוגן, על ידי הכללת פרמיית סיכון בחישוב השווי. פרמיית סיכון נכללה בחישוב כל העסקאות. בעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה נכס נכללה פרמיית סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ובעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה התחייבות נכללה פרמיית הסיכון של הבנק. פרמיית סיכון האשראי של הבנקים בארץ ושל הבנקים בחו"ל התקבלה מגורמים חיצוניים המסתמכים על מכשירי חוב ונגזרי אשראי הנסחרים בשוק פעיל. לגבי יתר הלקוחות, פרמיית הסיכון נקבעה לפי מודל פנימי המדרג את טיב הלקוחות וסיכון האשראי שלהם. השווי ההוגן של אופציות לסוגיהן השונים מתבסס ברובו הגדול, על מודל Black and Scholes והוא מושפע מהתנודתיות הגלומה בשערי החליפין, הריבית והמדדים הרלבנטיים לאופציה שהבנק רכש או כתב. נתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-שקל ונתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-מט"ח נקבעים על ידי חברה חיצונית המתחמה בשערוך אופציות על פי הנתונים הנגזרים משוקי הכספים בארץ ובעולם. לגבי מכשירים פיננסיים נגזרים מורכבים שאין להם שוק סחיר, מתקבלים, בדרך כלל, ציטוטי שווי הוגן מגורמים בחו"ל, וסבירותם נבחנת על ידי חדרי העסקאות של חברת האם. לפרטים נוספים בדבר שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים ראה באורים 28 א ו-28 ב.

ה. שווי הוגן של ניירות ערך

פעילות הבנק בניירות הערך בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר נמדדת במאזן על פי שוויים ההוגן. ראה באור 7.1 ד. (7) ובאור 8.1 ד. (8) לדוחות הכספיים בדבר קביעת שווי הוגן של ניירות ערך.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים זה מספר שנים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוחות הכספיים לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2008. ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם Sarbanes-Oxley Act שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר ע"י ה-PCAOB. לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק וחשב הבנק - החשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי.

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנכ"ל וחשב הבנק - החשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 בדצמבר 2017 את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק וחשב הבנק - החשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו. במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2017 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

הדירקטוריון מודה להנהלת הבנק ולעובדיו על עבודתם המסורה בשנת 2017.

יעקב שורי
מנהל כללי

אילן בצרי
יו"ר הדירקטוריון

26 בפברואר 2018

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, יעקב שורי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2017 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, אלון שפירא, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2017 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק מסד בע"מ (להלן, "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של ביטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO 1992). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2017, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק ה"ה סומך חייקין, כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד 78 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017.

א. שפירא
סגן מנהל כללי, חשב הבנק
חשבונאי ראשי

י. שורי
מנהל כללי

א. בצרי
יו"ר הדירקטוריון

26 בפברואר 2018

דוחות כספיים שנתיים מבוקרים

78	דוח רואי החשבון על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי
79	דוח רואי החשבון המבקרים על הדוחות הכספיים
80	דוח רווח והפסד
81	דוח על הרווח הכולל
82	מאזן
83	דוח על השינויים בהון
84	דוח על תזרימי המזומנים
86	באורים לדוחות הכספיים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מסד בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מסד בע"מ וחברת הבת (להלן ביחד - "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 2017 ו- 2016 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, והדוח שלנו, מיום 26 בפברואר 2018, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

26 בפברואר 2018

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מסד בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק מסד בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמיוחד לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמיוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations (COSO), והדוח שלנו מיום 26 בפברואר 2018, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סומך חייקין
רואי חשבון
26 בפברואר 2018

דוח רווח והפסד מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	באור
158.2	180.3	206.7	2
1.9	3.8	9.1	2
156.3	176.5	197.6	2
4.5	7.3	9.7	13,25
151.8	169.2	187.9	
הכנסות שאינן מריבית			
6.5	4.5	2.2	3
79.0	76.5	75.4	4
1.2	0.3	0.2	5
86.7	81.3	77.8	
הוצאות תפעוליות ואחרות			
89.9	91.9	93.2	6
34.1	34.5	30.7	15
55.5	56.9	58.0	7
179.5	183.3	181.9	
59.0	67.2	83.8	
22.5	25.1	31.0	8
36.5	42.1	52.8	
רווח למניה רגילה (בש"ח)			
0.24	0.28	0.35	9

א. שפירא
סגן מנהל כללי, חשב הבנק
חשבוני ראשי

י. שורי
מנהל כללי

א. בצרי
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 26 בפברואר 2018

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
36.5	42.1	52.8	רווח נקי
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:
(3.5)	(0.7)	4.0	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
2.4	(3.1)	(1.2)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים(1)
(1.1)	(3.8)	2.8	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
0.4	1.4	(1.0)	השפעת המס המתייחס
(0.7)	(2.4)	1.8	רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מיסים
35.8	39.7	54.6	הרווח הכולל

(1) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף תקופה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

ראה גם באור 10 בדבר "רווח כולל אחר מצטבר".

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן מאוחד לשנה שהסתיימה ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		
2016	2017	באור
נכסים		
1,780.2	2,178.7	11
786.0	576.5	12
3,903.2	4,340.9	13,25
(49.4)	(58.1)	
3,853.8	4,282.8	
618.0	618.0	14
38.7	37.4	15
0.9	1.0	23
37.8	38.4	16
7,115.4	7,732.8	
התחייבויות והון		
5,720.7	6,253.8	17
325.8	362.1	18
0.9	0.6	23
490.7	524.4	19
6,538.1	7,140.9	
577.3	591.9	21
7,115.4	7,732.8	

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם

דוח על השינויים בהון לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הון הנפרע	התחייבויות צמיתות	פרמיה על המניות	קרן הון מהטבה שנתקבלה מבעל שליטה	סה"כ הון המניות הנפרע וקרנות הון	רווח כולל אחר	מצטבר	עודפים	סך הכל	
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	3.5	471.0	501.8	36.5	יתרה ליום 1 בינואר 2015
									רווח נקי בשנת החשבון
									הפסד כולל אחר, נטו לאחר
								(0.7)	השפעת המס
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	2.8	507.5	537.6	42.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
									רווח נקי בשנת החשבון
									הפסד כולל אחר, נטו לאחר
								(2.4)	השפעת המס
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	0.4	549.6	577.3	52.8	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
									רווח נקי בשנת החשבון
								(40.0)	דיבידנד
									הפסד כולל אחר, נטו לאחר
								1.8	השפעת המס
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	2.2	562.4	591.9		יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
36.5	42.1	52.8	רווח נקי לשנה
			התאמות:
6.5	6.9	5.0	פחת על בניינים וציוד
4.5	7.3	9.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(6.1)	(3.1)	(3.9)	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
			הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן
0.1	0.2	-	של ניירות ערך למסחר
(0.8)	-	-	רווח ממימוש ציוד
(0.5)	0.8	(2.2)	מיסים נדחים, נטו
(5.8)	4.9	3.8	שינוי בהפרשות ובהתחייבויות לעובדים
17.1	17.9	28.2	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
שינוי נטו בנכסים שוטפים:			
(186.6)	(320.5)	(390.1)	פקדונות בבנקים
(265.8)	(375.9)	(414.7)	אשראי לציבור
2.6	-	-	אשראי לממשלה
(0.2)	(0.4)	(0.1)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
8.4	(0.2)	-	ניירות ערך למסחר
(0.1)	0.2	2.0	נכסים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:			
(3.8)	(47.7)	36.3	פקדונות מבנקים
660.8	692.4	533.1	פקדונות הציבור
(0.2)	0.2	(0.3)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5.6	(8.2)	3.3	התחייבויות אחרות
272.2	16.9	(137.1)	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(598.1)	(375.8)	(284.5)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
301.7	358.7	450.8	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
7.2	10.1	39.7	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
(1.7)	(2.4)	(3.7)	רכישת בניינים וציוד
4.2	-	-	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(286.7)	(9.4)	202.3	מזומנים נטו מפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון
-	-	(40.0)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
-	-	(40.0)	מזומנים נטו מפעילות מימון
(14.5)	7.5	25.2	גידול (קיטון) במזומנים
1,197.1	1,176.0	1,178.8	יתרת מזומנים לתחילת שנה
(6.6)	(4.7)	(16.8)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
1,176.0	1,178.8	1,187.2	יתרת מזומנים לסוף השנה
			ריבית ומיסים ששולמו והתקבלו
189.0	199.8	223.1	ריבית שהתקבלה
16.9	13.4	13.1	ריבית ששולמה
35.0	39.8	47.4	מיסים על הכנסה ששולמו
-	2.7	1.8	מיסים על הכנסה שהתקבלו

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

(1) בנק מסד הינו תאגיד בישראל הנמצא בבעלות של הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בעל השליטה בבנק (51%) ושל מסד אחזקות בע"מ (49%). הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2017 כוללים את אלה של הבנק ושל חברת הבת שלו (להלן: "הבנק"). בהתאם להוראות המפקח על הבנקים פרסום הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 26 בפברואר 2018.

(2) הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ניירות ערך בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה ב-FAS 168 (ASC 105-10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

הבנק - בנק מסד בע"מ.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה הבנק פועל. בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפקח ומוציא את עיקר המזומנים.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים ובעלי עניין - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

עלות - עלות בסכום מדווח.

דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של הבנק, ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק.

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר);
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- נכסים והתחייבויות מיסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2017 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות חדשות בנושאים המפורטים להלן:

1. דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מסים על הכנסה

ביום 22 באוקטובר 2015 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מסים על הכנסה. בהתאם לחוזר נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מסים על הכנסה, ובין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי בהתאם לפרק 740 בקודיפיקציה בדבר "מסים על הכנסה" ובנושא 830-740 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ - מסים על הכנסה".

בהתאם לחוזר נדרש ליישם את הכללים החדשים החל מיום 1 בינואר 2017. בעת היישום לראשונה יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקינה האמריקאית לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש. תאגיד בנקאי אינו נדרש לתת בדוחות בשנת 2017 את הגילוי בדבר הטבות מס שלא הוכרו בהתאם לסעיפים - 740-10-50-15A ו- 740-10-50-15D בקודיפיקציה.

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר כולל, בין היתר, הבהרות מסוימות בנושא דיווח על מסים על הכנסה לפי הכללים בארה"ב.

עיקרי התיקונים להוראות הדיווח לציבור הינם כדלקמן:

- הוראות המעבר עודכנו כך שהפרשים זמניים בגין תקופות קודמות ימשיכו להיות מטופלים לפי ההוראות שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2016;
- הובהר כי הכנסות והוצאות ריבית בגין מסים על הכנסה יסווגו בסעיף "מסים על הכנסה";
- הובהר כי קנסות לרשויות המס יסווגו בסעיף "מסים על הכנסה";
- הובהר כי חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות";
- דרישות הגילוי בהוראות הדיווח לציבור, ומתכונת הגילוי בדבר "הפרשה למיסים על הרווח", הותאמו לדרישות בהוראות החדשות;
- הוסרה הדרישה להצגת ביאור מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצורכי מס לפי תוספות ג'1 ו- ג'2 שנדרשו בהוראות הדיווח לציבור, כיוון שהביאור אינו מוסיף מידע למשתמשים בדוחות. ההוראות החדשות יושמו מיום 1.1.2017 ואילך. הבנק יישם את ההוראות באופן של יישום למפרע. ליישום לראשונה של החוזר לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

2. דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים: סוגיות במטבע

חוץ; מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות; ואירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 21 במרץ 2016 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:

- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא 830 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב הנוגעים למדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, לרבות נושא 250 בקודיפיקציה בדבר "שינויים במדיניות חשבונאית ותיקון טעויות".

- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב הנוגעים לאירועים לאחר תאריך המאזן בהתאם לנושא 10-855 בקודיפיקציה בדבר "אירועים לאחר תאריך המאזן".

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2017 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו.

יודגש, כי ביישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ", בתקופות מדווחות עד ליום 1 בינואר 2019, בנקים לא יכללו את הפרשי השער בגין אגרות חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב אלו, אלא ימשיכו לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא זה. כמו כן, תקן חשבונאות בינלאומית 29 בדבר "דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות", כפי שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, לא ייושם החל ממועד תחילת החוזר. מובהר, כי אין שינוי במועד שבו הופסקה ההתאמה של דוחות כספיים של בנקים לאינפלציה וכי הדוחות הכספיים יערכו על בסיס סכומים מדווחים, אלא אם כן נאמר אחרת בהתאם להוראות הדיווח לציבור.

ליישום ההוראות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

הבנק מיישם את ההוראות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר סוגיית במטבע חוץ החל מיום 1 בינואר 2017.

(1) מטבע חוץ והצמדה

במועד ההכרה בעסקה במטבע חוץ, כל נכס, התחייבות, הכנסה, הוצאה, רווח, או הפסד הנובעים מהעסקה מתורגמים במועד ההכרה לראשונה למטבע הפעילות של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף במועד העסקה. בכל מועד דיווח, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום שבו נקבע השווי ההוגן.

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

רווחים או הפסדים מתרגום עסקאות במטבע חוץ והנובעים מהתנודתיות של המטבעות בין מועדי העסקאות לבין מועד הסילוק/מועד המאזן, מוכרים בדוח רווח או הפסד כרווחים או הפסדים מהפרשי תרגום (הכנסות מימון שאינן מריבית), למעט:

- החלק האפקטיבי של רווח או הפסד בגין מכשיר מגדר בגידור השקעה נטו בפעילות חוץ או בגידור תזרים מזומנים;
- הפרשי שער בגין פריטים המהווים חלק מהשקעה נטו.
- הפרשי שער בגין מכשירי חוב זמינים למכירה (AFS), הנובעים מהשינוי בשווי ההוגן ואשר כלולים כחלק מהרווח הכולל האחר המצטבר (AOCI).

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה. להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת (ב-%)			31 בדצמבר (בש"ח)			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
שער החליפין של:						
0.3	(1.5)	(9.8)	3.902	3.845	3.467	הדולר של ארה"ב
(10.1)	(4.8)	2.7	4.247	4.044	4.153	האירו
מדד המחירים לצרכן:						
(0.9)	(0.3)	0.3	100.3	100.0	100.3	לחודש נובמבר (בנקודות)
(1.0)	(0.2)	0.4	100.2	100.0	100.4	לחודש דצמבר (בנקודות)

(2) בסיס האיחוד

חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.

עסקאות שבוטלו באיחוד

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא הייתה קיימת ראייה לירידת ערך.

(3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

א. הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט:

- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנוותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

- הכנסות מפירעון מוקדם שבוצע לפני ה-1 בינואר 2014 מוכרות לפי פריסה על פני יתרת תקופת הפירעון המקורית, או תוך שלוש שנים ממועד הפירעון המוקדם, כקצר. הכנסות מפירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מידית במסגרת הכנסות ריבית.

ב. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

ג. ניירות ערך - ראה סעיף ד.(5) להלן.

ד. מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ד.(6) להלן.

ה. הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

בנוסף, מעת לעת מעדכן הפיקוח על הבנקים את הוראות הדיווח לציבור ואת קובץ השאלות והתשובות המנחות לגבי אופן היישום של ההוראות בנושא חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, זאת במטרה לשלב בהם את ההוראות שחלות בנושא זה על הבנקים בארה"ב, לרבות הנחיות של רשויות הפיקוח בארה"ב. החל משנת 2016 עודכנו, בין היתר, ההנחיות בכל הקשור לטיפול בארגון מחדש של חוב בעייתי, הנחיות בקשר לאופן הסיווג של החובות בהתבסס על מקור ההחזר הראשוני של החוב (primary repayment source) והנחיות מסוימות בנוגע לאופן הבחינה של החובות.

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה, ראה סעיף ד.1(8) להלן.

זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

בכל מקרה חוב מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. לצורך כך הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות (לרבות אגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הריבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית (חוב כאמור ייקרא "חוב שאינו מבצע").

כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום.

הגדרת מקור החזר ראשוני בסיווג חוב בעייתי

החל מיום 1 ביולי 2017 מיישם הבנק את העדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".

העדכון מתייחס בעיקר לסיווג של חוב, הגדרת חוב פגום ומדידת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי. קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשהסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה (highly probable) מתבססת על יכולת התשלום של החייב, כלומר: החוזק הצפוי של מקור ההחזר הראשוני וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים (כגון: בטוחות, תמיכה של ערב, מימון מחדש על ידי צד שלישי).

בין היתר, כלל הקובץ שאלה שנגעה להגדרת מקור החזר ראשוני.

מקור החזר ראשוני - מקור מזומנים יציב לאורך זמן (sustainable) אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב ואשר חייב להיות מופרד במפורש או במהות לכיסוי החוב. בקובץ השאלות והתשובות הובהר כי ככלל, כדי שמקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפירעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם.

הבנק עדכן את מדיניות זיהוי חובות בעייתיים וסיווגם, כך שהתווסף מבחן קיום מקור החזר ראשוני ככלי נוסף לזיהוי חובות בעייתיים. מבחינה שערך הבנק עולה כי השפעת היישום לראשונה של העדכון לקובץ שאלות ותשובות הינה גידול בהיקף החובות הבעייתיים של כ- 8.3 מיליוני ש"ח וגידול בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בסך של כ- 1.8 מיליוני ש"ח.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

א. אין בדיני רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).

ב. כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר

חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יופרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית, בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים. הערכה מבוססת על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים ורק לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

מדיניות הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש

במטרה לשפר ניהול האשראי וגבייתו, וכן במטרה למנוע מצבי כשל או תפיסת הנכסים המשועבדים, הבנק קבע ומיישם מדיניות לביצוע הסדרי חוב בעייתיים וביצוע שינוי תנאי חובות שלא זוהו כבעייתיים. שיטות לשינוי בתנאי החובות עשויות לכלול, בין היתר, דחיית מועדי תשלומים, הפחתת שיעורי ריבית או סכומי התשלומים התקופתיים, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לווים בשליטה משותפת, בחינה מחודשת של האמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד.

מדיניות הבנק מבוססת על קריטריונים אשר מאפשרים להנהלת הבנק להפעיל שיקול דעת האם הפירעון של החוב צפוי והיא מיושמת רק אם הלווה הוכיח את יכולתו ורצונו לפרוע חוב והוא צפוי לעמוד בתנאים של ההסדר החדש. חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים ללא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו. בנוסף, תאגיד בנקאי יעריך אם צפוי כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, תאגיד בנקאי עשוי להגיע למסקנה כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.
- החייב הודיע כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
- קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.
- לחייב יש ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.
- על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, התאגיד הבנקאי צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן וריבית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.
- ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים בשיעור ריבית אפקטיבי השווה לשיעור הריבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.

הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:

- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);
- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.
- אם תאגיד בנקאי אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב

חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

א. החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.

ב. בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן ההלוואה המקורי).

חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג כפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות ההפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן). אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כארגון מחדש של חוב בעייתי.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית".

הבחינה כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות בהתאם לרף הכמותי ומדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה הפרטנית לבין מסלול לבחינה על בסיס קבוצתי במשך חיי החוב אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי

הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית הינה מעל 1 מיליון ש"ח. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450), טיפול חשבונאי בתלויות ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות הבנק מתחשב בגורמים סביבתיים רלוונטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

ביום 20 בפברואר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא הפרשות להפסדי אשראי. בהתאם למכתב, נדרשים התאגידים הבנקאיים להמשיך לכלול ב"טווח השנים" המשמש רכיב בקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי (כהגדרתו בסעיף 3.2.29. עמ' 18-632 בהוראות הדיווח לציבור), את שנת 2011 ואילך בדוחות לציבור לשנים 2016 ו-2017.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק גיבש שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלוונטיים. בנוגע לאשראי לאנשים פרטיים שיעור ההתאמה בגין הגורמים הסביבתיים לא יפחת מ- 0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי בכל מועד דיווח בהתייחס לממוצע שיעורי ההפסד בטווח השנים. מהאמור מוחרג אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית.

ביום 10 ביולי 2017 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 ו-315 אשר בין היתר נועדו לבטל את המנגנון של ההפרשה הנוספת בגין מגבלות הריכוזיות של האשראי, העדר מידע כספי מעודכן ומאפיינים אחרים אשר קיבלו ביטוי בהוראות אחרות. עם ביטול ההפרשה הנוספת נדרש הבנק כי השיטה לקביעת ההפרשה להפסדי אשראי תביא בחשבון מאפייני סיכון של היעדר דוחות כספיים מעודכנים. יישום ההוראה מחויב החל מ-1 בינואר 2018, כאשר יישום מוקדם הינו אפשרי. הבנק אימץ הנחיות אלה ביישום מוקדם. ליישום לראשונה, לא הייתה השפעה מהותית.

אשראי חוץ מאזני

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450). ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית.

בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמיושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים אחרים של בעייתיות. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

למרות האמור לעיל, לגבי חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי נבחן הצורך במחיקה המיידית. בכל אופן, חובות כאמור נמחקים חשבונאית לא יאוחזר מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר

ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף ד.3(א) לעיל.

לגבי חובות שנבחנו ומפורשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטא כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות בהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

דרישות הגילוי

הבנק מיישם דרישות הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי כפי שנקבעו במסגרת עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20. הנ"ל מחייב את הבנק לספק גילוי רחב בקשר ליתרות חוב, תנועות ביתרות ההפרשה להפסדי אשראי, אינדיקציות לאיכות האשראי, רכישות ומכירות מהותיות של חובות במהלך התקופה.

כמו כן, החל משנת 2015, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בדבר שינוי מבנה דוחות הכספיים הבנק מציג ריכוז מידע עיקרי בדבר סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (ראה ביאור 13) ומידע נוסף על סיכון אשראי כאמור (ראה ביאור 25).

(5) ניירות ערך

- א. ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:
- איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט איגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. איגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
 - ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
 - ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או ניירות ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואיגרות חוב, נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר.
- ב. הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ג. עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".
- ד. לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף ד.7(7) להלן.
- ה. לעניין טיפול בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף ד.8(8) להלן.

(6) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

חשבונאות גידור

גידור שווי הוגן

כאשר נגזר משמש כמכשיר המגדר את החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של נכס או התחייבות, או חלק מזוהה שלהם, שניתן לייחס אותה לסיכון מסוים, שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. נגזרים שאינם משמשים לגידור שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

(7) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או התחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או התחייבות.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל הפוזיציה של הבנק יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי מההון בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ASC 820) דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 28א' ו-ב', "יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים".

(8) ירידת ערך נכסים פיננסיים

1. ניירות ערך

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני. הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (לגבי איגרות חוב - העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

בנוסף, הבחינה בנושא קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:

- שיעור ההפסד ביחס לעלות נייר הערך (לגבי איגרות חוב - לעלות המופחתת);
- משך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו;
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
- במקרה של איגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה, שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס עלות חדש).

2. אשראי לציבור ויתרות חוב - ראה סעיף ד. (4) לעיל.

(9) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. התיקונים המפורטים בחוזר זה נועדו להתאים את סעיף 15א בהוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בהתאם להוראות, הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרנם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
- קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
- גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts).

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שיטת הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות, לקיזוז. כמו כן, הבנק מקזז פקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

הבנק לא מקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים בנק רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה בטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב בטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבנות נטו (master netting arrangement).

עם זאת, בהתאם להוראות הבנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של המפקח על הבנקים. לאור זאת, הבנק לא מקזז מאזנית סכומים אלו.

(10) רכוש קבוע (בניינים וציוד)

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

רווח או הפסד מגרעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגרעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

פחת

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות הקבוצה אינן מופחתות.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות השוואה הינו:

- בניינים ומקרקעין 10-25 שנים

- ריהוט וציוד 3-17 שנים

- שיפורים במושכר 7-17 שנים

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח ומותאמים בעת הצורך.

(11) חכירות

החכירות בבנק מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק. בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג החכירות, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיבי הקרקע הינו העובדה כי קרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר. תשלומים במסגרת חכירה תפעולית, למעט דמי חכירה מותנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

(12) ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

עיתוי בחינת נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מיסים נדחים ולרבות נכסים כספיים שהם השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס.

מדידת סכום בר השבה

הסכום בר ההשבה של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה). בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מיסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס, בגינם לא הותאמו תזרימי המזומנים הצפויים לנבוע מהנכס.

הכרה בהפסד מניירות ערך

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד.

(13) זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות (להלן: "פנסיה") - תכניות להטבה מוגדרת

הטבת פיצויים הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. במסגרת ההטבה כלולים תשלומי פיצויים בעת הפרישה או סיום השירות. סכום ההטבה שישולם תלוי בנוסחת ההטבה של התכנית, אשר כוללת את מספר שנות השירות שסיפק העובד ואת התגמול של העובד בשנים מיד לפני הפרישה או הסיום.

עלות פיצויים נטו לתקופה הינה הסכום המוכר בדוחות הכספיים של הבנק כעלות של תכנית פנסיה לתקופה מסוימת. המרכיבים של עלות פנסיה לתקופה נטו הם עלות שירות, עלות ריבית, תשואה חזויה על נכסי התכנית ורווח או הפסד מהפחתה של סכומים שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר.

הטבות פיצויים מיוחסות בדרך כלל לתקופות שירות של עובד בהתבסס על נוסחת ההטבה של התכנית במידה שהנוסחה מציינת ייחוס או שמשמע ממנה ייחוס.

הבנק נעזר ביועץ כלכלי ומחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בנתונים זמינים בשוק על כל אחת מהקטגוריות המשמעותיות של הנכסים בתיק ומשקלל אותם לפי ההרכב של נכסי התכנית.

המחויבות בגין הטבה חזויה משקפת את הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות לשירות של העובד שסופק לפני מועד המאזן. מדידת מחויבות זו תתבסס על הנחות אקטואריות המתאימות למועד המאזן של הבנק (לדוגמה שיעור עזיבה, תמותה, שיעורי היוון וכן הלאה).

אם המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על השווי ההוגן של נכסי התכנית, הבנק מכיר במאזן בהתחייבות השווה להתחייבות הלא ממומנת בגין הטבה חזויה. אם השווי ההוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין הטבה חזויה, הבנק מכיר במאזן בנכס השווה להתחייבות שממומנת ביתר בגין ההטבה החזויה.

הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון חסר ומכיר בסכום זה כהתחייבות במאזן.

הבנק בוחן את הנחותיו על בסיס רבעוני ומעדכן הנחות אלה בהתאם.

שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית, הינו "רווח או הפסד" (להלן: "רווח או הפסד אקטוארי"). רווחים או הפסדים אקטואריים אינם מוכרים בעלות פיצויים נטו לתקופה במועד היווצרותם אלא מוכרים ברווח כולל אחר. בתקופות עוקבות, רווחים או הפסדים אלה מוכרים לאחר מכן בדוח רווח או הפסד כרכיב של עלות פנסיה נטו לתקופה לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, המרווח נקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל במועד הדיווח.

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים.

הטבות לאחר פרישה - תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית, ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבונו של העובד במקום לקבוע את סכום ההטבות שהעובד יקבל. בתכנית להפקדה מוגדרת אחרי פרישה, ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה, ובחילוטם של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבונו של אותו משתתף.

במידה שנדרש כי ההפקדות המוגדרות של תכנית לחשבונו של אדם יעשו לתקופות שבהן אותו אדם מספק שירותים, עלות הפנסיה נטו או עלות ההטבה האחרת לאחר פרישה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה. התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

הטבות אחרות לאחר פרישה

הבנק מכיר בסכום הלא מהוון של ההטבה השוטפת במועד מתן השירות. בנוסף, הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים של הטבות אחרות לאחר הפרישה.

היעדרויות בתשלום

הבנק צובר התחייבות עבור תגמול לעובדים בגין היעדרויות עתידיות אם כל התנאים הבאים מתקיימים: (א) מחויבות הבנק בקשר לזכויות העובדים לקבל תגמול בגין היעדרויות עתידיות מיוחסת לשירותים שהעובדים כבר סיפקו; (ב) המחויבות קשורה לזכויות שמבטילות או נצברות; (ג) תשלום התגמול הוא צפוי; (ד) הסכום ניתן לאומדן באופן סביר. חופשה - הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות, לא מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

מענק בגין אי ניצול ימי מחלה במועד סיום העסקה

הבנק צובר את ההתחייבות כהיעדרויות המזכות בפיצוי לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. לצורך קביעת ריבית ההיוון ואופן ההקצאה לתקופות של עלות השירות הבנק מיישם את העקרונות של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת בהתאמות הנדרשות.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים - מענקי ותק

הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה המזכה בהטבה. לצורך חישוב ההתחייבות בגין הטבות אלה מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

(14) התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין- 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי.
3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה קטן או שווה ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב. במקרים נדירים הנהלת הבנק קבעה, בהסתמך על יועציה המשפטיים, כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה. בבאור 22 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשות אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה.

(15) הוצאות מיסים על ההכנסה

הדוחות הכספיים של הבנק כוללים מסים שוטפים ומסים נדחים. ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות". הבנק מקצה את הוצאות המס או הטבות המס על ההכנסה בין פעילויות נמשכות ורווח כולל אחר.

מיסים שוטפים

מסים שוטפים הינם סכום המסים על ההכנסה ששולמו או שעתידים להיות משולמים (או מוחזרים) עבור התקופה השוטפת, כפי שנקבע על ידי יישום הוראות דיני המס שנחקקו על הכנסה חייבת במס. הוצאות המסים השוטפים כוללים גם את השינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

מיסים נדחים

התחייבויות מסים נדחים ונכסי מסים נדחים מייצגים את ההשפעות העתידיות על מסים על הכנסה הנובעות מהפרשים זמניים והפסדים מועברים הקיימים בסוף תקופה. הבנק מכיר בנכסי מסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת (valuation allowance) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש. הבנק מפחית את נכסי המסים הנדחים בסכומן של הטבות מס כלשהן שאינן צפויות להתממש בהתבסס על הראיות הזמינות - הן הראיות החיוביות התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות התומכות ביצירת הפרשה בגין נכס מס נדחה, כדי לבחון האם ניתן להכיר בנכס מס נדחה נטו.

קיזוז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים

הבנק יקזז כל התחייבויות ונכסי המסים הנדחים, כמו גם כל ה- valuation allowance (הפרשה לנכס מס נדחה) הקשורות, עבור רכיב משלם מס מסוים ובגבולותיו של תחום שיפוט מיסוי מסוים.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מיישם את כללי ההכרה המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת FIN 48 בהתאם להוראות אלה, הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשות עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

(16) רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

(17) דיווח על מגזרי פעילות

(א) מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזר פעילות פיקוחי הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי. בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הדיווח על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.

(ב) מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, נקבע כי ייתן גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC 280) (ראה באור 24ב'). מגזר פעילות המוגדר לפי גישת ההנהלה הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על איפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים.

(18) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה.

נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקף הבנק את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

נטילת התחייבות או ויתור

הבנק גורע את ההתחייבות מהדוחות הכספיים לפי שוויה ההוגן במועד הסילוק. ההפרש בין הערך בספרים של ההתחייבות לבין שוויה ההוגן במועד הסילוק נזקף כרווח או כהפסד. במקרה של נטילת התחייבות ההפרש בין השווי ההוגן של ההתחייבות במועד הסילוק לבין סכום התמורה שנקבעה נזקף להון. במקרה של ויתור השווי ההוגן של ההתחייבות שנמחלה נזקף להון.

שיפוי

סכום השיפוי נזקף להון.

הלוואות, לרבות פקדונות

במועד ההכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פיקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק לפי שוויים ההוגן כנכס או כהתחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פיקדון שהתקבל לבין שוויים ההוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון.

בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה ההלוואה או הפיקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית, למעט מקרים בהם בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים הם מוצגים בשווי הוגן.

(19) הוראה בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים

בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית

החל מיום 1 בינואר 2014, הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית (ASC 310-20), אשר, בין היתר, קובע כללים לטיפול בעמלות יצירת אשראי, התחייבויות למתן אשראי, שינוי בתנאי חוב ועמלות פירעון מוקדם.

עמלות ליצירת אשראי

עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, למעט הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת התאמת תשואה ומדווחות כחלק מהכנסות ריבית.

עמלות הקצאת אשראי

עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות.

עמלות פירעון מוקדם

עמלות פירעון מוקדם שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם. עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות". החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאיים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא הוראות המעבר לשנת 2016, נדרש ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לחוזר בדבר אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות" החל מיום 1 בינואר 2018, זאת בעקביות לעדכון התקינה בארה"ב ASU 2015-14 אשר דחה את מועד היישום לראשונה.

התקן מכיל מודל יחיד החל על חוזים עם לקוחות הכולל חמישה שלבים על מנת לקבוע את עיתוי ההכרה בהכנסה ואת סכומה:

- זיהוי החוזה עם הלקוח.

- זיהוי מחויבויות ביצוע נפרדות בחוזה.

- קביעת מחיר העסקה.

- הקצאת מחיר העסקה למחויבויות ביצוע נפרדות.

- הכרה בהכנסה עם קיום מחויבויות הביצוע.

כמו כן, התקן קובע, כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח.

בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה.

הבנק יאמץ את הוראות התקן החדש החל מהרבעון הראשון לשנת 2018, תוך זקיפת ההשפעה מצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים, במועד היישום לראשונה. בשעה שההוראות החדשות מחליפות את מריבית ההוראות הקיימות

בנוגע להכרה בהכנסה, התקן החדש אינו חל, בין השאר, על הכנסות והוצאות ריבית, כמו גם על מכשירים פיננסיים וזכויות ומחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 בקודיפיקציה, כולל הלוואות, חכירות, ניירות ערך וגזרים. כמו כן, בהוראות בנק ישראל הובהר, כי ככלל הוראות התקינה החדשה לא יחולו על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות ריבית והכנסות מימון שאינן מריבית. לאור כך, ההוראות החדשות לא ישפיעו על מריבית הכנסות הבנק, להערכת הבנק, ליישום ההוראות לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

(2) דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר כולל, בין היתר, הבהרות מסוימות בנושא דיווח על מיסים על הכנסה לפי הכללים בארה"ב. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים: נכסים לא שוטפים מוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו, רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה, רווח למניה, דוח על תזרימי מזומנים, דיווח לתקופות ביניים ונושאים נוספים.

החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:

- פעילויות שהופסקו בהתאם לנושא 20-205 בקודיפיקציה בדבר "פעילויות שהופסקו";
- רכוש קבוע בהתאם לנושא 360 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע";
- רווח למניה בהתאם לנושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה";
- דוח על תזרימי המזומנים בהתאם לנושא 10-230 בקודיפיקציה בדבר "דוח על תזרימי מזומנים";
- דיווח לתקופות ביניים בהתאם לנושא 270 בקודיפיקציה בדבר "דיווח לתקופות ביניים";
- היוון עלויות ריבית בהתאם לנושא 20-835 בקודיפיקציה בדבר "היוון ריבית" (בהקשר זה יובהר, כי בהתאם להוראות הדיווח לציבור, תאגיד בנקאי לא יהוו עלויות ריבית, מבלי שקבע מדיניות, נהלים ובקורות ברורים באשר לקריטריונים להכרה בנכסים כנכסים כשירים ובאשר לעלויות הריבית שיהוונו);
- מדידה וגילוי של ערבויות בהתאם לנושא 460 בקודיפיקציה בדבר "ערבויות".

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2018. בעת היישום לראשונה, תאגיד בנקאי נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו. להערכת הבנק, ליישום ההוראות לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

(3) תיקון מספר 07-2017 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

ביום 1 בינואר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בקשר לתיקון מספר 07-2017 לקודיפיקציה בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה.

התיקון מבהיר כי יש להפריד את רכיבי עלות ההטבה שנכללים בהוצאות השכר בדוח רווח והפסד כך שרק עלות השירות תיוותר בהוצאות השכר ואילו את שאר העלויות יש להציג בהוצאות שאינן תפעוליות (הוצאות אחרות). יתר על כן, הובהר כי רק עלות השירות ניתנת להיוון, במקרים בהם מתאפשר היוון הוצאות שכר, ולא מתאפשר היוון של שאר רכיבי כלות ההטבה.

נדרש ליישם את ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר החל מיום 1 בינואר 2018 ואילך. בעת היישום לראשונה, יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בארה"ב, בשינויים המתחייבים.

באור 2: הכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
א. הכנסות (הוצאות) ריבית על נכסים		
155.6	169.8	191.6
(2.6)	-	-
0.9	0.7	0.6
2.0	6.3	10.3
2.3	3.5	4.2
158.2	180.3	206.7
ב. הכנסות (הוצאות) ריבית על התחייבויות		
(4.1)	(3.9)	(7.5)
2.2	0.1	(1.6)
(1.9)	(3.8)	(9.1)
156.3	176.5	197.6
ג. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב		
0.1	0.2	0.2
2.1	3.3	4.0
0.1	*-	*-
2.3	3.5	4.2

* קטן מ- 50 אלפי ש"ח

באור 3: הכנסות מימון שאינן מריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים			
1.1	0.4	(0.5)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM (1)
1.1	0.4	(0.5)	סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים
א.2. מהשקעה באיגרות חוב			
6.5	3.1	3.9	רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה (2)
0.4	-	-	הפסדים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה (2)
6.1	3.1	3.9	סך הכל מהשקעה באג"ח
(0.7)	1.0	(1.3)	א.3. הפרשי שער, נטו
6.5	4.5	2.1	סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

(1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(2) סווג מרווח כולל אחר מצטבר.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר*			
0.2	0.2	0.1	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
(0.2)	(0.2)	-	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו
-	-	0.1	סך הכל מפעילויות מסחר**
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר,			
לפי חשיפת סיכון			
(0.2)	(0.2)	-	חשיפת ריבית
0.2	0.2	0.1	חשיפה למניות
-	-	0.1	סך הכל

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

** להכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה באור 2.

באור 4: עמלות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
23.0	22.3	23.0	ניהול חשבון
13.6	13.9	10.3	כרטיסי אשראי
20.0	17.9	18.5	פעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים
4.8	4.1	4.3	עמלות הפצת קרנות נאמנות
4.1	4.8	6.3	טיפול באשראי
3.5	3.7	3.8	הפרשי המרה
0.5	0.6	0.7	פעולות בסחר חוץ
2.6	2.7	2.5	עמלות מעסקי מימון
4.9	4.4	3.8	חובים על פי הרשאה
2.0	2.1	2.2	עמלות אחרות
79.0	76.5	75.4	סך כל העמלות התפעוליות

באור 5: הכנסות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
0.4	0.3	0.2	ניהול ותפעול קופות גמל
0.8	-	-	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
1.2	0.3	0.2	סך כל הכנסות אחרות

באור 6: משכורות והוצאות נלוות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
57.2	59.5	62.2	משכורות
6.9	4.5	3.2	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות וחופשה
1.3	2.6	3.3	הטבות לזמן ארוך
15.7	16.7	16.7	ביטוח לאומי ומס שכר
			הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים):
4.5	4.4	3.9	- הטבה מוגדרת(1)
3.0	3.1	3.1	- הפקדה מוגדרת
1.3	1.1	0.8	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה(1)
89.9	91.9	93.2	סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות

(1) ראה ביאור 20 בדבר זכויות עובדים.

באור 7: הוצאות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
6.4	6.1	7.4	שיווק ופרסום
3.7	3.7	3.8	תקשורת
32.1	31.9	33.0	מחשב
0.9	0.9	0.8	משרדיות
0.3	0.2	0.2	ביטוח
4.4	5.2	5.7	שירותים מקצועיים
1.1	1.3	1.1	שכר והחזר הוצאות לחברי הדירקטוריון
0.6	0.6	0.7	הדרכה והשתלמויות
3.1	2.9	2.7	עמלות
2.9	4.1	2.6	אחרות
55.5	56.9	58.0	סך כל ההוצאות האחרות

באור 8: הפרשה למיסים על הרווח

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. הרכב הסעיף

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	**2016	2017	
22.1	27.9	32.2	מיסים שוטפים בגין שנת החשבון
-	(2.0)	-	מיסים שוטפים בגין שנים קודמות
22.1	25.9	32.2	סך כל המיסים השוטפים
			בתוספת (בניכוי):
0.1	(0.8)	(2.2)	מיסים נדחים בגין שנת החשבון
0.3	-	-	מיסים נדחים בגין שנים קודמות
0.4	(0.8)	(2.2)	סך הכל המיסים הנדחים *
22.5	25.1	31.0	הפרשה למיסים על ההכנסה

* הרכב הוצאות (הכנסות) מסים נדחים המיוחסים לפעילויות נמשכות הינם, כדלהלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	**2016	2017	
0.1	(2.9)	(2.2)	הוצאות (הכנסות) מסים נדחים לפני השפעת הפריטים המפורטים להלן:
0.3	2.1	-	השפעת שינויים בחוקי המס
0.4	(0.8)	(2.2)	סך כל הוצאת (הכנסות) מסים נדחים

** הוצג מחדש.

הטבלה אינה כוללת את השפעת המס בגין פריטים שהוכרו ברווח כולל אחר שהסתכמה בגידול של 0.4 מיליוני ש"ח בשנת 2017, גידול של 1.2 מיליוני ש"ח בשנת 2016 וקטון של 0.9 מיליוני ש"ח בשנת 2015.

באור 8: הפרשה למיסים על הרווח

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. מס תיאורטי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
59.0	67.2	83.8	רווח (הפסד) לפני מסים
37.58%	35.90%	35.04%	שיעור המס החל בישראל על תאגיד בנקאי (אחוזים)
22.2	24.1	29.4	מסים על הכנסה על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
			מס (חיסכון במס) בגין:
-	*-	*-	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
(0.2)	*-	(0.1)	הפרשי פחת, תאום פחת ורווח הון
0.2	1.0	1.6	הוצאות אחרות לא מוכרות
			מיסים בגין שנים קודמות:
-	-	-	-סכומים נוספים לשלם (לקבל) על חובות בעייתיים
-	(2.0)	-	-אחרים
0.3	2.1	-	שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
*-	(0.1)	0.1	אחר
22.5	25.1	31.0	סך הכל מסים על ההכנסה

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

ג. שומות מס

לבנק שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2013. לחברת בת עד וכולל שנת המס 2012.

באור 8: הפרשה למיסים על הרווח

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. תנועה במסים נדחים

שיעור מס ממוצע 2017 באחוזים	יתרה ליום 31.12.17	שינויים שנוקפו לרווח כולל אחר	השפעת השינוי בשיעור המס שנוקפה לרווח והפסד	שינויים שנוקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31.12.16	
נכסי מסים נדחים						
34.19%	17.2	-	-	1.6	15.6	מהפרשה להפסדי אשראי
34.19%	3.8	-	-	0.4	3.4	מהפרשה לחופשה ומענקים
						מעודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית
34.19%	7.1	0.4	-	0.2	6.5	רכוש קבוע וחכירות
34.19%	0.8	-	-	*-	0.8	
	28.9	0.4	-	2.2	26.3	יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
	-	-	-	-	-	הפרשה לנכס מסים נדחים
	28.9	0.4	-	2.2	26.3	יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים
התחייבויות מסים נדחים						
						מעודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית
34.19%	0.4	-	-	*-	0.4	
	0.4	-	-	*-	0.4	יתרת התחייבות מסים נדחים, ברוטו
	28.5	0.4	-	2.2	25.9	יתרת נכסי מסים נדחים, נטו
שיעור מס ממוצע 2016 באחוזים	יתרה ליום 31.12.16	שינויים שנוקפו לרווח כולל אחר	השפעת השינוי בשיעור המס שנוקפה לרווח והפסד	שינויים שנוקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31.12.15	
נכסי מסים נדחים						
34.19%	15.6	-	(1.3)	1.0	15.9	מהפרשה להפסדי אשראי
35.04%	3.4		(0.3)	0.5	3.2	מהפרשה לחופשה ומענקים
						מעודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית
34.19%	6.5	1.2	(0.4)	0.3	5.4	רכוש קבוע וחכירות
34.19%	0.8		(0.1)	(0.1)	1.0	
	26.3	1.2	(2.1)	1.7	25.5	יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
	-	-	-	-	-	הפרשה לנכס מסים נדחים
	26.3	1.2	(2.1)	1.7	25.5	יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים
התחייבויות מסים נדחים						
						מעודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית
34.19%	0.4	-	-	0.4	-	
	0.4	-	-	0.4	-	יתרת התחייבות מסים נדחים, רוטו
	25.9	1.2	(2.1)	1.3	25.5	יתרת נכסי מסים נדחים, נטו

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

באור 8: הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ה. מסים נדחים

- א. מימוש המיסים הנדחים מבוסס על תחזית לפיה ימומשו בעתיד והם מחושבים לפי שיעור מס של 34.19%.
- ב. שינויים בשנת הדיווח ביתרת מסים נדחים שאינם כלולים בדוח רווח והפסד הינם בסך של- 0.4 מיליוני ש"ח. ליתר פירוט ראה באור ג.8. להלן.

ו. שינויי חקיקה בתחום המס

(1) מס חברות

להלן שיעורי מס החברות הרלוונטים לבנק בשנים 2015-2017:

2015 - 26.5%

2016 - 25.0%

2017 - 24.0%

ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו - 2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות, החל מיום 1 בינואר 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%. כתוצאה מהורדת שיעור המס ל- 25%, יתרות המסים הנדחים ליום 4 בינואר 2016 חושבו בהתאם לשיעור המס החדש כפי שנקבע בחוק לתיקון פקודת מס הכנסה, לפי שיעור המס הצפוי לחול במועד ההיפוך.

כמו כן, ביום 22 בדצמבר 2016 אישרה מליאת הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו- 2018) התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל- 23% בשתי פעימות. הפעימה הראשונה לשיעור של 24%, החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

כתוצאה מהורדת שיעור המס ל- 23% בשתי פעימות, יתרות המסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2016 חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים כפי שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו- 2018), לפי שיעור המס הצפוי לחול במועד ההיפוך.

ב. עדכון מס ערך מוסף, מס רווח ומס שכר

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"ים ומוסדות כספיים) (התיקון), התשע"ו - 2015, הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים יירד מ- 18% ל- 17%, וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2015. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים ירד מ- 37.71% ל- 37.58% בשנת 2015. כמו כן, כתוצאה מהורדת שיעור מס החברות ל- 25% בשנת 2016, ל- 24% בשנת 2017 ו- 23% החל מינואר 2018 ואילך. שיעור המס הסטטוטורי ירד ל- 35.9% בשנת 2016, ל- 35% בשנת 2017 ול- 34.2% משנת 2018 ואילך.

השפעת השינוי בשיעור המס על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 התבטאה בקיטון ביתרת נכסי המסים הנדחים בסך של 0.3 מיליוני ש"ח, כנגד הוצאות מסים נדחים בסך של 0.3 מיליוני ש"ח.

באור 9: רווח למניה רגילה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
רווח בסיסי ומדולל:			
36.5	42.1	52.8	סך הכל רווח נקי
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי והמדולל למניה			
149,875,000	149,875,000	149,875,000	רווח למניה רגילה (בש"ח)
0.24	0.28	0.35	סך הכל רווח למניה

באור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

רווח כולל אחר			
סך הכל רווח כולל אחר	התאמות בגין הטבות לעובדים	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	
3.5	1.8	1.7	יתרה ליום 1 בינואר 2015
(0.7)	1.5	(2.2)	שינוי נטו במהלך התקופה
2.8	3.3	(0.5)	יתרה ליום 1 בינואר 2016
(2.4)	(1.9)	(0.5)	שינוי נטו במהלך התקופה
0.4	1.4	(1.0)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
1.8	(0.8)	2.6	שינוי נטו במהלך התקופה
2.2	0.6	1.6	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2015			2016			2017		
השפעת לאחר	לפני		השפעת לאחר	לפני		השפעת לאחר	לפני	
מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס
1.6	(1.0)	2.6	1.5	(0.9)	2.4	5.1	(2.8)	7.9
(3.8)	2.3	(6.1)	(2.0)	1.1	(3.1)	(2.5)	1.4	(3.9)
(2.2)	1.3	(3.5)	(0.5)	0.2	(0.7)	2.6	(1.4)	4.0
1.6	(0.9)	2.5	(1.7)	1.1	(2.8)	(0.7)	0.3	(1.0)
(0.1)	-	(0.1)	(0.2)	0.1	(0.3)	(0.1)	0.1	(0.2)
1.5	(0.9)	2.4	(1.9)	1.2	(3.1)	(0.8)	0.4	(1.2)
(0.7)	0.4	(1.1)	(2.4)	1.4	(3.8)	1.8	(1.0)	2.8

התאמות בגין הצגת ניירות ערך
זמינים למכירה לפי שווי הוגן
רווחים (הפסדים) נטו שטרם
מומשו מהתאמות לשווי הוגן
(רווחים) הפסדים בגין ניירות
ערך זמינים למכירה ששוויו
מחדש לדוח רווח והפסד (1)
שינוי נטו במהלך התקופה
הטבות לעובדים
רווח (הפסד) אקטוארי נטו
בתקופה
(רווחים) הפסדים נטו ששוויו
לדוח רווח והפסד (2)
שינוי נטו במהלך התקופה
סך הכל השינוי נטו במהלך
התקופה

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפירוט נוסף ראה באור 3.
(2) הסכום לפני מס מסווג בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין זכויות עובדים. לפירוט נוסף ראה באור 20.

באור 11: מזומנים ופקדונות בבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הרכב:

31 בדצמבר		
2016	2017	
951.5	892.2	מזומנים ופקדונות בבנק ישראל
828.7	1,286.5	פקדונות בבנקים מסחריים
1,780.2	2,178.7	סך הכל*
1,178.8	1,187.2	*מזה מזומנים, פקדונות בבנקים ופקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. הרכב:

31 בדצמבר 2016					31 בדצמבר 2017				
הערך במאזן	עלות מופחתת	לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו	הערך במאזן	עלות מופחתת	לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו
4.9	4.9	-	*-	4.9	4.8	4.8	0.6	*-	5.4
4.9	4.9	-	*-	4.9	4.8	4.8	0.6	*-	5.4

רווח כולל אחר מצטבר					רווח כולל אחר מצטבר					הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן (1)
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן (1)	הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן (1)					
747.5	3.0	0.6	749.9	747.5	551.4	0.6	2.6	549.1	551.4	ב. ניירות ערך זמינים למכירה איגרות חוב -				
747.5	3.0	0.6	749.9	747.5	551.4	0.6	2.6	549.1	551.4	של ממשלת ישראל				
3.8	0.1	-	3.9	3.8	-	-	-	-	-	של ממשלות זרות				
22.9	-	0.1	22.8	22.9	13.9	-	0.1	13.8	13.9	של מוסדות פיננסיים בישראל				
6.9	-	0.8	6.1	6.9	6.4	-	0.3	6.1	6.4	של אחרים בישראל				
781.1	3.1 ⁽²⁾	1.5 ⁽²⁾	782.7	781.1	571.7	0.6 ⁽²⁾	3.0 ⁽²⁾	569.0	571.7	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				
786.0	3.1	1.5	787.6	786.0	577.1	0.6	3.6	573.8	576.5	סך כל ניירות הערך				

* נמור מ- 50 אלפי ש"ח

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב-ראה באור 2 ובאור 3.

באור 12: ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש

31 בדצמבר 2017					
12 חודשים ומעלה			פחות מ-12 חודשים		
סה"כ	הפסדים שטרם מומשו		סה"כ	הפסדים שטרם מומשו	
	0-20%	שווי הוגן		0-20%	שווי הוגן
(0.5)	(0.5)	88.2	(0.1)	(0.1)	6.9
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	2.3
(0.5)	(0.5)	88.2	(0.1)	(0.1)	9.2

איגרות חוב -

של ממשלת ישראל

של ממשלות זרות

של מוסדות פיננסיים בישראל

סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

31 בדצמבר 2016					
12 חודשים ומעלה			פחות מ-12 חודשים		
סה"כ	הפסדים שטרם מומשו		סה"כ	הפסדים שטרם מומשו	
	0-20%	שווי הוגן		0-20%	שווי הוגן
(1.2)	(1.2)	294.3	(1.8)	(1.8)	201.7
-	-	-	*-	*-	3.8
-	-	-	(0.1)	(0.1)	4.4
(1.2)	(1.2)	294.3	(1.9)	(1.9)	209.9

איגרות חוב -

של ממשלת ישראל

של ממשלות זרות

של מוסדות פיננסיים בישראל

סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח

באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽¹⁾ אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2017				
		אשראי לציבור		
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	מסחרי
2,786.4	1,904.4	882.0	18.1	863.9
3,458.9	-	3,458.9	3,367.1	91.8
6,245.3	1,904.4	4,340.9	3,385.2	955.7
18.9	-	18.9	12.8	6.1
16.5	-	16.5	1.9	14.6
35.4	-	35.4	14.7	20.7
5.8	-	5.8	5.4	0.4
42.0	-	42.0	11.8	30.2
83.2	-	83.2	31.9	51.3
24.2	-	24.2	3.3	20.9
33.9	-	33.9	33.2	0.7
58.1	-	58.1	36.5	21.6
11.7	-	11.7	3.0	8.7

יתרת חוב רשומה:
חובות שנבדקו על בסיס פרטני
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
סך הכל*
* מזה:
חובות בארגון מחדש
חובות פגומים אחרים
סך הכל חובות פגומים
חובות בפיגור 90 ימים או יותר
חובות בעייתיים אחרים
סך הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:
שנבדקו על בסיס פרטני
שנבדקו על בסיס קבוצתי
סך הכל*
*מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽¹⁾ אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2016				
		אשראי לציבור		
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	מסחרי
2,256.6	1,446.7	809.9	12.8	797.1
3,093.3	-	3,093.3	2,883.9	209.4
5,349.9	1,446.7	3,903.2	2,896.7	1,006.5
18.9	-	18.9	10.5	8.4
8.5	-	8.5	1.0	7.5
27.4	-	27.4	11.5	15.9
7.2	-	7.2	6.1	1.1
34.6	-	34.6	13.6	21.0
69.2	-	69.2	31.2	38.0
17.8	-	17.8	1.9	15.9
31.6	-	31.6	30.2	1.4
49.4	-	49.4	32.1	17.3
8.6	-	8.6	1.6	7.0

יתרת חוב רשומה:
חובות שנבדקו על בסיס פרטני
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
סך הכל*
* מזה:
חובות בארגון מחדש
חובות פגומים אחרים
סך הכל חובות פגומים
חובות בפיגור 90 ימים או יותר
חובות בעייתיים אחרים
סך הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:
שנבדקו על בסיס פרטני
שנבדקו על בסיס קבוצתי
סך הכל*
*מזה: בגין חובות פגומים

**נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	
14.8	34.6	49.4	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2014
0.2	4.3	4.5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(8.2)	(15.7)	(23.9)	מחיקות חשבונאיות
2.4	9.0	11.4	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(5.8)	(6.7)	(12.5)	מחיקות חשבונאיות נטו
9.2	32.2	41.4	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2015
7.1	0.2	7.3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(3.8)	(6.1)	(9.9)	מחיקות חשבונאיות
5.7	7.7	13.4	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
1.9	1.6	3.5	מחיקות חשבונאיות נטו
18.2	34.0	52.2	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2016
4.2	5.5	9.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(3.4)	(11.5)	(14.9)	מחיקות חשבונאיות
3.2	9.9	13.1	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(0.2)	(1.6)	(1.8)	מחיקות חשבונאיות נטו
22.2	37.9	60.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2017
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים			
0.7	1.8	2.5	ליום 31 בדצמבר 2015
0.9	1.9	2.8	ליום 31 בדצמבר 2016
0.6	1.4	2.0	ליום 31 בדצמבר 2017

באור 14 - אשראי לממשלה

הבנק הפקיד סך של 618 מיליוני ש"ח צמודים למדד המחירים לצרכן ואינם נושאים ריבית, במסגרת מכרז של החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה. ראה באור 22 "התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות". נכון ליום 31 בדצמבר 2017 סך הפיקדון עומד על סך של 618.0 מיליוני ש"ח.

באור 15: בניינים וציוד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א.

עלות נכסים:	בניינים ומקרקעין	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	סה"כ
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	62.5	39.8	30.7	133.0
תוספות	1.2	0.5	0.7	2.4
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	63.7	40.3	31.4	135.4
תוספות	0.6	2.6	0.5	3.7
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	64.3	42.9	31.9	139.1
פחת שנצבר:				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	32.9	28.7	28.2	89.8
תוספות	2.6	3.7	0.6	6.9
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	35.5	32.4	28.8	96.7
תוספות	2.2	1.8	1.0	5.0
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	37.7	34.2	29.8	101.7
הערך בספרים:				
ליום 31 בדצמבר 2015	29.6	11.1	2.5	43.2
ליום 31 בדצמבר 2016	28.2	7.9	2.6	38.7
ליום 31 בדצמבר 2017	26.6	8.7	2.1	37.4
שיעורי הפחת הממוצע המשוקלל:				
ליום 31 בדצמבר 2016	4%	10%	10%	
ליום 31 בדצמבר 2017	5%	10%	11%	

ב. זכויות במקרקעין, שהיתרה להפחתה בגינם הגיעה לסך 10.2 מיליוני ש"ח (2016 - 10.8 מיליוני ש"ח) טרם נרשמו על שם הבנק בלשכת רישום מקרקעין, מתוכם מקרקעין בסך 10.2 מיליוני ש"ח (2016 - 10.8 מיליוני ש"ח) של הבנק ושל חברת נכסים בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק (חברת א. ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ). רישום הזכויות נמצא בתהליך, אך בכל המקרים נרשמה הערת אזהרה לטובת הבנק.

ג. לגבי התקשרויות לשכירות לזמן ארוך - ראה באור 22.

באור 16: נכסים אחרים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ההרכב:

31 בדצמבר		
2016	2017	
9.3	7.4	הכנסות לקבל
25.9	28.5	מיסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 8)
2.6	2.5	חייבים אחרים ויתרות חובה
37.8	38.4	סך כל נכסים אחרים

באור 17: פקדונות הציבור

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. סוגי פקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		
2016	2017	בישראל
		לפי דרישה
**2,477.5	2,827.8	אינם נושאים ריבית
**-	-	נושאים ריבית
2,477.5	2,827.8	סה"כ לפי דרישה
3,243.2	3,426.0	לזמן קצוב
5,720.7	6,253.8	סך כל פקדונות הציבור*
		מזה:
4,695.2	5,079.1	פקדונות של אנשים פרטיים
45.2	63.4	פקדונות של גופים מוסדיים
980.3	1,111.3	פקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		
2016	2017	תקרת הפקדון במיליוני ש"ח
4,264.5	4,573.0	עד 1
939.0	941.4	מעל 1 עד 10
517.2	623.0	מעל 10 עד 100(1)
-	116.4	מעל 100 עד 500(1)
5,720.7	6,253.8	סה"כ

(1) תקרה אפקטיבית למפקיד יחיד: 116.4 מיליון ש"ח ל-31 בדצמבר 2017 ו-77.3 מיליון ש"ח ל-31 בדצמבר 2016.
** סווג מחדש.

באור 18: פקדונות מבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		
2016	2017	בישראל
		בנקים מסחריים:
28.2	63.6	פקדונות לפי דרישה
297.6	298.5	פקדונות לזמן קצוב
325.8	362.1	סך כל פקדונות מבנקים

באור 19: התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		
2016	2017	
32.6	37.6	עודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי התכנית (ראה באור 20)
1.3	1.6	עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו
2.0	2.3	הכנסות מראש
433.3	457.3	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
21.5	25.6	זכאים אחרים ויתרות זכות
490.7	524.4	סך כל התחייבויות אחרות

באור 20: זכויות עובדים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. הטבות מהותיות

(1) עתודות למענקי יובל ולימי מחלה שלא נוצלו

עובדי הבנק זכאים למענק יובל בתום עשרים וחמש שנות עבודה בבנק ולפיצוי בגין ימי מחלה שלא נוצלו עם פרישתם לפנסיה. במאזן נכללו עתודות מתאימות, הנמדדות על בסיס אקטוארי, תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות: שיעור היוון, גידול בתגמול פרישה ותמותה.

(2) פיצויי פרישה

הנחת הבנק היא שכל עובד שיעזוב או יפרוש לפנסיה יקבל פיצויי פיטורין כחוק (שכר אחרון כפול ותק) או הנכס הנצבר לזכותו. נכסי עובדים מעבר לחובת הפיצויים נחשבים "נכסים עודפים" ואינם כלולים בחישוב האקטוארי. התחייבות זו נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות שיעור היוון, גידול בתגמול, פיצויים מוגדלים, פרישה ותמותה.

(3) הטבות אחרות לאחר פרישה

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות לאחר פרישתם (הטבות כגון: שי לחג, השתתפות בפעילות נופש וכו'). התחייבות זו נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות שיעור היוון, גידול בתגמול, פרישה ותמותה.

ב. הרכב ההטבות

31 בדצמבר		
2016	2017	
		פיצויי פרישה
61.1	65.8	סכום ההתחייבויות
58.3	63.9	השווי ההוגן של נכסי התכנית
2.8	1.9	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
2.8	1.9	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
		הטבות לגמלאים
14.4	16.4	סכום ההתחייבויות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התכנית
14.4	16.4	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
14.4	16.4	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
		מענק יובל
0.8	0.9	סכום ההתחייבויות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התכנית
0.8	0.9	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
0.8	0.9	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
5.6	8.2	שכר עבודה לשלם
9.0	10.2	תכנית תגמול לעובדי הבנק וחופשה שנצברה
		סך הכל
32.6	37.6	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. תכניות להטבה מוגדרת

מהלכי התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 הופץ מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. לפי המכתב, דירקטוריון הבנק יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאי המכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התכנית לעניין חישוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר. בהמשך למהלכי התייעלות בהם נקט הבנק בשנתיים האחרונות, ביום 14 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק את מהלכי ההתייעלות במסגרת תכנית רב-שנתית שעלותה הוערכה בכ- 3.5 מיליוני ש"ח (לפני השפעת המס).

1. מחויבויות ומצב המימון

1.1 שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
13.9	14.4	54.6	61.1	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת שנה
0.7	0.6	4.1	3.2	עלות השירות
0.6	0.6	2.3	2.3	עלות ריבית
(0.3)	1.3	3.7	2.9	הפסד אקטוארי (רווח)
(0.5)	(0.5)	(3.6)	(3.7)	הטבות ששולמו
14.4	16.4	61.1	65.8	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף שנה
14.3	16.2	57.4	64.3	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף השנה

1.2 שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		
2016	2017	
54.3	58.3	שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת שנה
2.5	5.0	תשואה בפועל על נכסי התכנית
3.9	3.8	הפקדות לתכנית על ידי הבנק
(2.4)	(3.2)	הטבות ששולמו
58.3	63.9	שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף שנה
(2.8)	(1.9)	מצב המימון - נכס (התחייבות) נטו שהוכר בסוף שנה(1)

(1) נכלל בסעיף התחייבויות אחרות.

(1) נכלל בסעיף התחייבויות אחרות.

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1.3 סכומים שהוכרו במאזן

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות נכס (התחייבות) נטו שהוכר בסוף שנה
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
14.4	16.4	2.8	1.9	
(14.4)	(16.4)	(2.8)	(1.9)	

1.4 סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		הפסד (רווח) אקטוארי נטו יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
(3.6)	(1.9)	1.5	1.0	
(3.6)	(1.9)	1.5	1.0	

1.5 תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התכנית

תכניות פיצויים		מחויבות בגין הטבה חזויה מחויבות בגין הטבה מצטברת שווי הוגן של נכסי התכנית
31 בדצמבר		
2016	2017	
61.1	65.8	
57.4	64.3	
58.3	63.9	

2. הוצאה לתקופה

2.1 רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים			עלות שירות עלות ריבית תשואה חזויה על נכסי תכנית הפחתה של סכומים שלא הוכרו: הפסד (רווח) אקטוארי נטו סך עלות ההטבה, נטו
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
0.8	0.7	0.6	4.1	4.1	3.2	
0.6	0.6	0.6	2.4	2.3	2.3	
-	-	-	(2.0)	(1.9)	(1.8)	
(0.1)	(0.2)	(0.4)	*-	(0.1)	0.2	
1.3	1.1	0.8	4.5	4.4	3.9	

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2.2 שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו (ברווח) הפסד כולל אחר לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים			הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי סך הכל הוכר ברווח כולל אחר סך עלות ההטבה, נטו סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
(1.6)	(0.2)	1.3	(0.9)	3.0	(0.3)	
0.1	0.2	0.4	*-	0.1	(0.2)	
(1.5)	-	1.7	(0.9)	3.1	(0.5)	
1.3	1.1	0.8	4.5	4.4	3.9	
(0.2)	1.1	2.5	3.6	7.5	3.4	

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

2.3 אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2018 לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה	תכניות פיצויים	
(0.2)	0.1	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
(0.2)	0.1	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

3. הנחות

3.1 ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

3.1.1 ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

31 בדצמבר		
2016	2017	
1.91%	1.38%	שיעור היוון**
2.00%	2.00%	שיעור עליית המדד
1.26%	0.89%	שיעור עזיבה
0.63%	0.30%	שיעור גידול בתגמול**

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

3.1.2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
באחוזים			
2015	2016	2017	
2.12-2.35	1.76-2.17	1.57-1.91	שיעור היוון**
3.60-3.70	3.40	2.90-3.50	תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי התכנית*
0.73	0.69-0.73	0.30-0.63	שיעור גידול בתגמול**

* במונחים שנתיים.

** במונחים ריאליים.

3.2 השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

תכניות פיצויים			
קטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2016	2017	2016	2017
7.5	8.1	(6.2)	(6.8)
-	-	-	-
(1.6)	(1.5)	1.4	1.3
(6.3)	(6.9)	7.6	8.0

שיעור היוון
שיעור עליית המדד
שיעור עזיבה
שיעור גידול בתגמול

הטבות אחרות לאחר פרישה				
קטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
2.0	2.4	(1.6)	(1.9)	שיעור היוון
0.9	(1.4)	(0.7)	(2.7)	שיעור עליית המדד
1.3	1.5	(1.1)	(1.3)	שיעור עזיבה
(0.8)	(0.9)	1.0	1.1	שיעור גידול בתגמול

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. נכסי תכנית

4.1 הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

31 בדצמבר 2017				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
2.0	0.4	-	2.4	מזומנים ופקדונות בבנקים
16.1	-	-	16.1	מניות
				אגרות חוב:
23.0	7.6	-	30.6	ממשלתיות
7.0	1.7	-	8.7	קונצרניות
48.1	9.7	-	57.8	סך הכל
-	-	6.1	6.1	אחר
48.1	9.7	6.1	63.9	סך הכל

31 בדצמבר 2016				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
1.9	0.1	-	2.0	מזומנים ופקדונות בבנקים
14.8	-	-	14.8	מניות
				אגרות חוב:
26.1	3.0	-	29.1	ממשלתיות
5.2	1.6	-	6.8	קונצרניות
48.0	4.7	-	52.7	סך הכל
-	-	5.6	5.6	אחר
48.0	4.7	5.6	58.3	סך הכל

הרכב השווי ההוגן של נכסי התכנית דווחו על ידי החברות המנהלות את נכסי התכנית וכן התבססו על המידע המפורסם באתרי משרד האוצר "גמל נט" ו"פנסיה נט". החלוקה לרמות של שווי הוגן מבוססת על הערכת ההנהלה בהתאם לדיווחי הקופות.

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4.2 השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2018

% מנכסי התכנית		יעד הקצאה	
31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
באחוזים			
3.5%	3.7%	7%	מזומנים ופקדונות בבנקים
25.4%	25.2%	23%	מניות
			אגרות חוב:
49.8%	47.9%	48%	ממשלתיות
11.7%	13.6%	17%	קונצרניות
90.4%	90.4%	95%	סך הכל
9.6%	9.6%	5%	אחר
100%	100%	100%	סך הכל

5. תזרימי מזומנים

5.1 הפקדות

תכניות פיצויים			הפקדות
הפקדות בפועל		תחזית	
2016	2017	2018 ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח			
3.9	3.8	3.8	

(1) אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתכניות פיצויים להטבה מוגדרת במהלך שנת הכספים הבאה.

5.2 הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה	הטבות
2018	4.5
2019	4.8
2020	2.3
2021	2.2
2022	2.0
2023-2027	15.7
2028 ואילך	46.0
סך הכל	77.5

באור 21א: הון עצמי

א. הון המניות

הון המניות ליום 31 בדצמבר 2017 ו-2016 מורכב כדלקמן:

מספר המניות		מניות רגילות בנות 0.0001 ש"ח ערך נקוב כל אחת
רשום	מונפק ונפרע	
300,000,000	149,875,000	

ב. חלוקת דיבידנד

ביום 27 באפריל 2017, החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד לבעלי המניות של הבנק בסך 40 מיליוני ש"ח. הדיבידנד שולם ביום 30 ביוני 2017.

ג. שטר הון

ביום 14 במאי 2008, עם העברת אחזקותיו של בנק הפועלים בבנק הבינלאומי העביר הבנק הבינלאומי לבנק סך של 9,635 אלפי ש"ח. בתמורה, הנפיק הבנק לבנק הבינלאומי הראשון לישראל שטר הון על סך 9,635 אלפי ש"ח. על פי תנאי השטר סכום הקרן אינו נושא ריבית ולא יהיה צמוד למדד. השטר ייפרע במועד בו תתקבל (אם תתקבל) החלטה לפירוק הבנק ולא יהיה ניתן לפדיון או לפירעון מוקדם. הזכויות לפי שטר ההון נדחות מפני כל התביעות של הנושים האחרים של הבנק. לא ייעשה שינוי כלשהו בשטר ההון אלא בהסכמה מראש ובכתב של המפקח על הבנקים.

באור 21: הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. הלימות הון

החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והלימות הון כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל 3.

יודגש, כי הוראות באזל 3 קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל:

- רכיבי ההון הפיקוחי
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
- הקצאת הון בגין סיכון CVA.

יישום ההוראות הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר, וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל 3 ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון לשנת 2017 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 50%, והחל מיום 1 בינואר 2018 הוראות המעבר לניכויים מההון הרגולטורי יסתיימו ויעמדו על 100% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי תעמוד על 40%.

(1) יעד הלימות הון

לבנק מדיניות שאושרה על ידי הדירקטוריון וההנהלה, להחזיק רמת הלימות הון בהתאם ליעד ההון שהינו גבוה מהיחס המזערי הנדרש כפי שהוגדר על ידי המפקח על הבנקים. יעד ההון שנקבע על ידי הדירקטוריון וההנהלה משקף, לדעת הבנק, את רמת ההון הנאותה הנדרשת בהתחשב בפרופיל הסיכון ובתאבון הסיכון שלו. יעד ההון נקבע בתהליך בחינת הנאותות השנתית (ICAAP), תהליך פנימי להערכת פרופיל הסיכון של הבנק והקצאת ההון הנדרשת בגינו. במסגרת התהליך בוצעה הקצאת הון משלימה בגין מוקדי סיכון שנכללו בנדבך הראשון וכן בגין מוקדי סיכון חדשים שזוהו אשר אינם נכללים בנדבך הראשון.

ביום 16 ביולי 2017, במסגרת קביעת יעדי ההון, נקבע עבור שנת 2017 יעד יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור של 10.5% ויעד יחס הון כולל בשיעור 12.85%.

כחלק מתהליך הדרגתי של אימוץ הוראות באזל III בישראל, ביום 28 במרץ 2012 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב הנחיה בנושא מסגרת באזל III- יחסי הון ליבה מינימליים, הדורש מבנקים ומחברות כרטיסי אשראי לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 בשיעור של 9% וביחס הון כולל בשיעור של 12.5% עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, נקבע כי בנק אשר סך נכסיו המאזניים, על בסיס מאוחד, מהווה לפחות 20% מסך נכסי המערכת הבנקאית, יידרש להגדיל את היחסים הנ"ל בנקודת אחוז אחת ולעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי של 10% ויחס הון כולל מזערי של 13.5% עד ליום 1 בינואר 2017.

חלוקת דיבידנד תתאפשר במידה שלא תפגע ביכולתו של הבנק לעמוד בדרישות ההון החדשות. לפירוט בדבר דיבידנדים שחולקו לבעלי מניות ראה ביאור 21.

באור 21: הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(2) להלן נתונים בדבר נכסי הסיכון, הון הרגולטורי ויחס ההון המחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר "מדידה והלימות הון", ובהתאם להוראה 299 בדבר "ההון הפיקוחי-הוראות מעבר":

31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	
(מבוקר)	(מבוקר)	
		א. הון לצורך חישוב יחס ההון:
(2)568.0	(2) 583.7	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
49.1	53.2	הון רובד 2, לאחר ניכויים
617.1	636.9	סך הכל הון כולל
		ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
(3)3,908.0	(3)4,510.7	סיכון אשראי
16.4	4.3	סיכונים שוק
389.0	404.7	סיכון תפעולי
4,313.4	4,919.7	סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון
		ג. יחס ההון לרכיבי סיכון:
13.17%	11.87%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.31%	12.95%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
(1)9.0%	(1)9.0%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
(1)12.5%	(1)12.5%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

(1) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9.0%-12.5% בהתאמה.

(2) נתונים אלה כוללים התאמות בגין מהלכי ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מימים 12.1.2016 ו-13.6.17 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין מהלכי ההתייעלות), אשר פוחדות בהדרגה על פני 5 שנים עד ליום 30.09.2021. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תכנית ההתייעלות ראה סעיפים 3 ו-4 להלן.

(3) מסך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 1.7 מיליוני ש"ח ב-31.12.17 ו-2.2 מיליוני ש"ח ב-31.12.16, בשל התאמות בגין תכנית ההתייעלות.

הערה: התאמות פיקוחיות וניכויים - בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי". נכסי הסיכון וההתאמות הפיקוחיות מוצגים בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.

באור 21 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(3) רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2016	
(מבוקר)	(מבוקר)	
		א. הון עצמי רובד 1
591.9	577.3	הון
(9.6)	(9.6)	הבדלים בין הון לבין הון עצמי רובד 1
582.3	567.7	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
		התאמות פיקוחיות וניכויים:
(0.3)	(1.8)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים- הון עצמי רובד 1
(0.3)	(1.8)	סך הכול התאמות פיקוחיות וניכויים לפני תכנית ההתייעלות- הון עצמי רובד 1
1.7	2.1	סך התאמות בגין תכנית ההתייעלות- הון עצמי רובד 1
583.7	568.0	סך הכול הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
		ב. הון רובד 2
4.8	5.8	הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים
48.4	43.3	הון רובד 2: הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
53.2	49.1	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
		ניכויים:
-	-	סך הכל ניכויים- הון רובד 2
53.2	49.1	סך הכול הון רובד 2
636.9	617.1	סך הכל הון כולל

(4) השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2016	
(מבוקר)	(מבוקר)	
		יחס ההון לרכיבי סיכון:
11.83%	13.15%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראות המעבר
(0.01%)	(0.04%)	בהוראה 299 ולפני השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות
		השפעת הוראות המעבר
11.82%	13.11%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות
0.05%	0.06%	השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות
11.87%	13.17%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

באור 21 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(5) גורמים שיכולים להשפיע באופן מהותי על הלימות ההון של הבנק

(א) רכיבי הון הנתונים לתנודתיות

- הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק נתון לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:
- שינוי בהיקף נכסי הסיכון של הבנק והניכויים מההון.
 - שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה, פרישה וכד'.

להלן ניתוח השפעת השינויים על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2017:

השפעת השינוי ב-100 מיליוני ש"ח בהון עצמי רובד 1	השפעת השינוי ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון
באחוזים	
2.03%	2.01%

(ב) דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

החל מיום 1 בינואר 2017 מיישם הבנק חוזר בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים". החוזר עדכן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקאות נגזרים סחירים בבורסה ועסקאות מימון ניירות ערך. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות.

ההנחיות מסדירות, בין היתר, את סוגי החשיפות הבאים:

- חשיפות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי. ככלל, לחשיפות אלה יש לייחס משקל סיכון של 2% (לעומת ערך חשיפה אפס ערב התיקון).
- חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפעיל בבורסה. כאמור לעיל, על פי התיקון יש ליישם את דרישות ההון לחשיפות אלה אילו מדובר בעסקה דו צדדית, לרבות הקצאת הון בגין סיכון CVA, שיטת החישוב שהיתה נהוגה עד כה על פי ההוראה- חישוב לפי כללי הבורסה- תבוטל.
- חשיפות של תאגיד לקוח הפועל באמצעות חבר מסלקה.
- העברות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לקרן הסיכונים.
- ביטחונות שהפקיד תאגיד בנקאי אצל חבר מסלקה או אצל צד נגדי מרכזי.
- חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר ישוקללו בהתאם למשקל הסיכון הרלוונטי לצד הנגדי בעוד העברות לקרן הסיכונים ישוקללו ב- 1,250%

באור 21ב - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ביום 28 בדצמבר 2016, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב המצוין כי על אף האמור לעיל, חישוב סכום החשיפה בגין לקוחות הפעילים בבורסת המעו"ף ימשיך להיות על פי גישת התרחישים. ביום 2 ביולי 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים". במסגרת המכתב הודיע הפיקוח על הבנקים כי מתקיימים התנאים, לסיווג מסלקת הבורסה ומסלקת המעו"ף כצדדים נגדיים מרכזיים כשירים. זאת, בעקבות תיקונים שונים בחקיקה והצהרת רשות ניירות ערך בעניין זה. ההשפעה של אימוץ חוזר "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" נכון למועד הדיווח אינה מהותית.

ב. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (להלן - "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות הון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בבטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ- 5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ- 6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%.

הדרישה לעמוד ביחס המינוף המזערי הינה החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע על פי ההוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, נדרש להגדיל את יחס המינוף בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	
(מבוקר)	(מבוקר)	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
568.0	583.7	הון רובד 1*
7,683.9	8,346.6	סך החשיפות*
באחוזים	באחוזים	
7.39%	6.99%	יחס המינוף
5%	5%	יחס המינוף המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

* להשפעת הוראת המעבר והשפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות, ראה סעיף א(3), א(4) ו-א(5) לעיל.

באור 21ב - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכונה). תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי, ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים, בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות. החל מיום 1 בינואר 2017 הדרישה המזערית עומדת על 100%. בעקבות אימוץ הוראות באזל בישראל כאמור לעיל, החליט דירקטוריון הבנק כי יעד היחס של הבנק החל מיום 1 באפריל 2015 יעמוד על שיעור של 140%. במהלך התקופה הבנק עמד ביחס כיסוי נזילות הנדרש. יחס כיסוי הנזילות ל-31.12.17 ירד ל-202% לעומת 270% בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נובעת בעיקר מפקדונות בבנקים בחברת האם.

(מבוקר)		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2016	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2017
		באחוזים	
יחס כיסוי הנזילות*		270%	202%
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על בנקים		100%	100%

* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

באור 22: התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

1) התקשרויות בגין חוזי שכירות לזמן ארוך

השנה	2017	2016
בשנה ראשונה	6.6	8.0
בשנה שניה	6.6	6.5
בשנה שלישית	6.7	6.6
בשנה רביעית	6.7	6.6
בשנה חמישית	5.9	6.1
מעל חמש שנים	36.8	39.3
	69.3	73.1

2) הסכמים מהותיים

שירותי תפעול

בחודש דצמבר 2016 נחתם הסכם למתן שירותי מחשוב עם חברת מתף- מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן- "מתף"), חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. על פי ההסכם, שירותי המחשב הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות מתף. מתף נותנת שירותי מחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלקה דואר ועוד). שירותי המחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבינלאומי. מתף מספקת במסגרת ההתקשרות את שירותי המחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות כולל את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גרסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודווחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרויקטים עתידיים. תקופת ההסכם הינה עד סיומו של מי מהצדדים בהודעה מוקדמת של 36 חודשים. עלות השירות כפי שנקבעה בהסכם תשולם על ידי הבנק לחברת מתף לפי חלק מהוצאותיה המיוחס לו על פי חלקו בהיקף הפעילות בקבוצה ואת עלויות הסבת מערך המחשוב המיוחסות לו בהתאם לפריסה רב שנתית. בנוסף לשירותי מחשוב ותפעול של מתף מקבל הבנק שירותים בנקאיים נוספים הניתנים באמצעות הבנק הבינלאומי. החל ממועד ההסבה הבנק אינו משקיע ואינו מהווה השקעות בחומרה ובפיתוח. הוצאות המחשוב לחברת מתף לשנת 2017 היו בסך של 30.3 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 28.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מכרז החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה

ביום 10 במרס 2014 זכה הבנק במכרז של החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה, והפעלתו החל מיום 1 ביולי 2014. ביום 13 במרס 2014 חתם הבנק על הסכם בעניין. תקופת ההתקשרות הינה ל-5 שנים עד ליום 30 ביוני 2019, כאשר החשב הכללי רשאי להאריך את ההסכם לשתי תקופות נוספות של עד שנה כל אחת. במסגרת המכרז, הבנק הפקיד סך של 618 מיליון ש"ח לחשבון מיוחד של החשב הכללי, אשר יוחזר לבנק בסוף תקופת ההסכם בתוספת הצמדה. במסגרת המכרז תועמדה לעובדי ההוראה הלוואות מחשבון החשב הכללי האמור, באמצעות הבנק. ההלוואות הינן בסכום מירבי של עד 25 אלפי ש"ח ולתקופת זמן של עד 5 שנים, בהתאם לסוג ההלוואה. ההלוואות הינן ללא הצמדה ונושאות ריבית בשיעורים הנקבעים על ידי החשב הכללי. בנוסף, יעביר הבנק מענקים מותנים לסטודנטים להוראה מחשבון מיוחד של החשב הכללי בגבולות הקצאה

באור 22: התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

מתקציב המדינה. המענק המותנה יהפוך למענק מלא רק בהתקיים קריטריונים שנקבעו על ידי משרד החינוך. במקרה של אי מימוש תנאי המענק, יהפוך המענק המותנה להלוואה לסטודנט, בתנאים שנקבעו על ידי החשב הכללי. בהתאם להסכם, הבנק יעביר את החזרי הקרן והריבית של ההלוואות לעובדי ההוראה ושל ההלוואות לסטודנטים לחשבונות החשב הכללי, בהתאם ללוחות הסילוקין של ההלוואות וללא קשר לגביה בפועל.

השפעות הסכם השכר

במסגרת הסכם השכר מחודש מרס 2013, אישר דירקטוריון הבנק במהלך הרבעון הראשון של שנת 2014 תכנית תגמול מתמשכת בדומה לתנאי התכניות הקודמות. על פי התכנית הוענקו 599 אלפי "אופציות פאנטום" לעובדי הבנק ללא תמורה. האופציות יוענקו בחמש מנות שנתיות שוות של 119.8 אלפי אופציות כל אחת, החל משנת 2013. כל אופציה תמומש לאחר תקופת הבשלה של ארבע שנים ובמשך שנה אחת שלאחר תקופה זו. העלות הכוללת של התכנית 12.2 מיליוני ש"ח. תכנית התגמול תהיה צמודה לשווי כלכלי תיאורטי על פי נוסחה שנקבעה ומתבססת בעיקר על ביצועי הבנק.

הבנק התחייב לשפות נושאי משרה כמשמעות מונח זה בסעיף 268 בחוק החברות, התשנ"ט - 1999. סכום השיפוי שיעמיד הבנק, מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 33% מההון של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים, שפורסמו סמוך לפני מועד השיפוי בפועל.

ב. תביעות משפטיות

לדעת הנהלת הבנק בהסתמך על חוות דעת משפטיות של יועצים משפטיים באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות ולגבי תביעות אשר לא תדחנה או תבוטלנה, נכללו בתמצית דוחות כספיים אלה הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות במקום בו נדרשה הפרשה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

נגד הבנק קיימות תביעות שונות במהלך העסקים הרגיל. לדעת ההנהלה, בהסתמך על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים בגין כל התביעות, שלא תדחנה ולא תבוטלנה. סכום החשיפה של הבנק בגין תביעות תלויות שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, אינה קלושה ואשר לא בוצעה בגין הפרשה אינה מהותית.

באור 23 א': מכשירים נגזרים

- (1) הבנק מבצע עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כחלק מניהול הסיכונים הפיננסיים (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות) וכן כשירות ללקוחותיו.
 - (2) סוגי העסקאות העיקריים בהם פועל הבנק:
 - עסקאות אקדמה (Forward) - חוזה בין שני צדדים לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: "נכסי בסיס"), שיבוצע בתאריך העתידי ובמחיר מוגדר מראש.
 - עסקאות החלפה (Swap) - חוזה להחליף במועד העסקה כמות מוגדרת של נכסי בסיס, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
 - אופציות (Options) - חוזה המקנה תמורת תשלום פרמיה את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות בזמן נקובים מראש.
 - (3) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים כמפורט להלן:
 - סיכון אשראי - סכום ההפסד המירבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.
 - סיכון שוק - הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר כתוצאה משינוי מחירי השוק כגון: שערי חליפין, שיעורי ריבית וכדומה.
 - סיכון נזילות - סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על ידי סילוקה במזומן או על ידי יצירת פוזיציה הפוכה.
 - סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקאות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבנות בגינן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול.
- הבנק משתמש בשירותי התפעול ובמערכות המיכון של הבנק הבינלאומי על מנת לנהל את מערך הנגזרים שלו. השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הפעילות השוטפת של הבנק מכוון להשגת יעדים ועמידה במגבלות שאושרו על ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות).
- סיכוני השוק נמדדים ומוערכים באופן שוטף כחלק ממערך ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק, כולל מדידה של רגישות לגורמי סיכון ושל הפסדים תיאורטיים בתרחישים, לרבות תרחישים קיצוניים במונחי VAR ובמונחים נומינליים. הבנק מתכסה באופן שוטף תוך הפעלת בקרות בעת ביצוע העסקה מול נגזרים משובצים בפקדונות ללקוחות על ידי יצירת פוזיציה הפוכה מול הבנק הבינלאומי, בדרך זו מונע הבנק חשיפה לסיכוני שוק וסיכוני נזילות.

באור 23 ב': פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ובמועדי פרעון

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(א) היקף הפעילות:

31 בדצמבר 2017				
סך הכל	חוזים בגין מניות (1)	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			אחר	
1.סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים מגדרים				
20.8			20.8	Swaps
20.8			20.8	סה"כ*
20.8			20.8	*מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור קבוע
ב. נגזרים ALM (1),(2)				
21.4	21.4			חוזי אופציה אחרים-אופציות שנקנו
24.8			24.8	Swaps
46.2	21.4		24.8	סה"כ*
24.8			24.8	*מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור קבוע
ג. נגזרים אחרים(1)				
				חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
7.8	6.2	1.6		אופציות שנכתבו
7.8	6.2	1.6		אופציות שנקנו
21.4	21.4			חוזי אופציה אחרים-אופציות שנכתבו
37.0	33.8	3.2	-	סה"כ
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים מגדרים				
0.2			0.2	שווי הוגן ברוטו חיובי
ב. נגזרי ALM (1) (2)				
0.8	0.3		0.5	שווי הוגן ברוטו חיובי
0.6			0.6	שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. נגזרים אחרים(1)				
*-	*-	*-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
0.3	0.3	*-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ד. סה"כ				
1.0	0.3	*-	0.7	שווי הוגן ברוטו חיובי
1.0	0.3	*-	0.7	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
0.9	0.3	*-	0.6	שווי הוגן ברוטו שלילי
0.9	0.3	*-	0.6	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

הערות בעמוד הבא

באור 23 ב': פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ובמועדי פרעון (המשך)

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(א) היקף הפעילות: (המשך)

31 בדצמבר 2016				
סך הכל	חוזים בגין מניות (1)	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל מדד	אחר
1.סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים ALM (1),(2)				
30.1				30.1
חוזי Forward				
חוזי אופציה אחרים				
20.9	20.9			
אופציות שנקנו				
25.9			25.9	
Swaps				
76.9	20.9		25.9	30.1
סה"כ*				
*מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור קבוע				
25.9			25.9	
ב. נגזרים אחרים(1)				
4.3		4.3		
חוזי Forward				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
7.9	7.8	0.1		
אופציות שנכתבו				
7.9	7.8	0.1		
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים				
20.9	20.9			
אופציות שנכתבו				
41.0	36.5	4.5	25.9	30.1
סה"כ				
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים				
א. נגזרי ALM (1) (2)				
0.9	0.3		0.5	0.1
שווי הוגן ברוטו חיובי				
0.8			0.8	
שווי הוגן ברוטו שלילי				
ב. נגזרים אחרים(1)				
*-	*-	*-		
שווי הוגן ברוטו חיובי				
0.4	0.3	0.1		
שווי הוגן ברוטו שלילי				
ג. סה"כ				
0.9	0.3	*-	0.5	0.1
שווי הוגן ברוטו חיובי				
0.9	0.3	*-	0.5	0.1
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים				
1.2	0.3	0.1	0.8	
שווי הוגן ברוטו שלילי				
1.2	0.3	0.1	0.8	
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				

הערות:

(*) קטן מ- 50 אלפי ש"ח

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 23 ב': פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ובמועדי פרעון (המשך)

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(ב) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה:

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017			
בנקים	אחרים	סה"כ	בנקים	אחרים	סה"כ	
1.0	-	1.0	0.9	*-	0.9	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
2.4	-	2.4	2.3	*-	2.3	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (1)
3.4	-	3.4	3.2	*-	3.2	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
0.6	0.3	0.9	0.8	0.4	1.2	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(*) קטן מ- 50 אלפי ש"ח

(1) ההפרש אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

(ג) פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף שנה:

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל 5 שנים ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סה"כ	
31 בדצמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
					חוזי ריבית
					- אחר
3.2			39.3	45.6	חוזי מטבע חוץ
16.0	30.2	9.0		55.2	חוזים בגין מניות
19.2	30.2	15.3	39.3	104.0	סה"כ
עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל 5 שנים ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סה"כ	
31 בדצמבר 2016					
					חוזי ריבית
					שקל מדד
			25.9	25.9	אחר
4.5				4.5	חוזי מטבע חוץ
15.4	10.6	31.4		57.4	חוזי מניות
19.9	40.7	31.4	25.9	117.9	סה"כ

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים

א. הגדרות

- **אנשים פרטיים** - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק.
- **מגזר בנקאות פרטית** - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.
- **משקי בית** - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- **עסק** - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
- **מחזור פעילות** - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
- **עסק זעיר** - עסק שמחזור פעילותו קטן מ- 10 מיליוני ש"ח.
- **עסק קטן** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 10 מיליוני ש"ח וקטן מ- 50 מיליוני ש"ח.
- **עסק בינוני** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 50 מיליוני ש"ח וקטן מ- 250 מיליוני ש"ח.
- **עסק גדול** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 250 מיליוני ש"ח.
- **גופים מוסדיים** - כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.
- כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו, פעילות הלקוח העסקי סווגה לפי האמור להלן: כאשר סך החבות של הלקוח העסקי שווה או גדולה מ- 100 מיליוני ש"ח סווג הלקוח למגזר עסקים גדולים. בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל, נקבע כי לקוח עסקי, אשר החבות שלו לבנק עד סך של 80 אלפי ש"ח (לרבות מסגרת אשראי וכו'), ולבנק אין מידע על מחזור הפעילות שלו, יסווג למגזר הפעילות הפיקוחי הרלוונטי לפי סך הנכסים במאזן של העסק, ובמידה וגם מידע זה אינו זמין, הבנק רשאי לסווג את הלקוח לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק (לרבות פקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים), כאשר במקום סך הנכסים במאזן הסיווג יעשה לפי סך הנכסים הפיננסיים לאחר הכפלתם במקדם של 10.
- **מגזר ניהול פיננסי** - כולל פעילות למסחר ופעילות ניהול נכסים והתחייבויות כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים.

ב. העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים:

- הכנסות ריבית נטו - כוללות את:
 - המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפקדונות, המחושב כפער בין הריבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחירי הכסף של הבנק, הנגזרים ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים.
 - ריבית על ההון המשוקלל המיוחס למגזר (על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מגזר).
- הוצאות בגין הפסדי אשראי - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות בגין הפסדי אשראי שנרשמו בגין לקוחותיו.
- הכנסות שאינן מריבית - לכל מגזר פעילות נזקפות ההכנסות מעמלות, הכנסות מימון שאינן מריבית וההכנסות האחרות, הנובעות מפעילות לקוחותיו.
- הוצאות תפעוליות - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות הישירות בסניפי הבנק ובהנהלה המרכזית, הנובעות ממטן שירותים ללקוחות המגזר, וזאת, בהתבסס על תקן "מדד פעולה", המתרגם את הפעילות עם הלקוח לתשומות עבודה ולעלויות ישירות אחרות. יתר ההוצאות הישירות במטה, מועמסות על המגזר על בסיס פרמטרים ומפתחות העמסה המזוהים עם פעילות היחידה העסקית. ההוצאות העקיפות מועמסות על בסיס מפתחות העמסה קבועים.
- מסים על ההכנסה - ההפרשה למס על הרווח של כל מגזר, חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי, תוך ביצוע התאמות מסוימות הנובעות מהוצאות לא מוכרות וכו"ב.
- תשואה להון- מבטאת את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר. ההון המוקצה למגזר כולל את ההון הנדרש בגין סיכוני אשראי ובגין הסיכון התפעולי.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017								(מבוקר)
פעילות ישראל								
מסקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סה"כ פעילות בישראל	
158.2	0.5	24.2	7.5	2.2	0.2	13.9	206.7	הכנסות ריבית מחיצוניים
7.2	0.2	0.5	0.2	0.2	0.1	0.7	9.1	הוצאות ריבית מחיצוניים
								הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
151.0	0.3	23.7	7.3	2.0	0.1	13.2	197.6	מחיצוניים
(1.1)	-	(0.3)	(0.1)	-	-	1.5	-	בינמגזרי
149.9	0.3	23.4	7.2	2.0	0.1	14.7	197.6	הכנסות ריבית, נטו
58.6	1.2	12.0	2.5	1.3	*-	2.2	77.8	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
208.5	1.5	35.4	9.7	3.3	0.1	16.9	275.4	סך הכנסות
5.5	-	1.0	3.2	-	-	-	9.7	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
151.6	0.9	20.2	2.7	1.9	0.6	4.0	181.9	סך הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
51.4	0.6	14.2	3.8	1.4	(0.5)	12.9	83.8	רווח (הפסד) לפני מיסים
19.0	0.2	5.3	1.4	0.5	(0.2)	4.8	31.0	הפרשה למסים על הרווח
32.4	0.4	8.9	2.4	0.9	(0.3)	8.1	52.8	רווח (הפסד) נקי
3,116.5	0.7	652.6	236.6	90.9	0.4	3,186.5	7,284.2	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
3,116.5	0.7	652.6	236.6	90.9	0.4	-	4,097.7	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
3,384.1	1.1	592.1	253.3	110.0	0.3	-	4,340.9	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
14.7	-	13.8	6.9	-	-	-	35.4	יתרת חובות פגומים
5.4	-	0.3	-	-	-	-	5.7	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
5,224.8	84.0	532.9	221.5	217.8	36.7	384.3	6,702.0	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
4,796.7	83.9	521.3	217.3	216.2	36.7	-	5,872.1	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
4,990.4	88.7	610.7	293.8	206.8	63.4	-	6,253.8	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
2,903.6	1.5	678.6	207.0	77.7	0.9	763.7	4,633.0	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
3,125.4	2.0	608.0	236.7	90.0	0.7	856.9	4,919.7	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
2,825.4	295.6	124.0	24.4	271.2	-	-	3,540.6	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1) (3)
138.6	*-	22.6	6.9	1.7	*-	-	169.8	פיצול הכנסות ריבית נטו:
11.3	0.3	0.8	0.3	0.3	0.1	-	13.1	- מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	-	-	-	-	14.7	14.7	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
-	-	-	-	-	-	-	-	- אחר
149.9	0.3	23.4	7.2	2.0	0.1	14.7	197.6	סך הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016							(מבוקר)
פעילות ישראל							
סה"כ פעילות בישראל	ניהול פיננסי **	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים **	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית **	משקי בית **
180.3	10.3	0.1	2.3	5.7	26.8	0.3	134.8
3.8	0.8	*-	0.1	*-	0.2	0.1	2.6
176.5	9.5	0.1	2.2	5.7	26.6	0.2	132.2
-	2.3	*-	*-	(0.1)	(0.2)	*-	(2.0)
176.5	11.8	0.1	2.2	5.6	26.4	0.2	130.2
81.3	4.5	-	0.7	1.5	14.2	1.0	59.4
257.8	16.3	0.1	2.9	7.1	40.6	1.2	189.6
7.3	-	-	-	6.0	1.1	-	0.2
183.3	4.1	0.4	2.1	1.4	27.0	0.7	147.6
67.2	12.2	(0.3)	0.8	(0.3)	12.5	0.5	41.8
25.1	4.6	(0.1)	0.2	(0.1)	4.7	0.2	15.6
42.1	7.6	(0.2)	0.6	(0.2)	7.8	0.3	26.2
6,764.5	3,060.6	2.1	115.7	181.7	620.3	0.6	2,783.5
3,703.9	-	2.1	115.7	181.7	620.3	0.6	2,783.5
3,903.2	-	0.7	111.4	215.0	679.4	0.5	2,896.2
27.4	-	-	-	8.6	7.3	-	11.5
7.2	-	-	-	-	1.1	-	6.1
6,209.0	378.0	36.9	172.8	126.8	619.0	78.3	4,797.2
5,399.4	-	36.9	170.8	123.6	608.0	78.2	4,381.9
5,720.7	-	45.2	211.8	144.3	624.2	100.8	4,594.4
4,071.2	608.7	1.5	80.6	169.8	664.8	1.1	2,544.7
4,313.4	644.9	1.6	86.4	179.9	704.4	1.2	2,695.0
3,341.0	-	-	184.7	28.6	127.1	242.8	2,757.8
152.9	-	*-	2.0	5.5	25.5	*-	119.9
11.8	-	0.1	0.2	0.1	0.9	0.2	10.3
11.8	11.8	-	-	-	-	-	-
176.5	11.8	0.1	2.2	5.6	26.4	0.2	130.2

הכנסות ריבית מחיצוניים

הוצאות ריבית מחיצוניים

הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:

מחיצוניים

בימגזרי

הכנסות ריבית, נטו

הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים

סך הכנסות

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

סך הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים

רווח (הפסד) לפני מיסים

הפרשה למסים על הרווח

רווח (הפסד) נקי

יתרה ממוצעת של נכסים (1)

מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)

יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח

יתרת חובות פגומים

יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום

יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)

מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות

הציבור (1)

יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)

יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)

יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1)

פיצול הכנסות ריבית נטו:

- מרווח מפעילות מתן אשראי

- מרווח מפעילות קבלת פקדונות

- אחר

הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015								(מבוקר)
פעילות ישראל								
סה"כ פעילות בישראל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטיות	משקי בית	
158.2	5.4	0.1	5.7	5.3	23.1	0.1	118.5	הכנסות ריבית מחיצוניים
1.9	0.5	*-	*-	*-	0.1	*-	1.3	הוצאות ריבית מחיצוניים
								הכנסות ריבית, נטו:
156.3	4.9	0.1	5.7	5.3	23.0	0.1	117.2	מחיצוניים
-	0.7	*-	(1.6)	0.1	0.3	*-	0.5	בינמגזרי
156.3	5.6	0.1	4.1	5.4	23.3	0.1	117.7	הכנסות ריבית, נטו
86.7	7.8	-	0.8	1.4	13.7	1.0	62.0	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
243.0	13.4	0.1	4.9	6.8	37.0	1.1	179.7	הכנסות
4.5	-	-	-	2.5	(2.3)	-	4.3	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
179.5	2.3	0.4	1.8	1.6	25.4	0.8	147.2	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
59.0	11.1	(0.3)	3.1	2.7	13.9	0.3	28.2	רווח (הפסד) לפני מיסים
22.5	4.2	(0.1)	1.2	1.0	5.3	0.1	10.8	הפרשה למסים על הרווח
36.5	6.9	(0.2)	1.9	1.7	8.6	0.2	17.4	רווח (הפסד) נקי
5,954.5	2,571.8	3.5	122.2	164.7	548.4	0.7	2,543.2	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
3,382.7	-	3.5	122.2	164.7	548.4	0.7	2,543.2	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
3,513.9	-	2.6	98.3	171.4	571.1	0.7	2,669.8	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
17.5	-	-	-	0.2	7.3	-	10.0	יתרת חובות פגומים
3.7	-	-	-	-	0.6	-	3.1	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
5,437.4	399.1	43.7	122.4	105.3	554.8	42.4	4,169.7	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
4,632.4	-	43.6	120.6	102.9	546.8	42.3	3,776.2	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
5,028.3	-	53.8	128.0	117.8	577.0	54.6	4,097.1	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
3,586.4	487.5	2.7	82.2	169.8	521.2	1.1	2,321.9	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
3,817.9	519.0	2.9	87.5	180.8	554.8	1.2	2,471.7	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
3,547.7	-	*-	94.5	35.3	134.6	234.5	3,048.8	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1)
								פיצול הכנסות ריבית נטו
139.3	-	0.1	3.9	5.3	22.4	*-	107.6	- מרווח מפעילות מתן אשראי
11.4	-	*-	0.2	0.1	0.9	0.1	10.1	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
5.6	5.6	-	-	-	-	-	-	- אחר
156.3	5.6	0.1	4.1	5.4	23.3	0.1	117.7	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים- משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017							(מבוקר)
מגזר בנקאות פרטית			מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	כרטיסי אשראי אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	
158.2	0.5	0.5	*-	158.2	156.7	1.5	הכנסות ריבית מחיצוניים
7.4	0.2	0.2	-	7.2	7.2	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
151.3	0.3	0.3	-	151.0	149.5	1.5	מחיצוניים
(1.1)	-	-	-	(1.1)	(1.1)	-	בינמגזרי
150.2	0.3	0.3	-	149.9	148.4	1.5	הכנסות ריבית, נטו
59.8	1.2	1.2	-	58.6	48.5	10.1	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
210.0	1.5	1.5	-	208.5	196.9	11.6	הכנסות
5.5	-	-	-	5.5	5.5	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
152.5	0.9	0.9	-	151.6	143.8	7.8	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
52.0	0.6	0.6	-	51.4	47.6	3.8	רווח לפני מיסים
19.2	0.2	0.2	-	19.0	17.6	1.4	הפרשה למסים על הרווח
32.8	0.4	0.4	-	32.4	30.0	2.4	רווח נקי
3,117.2	0.7	0.7	-	3,116.5	2,688.3	428.2	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
3,117.2	0.7	0.7	-	3,116.5	2,688.3	428.2	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
3,385.2	1.1	1.1	-	3,384.1	2,936.7	447.4	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
14.7	-	-	-	14.7	14.7	-	יתרת חובות פגומים
5.4	-	-	-	5.4	5.4	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
5,308.8	84.0	83.9	0.1	5,224.8	4,796.7	428.1	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
4,880.6	83.9	83.9	-	4,796.7	4,796.7	-	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
5,079.1	88.7	88.7	-	4,990.4	4,990.4	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
2,905.1	1.5	1.3	0.1	2,903.6	2,041.1	862.5	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
3,127.4	2.0	1.8	0.2	3,125.4	2,422.6	702.8	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
3,121.0	295.6	295.6	-	2,825.4	2,825.4	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1)
							פיצול הכנסות ריבית נטו
138.6	-	-	-	138.6	137.1	1.5	- מרווח מפעילות מתן אשראי
11.6	0.3	0.3	-	11.3	11.3	-	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
-	-	-	-	-	-	-	- אחר
150.2	0.3	0.3	-	149.9	148.4	1.5	הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016							(מבוקר)
מגזר בנקאות פרטית**				מגזר משקי בית**			
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל משקי בית	כרטיסי אשראי	אחר	
135.1	0.3	0.3	*-	134.8	133.3	1.5	הכנסות ריבית מחיצוניים
2.7	0.1	0.1	-	2.6	2.6	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
132.4	0.2	0.2	-	132.2	130.7	1.5	מחיצוניים
(2.0)	-	-	-	(2.0)	(2.0)	-	בינמגזרי
130.4	0.2	0.2	-	130.2	128.7	1.5	הכנסות ריבית, נטו
60.4	1.0	1.0	-	59.4	46.1	13.3	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
190.8	1.2	1.2	-	189.6	174.8	14.8	הכנסות
0.2	-	-	-	0.2	0.2	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
148.3	0.7	0.7	-	147.6	136.4	11.2	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
42.3	0.5	0.5	-	41.8	38.2	3.6	רווח לפני מיסים
15.8	0.2	0.2	-	15.6	14.3	1.3	הפרשה למסים על הרווח
26.5	0.3	0.3	-	26.2	23.9	2.3	רווח נקי
2,784.1	0.6	0.6	-	2,783.5	2,368.0	415.5	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
2,784.1	0.6	0.6	-	2,783.5	2,368.0	415.5	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
2,896.7	0.5	0.5	-	2,896.2	2,480.7	415.5	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
11.5	-	-	-	11.5	11.5	-	יתרת חובות פגומים
6.1	-	-	-	6.1	6.1	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
4,875.5	78.3	78.2	0.1	4,797.2	4,381.9	415.3	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
4,460.1	78.2	78.2	-	4,381.9	4,381.9	-	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
4,695.2	100.8	100.8	-	4,594.4	4,594.4	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
2,545.8	1.1	1.0	0.1	2,544.7	1,715.0	829.7	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
2,696.2	1.2	1.1	0.1	2,695.0	1,815.9	879.1	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
3,000.6	242.8	242.8	-	2,757.8	2,757.8	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1)
							פיצול הכנסות ריבית נטו
119.6	-	-	-	119.9	118.4	1.5	- מרווח מפעילות מתן אשראי
10.5	0.2	0.2	-	10.3	10.3	-	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
-	-	-	-	-	-	-	- אחר
130.4	0.2	0.2	-	130.2	128.7	1.5	הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים- משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

(מבוקר)						
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015						
מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית		
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי
118.6	0.1	0.1	*-	118.5	117.0	1.5
1.3	-	*-	-	1.3	1.3	-
הכנסות ריבית מחיצוניים						
הוצאות ריבית מחיצוניים						
הכנסות ריבית, נטו:						
117.3	0.1	0.1	-	117.2	115.7	1.5
0.5	-	-	-	0.5	0.5	-
מחיצוניים						
בינמגזרי						
117.8	0.1	0.1	-	117.7	116.2	1.5
63.0	1.0	1.0	*-	62.0	48.9	13.1
180.8	1.1	1.1	-	179.7	165.1	14.6
4.3	-	-	-	4.3	4.3	-
148.0	0.8	0.8	*-	147.2	135.9	11.3
28.5	0.3	0.3	*-	28.2	24.9	3.3
10.9	0.1	0.1	*-	10.8	9.5	1.3
17.6	0.2	0.2	*-	17.4	15.4	2.0
2,543.9	0.7	0.7	-	2,543.2	2,149.4	393.8
2,543.9	0.7	0.7	-	2,543.2	2,149.4	393.8
2,670.5	0.7	0.7	-	2,669.8	2,260.7	409.1
10.0	-	-	-	10.0	10.0	-
3.1	-	-	-	3.1	3.1	-
4,212.1	42.4	42.3	0.1	4,169.7	3,776.2	393.5
3,818.5	42.3	42.3	-	3,776.2	3,776.2	-
4,151.7	54.6	54.6	-	4,097.1	4,097.1	-
2,323.0	1.1	0.2	0.9	2,321.9	1,494.0	827.9
2,472.9	1.2	0.3	0.9	2,471.7	1,590.4	881.3
3,283.3	234.5	234.5	-	3,048.8	3,048.8	-
יתרה ממוצעת של נכסים (1)						
מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)						
יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח						
יתרת חובות פגומים						
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום						
יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)						
מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)						
יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח						
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)						
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)						
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1)						
פיצול הכנסות ריבית נטו						
107.6	-	-	-	107.6	106.1	1.5
10.2	0.1	0.1	-	10.1	10.1	-
-	-	-	-	-	-	-
117.8	0.1	0.1	-	117.7	116.2	1.5
הכנסות ריבית, נטו						

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017										(מבוקר)
מגזר עסקים קטנים וזעירים										
מגזר עסקים בינוניים					מגזר עסקים גדולים					
בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	סך הכל	
6.8	17.4	24.2	0.2	7.3	7.5	0.7	1.5	2.2	33.9	הכנסות ריבית מחיצוניים
-	0.5	0.5	-	0.2	0.2	-	0.2	0.2	0.9	הוצאות ריבית מחיצוניים
6.8	16.9	23.7	0.2	7.1	7.3	0.7	1.3	2.0	33.0	הכנסות ריבית, נטו:
-	(0.3)	(0.3)	-	(0.1)	(0.1)	-	-	-	(0.4)	מחיצוניים
6.8	16.6	23.4	0.2	7.0	7.2	0.7	1.3	2.0	32.6	בינמגזרי
1.6	10.4	12.0	0.4	2.1	2.5	0.2	1.1	1.3	15.8	הכנסות ריבית, נטו
8.4	27.0	35.4	0.6	9.1	9.7	0.9	2.4	3.3	48.4	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
(0.1)	1.1	1.0	0.3	2.9	3.2	-	-	-	4.2	הכנסות
3.1	17.1	20.2	0.2	2.5	2.7	0.1	1.8	1.9	24.8	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5.4	8.8	14.2	0.1	3.7	3.8	0.8	0.6	1.4	19.4	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
2.0	3.3	5.3	-	1.4	1.4	0.3	0.2	0.5	7.2	רווח (הפסד) לפני מיסים
3.4	5.5	8.9	0.1	2.3	2.4	0.5	0.4	0.9	12.2	הפרשה למסים על הרווח
236.7	415.9	652.6	4.7	231.9	236.6	21.1	69.8	90.9	980.1	רווח (הפסד) נקי
236.7	415.9	652.6	4.7	231.9	236.6	21.1	69.8	90.9	980.1	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
235.7	356.4	592.1	5.4	247.9	253.3	31.1	78.9	110.0	955.4	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
5.3	8.5	13.8	4.6	2.3	6.9	-	-	-	20.7	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
0.1	0.2	0.3	-	-	-	-	-	-	0.3	יתרת חובות פגומים
53.5	479.4	532.9	10.1	211.4	221.5	3.5	214.3	217.8	972.2	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
53.5	467.8	521.3	10.1	207.2	217.3	3.5	212.7	216.2	954.8	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
163.0	447.7	610.7	13.9	279.9	293.8	12.2	194.6	206.8	1,111.3	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
245.4	433.2	678.6	13.1	193.9	207.0	25.7	52.0	77.7	963.2	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
236.2	371.8	608.0	15.0	221.7	236.7	33.7	56.3	90.0	934.7	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
-	124.0	124.0	-	24.4	24.4	-	-	271.2	419.6	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
6.7	15.9	22.6	0.2	6.7	6.9	0.7	1.0	1.7	31.2	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1)
0.1	0.7	0.8	-	0.3	0.3	-	0.3	0.3	1.4	פיצול הכנסות ריבית נטו
6.8	16.6	23.4	0.2	7.0	7.2	0.7	1.3	2.0	32.6	- מרווח מפעילות מתן אשראי

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016										(מבוקר)
מגזר עסקים קטנים וזעירים**										
מגזר עסקים בינוניים**										
מגזר עסקים גדולים**										
בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	סך הכל	
7.2	19.6	26.8	0.3	5.4	5.7	0.6	1.7	2.3	34.8	הכנסות ריבית מחיצוניים
-	0.2	0.2	*-	*-	*-	-	0.1	0.1	0.3	הוצאות ריבית מחיצוניים
7.2	19.4	26.6	0.3	5.4	5.7	0.6	1.6	2.2	34.5	הכנסות ריבית, נטו:
-	(0.2)	(0.2)	-	(0.1)	(0.1)	-	-	-	(0.3)	מחיצוניים
7.2	19.2	26.4	0.3	5.3	5.6	0.6	1.6	2.2	34.2	בימגזרי
1.6	12.6	14.2	0.5	1.0	1.5	-	0.7	0.7	16.4	הכנסות ריבית, נטו
8.8	31.8	40.6	0.8	6.3	7.1	0.6	2.3	2.9	50.6	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
0.4	0.7	1.1	3.4	2.6	6.0	-	-	-	7.1	הכנסות
2.5	24.5	27.0	0.1	1.3	1.4	0.1	2.0	2.1	30.5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
5.9	6.6	12.5	(2.7)	2.4	(0.3)	0.5	0.3	0.8	13.0	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
2.2	2.5	4.7	(1.0)	0.9	(0.1)	0.2	-	0.2	4.8	רווח (הפסד) לפני מיסים
3.7	4.1	7.8	(1.7)	1.5	(0.2)	0.3	0.3	0.6	8.2	הפרשה למסים על הרווח
221.3	399.0	620.3	4.2	177.5	181.7	15.1	100.6	115.7	917.7	רווח (הפסד) נקי
221.3	399.0	620.3	4.2	177.5	181.7	15.1	100.6	115.7	917.7	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
255.7	423.7	679.4	4.4	210.6	215.0	19.4	92.0	111.4	1,005.8	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור(1)
4.3	3.0	7.3	4.7	3.9	8.6	-	-	-	15.9	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
-	1.1	1.1	-	-	-	-	-	-	1.1	יתרת חובות פגומים
83.8	535.2	619.0	12.9	113.9	126.8	6.9	165.9	172.8	918.6	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
72.8	535.2	608.0	9.7	113.9	123.6	4.9	165.9	170.8	902.4	יתרה ממוצעת של התחייבויות(1)
60.2	564.0	624.2	10.0	134.3	144.3	3.3	208.5	211.8	980.3	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור(1)
244.4	420.4	664.8	13.3	156.5	169.8	21.1	59.5	80.6	915.2	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
259.0	445.4	704.4	14.1	165.8	179.9	22.4	64.0	86.4	970.7	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון(1),(2)
-	127.1	127.1	-	28.6	28.6	-	184.7	184.7	340.4	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח(2)
7.0	18.5	25.5	0.3	5.2	5.5	0.6	1.4	2.0	33.0	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול(1)
0.2	0.7	0.9	*-	0.1	0.1	*-	0.2	0.2	1.2	פיצול הכנסות ריבית נטו
7.2	19.2	26.4	0.3	5.3	5.6	0.6	1.6	2.2	34.2	- מרווח מפעילות מתן אשראי
										- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
										הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015										(מבוקר)
מגזר עסקים קטנים וזעירים										
מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים				
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוי נדל"ן	סך הכל	אחר	בינוי נדל"ן	סך הכל	אחר	בינוי נדל"ן	
34.1	5.7	5.4	0.3	5.3	5.1	0.2	23.1	16.6	6.5	הכנסות ריבית מחיצוניים
0.1	*-	*-	-	*-	*-	-	0.1	0.2	(0.1)	הוצאות (הכנסות) ריבית מחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
34.0	5.7	5.4	0.3	5.3	5.1	0.2	23.0	16.4	6.6	מחיצוניים
(1.2)	(1.6)	(1.6)	-	0.1	0.1	-	0.3	0.3	-	בינמגזרי
32.8	4.1	3.8	0.3	5.4	5.2	0.2	23.3	16.7	6.6	הכנסות ריבית, נטו
15.9	0.8	0.7	0.1	1.4	0.9	0.5	13.7	12.1	1.6	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
48.7	4.9	4.5	0.4	6.8	6.1	0.7	37.0	28.8	8.2	הכנסות
0.2	-	-	-	2.5	2.5	-	(2.3)	(3.1)	0.8	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
28.8	1.8	1.7	0.1	1.6	1.4	0.2	25.4	22.9	2.5	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
19.7	3.1	2.8	0.3	2.7	2.2	0.5	13.9	9.0	4.9	רווח לפני מיסים
7.5	1.2	1.1	0.1	1.0	0.8	0.2	5.3	3.4	1.9	הפרשה למסים על הרווח
12.2	1.9	1.7	0.2	1.7	1.4	0.3	8.6	5.6	3.0	רווח נקי
835.3	122.2	115.6	6.6	164.7	160.4	4.3	548.4	357.2	191.2	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
835.3	122.2	115.6	6.6	164.7	160.4	4.3	548.4	357.2	191.2	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
840.8	98.3	88.0	10.3	171.4	167.2	4.2	571.1	349.1	222.0	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
7.5	-	-	-	0.2	0.2	-	7.3	2.9	4.4	יתרת חובות פגומים
0.6	-	-	-	-	-	-	0.6	0.6	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
782.5	122.4	117.9	4.5	105.3	94.9	10.4	554.8	472.7	82.1	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
										מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
770.3	120.6	117.9	2.7	102.9	94.9	8.0	546.8	472.7	74.1	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
822.8	128.0	124.9	3.1	117.8	109.5	8.3	577.0	522.6	54.4	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
773.2	82.2	68.8	13.4	169.8	158.0	11.8	521.2	343.5	177.7	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
823.1	87.5	73.2	14.3	180.8	168.2	12.6	554.8	365.6	189.2	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1)
264.4	94.5	94.5	-	35.3	35.3	-	134.6	134.6	-	פיצול הכנסות ריבית נטו
31.6	3.9	3.6	0.3	5.3	5.1	0.2	22.4	15.9	6.5	- מרווח מפעילות מתן אשראי
1.2	0.2	0.2	-	0.1	0.1	-	0.9	0.8	0.1	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
32.8	4.1	3.8	0.3	5.4	5.2	0.2	23.3	16.7	6.6	הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מגזר ניהול פיננסי- פעילות בישראל, מאוחד ***

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		(מבוקר)
פעילות ניהול נכסים והתחייבויות		
13.9	הכנסות ריבית מחיצוניים	
0.7	הוצאות ריבית מחיצוניים	
	הכנסות ריבית, נטו:	
13.2	מחיצוניים	
1.5	בינמגזרי	
14.7	הכנסות ריבית, נטו	
2.2	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים	
16.9	הכנסות	
4.0	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים	
12.9	רווח לפני מיסים	
4.8	הפרשה למסים על הרווח	
8.1	רווח נקי	
3,186.5	יתרה ממוצעת של נכסים (1)	
384.3	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)	
763.7	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)	
856.9	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)	
	מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית:	
(1.3)	הפרשי שער, נטו	
(0.4)	הפרשי מדד, נטו	
13.2	חשיפת ריבית, נטו	
1.9	מרווחי ריבית שמשויכים לניהול פיננסי	
13.4	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה	
3.9	רווחים ממכירה של אגרות חוב	
	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים	
(0.4)	שנרשם ברווח והפסד	
16.9	סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית	
		ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח
ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

הערות:

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

** סווג מחדש.

*** בשנת הדיווח לא הייתה פעילות למסחר מהותית וכן לא הייתה פעילות בהשקעות ריאליות.

(1) יתרות ממוצעות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי משוקללים בסיכון- כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראת ניהול בנקאי תקין 201).

באור 24ב: מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. כללי

הבנק נותן מידע לגבי כל מגזר פעילות אשר מתקיימים בו שלושת התנאים הבאים:

- (1) עוסק בפעילויות עסקיות אשר מהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות.
 - (2) תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים למגזר והערכת ביצועיו.
 - (3) קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.
- בסיס המידע למגזרי פעילות, כפי שנקבע בהוראה, נשען על "גישת ההנהלה", דהיינו נקודת המוצא הינה המידע המשמש לדיווח הפנימי להנהלה ולדירקטוריון, על פיו מתקבלות ההחלטות התפעוליות השוטפות והתחזיות לגבי הביצועים בעתיד.
- ההוראה קובעת, בנוסף, את דרישות הגילוי ואת אופן הצגת התוצאות הכספיות של המגזרים.
- בהתאם להוראה נקבעו מגזרי הפעילות בני הדיווח כדלקמן.
- מגזר בנקאי - המגזר מתחלק למגזר משקי בית, מגזר בנקאות פרטית ומגזר עסקי. המגזרים עוסקים במתן שירותים בנקאיים ובתיווך פיננסי.
 - מגזר ניהול פיננסי - מגזר הכולל את הפעילות בנוסטרו של הבנק ובנגזרים פיננסיים.

באור 24ב: מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/ עסקי	מגזר ניהול פיננסי	סה"כ מאוחד	
138.9	12.4	31.6	14.7	197.6	הכנסות ריבית נטו: מחיצוניים
36.8	27.0	11.8	2.2	77.8	הכנסות מימון שאינן מריבית: מחיצוניים
175.7	39.4	43.4	16.9	275.4	סך הכנסות
5.5	-	4.2	-	9.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
122.1	31.0	24.8	4.0	181.9	הוצאות תפעוליות ואחרות
48.1	8.4	14.4	12.9	83.8	רווח לפני מיסים
17.8	3.1	5.3	4.8	31.0	הפרשה למיסים על הרווח
30.3	5.3	9.1	8.1	52.8	רווח נקי
8.8%	13.5%	8.0%	9.5%	9.1%	תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע) ⁽¹⁾
2,855.4	230.6	1,011.7	3,132.3	7,230.0	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽²⁾
3,018.2	2,076.3	777.6	-	5,872.1	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽²⁾
2,739.5	309.2	897.8	686.4	4,632.9	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾ ⁽²⁾
131.7	7.2	30.3	-	169.2	הכנסות ריבית נטו: מרווח מפעילות מתן אשראי
6.6	5.2	1.3	-	13.1	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
0.6	-	-	14.7	15.3	אחר
138.9	12.4	31.6	14.7	197.6	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24ב: מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016					
מגזר משקי * בית	מגזר בנקאות * פרטית	מגזר מסחרי/ עסקי*	מגזר ניהול פיננסי*	סה"כ מאוחד	
121.3	11.9	31.5	11.8	176.5	הכנסות ריבית נטו:
					מחיצוניים
35.5	27.6	13.7	4.5	81.3	הכנסות מימון שאינן מריבית:
					מחיצוניים
156.8	39.5	45.2	16.3	257.8	סך הכנסות
0.2	-	7.1	-	7.3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
114.2	38.5	26.5	4.1	183.3	הוצאות תפעוליות ואחרות
42.4	1.0	11.6	12.2	67.2	רווח לפני מיסים
15.8	0.4	4.3	4.6	25.1	הפרשה למיסים על הרווח
26.6	0.6	7.3	7.6	42.1	רווח נקי
8.1%	1.5%	6.0%	11.5%	7.6%	תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע) ⁽¹⁾
2,508.5	224.2	971.2	3,017.1	6,721.0	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽²⁾
2,611.1	2,029.7	758.6		5,399.4	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽²⁾
2,391.1	305.7	884.9	488.9	4,071.2	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾ ⁽²⁾
114.7	6.8	30.4	-	151.9	הכנסות ריבית נטו:
5.7	5.1	1.1	-	11.9	מרווח מפעילות מתן אשראי
0.9	-	-	11.8	12.7	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
					אחר
121.3	11.9	31.5	11.8	176.5	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24ב: מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/ עסקי	מגזר ניהול פיננסי	סה"כ מאוחד
הכנסות ריבית נטו:				
108.5	11.3	30.9	5.6	156.3
מחיצוניים				
הכנסות מימון שאינן מריבית:				
34.5	29.7	14.7	7.8	86.7
מחיצוניים				
143.0	41.0	45.6	13.4	243.0
סך הכנסות				
4.3	-	0.2	-	4.5
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
109.1	41.7	26.3	2.4	179.5
הוצאות תפעוליות ואחרות				
29.6	(0.7)	19.1	11.0	59.0
רווח (הפסד) לפני מיסים				
11.3	(0.3)	7.3	4.2	22.5
הפרשה למיסים על הרווח				
18.3	(0.4)	11.8	6.8	36.5
רווח (הפסד) נקי				
6.1%	(0.9%)	9.7%	13.6%	7.1%
תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע) ⁽¹⁾				
2,193.6	207.0	939.6	2,571.8	5,912.0
יתרה ממוצעת של נכסים ⁽²⁾				
2,235.6	1,724.4	672.3	-	4,632.3
יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽²⁾				
2,085.8	305.5	848.2	346.9	3,586.4
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾ ⁽²⁾				
הכנסות ריבית נטו:				
102.0	6.4	29.7	-	138.1
מרווח מפעילות מתן אשראי				
5.9	4.4	1.0	-	11.3
מרווח מפעילות קבלת פקדונות				
0.6	0.5	0.2	5.6	6.9
אחר				
108.5	11.3	30.9	5.6	156.3
סך הכל הכנסות ריבית, נטו				

הערות:

* סווג מחדש.

(1) נכסים משוקללים בסיכון- כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

(2) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת חודש.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים

2016			2017		
הפרשה להפסדי אשראי			הפרשה להפסדי אשראי		
אשראי לציבור			אשראי לציבור		
מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	מסחרי	פרטי אחר	סך הכל
1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות					
38.9	30.4	8.5	49.4	32.1	17.3
7.0	0.1	6.9	10.5	6.0	4.5
(9.9)	(6.1)	(3.8)	(14.9)	(11.5)	(3.4)
13.4	7.7	5.7	13.1	9.9	3.2
3.5	1.6	1.9	(1.8)	(1.6)	(0.2)
49.4	32.1	17.3	58.1	36.5	21.6
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה					
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
2.5	1.8	0.7	2.8	1.9	0.9
0.3	0.1	0.2	(0.8)	(0.5)	(0.3)
2.8	1.9	0.9	2.0	1.4	0.6
52.2	34.0	18.2	60.1	37.9	22.2
סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים					

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות (1) ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2015		
הפרשה להפסדי אשראי		
אשראי לציבור		
מסחרי	פרטי	אחר סך הכל
13.7	33.4	47.1
0.6	3.7	4.3
(8.2)	(15.7)	(23.9)
2.4	9.0	11.4
(5.8)	(6.7)	(12.5)
8.5	30.4	38.9
1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות		
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה		
הוצאות בגין הפסדי אשראי		
מחיקות חשבונאיות		
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		
מחיקות חשבונאיות נטו		
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה		
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים		
יתרת הפרשה לתחילת שנה		
גידול (קיטון) בהפרשה		
יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים		
סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים		

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות (1) ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2017				
הפרשה להפסדי אשראי				
אשראי לציבור				
מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
863.9	18.1	882.0	1,904.4	2,786.4
91.8	3,367.1	3,458.9	-	3,458.9
955.7	3,385.2	4,340.9	1,904.4	6,245.3
20.9	3.3	24.2	-	24.2
0.7	33.2	33.9	-	33.9
21.6	36.5	58.1	-	58.1

2016				
הפרשה להפסדי אשראי				
אשראי לציבור				
מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
797.1	12.8	809.9	1,446.7	2,256.6
209.4	2,883.9	3,093.3	-	3,093.3
1,006.5	2,896.7	3,903.2	1,446.7	5,349.9
15.9	1.9	17.8	-	17.8
1.4	30.2	31.6	-	31.6
17.3	32.1	49.4	-	49.4

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾, ועל החובות⁽¹⁾ בגינם היא חושבה:

יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל חובות⁽¹⁾

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל חובות⁽¹⁾

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1)

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2017						פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים (2)				
בפיגור של 30 ועד 89 ימים(5)	בפיגור של 90 ימים או יותר(4)	סך הכל	פגומים(3)	לא פגומים	לא בעייתיים	
-	0.1	178.5	7.9	0.1	170.5	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	93.7	2.0	-	91.7	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	58.6	0.1	-	58.5	שרותים פיננסיים
-	0.3	624.9	10.7	30.5	583.7	מסחרי - אחר
-	0.4	955.7	20.7	30.6	904.4	סך הכל מסחרי
3.1	5.4	3,385.2	14.7	17.2	3,353.3	אנשים פרטיים - אחר
3.1	5.8	4,340.9	35.4	47.8	4,257.7	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	1,286.4	-	-	1,286.4	בנקים בישראל
-	-	618.0	-	-	618.0	ממשלת ישראל
3.1	5.8	6,245.3	35.4	47.8	6,162.1	סך הכל פעילויות בישראל
31 בדצמבר 2016						פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים (2)				
בפיגור של 30 ועד 89 ימים(5)	בפיגור של 90 ימים או יותר(4)	סך הכל	פגומים(3)	לא פגומים	לא בעייתיים	
0.1	*-	206.4	7.0	0.2	199.2	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	73.1	2.0	-	71.1	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	56.8	*-	-	56.8	שרותים פיננסיים
0.2	1.1	670.2	6.9	21.9	641.4	מסחרי - אחר
0.3	1.1	1,006.5	15.9	22.1	968.5	סך הכל מסחרי
3.0	6.1	2,896.7	11.5	19.7	2,865.5	אנשים פרטיים - אחר
3.3	7.2	3,903.2	27.4	41.8	3,834.0	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	828.7	-	-	828.7	בנקים בישראל
-	-	618.0	-	-	618.0	ממשלת ישראל
3.3	7.2	5,349.9	27.4	41.8	5,280.7	סך הכל פעילויות בישראל

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית, למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי - ראה באור 25.2.2.ג. הלן.

(4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.

(5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 3.1 מיליוני ש"ח (31.12.2016 - 3.3 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) בפרק זמן של עד 150 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לציבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך תקופה של 50 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק יותר הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב.

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2017					פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
יתרת (2) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית	יתרת הפרשה פרטנית(3)	יתרת(2) חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית(3)	סך הכל יתרת (2) חובות פגומים	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	
7.1	4.6	0.8	7.9	13.5	בינוי ונדל"ן - בינוי
2.0	2.0	-	2.0	2.1	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	0.1	0.1	4.6	שרותים פיננסיים
10.3	2.1	0.4	10.7	21.2	מסחרי - אחר
19.4	8.7	1.3	20.7	41.4	סך הכל מסחרי
11.0	3.0	3.7	14.7	22.9	אנשים פרטיים - אחר
30.4	11.7	5.0	35.4	64.3	סך הכל פעילויות בישראל *
					* מזה:
30.4	11.7	5.0	35.4		נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
14.0	2.8	4.9	18.9		חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) אשראי לציבור יתרת חוב רשומה.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2016					פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת (2) חובות פגומים	יתרת (2) חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית (3)	יתרת הפרשה פרטנית (3)	יתרת (2) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית	
12.6	7.0	2.4	3.4	4.6	בינוי ונדל"ן - בינוי
2.1	2.0	-	2.0	2.0	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4.7	**-	**-	-	-	שרותים פיננסיים
16.2	6.9	1.8	1.6	5.1	מסחרי - אחר
35.6	15.9	4.2	7.0	11.7	סך הכל מסחרי
18.3	11.5	9.1	1.6	2.4	אנשים פרטיים - אחר
53.9	27.4	13.3	8.6	14.1	סך הכל פעילויות בישראל *
					* מזה:
	27.4	13.3	8.6	14.1	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	18.9	12.9	2.6	6.0	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) אשראי לציבור יתרת חוב רשומה.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

2017			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו (3)	יתרה ממוצעת של חובות פגומים (2)	
*-	*-	7.6	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	2.0	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
*-	*-	0.1	שרותים פיננסיים
0.1	0.1	8.1	מסחרי- אחר
0.1	0.1	17.8	סך הכל מסחרי
0.2	0.2	13.3	אנשים פרטיים - אחר
0.3	0.3 (4)	31.1	סך הכל פעילות בישראל

2016			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו (3)	יתרה ממוצעת של חובות פגומים (2)	
*-	*-	3.8	בינוי ונדל"ן - בינוי
*-	*-	1.6	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	*-	שרותים פיננסיים
0.1	0.1	6.5	מסחרי- אחר
0.1	0.1	11.9	סך הכל מסחרי
0.2	0.2	10.8	אנשים פרטיים - אחר
0.3	0.3 (4)	22.7	סך הכל פעילות בישראל

הערות בעמוד הבא

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

2015			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו (3)	יתרה ממוצעת של חובות פגומים (2)	
*-	*-	4.9	בינוי ונדל"ן - בינוי
*-	*-	1.3	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	0.1	שרותים פיננסיים
*-	*-	3.8	מסחרי- אחר
*-	*-	10.1	סך הכל מסחרי
0.4	0.4	14.9	אנשים פרטיים - אחר
0.4	0.4 (4)	25.0	סך הכל פעילות בישראל

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות ריבית בסך של 20.0, 29.4, 23.0 מיליוני ש"ח בשנים 2015, 2016 ו-2017, בהתאמה.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

31 בדצמבר 2017			בלתי מבוקר
יתרת חוב רשומה			
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ , לא בפיגור	שאינו צובר הכנסות ריבית	פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
0.8	-	0.8	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.1	-	0.1	שרותים פיננסיים
5.2	2.7	2.5	מסחרי - אחר
6.1	2.7	3.4	סך הכל מסחרי
12.8	2.7	10.1	אנשים פרטיים - אחר
18.9	5.4	13.5	סך הכל פעילויות בישראל

31 בדצמבר 2016			
יתרת חוב רשומה			
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ , לא בפיגור	שאינו צובר הכנסות ריבית	פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
2.4	-	2.4	בינוי ונדל"ן - בינוי
6.0	0.8	5.2	מסחרי - אחר
8.4	0.8	7.6	סך הכל מסחרי
10.5	1.8	8.7	אנשים פרטיים - אחר
18.9	2.6	16.3	סך הכל פעילויות בישראל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
2017			
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	בינוי ונדל"ן- בינוי
1	*-	*-	בינוי ונדל"ן- פעילויות בנדל"ן
1	*-	*-	מסחרי אחר
10	2.5	2.5	סך הכל מסחרי
12	2.5	2.5	אנשים פרטיים - אחר
177	8.9	7.3	סך הכל פעילויות בישראל
189	11.4	9.8	

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
2016			
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מסחרי אחר
16	9.1	9.1	סך הכל מסחרי
16	9.1	9.1	אנשים פרטיים - אחר
162	7.4	6.3	סך הכל פעילויות בישראל
178	16.5	15.4	

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
2015			
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	
2	0.1	0.1	בינוי ונדל"ן - בינוי
15	1.5	1.3	שרותים פיננסיים
17	1.6	1.4	סך הכל מסחרי
140	5.9	4.7	אנשים פרטיים - אחר
157	7.5	6.1	סך הכל פעילויות בישראל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שכשלו (2)					
2015		2016		2017	
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה
1	1	2	2	-	-
9	0.2	14	0.5	-	-
10	0.2	16	0.5	-	-
46	0.5 (3)	66	0.9	31	1.0
56	0.7	82	1.4	31	1.0

* נמוך מ-50 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(3) החל מהדוחות לשנת 2015 מיישם הבנק עדכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, אשר מחייב, בין היתר, כי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי שאורגנו מחדש וארגון מחדש כשל יימחקו לכל המאוחר תוך 60 יום. הבנק יישם את ההוראה בדרך של מכאן ולהבא. לפירוט נוסף ראה ביאור 4.1.1.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017			תקרת האשראי (באלפי ש"ח)
סיכון אשראי חוץ-מאזני (1),(3)	אשראי (1)	מספר לווים (2)	סיכון אשראי חוץ-מאזני (1),(3)	אשראי (1)	מספר לווים (2)	
306.6	85.8	68,364	314.1	85.9	68,322	אשראי ללווה עד 10
150.7	56.5	10,928	162.5	56.7	11,302	אשראי ללווה מעל-10 עד 20
279.9	202.4	15,370	295.0	201.7	15,655	אשראי ללווה מעל-20 עד 40
441.2	573.8	17,616	454.6	603.7	18,373	אשראי ללווה מעל-40 עד 80
320.9	1,060.8	12,660	345.5	1,162.6	13,757	אשראי ללווה מעל-80 עד 150
138.7	970.2	5,701	163.4	1,197.1	6,913	אשראי ללווה מעל-150 עד 300
22.3	131.8	423	22.7	156.0	497	אשראי ללווה מעל-300 עד 600
11.8	36.9	59	9.9	34.3	53	אשראי ללווה מעל-600 עד 1,200
10.1	42.1	33	5.1	47.8	33	אשראי ללווה מעל-1,200 עד 2,000
37.8	113.6	54	27.5	119.8	54	אשראי ללווה מעל-2,000 עד 4,000
42.4	171.4	36	63.1	169.6	41	אשראי ללווה מעל-4,000 עד 8,000
43.5	280.5	30	21.3	339.4	30	אשראי ללווה מעל-8,000 עד 20,000
11.4	130.6	5	50.3	121.7	6	אשראי ללווה מעל-20,000 עד 40,000
-	58.6	1	-	55.8	1	אשראי ללווה מעל-40,000 עד 55,829 (4)
1,817.3	3,915.0	131,280	1,935.0	4,352.1	135,037	סך הכל

הערות:

(1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה.

(2) מספר הלווים לפי סך הכל אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של הלווה.

(4) ביום 31 בדצמבר 2017 תקרת האשראי במדרגה העליונה הינה 55,829 אלפי ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2016 58,582 אלפי ש"ח).

* ביום 22 באוקטובר 2017 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים לעדכון הוראה 313 בנושא מגבלות על חבות לווה ושל קבוצת לווים. עדכון זה בוצע על רקע עדכונים בהוראת ניהול בנקאי תקין 203 בנושא הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי. כמו כן, העדכון הינו חלק ממתווה הדרגתי של ההתאמה בין מפחיתי סיכון אשראי כשירים בהוראה 203 ל"ניכויים" המותרים לעניין הוראה 313 ובאופן עקבי לעדכון הוראה 315 לפיה הוכרה חלקית הגנת אשראי בגין העברת סיכון לגורם מבטח. התיקון נכנס לתוקף ביום פרסומו. מספרי השוואה לא הוצגו מחדש.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. מכשירים פיננסיים חוץ - מאזניים

31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרות החוזים (1)		
				עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:
1.4	1.0	251.2	275.1	ערבויות להבטחת אשראי
0.5	0.3	93.1	87.0	ערבויות והתחייבויות אחרות
*-	*-	0.1	0.2	מסגרות לפעולות למכשירים נגזרים שלא נוצלו
0.3	0.3	779.0	827.3	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
0.6	0.4	679.1	705.1	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
*-	*-	14.9	40.3	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
2.8	2.0	1,817.4	1,935.0	סך הכל

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

באור 26: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2017 (בלתי מבוקר)	מטבע ישראלי		מטבע חוץ ⁽¹⁾			פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	סך הכל
	לא צמוד	צמוד למדד המחירים	דולר	אירו	אחר		
נכסים							
מזומנים ופקדונות בבנקים	1,755.1	78.6	244.4	89.0	11.6		2,178.7
ניירות ערך	411.8	116.6	13.5	34.6			576.5
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾	4,135.2	134.2	11.4	2.0			4,282.8
אשראי לממשלה	618.0	618.0					618.0
בניינים וציוד						37.4	37.4
נכסים בגין מכשירים נגזרים			0.5	0.2		0.3	1.0
נכסים אחרים	37.3	1.1					38.4
סך כל הנכסים	6,339.4	948.5	269.8	125.8	11.6	37.7	7,732.8
התחייבויות							
פקדונות הציבור	5,249.0	605.5	265.1	123.5	10.7		6,253.8
פקדונות מבנקים	63.1	298.5	0.4	0.1			362.1
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				0.6			0.6
התחייבויות אחרות	516.1	3.2	3.9	1.2			524.4
סך כל ההתחייבויות	5,828.2	907.2	269.4	125.4	10.7	-	7,140.9
סה"כ כללי	511.2	41.3	0.4	0.4	0.9	37.7	591.9

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

באור 26: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

		מטבע חוץ (1)			מטבע ישראלי		31 בדצמבר 2016 (מבוקר)	
	פריטים שאינם כספיים (2)	סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
נכסים								
מזומנים ופקדונות בבנקים		1,780.2	12.9	90.0	206.7	36.8	1,433.8	
ניירות ערך		786.0		12.8	18.7	150.2	604.3	
אשראי לציבור, נטו (3)		3,853.8	*-	3.6	15.8	124.3	3,710.1	
אשראי לממשלה		618.0				618.0		
בניינים וציוד	38.7							
נכסים בגין מכשירים נגזרים	0.9	0.3			0.5	0.1	*-	
נכסים אחרים		37.8	*-			1.3	36.5	
סך כל הנכסים	39.0	7,115.4	12.9	106.4	241.7	930.7	5,784.7	
התחייבויות								
פקדונות הציבור		5,720.7	11.2	103.8	220.5	619.7	4,765.5	
פקדונות מבנקים		325.8	0.1	0.4	2.1	297.6	25.6	
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	*-	0.9		0.8	*-		0.1	
התחייבויות אחרות		490.7		0.8	3.3	3.7	482.9	
סך כל ההתחייבויות	*-	6,538.1	11.3	105.8	225.9	921.0	5,274.1	
הפרש	39.0	577.3	1.6	0.6	15.8	9.7	510.6	
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:		-				30.1	(30.1)	
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)								
סה"כ כללי	39.0	577.3	1.6	0.6	15.8	39.8	480.5	

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

באור 27: נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפרעון (*)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2017												
יתרה מאזנית(****)			תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים									
שיעור תשואה חוזי (*****)	ללא תקופת פרעון סך הכל	ללא תקופת פרעון (**)	סה"כ תזרימי מזומנים	מעל עשר שנה	מעל חמש עד עשר שנים	מעל ארבע חמש שנים (3)	מעל שלוש עד ארבע שנים (3)	מעל שנתיים עד שלוש שנים (3)	מעל שנה עד שנתיים (3)	מעל שלושה חודשים עד שנה (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	עם דרישה ועד חודש (3)
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)												
3.83%	7,287.9	11.1	7,784.7	22.7	737.9	377.6	439.1	1,337.1	1,532.8	1,161.0	674.0	1,502.5
(0.21%)	6,735.4	-	6,732.1	9.2	31.8	5.2	13.9	29.6	395.5	630.3	361.3	5,255.3
	552.5	11.1	1,052.6	13.5	706.1	372.4	425.2	1,307.5	1,137.3	530.7	312.7	(3,752.8)
מטבע חוץ (***)												
1.75%	407.2	0.2	414.5	-	43.5	7.7	1.6	2.1	4.3	97.4	82.8	175.1
0.52%	405.6	-	405.6	-	0.5	*-	*-	0.5	3.5	13.1	40.0	348.0
	1.6	0.2	8.9	-	43.0	7.7	1.6	1.6	0.8	84.3	42.8	(172.9)
	0.5	0.2	4.5	-	8.7	7.1	1.0	1.0	0.2	85.2	42.8	(141.5)
סה"כ												
3.77%	7,695.1	11.3	8,199.2	22.7	781.4	385.3	440.7	1,339.2	1,537.1	1,258.4	756.8	1,677.6
(0.20%)	7,141.0	-	7,137.7	9.2	32.3	5.2	13.9	30.1	399.0	643.4	401.3	5,603.3
	554.1	11.3	1,061.5	13.5	749.1	380.1	426.8	1,309.1	1,138.1	615.0	355.5	(3,925.7)
5.25%	4,282.8	11.1	4,757.6	22.7	648.3	313.6	424.3	653.6	747.4	808.7	635.9	503.1
(0.40%)	6,253.8	-	6,249.5	9.2	31.8	5.2	13.9	27.6	88.8	565.4	310.6	5,197.0

הערות בעמוד הבא

באור 27: נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפרעון (*) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2016													
יתרה מאזנית(****)			תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים										
שיעור תשואה חוזי (****)	ללא תקופת פרעון סך הכל	סה"כ תזרימי מזומנים	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	עם דרישה ועד חודש (3)	
			מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)													
נכסים(1)													
3.31%	6,715.4	10.4	7,132.0	12.8	637.6	306.2	822.8	1,340.0	946.2	921.8	632.5	1,512.1	
(0.25%)	6,195.1	-	6,192.1	-	27.1	4.6	18.3	339.4	153.5	595.4	310.2	4,743.6	התחייבויות(2)
	520.3	10.4	939.9	12.8	610.5	301.6	804.5	1,000.6	792.7	326.4	322.3	(3,231.5)	הפרש
מטבע חוץ (***)													
נכסים(1)													
2.31%	361.0	0.4	366.4	-	29.7	1.2	2.5	2.8	3.1	103.2	83.8	140.1	
0.12%	343.0	-	341.6	-	0.7	*-	*-	*-	2.0	15.7	13.7	309.5	התחייבויות(2)
	18.0	0.4	24.8	-	29.0	1.2	2.5	2.8	1.1	87.5	70.1	(169.4)	הפרש
מזה: הפרש- בדולר													
	15.8	0.4	19.9	-	17.4	0.9	1.7	1.9	(0.5)	87.5	68.5	(157.5)	
סה"כ													
נכסים(1)													
3.29%	7,076.4	10.8	7,498.4	12.8	667.3	307.4	825.3	1,342.8	949.3	1,025.0	716.3	1,652.2	
(0.25%)	6,538.1	-	6,533.7	-	27.8	4.6	18.3	339.4	155.5	611.1	323.9	5,053.1	התחייבויות(2)
	538.3	10.8	964.7	12.8	639.5	302.8	807.0	1,003.4	793.8	413.9	392.4	(3,400.9)	הפרש
(1) מזה: אשראי לציבור													
5.02%	3,853.8	10.5	4,240.7	12.7	528.6	258.1	365.3	491.5	698.9	746.7	628.0	511.0	
(0.64%)	5,720.7	-	5,713.6	-	27.0	4.6	18.3	39.2	144.5	532.4	232.5	4,715.1	(2) מזה: פקדונות הציבור

(3) אשראי בתנאי חח"ד סווג בהתאם לתקופת מסגרת האשראי במסגרת בסך של כ- 367.3 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 381.2 מיליוני ש"ח). אשראי בחריגה מהמסגרת בסך של כ- 11.1 מיליוני ש"ח, סווג ללא מועד פרעון (31 בדצמבר 2016 כ- 10.5 מיליוני ש"ח).

* בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיס הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

** נכסים ללא תקופת פירעון כולל נכסים בסך של 11.1 מיליוני ש"ח שזמן פרעונם עבר (31 בדצמבר 2016 כ- 10.5 מיליוני ש"ח).

*** לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

**** כפי שנכללה בבאור מספר 26 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין מכשירים נגזרים, שאינם מסולקים נטו.

***** שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים המוצגים בבאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2017					
שווי הוגן ⁽¹⁾				יתרה במאזן	
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1		נכסים פיננסיים
2,180.8	936.8	1,199.2	44.8	2,178.7	מזומנים ופקדונות בבנקים
577.1	-	54.4	522.7	576.5	ניירות ערך ⁽²⁾
4,308.0	4,035.3	272.7	-	4,282.8	אשראי לציבור, נטו
617.1	617.1	-	-	618.0	אשראי לממשלה
1.0	-	1.0	*-	1.0	נכסים בגין מכשירים נגזרים
8.4	8.4	-	-	8.4	נכסים פיננסיים אחרים
7,692.4	5,597.6	1,527.3	567.5	7,665.4 ⁽³⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
					התחייבויות פיננסיות
6,257.1	1,092.6	5,164.5	-	6,253.8	פקדונות הציבור
363.2	299.6	63.6	-	362.1	פקדונות מבנקים
0.6	-	0.6	*-	0.6	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
482.5	209.8	272.7	-	482.8	התחייבויות פיננסיות אחרות
7,103.4	1,602.0	5,501.4	*-	7,099.3 ⁽³⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
					מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
0.8	0.8			0.8	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
					בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ⁽⁴⁾
65.8	65.8			65.8	

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה ביאור 12, "ניירות ערך".

(3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 572.7 מיליוני ש"ח ובסך 0.6 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה

ביאורים 228-228.

(4) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2016					
שווי הוגן ⁽¹⁾				יתרה במאזן	
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
1,777.6	598.6	1,130.8	48.2	1,780.2	מזומנים ופקדונות בבנקים
786.0	-	38.4	747.6	786.0	ניירות ערך ⁽²⁾
3,861.9	3,607.0	254.9	-	3,853.8	אשראי לציבור, נטו
607.6	607.6	-	-	618.0	אשראי לממשלה
0.9	0.1	0.8	*-	0.9	נכסים בגין מכשירים נגזרים
9.7	9.7	-	-	9.7	נכסים פיננסיים אחרים
7,043.7	4,823.0	1,424.9	795.8	7,048.6 ⁽³⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
5,711.7	987.3	4,724.4	-	5,720.7	פקדונות הציבור
324.1	295.9	28.2	-	325.8	פקדונות מבנקים
0.9	-	0.8	0.1	0.9	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
454.4	199.5	254.9	-	454.7	התחייבויות פיננסיות אחרות
6,491.1	1,482.7	5,008.3	0.1	6,502.1 ⁽³⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
0.8	0.8			0.8	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה ביאור 12, "ניירות ערך".

(3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 782.1 מיליוני ש"ח ובסך 0.9 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים 28-28ד.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבאור כולל מידע בדבר הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה ריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן את השפעת המס. יתרה מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי.

כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פקדונות בבנקים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית שבו הבנק ביצע עסקאות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

אשראי לציבור - השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. השווי הוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

פקדונות הציבור-בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פקדונות דומים.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי הוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.

הערכת השווי הוגן של "התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן" כללה התייחסות להפרש בין הריבית שנקבעה בהסכם לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

באור 28 ב': פריטים הנמדדים בשווי הוגן

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2017			
מידות שווי הוגן המשתמשות ב -			
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים אחרים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
503.3	48.1	-	551.4
איגרות חוב של ממשלת ישראל			
13.9	-	-	13.9
איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל			
0.1	6.3	-	6.4
איגרות חוב של אחרים בישראל			
517.3	54.4	-	571.7
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה			
*-	1.0	-	1.0
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
517.3	55.4	-	572.7
סך כל הנכסים			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
*-	0.6	-	0.6
סך כל ההתחייבויות			
*-	0.6	-	0.6

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

באור 28 ב': פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2016					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -					
סך הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים אחרים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)		
				פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה	
				נכסים	
				ניירות ערך זמינים למכירה:	
747.5	-	27.7	719.8	איגרות חוב של ממשלת ישראל	
3.8	-	3.8	-	איגרות חוב של ממשלות זרות	
22.9	-	-	22.9	איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל	
6.9	-	6.9	*-	איגרות חוב של אחרים בישראל	
781.1	-	38.4	742.7	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה	
0.9	0.1	0.8	*-	נכסים בגין מכשירים נגזרים	
782.0	0.1	39.2	742.7	סך כל הנכסים	
				התחייבויות	
0.9	-	0.8	0.1	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
0.9	-	0.8	0.1	סך כל ההתחייבויות	

העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן

במהלך שנת 2017 ו-2016 לא בוצעו העברות בין רמות 1, 2 ו-3 בהיררכיית השווי ההוגן.

באור 28 ג': שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017:				
שווי הוגן ליום 1 בינואר 2017	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו ונטו שטרם מומשו	סילוקים	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2017
נכסים				
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
0.1	(0.1)	* -	-	-
* -	* -	* -	-	-
0.1	(0.1) (1)	* -	-	-
0.1	(0.1)	* -	-	-
סך כל הנכסים				

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016:				
שווי הוגן ליום 1 בינואר 2016	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו ונטו שטרם מומשו	סילוקים	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2016
נכסים				
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
-	0.1	-	0.1	0.1
-	* -	-	* -	* -
-	0.1 (1)	-	0.1	0.1
-	0.1	-	0.1	0.1
סך כל הנכסים				

(1) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".
(*) נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

באור 28 ד': מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

31 בדצמבר 2016			
טכניקות הערכת שווי	נתונים לא נצפים	שווי הוגן	טווח
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
היוון תזרימי מזומנים	ריבית צמודה למדד	0.1	0.04%-0.31%-(1)
היוון תזרימי מזומנים	סיכון אשראי- צד נגדי	* -	1.05%-5.01%
* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח. (1) נובע מריבית ריאלית שלילית.			

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2017

ראה הערות בסוף הבאור

סכומים מדווחים בקיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2016											
בעלי עניין ⁽¹⁾											
מחזיקי מניות ⁽²⁾											
אחרים ⁽⁶⁾		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		אחרים ⁽³⁾		בעלי שליטה ⁽²⁾	
יתרה ליום 31 בדצמבר (היתרה הגבוהה ביותר) ⁽⁷⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר	יתרה ליום 31 בדצמבר (היתרה הגבוהה ביותר) ⁽⁷⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר	יתרה ליום 31 בדצמבר (היתרה הגבוהה ביותר) ⁽⁷⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר	יתרה ליום 31 בדצמבר (היתרה הגבוהה ביותר) ⁽⁷⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר	יתרה ליום 31 בדצמבר (היתרה הגבוהה ביותר) ⁽⁷⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר	יתרה ליום 31 בדצמבר (היתרה הגבוהה ביותר) ⁽⁷⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר
-	-	-	-	1.3	0.6	-	-	-	-	809.4	809.4
2.1	-	0.2	0.1	0.5	0.3	1.4	1.1	0.2	-	-	-
**_	-	**_	**_	**_	**_	**_	**_	**_	-	-	-
2.1	-	0.2	0.1	0.5	0.3	1.4	1.1	0.2	-	-	-
-	-	-	-	1.0	1.0	-	-	-	-	1.4	0.9
46.3	39.7	-	-	1.7	1.0	3.3	2.1	91.1	77.7	-	-
0.6	-	-	-	1.4	0.4	-	-	-	-	319.1	304.2
-	-	-	-	-	-	1.3	1.3	-	-	14.3	11.5
-	-	-	-	-	-	-	-	282.9	282.9	294.4	294.4
0.5	0.4	0.2	0.2	0.8	0.7	1.2	1.1	-	-	-	-

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (1)

2017					
צדדים קשורים (1)	בעלי עניין (1)				
	מחזיקי מניות				
	אחרים (6)	אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)
**_	**_	**_	**_	(0.1)	8.4
**_	**_	**_	**_	**_	-
**_	**_	**_	**_	0.2	(13.9)
**_	**_	**_	**_	**_	-
-	0.7	10.2	-	-	36.3
**_	0.7	10.2	0.1	(41.8)	סך הכל
2016					
צדדים קשורים (1)	בעלי עניין (1)				
	מחזיקי מניות				
	אחרים (6)	אחרים (5)*	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)*
**_	**_	**_	**_	(0.1)	6.1
**_	**_	**_	**_	**_	-
**_	-	-	**_	0.1	(2.5)
**_	-	-	**_	**_	-
-	0.7	9.9	-	-	34.1
**_	0.7	9.9	**_	(30.5)	סך הכל
2015					
צדדים קשורים (1)	בעלי עניין (1)				
	מחזיקי מניות				
	אחרים (6)	אחרים (5)*	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)*
**_	**_	**_	**_	(0.1)	3.4
**_	**_	**_	**_	-	-
**_	-	-	**_	0.1	(5.6)
**_	-	-	**_	**_	-
-	11.1	11.1	-	-	36.3
**_	11.1	11.1	**_	(38.5)	סך הכל

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין***

2017							
בעלי עניין (1)							
מחזיקי מניות							
נושאי משרה (4) אחרים (5)				בעלי שליטה (2) אחרים (3)			
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות **	סך הטבות ***	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
-	-	10	9.0	-	-	-	-
-	-	9	1.2	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	36.3
בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו							
דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו							
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו							
2016							
בעלי עניין (1)							
מחזיקי מניות							
נושאי משרה (4) אחרים (5)				בעלי שליטה (2) אחרים (3)			
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות **	סך הטבות ***	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
-	-	10	8.9	-	-	-	-
-	-	8	1.0	-	-	-	-
2	0.7	-	-	-	-	1	34.0
בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו							
דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו							
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו							
2015							
בעלי עניין (1)							
מחזיקי מניות							
נושאי משרה (4) אחרים (5)				בעלי שליטה (2) אחרים (3)			
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות **	סך הטבות ***	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
-	-	10	10.0	-	-	-	-
-	-	8	1.1	-	-	-	-
2	1.1	-	-	-	-	1	33.7
בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו							
דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו							
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו							

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בעסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים***

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015*	2016*	2017	
			א. בגין נכסים
1.4	5.9	**-	מאשראי לציבור
		10.0	מפקדונות בבנקים
			ב. בגין התחייבויות
1.9	0.1	(0.1)	לפקדונות הציבור
		(1.6)	לפקדונות מבנקים
3.3	6.0	8.3	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

הערות:

* הוצג מחדש.

** נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

*** למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה באור 29.ה.

(1) בעל עניין, צד קשור, איש קשור- כהגדרתו בסעיף ד.80 בהוראות הדיווח לציבור.

(2) מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם- בהתאם לסעיף ד.80(1) בהוראות הדיווח לציבור.

(3) מחזיקים אחרים - לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי- בהתאם לסעיף ד.80(2) בהוראות הדיווח לציבור.

(4) נושאי משרה - בהתאם לסעיף ד.80(3) בהוראות הדיווח לציבור.

(5) בהתאם לסעיף ד.80(4) בהוראות הדיווח לציבור.

(6) בהתאם לסעיף ד.80(8) בהוראות הדיווח לציבור.

(7) על בסיס היתרות בסופי החודשים.

(8) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.

(9) סיכוני אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.

(10) פירוט בביאור ד.29.

(11) פירוט בביאור ג.29.

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ה. מידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין

1. עסקאות ויתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק ולחברות המאחדות שלו. הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים אינן בשיעורים הרגילים בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק. לא בוצעו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי על יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

2. שרותי תפעול

בחודש דצמבר 2016 נחתם הסכם למתן שירותי מחשוב עם חברת מתף- מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן- "מתף"), חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. על פי ההסכם, שירותי המחשב הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות מתף. מתף נותנת שירותי מחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלקה דואר ועוד). שירותי המחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבינלאומי. מתף מספקת במסגרת ההתקשרות את שירותי המחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות כולל את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גרסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודווחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרויקטים עתידיים. תקופת ההסכם הינה עד סיומו של מי מהצדדים בהודעה מוקדמת של 36 חודשים. עלות השירות כפי שנקבעה בהסכם תשולם על ידי הבנק לחברת מתף לפי חלק מהוצאותיה המיוחס לו על פי חלקו בהיקף הפעילות בקבוצה ואת עלויות הסבת מערך המחשוב המיוחסות לו בהתאם לפריסה רב שנתית. בנוסף לשירותי מחשוב ותפעול של מתף מקבל הבנק שירותים בנקאיים נוספים הניתנים באמצעות הבנק הבינלאומי. החל ממועד ההסבה הבנק אינו משקיע ואינו מהוון השקעות בחומרה ובפיתוח.

רשימת לוחות - ממשל תאגידי

199	שכר רואה החשבון המבקר	1
200	שכר הטבות לנושאי משרה	2
204	רכוש קבוע	3
204	נתונים לגבי מצבת כח האדם בבנק	4
205	נתונים לגבי מצבת כח האדם בבנק לפי מגזרי פעילות	5
220	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית	6
224	נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי	7
225	נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2016-2017 - מידע רב רבעוני	8
226	נספח 4 - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי	9
227	נספח 5 - מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2015-2016 - מידע רב רבעוני	10

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי

190	חברי הדירקטוריון	1
189	מינויים ופרישות	2
193	דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית	3
189	חברי ההנהלה הבכירה ותחומי אחריותם	4
196	גילוי בדבר המבקר הפנימי	5
198	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים	6
199	שכר רואי החשבון המבקרים	7
200	שכר הטבות לנושאי משרה	8
202	תרומה לקהילה	9

פרטים אודות הדירקטורים של הבנק בהתאם להוראות הדיווח לציבור של בנק ישראל בנושא דוח הדירקטוריון

אילן בצרי	יו"ר הדירקטוריון. משנה למנכ"ל הבנק הבינלאומי הראשון לישראל וראש חטיבת עסקים. בעל תואר שני במנהל עסקים וראיית חשבון. דירקטור בפיקוד שווייץ ופאנקה בע"מ. בעבר, כיהן כראש אגף ניהול פיננסי וניהול סיכונים בבנק הבינלאומי הראשון בע"מ.
אלה גולן	סמנכ"ל, חברת הנהלה וראש החטיבה הבנקאית בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ. בעלת תואר ראשון בכלכלה ותואר שני במנהל עסקים. בעבר, כיהנה כסגנית ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות בבנק הבינלאומי.
אמנון בק	מנכ"ל מתף ומנהל המחשוב בקבוצת הבינלאומי (ביום 13.2.17 הודיע על סיום כהונתו כמנכ"ל מתף). בעל תואר במדעי המחשב ומדעי המדינה דירקטור בחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (כ.א.ל)
ליליה קפלן	עוזרת מנכ"ל הבנק הבינלאומי. בעלת תואר במדעי המחשב ובחשבונאות, סטטיסטיקה וחקר ביצועים. כמו כן, בעלת רשיון רו"ח. בעבר כיהנה כמנהלת מח' באזל בחטיבה לניהול סיכונים בבינלאומי.
אירית שלומי	יועצת. מנכ"לית חברת א. שלומי יעוץ בע"מ. בעלת תואר BA בכלכלה ותואר MBA התמחות באסטרטגיה גלובלית. דירקטורית בחברות: בנק אוצר החייל בע"מ, אמיליה פיתוח (מעו"ף) בע"מ, דירקטורית חיצונית בריט 1 בע"מ ודירקטורית בלתי תלויה בקרסו מוטורס בע"מ. בעבר, כיהנה כסמנכ"ל וראש חטיבת בנקאות בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.
איריס שטרק	דירקטורית חיצונית. יו"ר ועדת הביקורת. שותפה מנהלת במשרד רו"ח "שטרק את שטרק". רואת חשבון. ומכהנת כמנכ"לית 'שטרק את שטרק נכסים בע"מ'. בעלת תואר מוסמך M.A בכלכלה, תואר B.A בכלכלה חשבונאות. דירקטורית בחברות: קופה לתגמולים ופנסיה של עובדי הסוכנות היהודית בע"מ (וגם יו"ר ועדת הביקורת). חברת ועד מנהל סמינר הקיבוצים (עד 12.17), יו"ר דירקטוריון הליגה המקצוענית לנשים בכדורסל בע"מ. חברה במועצת רואי החשבון וסגנית נשיא לשכת רו"ח, חברה בוועדת שרות המדינה בראשות נציב שרות המדינה, חברה בוועדות למינוי מנכ"לי משרדי ממשלה, חשב כללי, שגרירים וכדו', מרצה במוסדות אקדמיים. בעבר, כיהנה כיו"ר דירקטוריון חברת נמל אשדוד בע"מ, יו"ר ועדת הביקורת בבנק הבינלאומי, יו"ר ועדת הביקורת בחברת "בזק", דירקטורית בחברת החשמל, חברה בחבר הנאמנים ויו"ר ועדת ביקורת של ביה"ס הגבוה לטכנולוגיה בירושלים וחברת ועדת ביקורת וראיית ישראל.

חיים קרופסקי	דירקטור חיצוני. בעל תואר ראשון (B.A.) בכלכלה. תואר ראשון במשפטים (L.L.B.). בעל רישיון לעריכת דין. דירקטור בחברות: אורט ישראל-חברה לתועלת הציבור (חל"צ) וקרן יהושע רבינוביץ לאמנויות תל אביב. חבר הוועדה הציבורית "אמץ לוחם" של האגודה למען החייל, חבר בחבר הנאמנים של מוזיאון תל-אביב לאמנות. חבר המועצה הציבורית של אלו"ט-אגודה לאומית לילדים אוטיסטים. בעבר, כיהן כמנכ"ל חברות כרטיסי האשראי ישראכרט בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ, (1994-2009), מנכ"ל פועלים אקספרס בע"מ בין (2006-2009), ממלא מקום יו"ר דירקטוריון פועלים אקספרס בע"מ (2001-2006) וסגן יו"ר דירקטוריון חברות כרטיסי האשראי ישראכרט בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, אמינית בע"מ (פברואר 2009-נובמבר 2009). יו"ר דירקטוריון צמרת מימונים בע"מ בין השנים (2003-2009). יו"ר דירקטוריון האזור הדרומי של מסטרקארד אירופה בין השנים (2001-2006). חבר דירקטוריון מסטרקארד אירופה בין השנים (1994-2006).
שמואל זיו זוסמן	דירקטור חיצוני. גמלאי. בוגר הפקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית. יו"ר דירקטוריון לודז'יה רוטקס השקעות בע"מ. בעבר, כיהן כדירקטור חיצוני בבנק מרכנתיל (2012-2015), יו"ר דירקטוריון בנק ערבי ישראלי (2005-2012), דירקטור בויטה פרי גליל (החדשה) בע"מ (2006-2011), דירקטור באפריקה ישראל להשקעות בע"מ (1996-2006) ומנהל משאבי אנוש בבנק לאומי עד 2005.
אברהם פינקלשטיין	יועץ ליחסי עבודה ומנהל. בעל תואר ראשון במנהל חינוכי ותואר מוסמך בחינוך ומנהל עסקים. חבר בדירקטוריונים של החברות שלהלן: מ.ד.א. אחזקות בע"מ, הלי-בו מכונים לאבחון הליקובקטר בע"מ, א.א. פ.ק.ד. בע"מ, א.א. פינקלשטיין נכסים בע"מ, בית הספר הגבוה לטכנולוגיה "מכון הלב", ע.ר.ן. שיווק כיטוב בע"מ, מודרן-פש"ם חוצות בע"מ וקלי"ה גליל השקעות בע"מ. חבר בוועד המנהל של אגודת שוחרי תלפיות-מכללה אקדמית לחינוך. בעבר, כיהן כסמנכ"ל משאבי אנוש ומנהל בקבוצת "אסם", דירקטור בחברות: "אסם" השקעות בע"מ, איילון פנסיה וגמל בע"מ, איילון חברה לביטוח בע"מ, איילון חברה לניהול קופות גמל בע"מ, מנהל בית ספר ומפקח מחוזי במערכת החינוך.
דורון שורר	דירקטור חיצוני. מנכ"ל שורר בינלאומי בע"מ. רואה חשבון. בעל תואר B.A. חשבונאות וכלכלה ו-M.B.A. בנקאות ומימון. דירקטור בחברות: החברה המנהלת של קרן ההשתלמות של עובדי חברת החשמל לישראל בע"מ (וחבר ועדת השקעות), PLURISTEM נבאדה, קופ"ג של עובדי האוניברסיטה העברית (וחבר ועדת השקעות), קפיטב ברד בע"מ, נשיא איגוד קופות הגמל הענפיות. בעבר, כיהן כמנכ"ל משרד התחבורה, הממונה על שוק ההון, יו"ר קרן הפנסיה מבטחים, יו"ר חברת הביטוח הפניקס, חבר דירקטוריון בפימי אגרו בע"מ, באופק אגודה שיתופית בע"מ ובעמותת להקת הבלט "קולבן דאנס".

ייעקב אייזנר	דירקטור חיצוני. גמלאי. דירקטור ובעל מניות בחברת 'יעקב אייזנר בע"מ'. בעל תואר B.A בכלכלה וסטטיסטיקה. מכהן כחבר הוועד המנהל ויו"ר ועדת הכספים של האקדמיה למוזיקה ומחול בירושלים, תזמורת הקאמרטה ירושלים, חבר ועדת הביקורת בחברה לבניין הספרייה הלאומית (יד הנדיב), חבר ועדת השקעות בשו"ב חברה לניהול קופת גמל מפעלית, חבר וועד מנהל ויו"ר וועדת השקעות במטב עמותה לשירותי טיפול ורווחה וחבר וועד מנהל בפסטיבל בינלאומי למוסיקה קאמרית ירושלים. בעבר, כיהן כיו"ר ועדת השקעות וכחבר ועדת אשראי בקופת השתלמות של הסתדרות המורים, חבר וועד המנהל של קרן ירושלים החדשה ויו"ר ועדת השקעות של קופת ההשתלמות של השופטים.
שמריה בן-צור	גמלאי. בעל תואר במדעי הרוח מקרא והיסטוריה של עם ישראל, מדעי המדינה (MA), מנהל ציבורי ומשפטן. בעבר, כיהן כסגן יו"ר הכנסת, ממלא מקום מזכיר הסתדרות המורים, ראש האגף המקצועי של הסתדרות המורים ומנהל הד החינוך בהסתדרות המורים.
עדנה וידל	גמלאית משרד החינוך. בעלת תואר B.E.D-הוראה בחטיבת ביניים במקצועות ספרות והיסטוריה, תואר M.A במנהל החינוך, M.A במשפטים ו-M.B.A במנהל עסקים. בעבר, מנהלת קריית החינוך מקיף י"ב בראשון לציון (2012-2017), וחטיבת הביניים "המעין" (2004-2012).
דורית חגי	יו"ר הסתדרות המורים בפ"ת ויו"ר האגף לארגון, רישום ולוגיסטיקה בהסתדרות המורים. בעלת תואר ראשון (B.E.D) ותואר שני (M.P.A) במנהל חינוכי.

שינויים בהרכב הדירקטוריון

- מר אמנון בק חדל לכהן כחבר בדירקטוריון הבנק ביום 28 בפברואר 2017.
- מר יעקב אייזנר החל בכהונתו כדירקטור חיצוני ביום 18 במאי 2017.
- גב' ליליה קפלן מונתה כחברה בדירקטוריון הבנק ביום 18 במאי 2017.
- מר חיים קרופסקי חדל לכהן כחבר בדירקטוריון הבנק ביום 21 בינואר 2018.

דיווח על דירקטורים בעלי מיומנויות חשבונאית ופיננסית

על-פי הוראות בנק ישראל, על התאגידים הבנקאיים ליישם את הנחיית רשות ניירות ערך בדבר "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" (להלן: "ההנחיה").

על פי הוראה זו, על כל תאגיד בנקאי לקבוע את "המספר המזערי הראוי" של דירקטורים שהינם "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", בהתייחס, בין היתר, לגודל החברה, סוג פעילותה ומידת מורכבותה, באופן שיאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו בדגש על אחריות הדירקטוריון לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד, לעריכת הדוחות הכספיים ואישורם. בהוראת המפקח על הבנקים הוגדר "דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית" כדירקטור שאינו ממלא תפקיד נוסף בחברה, ואשר בשל השכלתו, ניסיונו או כישוריו, כפי שיפורטו בדיווח, הינו בעל מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים חשבונאיים, בקרה פנימית ודוחות כספיים, באופן המאפשר לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולהעלות לסדר היום של הדירקטוריון סוגיות ושאלות בקשר לדיווח של החברה במטרה להביא לאישור ולפרסום דוחות כספיים נאותים.

בהוראה הודגש, כי אין בכך בכדי להקנות מעמד מיוחד לדירקטורים שהוגדרו כ"בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" ואין בה כדי לשנות מן האחריות המוטלת עליהם ועל הדירקטורים האחרים, כאמור בכל דין. עוד קובעת ההוראה, כי בדיווח התקופתי, במסגרת דוח הדירקטוריון, יצוין מיהם הדירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" מכלל חברי הדירקטוריון, אף אם מספרם עולה על המספר המזערי הראוי שנקבע על-ידי החברה. דירקטוריון הבנק בישיבתו מיום 23 בפברואר 2004, קבע כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" יהיה חמישה.

להלן רשימת הדירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית:

1. מר אילן בצרי - רו"ח, יו"ר הדירקטוריון, חבר הדירקטוריון ממאי 2008.
בעל תואר שני במנהל עסקים וראיית חשבון.
משנה למנכ"ל, חבר הנהלה, וראש חטיבת עסקים בבנק הבינלאומי הראשון לישראל.
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.
2. גב' איריס שטרק - רו"ח, חברת הדירקטוריון ויו"ר ועדת הביקורת מינואר 2010.
בעלת תואר מוסמך M.A בכלכלה, תואר B.A בכלכלה חשבונאות.
שותפה מנהלת במשרד רו"ח "שטרק את שטרק", חברה במועצת רואי החשבון וסגנית נשיא לשכת רואי החשבון, חברה בוועדת המינויים ברשות נציב המדינה.
חברה בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.
3. מר אברהם פינקלשטיין - חבר דירקטוריון הבנק משנת 1985.
בעל תואר ראשון במנהל חינוכי ותואר מוסמך בחינוך ומנהל עסקים.
יועץ ליחסי עבודה ומנהל.
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.
4. מר חיים קרופסקי - חבר דירקטוריון הבנק מינואר 2012.
בעל תואר ראשון (B.A.) בכלכלה ותואר ראשון במשפטים (L.L.B.). בעל רישיון לעריכת דין.
חבר בדירקטוריונים ובגופים ציבוריים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.
מר חיים קרופסקי חדל לכהן כחבר בדירקטוריון הבנק ביום 21 בינואר 2018.

5. מר דורון שורר - רו"ח, חבר דירקטוריון הבנק ממרץ 2009.
בעל תואר B.A חשבונאות וכלכלה ו-M.B.A בנקאות ומימון.
מנכ"ל שורר בינלאומי בע"מ, נשיא איגוד קופות הגמל הענפיות.
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.
6. גב' אירית שלומי - חברת דירקטוריון הבנק מאפריל 2011.
בעלת תואר BA בכלכלה ותואר MBA באסטרטגיה גלובאלית.
יועצת, מנכ"לית חברת א. שלומי ייעוץ בע"מ.
חברה בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.
7. גב' אלה גולן - חברת דירקטוריון הבנק מספטמבר 2014.
בעלת תואר ראשון בכלכלה ותואר שני במנהל עסקים.
סמנכ"ל, חברת הנהלה וראש החטיבה הבנקאית בבנק הבינלאומי.
8. מר שמואל זיו זוסמן - חבר דירקטוריון הבנק מ-21.12.15.
בעל תואר במשפטים.
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.
9. גב' ליליה קפלן - חברת דירקטוריון הבנק מ-18.05.17.
בעלת תואר במדעי המחשב, תואר ראשון בחשבונאות, סטטיסטיקה וחקר ביצועים וכן בעלת רישיון רו"ח.
עוזרת מנכ"ל הבנק הבינלאומי הראשון לישראל.
10. מר יעקב אייזנר - חבר דירקטוריון הבנק מ-18.05.17.
בעל תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה.
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.

חברי הנהלת הבנק

יעקב שורי	מנהל כללי, מנהל עסקים ראשי ומנהל סיכונים פיננסיים מיוני 2011. מנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון של א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ. בוגר לימודי דיפלומה לבנקאות - התמחות במימון וחשבונאות ובוגר לה"ב- ביה"ס למוסמכים במנהל עסקים באוניברסיטת תל אביב. 2006-2011 סמנכ"ל, מנהל מחלקה מסחרית-עסקית בחטיבה העסקית וראש מנהלת סניפי עסקים בבנק הבינלאומי, יו"ר הבינלאומי ליסינג בע"מ (חברת בת) 2005-2006 מנהל אזור המרכז בבנק הבינלאומי 2004-2005 סגן מנהל סניף ראשי תל אביב ומנהל מחלקת עסקים בבנק הבינלאומי
גבריאל טייטל	סגן מנהל כללי, ראש אגף בנקאות, חבר בדירקטוריון א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ והבינלאומי סוכנות לביטוח בע"מ. בעל תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה מאוניברסיטת תל אביב. 2007-2008 סגן מנהל סניף ראשי תל אביב בבנק הבינלאומי 2006-2007 מנהל מנהלת השילוב של חברות בנות בקבוצת הבנק הבינלאומי 2002-2006 מנכ"ל בנק עצמאות למשכנתאות ולפיתוח בע"מ
אלון שפירא	סגן מנהל כללי מנובמבר 2002, ראש אגף חשבות, החשבונאי הראשי וחבר בדירקטוריון א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ. רואה חשבון. בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה ובעל תואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב.
רונית עוזיאל	סגנית מנהל כללי ממרס 2016, ראש אגף אשראי. B.A. במנהל עסקים (התמחות במימון) המכללה למנהל, המסלול האקדמי תל-אביב. בעלת תואר שני M.B.A במנהל עסקים מאוניברסיטת Golden Gate, San Francisco, USA. 2013-2015 מנהלת חטיבת אשראי וחברת הנהלה ב-UBANK. 2005-2013 מנהלת מחלקת קשרי לקוחות עסקיים, מנהלת המטה העסקי ומנהלת סקטור נדל"ן ובניה בבנק אוצר החייל.

מבקרת פנימית- גב' יעל רונן.

רואי החשבון המבקרים - KPMG סומך חייקין, רואי חשבון.

גילוי בדבר המבקר הפנימי

גב' יעל רונן, רו"ח מכהנת כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק החל מיום 23 במאי 2011, ומשמשת כמבקרת פנימית בכל התאגידים הבנקאיים בישראל בקבוצת הבינלאומי.

המבקרת הפנימית הנה בעלת תואר ראשון בכלכלה ופסיכולוגיה ומסלול בחשבונאות לבעלי תואר מטעם אוניברסיטת ת"א. בתפקידה הקודמים עסקה בניהול מחלקת סרבנס אוקסלי של חברת כלל ביטוח בע"מ והייתה מנהלת במחלקת ניהול סיכונים מערכות מידע במשרד רואי החשבון KPMG סומך חייקין, עם דגש על פעילויות ביקורת וייעוץ בתחום הבנקאי.

המבקרת הפנימית הנה עובדת הבנק הבינלאומי ועומדת בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית. המבקרת הפנימית ועובדיה משמשים בתפקידי ביקורת בלבד, ללא ניגוד עניינים, ופועלים בהתאם להוראות המבקר הפנימי כאמור בסעיף 146 (ב) לחוק החברות, הוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן "חוק הביקורת הפנימית") והוראת ניהול בנקאי 307.

דרך המינוי וכפיפות ארגונית

מינוי המבקרת הפנימית אושר בוועדת הדירקטוריון של הבנק ביום 13 באפריל 2011. הממונה בארגון על המבקרת הפנימית הינו יו"ר הדירקטוריון.

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה רב שנתית לתקופה של ארבע שנים ותכנית עבודה שנתית הנגזרת ממנה, הכוללת את כל הפעילויות והישויות של הבנק. תכנית העבודה מבוססת על מתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ומביאה בחשבון, בין היתר, את הערכת הסיכונים כפי שבאה לידי ביטוי במסמך ה- ICAAP והערכות של הביקורת הפנימית בנוגע למוקדי הסיכון בפעילות הבנק, לרבות מוקדי סיכון לסיכונים תפעוליים, מעילות והונאות, ולממצאים שהועלו בביקורות קודמות שבוצעו על ידי ועל ידי גורמים חיצוניים. תכנית העבודה כוללת את הקצאת התשומות ואת התדירות לביצוע הביקורת בהתאמה לרמת הסיכון של הישויות/הפעילות המבוקרת.

תכנית העבודה מובאת לדיון בוועדת הביקורת אשר ממליצה בפני הדירקטוריון על אישורה ומאושרת על ידי הדירקטוריון.

תכנית העבודה מותירה בידי המבקרת הפנימית הראשית את שיקול הדעת לסטות ממנה וכן לבצע ביקורות בלתי מתוכננות. שינויים מהותיים מתכנית העבודה שאושרה, מובאים לדיון בפני ועדת הביקורת.

היקף משרות

כאמור, המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק הבינלאומי ומועסקת במשרה מלאה. מספר העובדים העוסקים בביקורת הפנימית של הבנק עמד בשנת 2017 על כ- 4.7 משרות במוצע. היקף משרות זה, נגזר מתכנית העבודה הרב-שנתית ותגבור על ידי מיקור חוץ.

עריכת הביקורת

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית), הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 307 והנחיות של גופים רגולטוריים אחרים.

הוראת ניהול בנקאי תקין 307 מסדירה את נושא פונקציית הביקורת הפנימית בתאגידים הבנקאיים בהתאמה למסגרת העבודה של באזל, תוך חתירה לחיזוק עקרונות הממשל התאגידי. ההוראה מסדירה, בין היתר, את תפקידי הפונקציה, היקף פעילות, שיטות עבודתה והדיווחים שעליה להעביר.

הביקורת הפנימית מבצעת את עבודתה בהתאם לתקנים מקצועיים מקובלים שנקבעו על ידי הלשכה העולמית למבקרים פנימיים.

הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, הניחו את דעתם כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות האמורות.

גישה למידע

למבקרת הפנימית ניתנת גישה מלאה לכל המידע הנדרש על ידה, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים.

דין וחשבון המבקר הפנימי הראשי

דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב. דוחות הביקורת הפנימית מוגשים למנכ"ל ולחברי ההנהלה הממונים על היחידות/הנושאים המבוקרים, ועל פי קריטריונים שנקבעו בנהלי הדירקטוריון ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. דוחות ביקורת משמעותיים, לפי העניין נדונים בישיבות אצל מנכ"ל הבנק. דוחות הביקורת מובאים בפני ועדת הביקורת של הבנק ונדונים לפי העניין. הדיווחים התקופתיים של הביקורת הפנימית כוללים דיווח רבעוני, דיווח חצי שנתי ודיווח שנתי. הדיווח הרבעוני כולל תקצירים של כל דוחות הביקורת שהופצו ברבעון שחלף, ומוגש למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, ליו"ר ולחברי ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח החצי שנתי והדיווח השנתי של הביקורת הפנימית כוללים דיווח בדבר ביצוע תכנית העבודה למול התכנון, רשימה של כל דוחות הביקורת שהופצו בתקופה המדווחת, תמצית מהממצאים המהותיים שהועלו בדוחות הביקורת ובדיווח השנתי, הערכה של אפקטיביות הבקרה הפנימית, ודיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת. לחברי הדירקטוריון נמסרים עותקי פרוטוקולים של ועדות הביקורת, על מנת להביא את תוכן הדיונים לידיעת חברי הדירקטוריון, שאינם חברים בוועדת הביקורת. במקרים של ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דווח מיידי למנכ"ל, ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח על סיכום הפעילות של הביקורת הפנימית לשנת 2016 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 26 במרס 2017. הדיווח של הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2017 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 14 בספטמבר 2017. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2017 ידון במהלך שנת 2018.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקרת הפנימית הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בתאגיד.

תגמול

תגמול המבקרת הפנימית מבוצע על ידי הבנק הבינלאומי ומתבצע חיוב של הבנק בגין שירותי הביקורת. להערכת דירקטוריון חברת האם, תגמול המבקרת הולם את משרתה. להערכת הדירקטוריון, אין בתגמול המבקרת הפנימית כדי לגרום להטייה בשיקול דעתה המקצועי.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בבנק

הדירקטוריון מופקד על בקרת העל בבנק. דירקטוריון הבנק מינה את ועדת הביקורת לקיים דיון בדוחות הכספיים, לעקוב אחר שינויים בכללים החשבונאיים ולדון במידת השפעתם על הבנק. הוועדה דנה בנושאים שעלו מדוחות הביקורת של רואי חשבון המבקרים, בשינויים במערכי הדיווח הפנימי ומקיימת מעקב ובקרה על יישום המדיניות החשבונאית שנקבעה. במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים של הבנק, מועברים לעיונם של חברי הוועדה, מסמכי רקע ו/או טיוטות של הדוחות הכספיים של הבנק, לרבות דוח הדירקטוריון הוועדה מקיימת ישיבה לדיון בדוחות הכספיים ובעקבותיה ממליצה לדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים.

הוועדה מורכבת מהחברים שלהלן:

גב' איריס שטרק, רו"ח - יו"ר הוועדה (דירקטורית חיצונית, בעלת מיומנות חשבונאית ופיננסית), מר שמואל זיו זוסמן (דירקטור חיצוני, בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית), מר חיים קרופסקי (דירקטור חיצוני, בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית), מר דורון שורר (דירקטור חיצוני, בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית), גב' אלה גולן (בעלת מיומנות חשבונאית ופיננסית), מר אמנון בק (בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית), מר שמריהו בן צור ומר יעקב אייזנר (דירקטור חיצוני, בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית).

מר אמנון בק סיים כהונתו ב- 28 בפברואר 2017.

מר חיים קרופסקי סיים כהונתו ב- 21 בינואר 2018.

לישיבות הוועדה בהם נדונים הדוחות הכספיים, מוזמנים מנכ"ל הבנק, חשב הבנק, חברי הנהלה נוספים לפי הצורך, המבקר הפנימי של הבנק וכן רואי החשבון המבקרים של הבנק המתבקשים להציג את סקירת רואה החשבון, וממצאים העיקריים, אם היו כאלה, כפי שעלו מתהליך הביקורת ועומדים לרשות חברי הוועדה בכל שאלה והבהרה בטרם קבלת החלטה להמלצה למליאת הדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים.

במסגרת הערכת הבקורות והנהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים לפי הוראת סעיף 302 לחוק Sarbanes-Oxley, נצבר ומועבר מידע להנהלת הבנק בהתייחס לדרישות הגילוי בדוחות הכספיים. דיווח בגין ליקויים משמעותיים מובא לדיון בוועדה בטרם אישור הדוחות הכספיים כנדרש. דיווח בגין חולשה מהותית, במידה וקיים, ניתן בדוחות הכספיים.

במסגרת יישום הוראת ניהול בנקאי תקין 309 בדבר בקורות ונהלים לגבי הגילוי והבקרה פנימית על דיווח כספי של המפקח על הבנקים, במהלך השנה פועל הבנק למיפוי תהליכי עבודה חדשים ותיקוף תהליכי עבודה קיימים המשפיעים על תהליכי הדיווח הכספי וזאת בעקבות שינויים בהוראות רגולציה החלים על הבנק. תהליך זה כולל תיעוד של תהליכי עבודה חדשים ותיקוף של תהליכים קיימים, לרבות תיעודם ותיעוד הבקורות המבוצעות במסגרתם. כמו כן, מבוצעות במהלך השנה בדיקות אפקטיביות של מערך הבקרה הפנימית על תהליכי הדיווח הכספי של הבנק לרבות גילוי. דיווח על ממצאי התהליך מועברים באופן שוטף לוועדת ההיגוי בבנק.

לקראת ישיבת הדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים, מועברים לעיונם של חברי הדירקטוריון מסמכי רקע וטיטות הדוחות הכספיים של הבנק, לרבות דוח הדירקטוריון. במהלך ישיבת הדירקטוריון בה נידונים ומאושרים הדוחות הכספיים, סוקרים חברי הנהלת הבנק את עיקרי הדוחות הכספיים וכן סוגיות מהותיות בדיווח הכספי. בנוסף, נסקרת הפעילות השוטפת של הבנק והשפעת פעילות זו על התוצאות העסקיות של הבנק ומודגשות סוגיות עיקריות. לישיבה זו מוזמנים רואי החשבון המבקרים של הבנק המתבקשים להציג את סקירת רואה החשבון, וממצאים העיקריים, אם היו כאלה, כפי שעלו מתהליך הביקורת, ועומדים לרשות חברי הדירקטוריון בכל שאלה והבהרה. ועדת הביקורת ומאזן מגישה את המלצותיה בעניין אישור הדוחות הכספיים לדירקטוריון, אשר לו הבלעדיות לאשרם.

שכר רואי החשבון המבקרים

(סכומים מדווחים באלפי ש"ח) (1) (2) (3)

בשנת 2016	בשנת 2017	
1,128.6	1,128.6	עבור פעולות הביקורת ⁽⁴⁾ - רואי חשבון המבקרים
-	85.0	עבור שירותים אחרים - רואי חשבון המבקרים
10.0	10.0	עבור פעולות ביקורת בחברות בנות - רואי חשבון מבקרים
1,138.6	1,223.6	סה"כ שכר רואי חשבון המבקרים

(1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט - 1999.

(2) שכר רואי החשבון המבקרים כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים, ביקורת הבקרה הפנימית על הדוח הכספי וביקורת דוח התאמה למס הכנסה.

שכר הטבות לנושאי משרה

להלן פירוט השכר, תשלומי המעביד והפרשות כל אחד מחמשת נושאי המשרה הבכירים בבנק ליום 31 בדצמבר 2017 ו-2016 (סכומים מדווחים באלפי ש"ח):

בשנת 2017							
שם	תפקיד	משכורת	מענק ⁽³⁾	שווי רכב	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי והטבות נוספות	סה"כ משכורות והוצאות נלוות	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים *
יעקב שורי	- מנכ"ל הבנק	967	142	58	313	1,480	
גבריאל טייטל	- סמנכ"ל, ראש אגף בנקאות וניהול נכסי לקוחות	762	110	57	214	1,143	
אלון שפירא	- סמנכ"ל, ראש אגף חשבונות והחשבונאי הראשי	711	96	56	234	1,097	
רונית עוזיאל	- סמנכ"ל, ראש אגף אשראי	632	96	53	186	967	
רון כהן ⁽⁶⁾	- מנהל מחלקת שיווק ופיתוח עסקי-בנקאות קמעונאית	522	20		137	679	161

בשנת 2016							
שם	תפקיד	משכורת	מענק ⁽³⁾	שווי רכב	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי והטבות נוספות	סה"כ משכורות והוצאות נלוות	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים *
יעקב שורי	- מנכ"ל הבנק	967	34	59	300	1,360	
גבריאל טייטל	- סמנכ"ל, ראש אגף בנקאות וניהול נכסי לקוחות	762	29	57	243	1,091	310
אלון שפירא	- סמנכ"ל, ראש אגף חשבונות והחשבונאי הראשי	711	20	56	197	984	138
רונית עוזיאל	- סמנכ"ל, ראש אגף אשראי	699	20	57	113	889	
דוד פדרמן ⁽⁵⁾	- סמנכ"ל, ראש אגף אשראי	107	-	9	30	146	
רון כהן ⁽⁶⁾	- מנהל מחלקת שיווק ופיתוח עסקי-בנקאות קמעונאית	519	-	-	145	664	55

* הלוואות ניתנו בתנאים דומים לאלו שניתנו לכלל עובדי הבנק, אשר סכומיהם נקבעו לפי קריטריונים אחידים.

** היקף המשרה של נושאי המשרה הבכירה הוא 100%.

*** לנושאי המשרה הבכירה אין החזקות בהון הבנק.

**** התנאים לניהול החשבונות בבנק לנושאי המשרה הבכירה, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים ללקוחות אחרים בעלי מאפיינים דומים.

(1) שכרו של יו"ר הדירקטוריון, מר אילן בצרי, משולם על ידי הבנק הבינלאומי בע"מ.

(2) כמבקר הפנימי בבנק משמשת גב' יעל רונן שהינה המבקרת הפנימית הראשית של הבנק הבינלאומי בע"מ. שכרה משולם על ידי הבנק הבינלאומי.

(3) בהתאם לאישור הדירקטוריון סכום המענק עשוי להשתנות, ראה מדיניות תגמול חברי הנהלה.

(4) תשלום עבור ימי חופשה שנצברו בחברת האם בגין תקופת עבודתו בה.

(5) ב-29 בפברואר 2016 יצא לפרישה מוקדמת לגמלאות. שולם לו מענק פרישה בסך 681 אלפי ש"ח בגינו בוצעה הפרשה בשנים קודמות.

(6) העובד אינו נושא משרה בכירה ונכלל בהסכם קיבוצי של עובדי הבנק במדיניות התגמול. בהתאם למדיניות התגמול של עובדי הבנק בהסכם הקיבוצי תהליך תשלום המענק בגין 2017 יבוצע ברבעון השני של שנת 2018 סכום המענק הינו בגין שנת 2016. במסגרת הטבות אחרות שולם לעובד חלק יחסי בתגמול נדחה שמומש בסך 22 אלפי ש"ח (בשנת 2016 - 19 אלפי ש"ח). לעובד תגמול נדחה במסגרת תכנית "אופציות פאנטום" בסך של כ-97 אלפי ש"ח בגין תגמול נדחה מתמשך לעובדי הבנק שאינם חברי הנהלה. ראה מדיניות התגמול בפרק המשאב האנושי.

מר יעקב שורי - מועסק בבנק מיום 10 ביוני 2011 בהסכם אישי ולתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה הסכום המתקבל מהכפלת שכרו האחרון במספר שנות עבודתו בבנק (לרבות חלקי שנה). תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

מר גבריאל טייטל - מועסק בבנק בהסכם אישי בתוקף מיום 15 ביוני 2008 לתקופה קצובה עד יום 14 ביוני 2011. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר האחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

גב' רונית עוזיאל - מועסקת בבנק בהסכם אישי בבנק הבינלאומי בתוקף מיום 1 בפברואר 2016. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בהתאם לסכום שהופרש לקופת הפיצויים האישית שלו ללא השלמת עתודות. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

מר אלון שפירא - מועסק בבנק מיום 1 ביולי 1997 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1 באוגוסט 2009 לתקופה קצובה עד יום 31 ביולי 2012. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר האחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

בעלי המניות

בעלי המניות בבנק במועד פרסום הדוחות הכספיים הם: הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ המחזיק ב-51% מהון המניות המונפק והנפרע וחברת מסד (אחזקות) בע"מ (בשליטת הסתדרות המורים בישראל) המחזיקה ב-49% מהון המניות המונפק והנפרע.

בחודש ספטמבר 2007 נחתם הסכם בין בנק הפועלים לבין הבנק הבינלאומי הראשון לישראל אשר לפיו ימכור בנק הפועלים לבנק הבינלאומי את כל החזקותיו (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד תמורת סכום של 236 מיליון ש"ח.

ביום 14 במאי 2008 הועברו מניות בנק הפועלים בבנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל ובעל השליטה בבנק החל ממועד זה הוא הבנק הבינלאומי הראשון לישראל המחזיק ב-51% מכלל הזכויות בבנק.

השקעות בהון הבנק

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 הינו בסך 14,987.5 ש"ח והוא מחולק ל-149,875,000 מניות בנות 0.0001 ש"ח ערך נקוב. ביום 14 במאי 2008, לאחר שהתקבלו כל ההיתרים והאישורים הנדרשים על פי דין, הושלמה עסקת מכירת החזקותיו של בנק הפועלים (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל. לפיכך ביום 14 במאי 2008 הועברו מניות בנק הפועלים בבנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל ובעל השליטה בבנק החל ממועד זה הוא הבנק הבינלאומי הראשון לישראל המחזיק ב- 51% מכלל הזכויות בבנק. במועד זה הנפיק הבנק לבנק הבינלאומי הראשון לישראל שטר הון על סך 9,635 אלפי ש"ח.

דיבידנדים

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה להוראות הדין, לרבות הגבלות הנובעות מהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 331 בדבר חלוקת דיבידנדים על ידי תאגיד בנקאי. לדירקטוריון בנק מסד אין מדיניות לחלוקת דיבידנד. ביום 27 באפריל 2017, החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד לבעלי המניות של הבנק בסך 40 מיליוני ש"ח. הדיבידנד שולם ביום 30 ביוני 2017.

מסד בקהילה - מעורבות חברתית ותרומה לקהילה

בנק מסד, המתמחה בהענקת שירותים פיננסיים לציבור המורים ועובדי ההוראה, רואה עצמו מחויב לפעול למען קהילת המורים ועובדי ההוראה בעיקר בתחומי החינוך והחברה. בשנת 2009 הצטרף הבנק לקרן "אתנה" כשותף אסטרטגי. הקרן והבנק שמו להם כמטרה להעצים את המורים בישראל ולקדם את מעמדם המקצועי ולהעניק להם כלים להעצמה אישית, על ידי יישום תכנית מחשב נייד לכל מורה בישראל. בשנת 2017 חילקה הקרן כ-700 מחשבים ניידים וכ-2500 אייפדים למורי החינוך המיוחד. בעשר שנות פעילות הקרן חולקו למעלה מ-20,000 מחשבים למורים בכ-500 ישובים ברחבי הארץ. כמו כן חילקה הקרן טאבלטים ייחודיים למורים למדעים. הנדבך המרכזי השנה ובשנים הבאות במסגרת התכנית יהיה הענקת אייפדים למורים לחינוך מיוחד במטרה להעציםם ולשפר את יכולות הלימוד לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים.

בנק מסד שותף במיזם המורה של המדינה במסגרתו נבחרים 18 מורים מצטיינים מתוך אלפי מועמדים שהומלצו על ידי הציבור הרחב ונבחרו על ידי הועדה בה חברים אנשי ציבור מתחומים שונים.

הבנק תורם ומשתתף בפעילויות חינוכיות בבתי ספר בעיקר באזורי הפריפריה. כמו כן מעניק הבנק מלגות לימודים לסטודנטים במכללות להוראה, על מנת להדק את הקשר בין הבנק לבין הסטודנטים, שהינם המורים לעתיד.

כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת הבינלאומי, הבנק רואה עצמו מחויב למעורבות פעילה בחברה ובקהילה, לצד המנהיגות העסקית ויוזמה בתחום הכלכלי. קבוצת הבנק מקיימת פעילות קהילתית מגוונת ורחבות-היקף, המוצאת ביטוי במעורבות חברתית ובפעילות התנדבותית ענפה. עובדי ומנהלי הבנק נוטלים חלק פעיל בהתנדבות חשובה זו.

פרטים נוספים

204	רכוש קבוע
204	ההון האנושי
206	הסכמים מהותיים ונושאים אחרים
206	דירוג הבנק על ידי חברות דירוג
207	מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הבנק
213	התפתחויות עיקריות בארץ ובעולם
217	מגזרי הפעילות הפיקוחיים- פרטים נוספים

פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") נוסד בשנת 1977 על ידי בנק הפועלים ומרכז הסתדרות המורים בישראל והתאגד כחברה בע"מ לפי פקודת החברות. במועד הקמתו הועברו לבנק הנכסים וההתחייבויות של מסד חברה הדדית להלוואות וחסכונות בע"מ, חברה שהוקמה בשנת 1927 על ידי מרכז הסתדרות המורים בישראל כאגודה שיתופית והתאגדה כחברה בע"מ בשנת 1953. במועד הקמתו יועד הבנק לספק שירותים בנקאיים לציבור ייחודי של המורים והגננות בישראל. החל משנת 1988 פועל הבנק כתאגיד בנקאי בעל רישיון "בנק", לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981. ביום 14 במאי 2008 הושלמה עסקת מכירת החזקותיו של בנק הפועלים (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל. זאת בהתאם להסכם שנחתם בין בנק הפועלים לבין הבנק הבינלאומי הראשון לישראל ביום 25 בספטמבר 2007. הבנק פועל באמצעות 15 סניפים ו-6 שלוחות והוא מספק מגוון רחב של שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיו.

חברות מוחזקות של בנק מסד בע"מ ליום 31 בדצמבר 2017

א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ, חברה שרכשה נכסים ומשכירה אותם לבנק. בבעלות מלאה של הבנק.

בניינים וציוד - העלות המופחתת ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב- 38.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-38.7 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2016. המבנים בהם מתנהלים עסקי הבנק, הינם בבעלות הבנק או בבעלות חברת הנכסים שלו או בשכירות לתקופות שכירות שונות. בבעלות הבנק 5 מבנים בשטח של כ- 2,299 מ"ר המשמשים כסניפים. בנוסף למבנים בבעלותו, הבנק מחזיק בשכירות מבנה בשטח של כ- 2,034 מ"ר המשמש כמשרדי הנהלה ו-16 מבנים בשטח של כ- 2,955 מ"ר המשמשים כסניפים. (ראה בנוסף "פריסת סניפים והנהלה ראשית").

המשאב האנושי

הנהלת הבנק מכירה בחשיבות ההון האנושי בעבודה והשפעתו על ביצועי הבנק. הנהלת הבנק רואה חשיבות רבה בשיפור שביעות הרצון וחזיקו המחויבות הארגונית של העובדים, זאת על ידי תמיכה בהתפתחות העובד וקידומו המקצועי לאורך זמן. מחלקת משאבי אנוש רואה את יעדה בהשגת יעדיו העסקיים של הבנק תוך טיפוח ההון האנושי ושיפור איכותו, וזאת על ידי גיוס עובדים בעלי השכלה גבוהה, השלמת השכלתם של עובדים קיימים תוך השתתפות בהוצאות לימודיהם, השקעה בחניכה ופיתוח הדרכה מתאימה. הבנק משקיע מאמצים רבים בשיפור מקצועיות העובדים, הן מבחינת קידום העובד בסולם התפקידים במערכת והן לשיפור השירות. לצורך כך מקיים הבנק מערכת הכשרה מקצועית בכל נושאי הבנקאות לעובדים בכל הרמות - החל מעובדים חדשים וכלה במנהלים. מערך ההדרכה כולל קורסים ברמות שונות, השתלמויות וקורסים בכירים. בשנת 2017 עברו עובדי הבנק 1,140 ימי הדרכה, ובממוצע כל עובד בבנק עבר 4.6 ימי הדרכה בשנה. הבנק מייחס חשיבות רבה לרווחת העובד ובני משפחתו, הנובעת הן מתחושת המחויבות העמוקה שלו כלפי ציבור העובדים והן מתוך הכרה בהשפעה שיש לפעילות זו על תפקוד העובד ויחסו למקום עבודתו.

סך המשרות בבנק

מצבת כח האדם בבנק, כולל כח-אדם חיצוני, ביום 31 בדצמבר 2017 כללה 302 עובדים בהשוואה ל-311 ביום 31 בדצמבר 2016. מספר העובדים על בסיס ממוצע חודשי כללי בשנת 2017 - 301 עובדים בהשוואה ל-313 עובדים בשנת 2016. מספר המשרות הגיע בסוף שנת 2017 ל-302 משרות, בהשוואה ל-309 משרות בסוף שנת 2016. מספר המשרות על בסיס ממוצע חודשי בשנת 2017 עמד על 301 משרות, בהשוואה ל-312 משרות בשנת 2016.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי	2016	2017	
(3.4%)	268	259	מגזר משקי בית
-	2	2	מגזר בנקאות פרטית
7.1%	28	30	מגזר עסקים קטנים וזעירים
(37.5%)	8	5	מגזר עסקים בינוניים
-	3	3	מגזר עסקים גדולים
-	-	-	מגזר גופים מוסדיים
(33.3%)	3	2	מגזר ניהול פיננסי
(3.5%)	312	301	סך הכל

מאפייני המשאב האנושי

הגיל הממוצע של עובדי הבנק בשנת 2017 הוא 44 בהשוואה ל- 43 בשנת 2016. ממוצע וותק העובדים בבנק בדצמבר 2017 הוא 16.8 שנים לעומת 15.6 שנים בדצמבר 2016. בשנת 2017 לא חלה עלייה משמעותית בשיעור העובדים האקדמאיים בבנק. מתוך כלל עובדי הבנק שיעור העובדים האקדמאים בדצמבר 2017 הוא 70% בדומה לדצמבר 2016. בשנת 2017 ישנם 8 עובדים במהלך לימודים לקראת תואר אקדמי.

תכנית תגמול לעובדי הבנק

שכרם של עובדי הבנק צמוד להסכם השכר הנהוג בבנק הפועלים.

ביום 27 לדצמבר 2012 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין הבנק להסתדרות העובדים וועד העובדים, לפיו הוארך תוקפם של כל ההסכמים הקיבוציים, ההסדרים הקיבוציים, הנהלים והנהגים הקיימים בבנק במועד החתימה על הסכם זה, כל אחד במעמדו מחודש ינואר 2013 ועד לחודש דצמבר 2017.

הארכת הסכמי העבודה, משמעותה בין היתר, המשך אימוץ תנאי העבודה בבנק הפועלים, לרבות לשכר, תנאים נלווים ותשלומים אחרים.

על-פי האמור בהסכם הצדדים מיצו את כל תביעותיהם ודרישותיהם בגין תקופת תוקפו של ההסכם ובמשך כל תקופת ההסכם התחייבו הצדדים לשמור שקט תעשייתי מלא בכל הנושאים המוסדרים בהסכם.

במסגרת הסכם שכר מחודש מרס 2013, אישר דירקטוריון הבנק במהלך הרבעון הראשון של שנת 2014 תכנית תגמול מתמשכת בדומה לתנאי התכניות הקודמות. על פי התכנית הוענקו 599 אלפי "אופציות פאנטום" לעובדי הבנק ללא תמורה. האופציות יוענקו בחמש מנות שנתיות שוות של 119.8 אלפי אופציות כל אחת, החל משנת 2013. כל אופציה תמומש לאחר תקופת הבשלה של ארבע שנים ובמשך שנה אחת שלאחר תקופה זו. העלות הכוללת של התכנית 12.2 מיליוני ש"ח. תכנית התגמול תהיה צמודה לשווי כלכלי תיאורטי על פי נוסחה שנקבעה ומתבססת, בעיקר על ביצועי הבנק.

מענק שנתי

הבנק מתגמל את עובדיו אחת לשנה בהתאם לביצועי תשואת הבנק החל מתשואה של 7.5% ובאופן מדורג.

לגילוי בדבר מדיניות התגמול של הבנק - ראה פרק משנה "גילויים פיקוחיים נוספים" בפרק "מידע כספי" באתר האינטרנט של הבנק.

הקוד האתי

דירקטוריון הבנק אישר במהלך חודש דצמבר 2017 את הקוד האתי של הבנק, אשר עודכן ע"י הנהלת הבנק, במטרה להטמיע נורמות התנהגות ראויות בקרב מנהלי הבנק ועובדיו. הקוד האתי מקיף את העובד בשלושה מעגלי העבודה: העובד והבנק, העובד והלקוח והעובד והסביבה. בקוד האתי נקבעו ערכים מרכזיים ואופן יישומם בחיי היומיום של

העובד. הקוד מפורסם בפורטל הבנק ובאתר הבנק באינטרנט ומחולק במעמד קליטת עובד לעבודה. לבנק ועדת אתיקה בראשות חבר הנהלה המשמש כראש אגף בנקאות קמעונאית ובאחריותה דיון בנושאים אתיים והטמעת ערכי הקוד האתי בקרב עובדי הבנק.

הסכמים מהותיים ונושאים אחרים

מכרז החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה ביום 13 במרס 2014 חתם הבנק על הסכם למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה. תקופת ההתקשרות עד ליום 30 ביוני 2019, כאשר החשב הכללי רשאי להאריך את ההסכם לשתי תקופות נוספות של עד שנה כל אחת. במסגרת המכרז, הבנק הפקיד סך של 618 מיליון ש"ח לחשבון מיוחד של החשב הכללי, אשר יוחזר לבנק בסוף תקופת ההסכם בתוספת הצמדה. במסגרת המכרז תועמדה לעובדי ההוראה הלוואות מחשבון החשב הכללי האמור, באמצעות הבנק. ההלוואות הינן בסכום מירבי של עד 25 אלפי ש"ח ולתקופת זמן של עד 5 שנים, בהתאם לסוג ההלוואה. ההלוואות הינן ללא הצמדה ונושאות ריבית בשיעורים הנקבעים על ידי החשב הכללי. בנוסף, יעביר הבנק מענקים מותנים לסטודנטים להוראה מחשבון מיוחד של החשב הכללי בגבולות הקצאה מתקציב המדינה. המענק המותנה יהפוך למענק מלא רק בהתקיים קריטריונים שנקבעו על ידי משרד החינוך. במקרה של אי מימוש תנאי המענק, יהפוך המענק המותנה להלוואה לסטודנט, בתנאים שנקבעו על ידי החשב הכללי. בהתאם להסכם, הבנק מעביר את החזרי הקרן והריבית של ההלוואות לעובדי ההוראה ושל ההלוואות לסטודנטים לחשבונות החשב הכללי, בהתאם ללוחות הסילוקין של ההלוואות וללא קשר לגביה בפועל.

דירוג הבנק

בוצע על ידי חברת מידרוג בע"מ במהלך חודש פברואר 2018. אושר דירוג A1 באופק יציב לאיתנות הפיננסיות הפנימית של הבנק, דירוג Aa2 לפקדונות לזמן ארוך ודרוג P-1 לפקדונות זמן קצר. אופק הדירוג נותר יציב.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים שחלים על הבנק

להלן בתמצית פירוט של שינויי חקיקה ויזמות חקיקה רלוונטיים לתקופת הדוח אשר משפיעים או עשויים להשפיע מהותית על פעילות הבנק.

בנקאות

כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ז- 2017

ביום 24 באוגוסט 2017, פורסם ברשומות התיקון הנ"ל לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), תשס"ח-2008. בתיקון נקבע, בין היתר, כי עמלה הנגבית עבור שירות הניתן בערוצים ישירים תהיה נמוכה מזו הנגבית עבור אותו שירות באמצעות פקיד.

התיקון צפוי להביא להגברת התחרות הבין בנקאית בתחום מתן השירותים בערוצים הישירים, שמחד עשויה להביא להגדלת היקף הפעילות בערוצים אלה ומאידך לשחיקה אפשרית בעמלות. בשלב זה לא ניתן לכמת את השפעת התיקון על הבנק.

הודעת נגידת בנק ישראל בעניין מתווה להפחתת העמלה הצולבת

ביום 16 בינואר 2018 הודיעה נגידת בנק ישראל על כוונתה להפחית את העמלה הצולבת בעסקאות חיוב נדחה משיעור של 0.7% כיום, לשיעור של 0.5%, בשלוש פעימות, במהלך השנים הקרובות, החל מיום 1 בינואר 2019, כשהשלב השלישי מיום 1 בינואר 2024. ההחלטה הסופית באשר לגובה העמלה תפורסם לאחר בחינת הערות הציבור. על פי ההודעה, ככל שיהיו שינויים מהותיים במבנה שוק הסליקה, בעלויות או במנגנון הסליקה, ייבחן הצורך בעדכון גובה העמלה. להפחתת שיעור העמלה הצולבת צפויה להיות השלכה מסוימת על הכנסות הבנק מפעילות בכרטיסי אשראי.

תזכיר חוק שירותי תשלום, התשע"ז- 2017

פורסם ב-19 ביולי 2017, בהמשך לדוח הוועדה הבינמשרדית לקידום השימוש באמצעי התשלום, בא להחליף את חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986, בחוק מקיף ועדכני יותר, התואם את ההתפתחויות הטכנולוגיות בתחום זה, ומתבסס גם על האסדרה האירופאית בהתאם לעקרונות שנקבעו ב-PSD (Payment Service Directive).

החוק המוצע מבקש להסדיר שתי מערכות חוזיות עיקריות-

- בין "נותן שירות תשלום למשלם" (מנפיק אמצעי תשלום או מנהל חשבון תשלום) לבין המשלם.

- בין "נותן שירות תשלום למוטב" (סולק או מנהל חשבון תשלום) לבין המוטב (מקבל התשלום).

שירותי התשלום עליהם חל החוק המוצע הם: ניהול חשבון תשלום, הנפקה של אמצעי תשלום, סליקה של עסקת תשלום וכל שירות נוסף שקבע השר, בהסכמה עם שר האוצר ונגיד בנק ישראל.

החוק המוצע עוסק בהוראות המהותיות וההגנות הצרכניות בתחום שירותי התשלום וקובע הוראות בנושאים העיקריים הבאים- חוזה שירותי תשלום (אופן כריתת החוזה, תוכנו, קיומו וסיומו), אחריות לשימוש לרעה באמצעי התשלום, הפסקת הוראות תשלום בנסיבות מסוימות, הרשאות לחיוב חשבון או אמצעי תשלום, אופן ביצוע הוראות תשלום, קביעת סנקציות פליליות ועיצומים כספיים בגין הפרות מסוימות של הוראות החוק.

בשלב זה, לא ניתן לכמת את השפעת תזכיר החוק על הבנק.

בנקאות בתקשורת

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 367 - בנקאות בתקשורת

ההוראה פורסמה ביום 21 ביולי 2016, במטרה לעודד את התפתחות הבנקאות הדיגיטלית ואגב כך להגביר את התחרות במערכת הבנקאית. ההוראה מסירה חסמים קיימים ומאפשרת הרחבת היקף השירותים הבנקאיים הניתנים באמצעים טכנולוגיים וביצוע מגוון פעולות בנקאיות מרחוק. בד בבד, מטילה ההוראה על התאגידים הבנקאיים אחריות מוגברת

לניהול הסיכונים הייחודיים הגלומים בפעילות, וביניהם סיכונים אבטחה וסייבר וסיכונים פגיעה בפרטיות, וכן מחייבת לחזק ולהתאים את המסגרת לניהול הסיכונים לסביבת הפעילות הטכנולוגית המתקדמת, לרבות הוספת בקורות, ניטור פעולות חריגות, משלוח התראות ללקוחות והדרכת לקוחות.

ההוראה מהווה רפורמה בדיני הבנקאות וצפויה להוביל לשינויים במגוון והיקף השירותים הבנקאיים שיועמדו ללקוחות באמצעים ישירים, וזאת בהתאם להתפתחויות הטכנולוגיות בתחום הפינטק והמגמות הבינלאומיות. ביום 25 לדצמבר 2017 פורסם תיקון להוראה, במסגרתו הוסדרו בעיקר הכללים ליישום חובה, שהוטלה על התאגידים הבנקאיים בחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, להעביר מידע בדבר יתרת לקוח בחשבון עובר ושב לגופים פיננסיים אחרים. הבנק נערך ליישום ההוראה במועד שנקבע.

אשראי ובטוחות

הצעות החוק שלהלן כוללות רפורמה משמעותית בדיני בטוחות וחדלות פרעון, העלולה לפגוע בזכויות נושים מובטחים וביכולת גביית חובות.

הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו - 2016

ההצעה, אשר התקבלה בקריאה ראשונה ביום 9 במרס 2016, כוללת רפורמה מקיפה בדיני חדלות הפירעון, תוך קביעת מסגרת חקיקתית אחת לתאגידים ויחידים, והתייחסות להיבטים הייחודיים הנוגעים לכל אחד מהם. ההצעה כוללת, בין היתר, את החידושים הבאים:

הגדרת חדלות פירעון תהיה לפי המבחן התזרימי במקום המבחן המאזני הנוהג כיום; נושה עתידי לא יהיה רשאי להגיש בקשה לפתוח בהליכים, אלא בנסיבות בהן החייב פועל במטרה להונות את נושיו; הסמכת בית המשפט המחוזי להחליט בדבר הדרך המתאימה לטיפול בחדלות הפירעון של תאגידים (הליכי שיקום או הליכי פירוק); הסמכת בית משפט השלום או גורמים מנהליים לדון ביחידים, בהתאם להיקף החוב. בתקופת בדיקה, ייבחן מצבו הכלכלי של החייב והתנהלותו, ותחול הקפאת הליכים, ובסיומה תיקבע לחייב תכנית שיקום, שעם השלמתה יופטר היחיד מחובותיו. יחיד שאין ביכולתו לפרוע את חובותיו, יופטר באופן מיידי; הרוב המכריע של החובות בדיון קדימה יבוטל; בעל שעבוד צף יוכל להיפרע רק עד לסכום השווה ל-75% משווי הנכסים הכפופים לשעבוד הצף, למעט אם השעבוד הצף נרשם טרם לפרסום החוק, כפוף לתנאים המפורטים בהצעה; נושה מובטח לא יהיה זכאי לקבל את ריבית הפיגורים על החוב המובטח מממוש הנכסים המשוועדים, אלא רק לאחר שהחובות של הנושים הרגילים נפרעו במלואם. מאז פרסום הצעת החוק התקיימו לגביה דיונים רבים בוועדת חוקה, חוק ומשפט, בהם הוצעו וגובשו שינויים נוספים גם לעומת האמור בהצעת החוק.

הצעת חוק המשכון, התשע"ה - 2015

ההצעה, אשר אושרה בקריאה ראשונה ביום 17 ביולי 2015, כוללת שינויים מרכזיים בדיני השעבודים, בין היתר כמפורט להלן: זכותו של יחיד למשכן נכס שטרם הגיע לרשותו ואף נכס שטרם בא לעולם; ביטול מוסד "השעבוד השוטף" - החברה החייבת תוכל ליצור משכון קבוע על הנכסים העתידיים של החברה, ומעמדו של משכון זה לא יהיה נחות אוטומטית ביחס לשעבודים ספציפיים; ביטול האפשרות של נושה להגביל את כוחו של החייב לבצע עסקאות בנכס הממושכן, ועוד.

תחרותיות

החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז - 2017

בהמשך להמלצות הוועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים, בראשות עו"ד דרור שטרם (להלן - "הוועדה"), פורסם ביום 31 בינואר 2017 החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 (להלן - "החוק") אשר עיקריו יפורטו להלן.

צעדים נוספים ליישום המלצות הוועדה ננקטים על ידי בנק ישראל, ביניהם הגדלת מספר השחקנים בשוק האשראי הקמעונאי, הסרת חסמים להקמת בנקים חדשים בישראל, לרבות הקלות לחברות כרטיסי אשראי ופתיחת מערך התשלומים לתחרות.

ואלה עיקרי החוק: בנק בעל היקף פעילות רחב, אשר שווי נכסיו כפי שמופיע במאזן הבנק בדוח הכספי השנתי האחרון שנערך על בסיס מאוחד (להלן - "נכסים מאזניים") עולה על 20% משווי הנכסים הנ"ל של כלל הבנקים בישראל (להלן - "בנק בעל היקף פעילות רחב"). לא יעסוק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב ובסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב, לא ישלט ולא יחזיק אמצעי שליטה בתאגיד העוסק בתפעול הנפקה או בסליקה כאמור (יהיה רשאי לתפעל הנפקת כרטיסי חיוב באמצעות אחר או להתקשר עם סולק). תחילת מגבלות השליטה והחזקת אמצעי השליטה הנ"ל על בנק בעל היקף פעילות רחב (אם שלט או החזיק אמצעי שליטה ערב יום פרסום החוק) - שלוש שנים מיום פרסום החוק, ובתנאים מסוימים - ארבע שנים ממועד פרסום החוק.

עוד נקבע, כי החל מתום ארבע שנים מיום פרסום החוק ועד שש שנים ממועד זה, תוקנה לשר האוצר סמכות לקבוע כי מגבלות כאמור יחולו גם על תאגיד בנקאי שאינו בנק בעל היקף פעילות רחב, ובלבד ששווי נכסיו המאזניים לא יפחת מ-10% משווי הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל.

נכון למועד פרסום דוח זה, שווי הנכסים המאזניים של הבנק נמוך מ-10% משווי הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל.

בנוסף, נקבעה תקופת מעבר מיום פרסום החוק ועד תום חמש שנים מהמועד האמור, ולגבי בנק בעל היקף פעילות רחב - עד תום שלוש שנים ממועד הפרדת הבעלות (תקופת המעבר), במסגרתה יחולו מגבלות שונות על בנק המנפיק כרטיסי חיוב שעבר פרסום החוק שלט או החזיק אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב (כולל הבנק). בין היתר, נקבע כי מתום שנה מפרסום החוק ועד תום תקופת המעבר, בנקים כאמור יחויבו לבצע את תפעול הנפקה של כרטיסי החיוב באמצעות חברת כרטיסי חיוב אחת לפחות, ולעניין בנק בעל היקף פעילות רחב וכל בנק אחר שאינו עוסק בתפעול הנפקה (כולל הבנק) - באמצעות שתי חברות לפחות, שאחת מהן לפחות אינה בשליטתו והוא אינו מחזיק בה אמצעי שליטה. כמו כן, נקבע כי מתום שנתיים מיום פרסום החוק ועד תום תקופת המעבר, בנק כאמור, לא יבצע באמצעות חברת כרטיסי חיוב אחת, תפעול הנפקה של יותר מ-52% מסך כרטיסי החיוב החדשים שהוא מנפיק ללקוחותיו. שר האוצר, בהסכמת הנגיד ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי בכל עת, במהלך תקופת המעבר, לשנות בצו, לכלל הבנקים או לסוג מסויים מהם, את השיעור הקבוע בפסקה זו, אם מצא כי הדבר מוצדק לשם קידום התחרות בשוק האשראי. על בנק בעל היקף פעילות רחב הוטלו בתקופת המעבר מגבלות נוספות בעניין חלוקת הכנסות בינו לבין חברת כרטיסי אשראי, צמצום מסגרות האשראי ותיחום המועד שבו הוא רשאי לפנות ללקוחותיו בעניין הצעת הנפקה/חידוש הכרטיס.

במהלך תקופת המעבר, חברת כרטיסי אשראי רשאית לעשות שימוש בשמו של הלקוח ופרטי ההתקשרות עמו, אם הגיעו לידיה כדון, אגב ביצוע תפעול הנפקה של כרטיסי חיוב, לשם פנייה ללקוח בהצעה להנפקת כרטיס חיוב או מתן אשראי, וזאת אף בלא שהלקוח נתן הסכמתו (וכל עוד לא ביקש הלקוח שלא ייעשה שימוש במידע כאמור).

החוק כולל הוראות נוספות אשר תכליתן הגברת התחרות והעצמת יכולת המיקוח של הצרכנים וביניהן העברת מידע, לבקשת לקוח, לגופים פיננסיים אודות היתרות בחשבון עו"ש, הטלת חובה על הבנק להפיץ כרטיסי אשראי של מנפיקים הקשורים עמו בהסכם הפצה והצגת מידע ללקוח, לפי בקשתו, גם על עסקאות שביצע באמצעות כרטיסי אשראי שהונפקו שלא על ידי הבנק והתשלום בעדן נעשה בדרך של חיוב חשבון הלקוח בבנק, איסור שינוי לרעה של תנאי התקשרות ואיסור מניעת תחרות וגישה למידע של גופים פיננסיים. כמו כן, נקבע כי גוף פיננסי יאפשר ללקוח או לנותן שירות להשוואת עלויות (על פי יפוי כוח מהלקוח) לצפות באופן מקוון במידע פיננסי הנוגע ללקוח ולעשות שימוש במידע הנ"ל לשם מתן שירותים המפורטים בחוק.

עוד כולל החוק איסור על סירוב בלתי סביר לבקשת לווה למתן הסכמה לשעבוד נוסף של נכס, נחות בדרגתו, לטובת נושה אחר, וכן על מימושו של שעבוד כאמור. ביום 22 באוקטובר 2017 פורסם תיקון להוראת נוהל בנקאי תקין 311 בעניין ניהול סיכון אשראי, אשר בהתאם לו נדרש תאגיד בנקאי לקחת בחשבון, במדיניות האשראי, את ההשלכות הנובעות

מזכותו של הלווה לשעבד את הנכס בשעבוד נוסף, נחות בדריגתו, ובפרט את ההשלכות הנובעות מאפשרות מימוש השעבוד על ידי הנושה האחר. הבנק נערך לעניין גיבוש המדיניות לעניין זה.

החוק אוסר על החזקה של יותר מ-10% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בשירותי בנק אוטומטיים בע"מ, המפעילה מערכת ממשק בין מנפיקים לסולקים לאישור עסקאות בכרטיסי חיוב, ונקבעה תקופת מעבר בעניין זה לגבי מחזיקים קיימים.

החוק מורה על הקמת תשתית טכנולוגית לאספקת שירותי מחשוב. אם ייוכח שר האוצר, בתום 18 חודשים מיום תחילתו של החוק, כי אין חלופות טכנולוגיות מספקות והדבר דרוש לשם הגברת התחרות, יוכל השר לחייב בנק שחלקו בנכסים המאזניים עולה על 10% למכור ולתפעל שירותי מחשב או להשכיר מקרקעין המשמשים לצורך כך, בתנאים הקבועים בחוק.

הצעדים הכרוכים בחקיקה זו צפויים להגביר את רמת התחרות במערכת הבנקאית בישראל, הן באמצעות הגדלת כוח המיקוח של הצרכן והן באמצעות עידוד כניסת שחקנים חדשים. תוצאה כזו מהווה מחד איום תחרותי על קבוצת הבינלאומי, ומאידך טומנת בחובה הזדמנויות, בעיקר לבנק שאינו בעל היקף פעילות רחב. בכוונת הבנק למצות את ההזדמנויות העסקיות הגלומות בהגברת התחרות בתחומים אלו.

חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (תיקון מס' 5), התשע"ז-2017

ביום 9 באוגוסט 2017 פורסם תיקון מס' 5 לחוק שבדון, במסגרתו תוקן, בין היתר, גם שם החוק ל "חוק אשראי הוגן, התשנ"ג-1993" ("החוק").

התיקון לחוק נעשה על רקע המלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, ומטרתו להשוות בין הנורמות החלות על מלווים שאינם מוסדיים לאלה החלות על מלווים מוסדיים, לרבות המערכת הבנקאית. במסגרת התיקון נקבעו תקרות ביחס לעלות האשראי וביחס לריבית על אשראי בפיגור, ובנוסף הוחלו גם על הגופים המוסדיים וביניהם הבנקים, כלל הוראות החוק לרבות הוראות הקשורות בתהליך מתן האשראי וגבייתו. התיקון לחוק קובע סנקציות פליליות ומנהליות בגין הפרות שונות. החוק חל על יחידים בלבד, אולם לשר המשפטים סמכות להרחיב את התחולה גם לתאגידים מסוג שייקבע. התיקון ייכנס לתוקפו 15 חודשים מיום פרסומו ויחול על חוזים שייכרתו מיום כניסתו לתוקף. הבנק נערך ליישום החוק במועד שנקבע.

שוק ההון

א. קופות גמל

משרד האוצר פרסם ביום 19 בדצמבר 2016 את טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה, מכירה והחזקה של ניירות ערך) (תיקון), התשע"ו-2016, אשר מתקנת טיוטות קודמות באותו נושא. על פי הטיטה משקיע מוסדי הנמנה על קבוצת משקיעים שלאחד מהם יש הסכם עם תאגיד למתן שירותי ניהול או תפעול ("מתפעל") רשאי לרכוש או למכור ניירות ערך באמצעות המתפעל או באמצעות צד קשור למתפעל ובלבד ששיעור עמלת הרכישה או המכירה לא יעלה על 20% מסך כל עמלות הרכישה או המכירה ששילם המשקיע המוסדי במהלך השנה. כמו כן, נקבעו תנאים שבהם משקיע מוסדי רשאי לרכוש או למכור ניירות ערך באמצעות צדדים קשורים למשקיע המוסדי. הטיטה מוסיפה דרישה להליך תחרותי, לפחות אחת לשלוש שנים, בקשר להחזקה של ניירות ערך וקובעת כי משקיע מוסדי שהתקשר בהסכם ישיר עם גלובל קסטודיאן (למעט בנק, בנק למשכנתאות או בנק חוץ שקיבלו רשיון מבנק ישראל) להחזקת ניירות ערך, יהיה פטור מהחובה לקיים הליך תחרותי לקבלת שירותי החזקה. ביום 31 באוקטובר 2017 פורסמו התקנות הסופיות, אשר אינן כוללות את המגבלה הנ"ל של 20% לעניין רכישה או מכירה של ניירות ערך באמצעות מתפעל או צד קשור למתפעל, כאמור לעיל. כמו כן, נקבע כי ההליך התחרותי הנוגע להחזקה של ניירות ערך ייערך אחת לחמש שנים במקום שלוש, כאשר הדרישה לעריכת הליך תחרותי כאמור תיכנס לתוקפה רק בחלוף שנה מיום פרסום התקנות. להערכת הבנק השפעת התקנות על הכנסות הבנק אינה מהותית.

ב. חוק ניירות ערך (תיקון מס' 63), התשע"ז-2017 - שינוי מבנה הבעלות של הבורסה והמסלוקות
ביום 6 באפריל 2017 פורסם חוק ניירות ערך (תיקון מס' 63) התשע"ז-2017 (להלן - "תיקון החוק"). תיקון החוק נכנס לתוקף ביום 6 ביולי 2017, למעט נושאים ספציפיים שנקבע להם תוקף מיוחד. מטרתו של תיקון החוק היא להסדיר שינוי מבנה הבעלות של הבורסה והמסלוקות תוך הפרדת הבעלות בבורסה ובמסלוקות מהחברות בהן והפיכתן לחברות למטרות רווח. לאחר השינוי המבני, הגישה למסחר ו/או לסליקה לא תהא עוד תלויה בקיומן של זכויות בעלות בבורסה ו/או במסלוקות אלא תהא מבוססת על התקשרות חוזית בין הבורסה ו/או המסלוקות לבין חברים פוטנציאליים. להלן עיקרי תיקון החוק:

הסדרת הרישוי, ההחזקה ואופן ניהול הבורסה ו/או המסלוקות לאחר השינוי.
חבר בורסה או תאגיד בנקאי לא יהיו רשאים להחזיק בבורסה יותר מ-5% או לקבל היתר שליטה בבורסה ובמסלוקות לאחר שינוי מבנה הבעלות.

בנוסף, נקבע כי התמורה ממכירת אמצעי שליטה על ידי חברי הבורסה הקיימים מעבר לחלקם היחסי בהון העצמי של הבורסה, בהתאם לדוחותיה הכספיים לשנת 2015, אשר מסתכם בכ-508 מיליון ש"ח, תועבר לבורסה על מנת שתשמש להפחתת עמלות והשקעה בתשתיות טכנולוגיות בלבד.

בהתאם לתיקון החוק, נקבעו מועדים לאישור תכנית הסדר על ידי בית המשפט.
עם תום חמש שנים ממועד אישור תכנית ההסדר על ידי בית המשפט או עד מועד הנפקת מניות הבורסה לציבור ורישומן למסחר, ככל שיונפקו, לפי המוקדם, חברי הבורסה הנוכחיים לא יהיו רשאים להחזיק אמצעי שליטה בבורסה בשיעור העולה על 5%. במהלך תקופה זו לא יקנו החזקות באמצעי השליטה, מעל השיעור המותר בחוק, זכויות כלשהן הצמודות להחזקות כאמור.

בנוסף, נקבעו כללי ממשל תאגידי מיוחדים שיחולו על הבורסה, בהתאם להחזקות חברי הבורסה בבורסה. כמו כן, נקבעו חובות דיווח לועדת הכספים בנושאים שונים.

ביום 7 בספטמבר 2017 אישר בית המשפט את תכנית ההסדר במסגרת הליך לפי סעיף 350 לחוק החברות, שהוגשה על ידי הבורסה, לשם יישומן של שינוי מבנה הבורסה והפיכתה לחברה למטרות רווח, בעלת הון מניות מסוג אחד בלבד. על פי תכנית ההסדר הוקצו לחברי הבורסה הנוכחיים מניות בבורסה, כשחלקן של הבנק הסתכם (לאחר הקצאה לעובדים ונושאי משרה בבורסה) בכ-0.14%.

ביום 11 במאי 2017 הוגשה עתירה לבג"צ על ידי חברי כנסת, שביקשה לבטל את התיקון לחוק בטענה שהינו בלתי חוקתי, נוכח פגיעתו בזכויות יסוד חוקתיות וביניהן זכות הקניין של הציבור. עתירה זו נמחקה על ידי בית המשפט ביום 22 ביוני 2017.

ג. הוראת ניהול בנקאי תקין 330- ניהול סיכון אשראי הטמון בפעילות מסחר של לקוחות במכשירים נגזרים ובניירות ערך.

ההוראה פורסמה ביום 23 לאוקטובר 2017, והיא כוללת עקרונות לניהול סיכון אשראי הטמון בפעילות מסחר של לקוחות במכשירים נגזרים ובניירות ערך, ובעיקר פעילות ספקולטיבית ובכלל זה הוראות בעניין ממשל תאגידי, מדידת הסיכונים, ניהול ובקרת הסיכונים, והנחיות בדבר ניהול הסיכונים התפעוליים והמשפטיים.
בין היתר, נקבעה דרישה להעמדת בטחונות נזילים בגין נגזרי OTC - בטחונות משתנים (כנגד החשיפה הקיימת) ובטחונות ראשוניים (כנגד החשיפה הפוטנציאלית). את עיקר ההוראות יש ליישם לא יאוחר מיום 1 ביולי 2018. הבנק נערך ליישום ההוראות.

ממשל תאגידי וחברות

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 - דירקטוריון

ביום 5 ביולי 2017, פרסם בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301. מטרת התיקון היא להגביר את אפקטיביות הדיונים בדירקטוריון ואת התאמת תמהיל הדירקטוריון לפעילות הבנק ובכך לסייע לדירקטוריון להתמקד בצורה טובה יותר בנושאים אסטרטגיים ובסיכונים מרכזיים. בין התיקונים העיקריים נכללים התיקונים הבאים: התוספה

דרישה לקבוע מדיניות שתקצוב כהונת יו"ר דירקטוריון; נקבעו תנאים נוספים לכשירות דירקטורים; הוקטן המספר המקסימלי של חברי הדירקטוריון מ-15 ל-10; בוטל הצורך לאשרר כל החלטה של ועדת הדירקטוריון במליאה ושנו הנושאים שלא ניתן להאציל לוועדת דירקטוריון. התיקון נכנס לתוקף מייד, למעט השינויים בהרכב הדירקטוריון ובתנאי הכשירות של דירקטורים, שיכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2020.

פעילות חוצת גבולות של לקוחות

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016

על מנת שניתן יהיה ליישם את ההסכם הבילטרלי בין ארה"ב לבין ישראל בנוגע ליישום ה-FATCA ("הסכם הפטקא") והסכמים לחילופי מידע אוטומטיים על חשבונות פיננסיים לצרכי מס (CRS - COMMON REPORTING TANDARD) שייחתמו בין הרשויות המוסמכות במדינת ישראל לבין הרשויות המוסמכות במדינות עמן נחתם הסכם לחילופי מידע, במתכונת שקבע ארגון ה-OECD, פורסם ביום 14 ביולי 2016 חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 227), התשע"ו-2016. החוק מטיל על מוסדות פיננסיים ישראלים מדווחים חובה לאסוף ולהעביר מידע, כהגדרתו בחוק, הכל כפי שיקבע בתקנות שר האוצר לעניין זה. בהתאם לחוק, ניתן יהיה להטיל על מוסדות פיננסיים ישראלים מדווחים עיצום כספי בגין אי זיהוי פרטים או בשל פגם בהעברתם, וזאת מבלי לגרוע מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה כאמור המהווה עבירה.

תקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו-2016

התקנות, אשר פורסמו ביום 4 באוגוסט 2016, קובעות את החובות המוטלות על מוסדות פיננסיים לצורך יישום הסכם הפטקא, ומסדירות את התהליכים השונים שעל מוסדות פיננסיים לבצע לשם בדיקת נאותות לחשבונות פיננסיים לצורך זיהוי בעלי החשבון וסיווגם כחשבונות שיש לדווח עליהם במסגרת הסכם זה. כן כוללות התקנות חובת מתן הודעה ללקוח בדבר העברת מידע למנהל רשות המסים, חובת דיווח וניכוי המוטלות על המוסדות הפיננסיים שאינם משתתפים ביישום הסכם הפטקא, והוראת מעבר לעניין תנאי ההכרה ביישום כמוסד ציבורי על ידי מוסד פיננסי ישראל מדווח.

חוזר בנק ישראל בעניין ניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות (cross border)

בהתאם לחוזר, אשר פורסם ביום 16 במרס 2015, לאור התגברות הסיכונים הכרוכים בפעילות מול תושבי חוץ, על תאגיד בנקאי לבחון ולעדכן את מדיניותו, את נהליו ואת הבקורות ביחס לפעילות מול תושבי חוץ. עוד נקבע בחוזר, כי סירוב לפתוח חשבון חדש ללקוח שאינו משתף פעולה עם התאגיד הבנקאי באופן שנדרש ליישום מדיניותו ונהליו של התאגיד בעניין סיכון cross border וסירוב להעניק שירותים בנקאיים בחשבון קיים, אשר חושפים את התאגיד הבנקאי לסיכון שיחשב כמשתף פעולה עם הלקוח לשם עקיפת חקיקה זרה החלה על הלקוח, יחשבו כ"סירוב סביר" לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א-1981.

הבנק ער לסיכונים בפעילות תושבי חוץ ולהתחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס בחו"ל, ובכלל זה לסיכונים בגין העלמות מס אפשריות של לקוחות שהם נישומי מס בארה"ב. לבנק מדיניות ייעודית קבוצתית בעניין זה ודרכי התמודדות עם הסיכונים בפעילות מול תושבי חוץ במסגרת נהליו השונים, לצד היערכותו ליישום הוראות ה-FATCA כנדרש.

איסור הלבנת הון וציות לחוקי המס בישראל

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 בעניין ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור וזיהוי לקוחות

מטרת התיקון להוראה, אשר פורסם ביום 6 במרס 2017, היא להרחיב ולערוך מחדש את הוראת ניהול בנקאי תקין 411 כהוראת ניהול סיכונים, וכן לקבוע צעדים אופרטיביים להפחתת הסיכונים. במסגרת התיקונים נוסף, בין היתר, פרק בעניין הערכת סיכונים, הקובע, כי על הבנק לבצע הערכת סיכונים מקיפה לזיהוי וניתוח סיכונים הלבנת הון ומימון טרור אשר תהווה את התשתית ליישום גישה מבוססת סיכון ותסייע, בין השאר, בהקצאה הולמת של משאבים להפחתת הסיכונים שזוהו. כמו כן, נוסף פרק העוסק בהפחתת סיכונים הקובע, כי המדיניות והנהלים, הצעדים והבקורות להפחתת הסיכון יהיו עקביים עם הערכת הסיכון של התאגיד הבנקאי.

ההוראה נכנסה לתוקפה ביום 1 בינואר 2018.
התיקון להוראה מחייב את הבנק לשינוי ההיערכות הנהלית והמיכונית, בניהול סיכוני איסור הלבנת הון.
הבנק נערך כנדרש ליישום ההוראה במועד.

התפתחויות עיקריות בארץ ובעולם

התפתחויות ריאליות

האינדיקטורים לפעילות הריאלית שפורסמו ממשיכים להיות חיוביים ומעידים כי המשק הוסיף לצמוח גם בשנת 2017, כאשר שוק העבודה ממשיך להפגין עוצמה, עם שיעורי אבטלה נמוכים יחסית ולאורך זמן נחזית מגמה של התגברות הצמיחה. על פי האומדן שפורסם על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן - "הלמ"ס") במהלך חודש ינואר 2018, ברבעון השלישי של שנת 2017 צמח המשק ב-3.5% במונחים שנתיים, לאחר עלייה של 2.7% ברבעון השני של 2017 ועלייה של 1.0% ברבעון הראשון של 2017. העלייה בתוצר ברבעון השלישי של שנת 2017 משקפת עליות בהוצאה לצריכה פרטית, בהוצאה לצריכה ציבורית, בהשקעה בנכסים קבועים, בייצוא סחורות ושירותים ומנגד ירידה בהוצאה לצריכה ציבורית. פרמטר נוסף המצביע על התאוששות הוא המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל שעלה במהלך שנת 2017 ב-3.3%.

חטיבת המחקר של בנק ישראל העלתה בחודש ינואר 2018 את תחזית צמיחת התוצר לשנת 2018 ל-3.4%, בהשוואה ל-3.3% בתחזית הקודמת. תחזית הצמיחה לשנת 2019 הינה 3.5%. הייצוא צפוי להמשיך ולהתרחב, בין היתר מפני שהסחר העולמי צפוי להמשיך להתאושש. ההשקעה בנכסים קבועים צפויה להמשיך להתרחב. בינואר 2019 צפוי עידכון בנוסחת המיסוי הירוק על כלי רכב שצפוי להוביל לכך שרכישות כלי רכב יוקדמו לסוף 2018 ויתמכו בנתוני הצמיחה בשנה זו, עקב כך בנק ישראל מעריך כי בניכוי השפעת מיסוי כלי הרכב קצב הצמיחה ב-2018 יעמוד על כ-3% (לעומת כ-3.4% כאמור).

על פי אומדן ראשון של משרד האוצר, שיעור החוב הציבורי מהתוצר לשנת 2017 עומד על 61.1%, בהשוואה לשיעור של 62.4% בשנת 2016. הגורמים המרכזיים שתרמו לירידה ביחס חוב לתוצר, הינם שיעור הצמיחה הנומינלית לצד גירעון נמוך וכן התחזקות השקל אל מול הדולר והירידה המתמשכת בריבית הצבורה על החוב הממשלתי.

תקציב המדינה

הגירעון התקציבי הממשלתי לשנת 2017 צפוי להיות נמוך מזה שנרשם אשתקד וכן נמוך מיעד הגירעון התקציבי לשנה זו. על פי אומדן משרד האוצר, בשנת 2017 נמדד גירעון בסך 24.8 מיליארדי ש"ח בפעילות התקציבית של הממשלה שהם כ-1.97% מהתמ"ג, בהשוואה לגירעון בסך 25.9 מיליארדי ש"ח שהם כ-2.15% מהתמ"ג שנמדדו בשנת 2016. הגירעון המתוכנן לשנת 2017 עמד על 36.6 מיליארדי ש"ח שהם 2.9% מהתמ"ג. הגירעון הנמוך ביחס לתכנון בתקציב המקורי, מוסברת על ידי הכנסות גבוהות מהחזוי בסך 13.3 מיליארדי ש"ח בעיקר בשל מבצע "מס דיבידנד" לבעלי מניות וממכירת חברות. גביית המסים בשנת 2017 הסתכמה בכ-306.5 מיליארדי ש"ח, עלייה של 8.4% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

במהלך חודש אפריל 2017, אישרה חברת הדירוג Fitch את תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל על החוב במטבע חוץ, ברמה של A+.

במהלך חודש אוגוסט 2017, עידכנה חברת הדירוג S&P את תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל באשר לחוב במטבע חוץ מ"נייטרלי" ל"חיובי" ואישרה אותו ברמה של A+. משמעות ההודעה הינה שהעלאת דירוג האשראי של ישראל צפויה בטווח של שישה חודשים עד שנתיים, כל עוד בתקופת הביניים לא יחול שינוי משמעותי לרעה באחד מהקריטריונים המרכזיים שעליהם מתבסס הדירוג.

אינפלציה

שנת 2017 היתה השנה הראשונה בה נרשמה אינפלציה חיובית במשק הישראלי אם כי עדיין נמוכה יחסית, לאחר שלוש שנים בהן שררה אינפלציה שלילית. מדד המחירים לצרכן עלה בשיעור של 0.4% בשנת 2017 וירד בשיעור של 0.2% בשנת 2016. במהלך שנת 2017 נרשמו עליות בעיקר בסעיף הדיוור - עלייה בשיעור של 2.4% ובסעיף תחזוקת

הדירה - עלייה בשיעור של 1.1%. נרשמו ירידות בעיקר בסעיף הלבשה והנעלה - ירידה בשיעור של 4.6% ובסעיף ירקות ופירות - ירידה בשיעור של 3.8%.

על פי הערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש ינואר 2018, האינפלציה בשנת 2018 תעמוד על 1%, עדיין בגבול התחתון של יעד יציבות המחירים של הממשלה (3% - 1%) וכי בשנת 2019 תעמוד האינפלציה על 1.4%. את העלייה במחירי המוצרים והשירותים המקומיים יניע הלחץ מכיוון שוק העבודה הנמצא בסביבת תעסוקה מלאה וימתנו אותה המשך הגידול בתחרות והצעדים שהממשלה נוקטת על מנת להוזיל את יוקר המחיה. נכון לחודש ינואר 2018, ציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון ל-12 החודשים העוקבים, עומדות על שיעור נמוך של 0.5%.

שוק הדיור

הפירוטמים האחרונים משקפים התמתנות בעליית מחירי הדירות. על פי מדד מחירי הדירות של הלמ"ס, שפורסם בחודש ינואר 2018, נרשמה ירידה של כ-0.3% במחירי הדירות בחודשים אוקטובר-נובמבר 2017, בהשוואה לחודשים ספטמבר-אוקטובר 2017. מחירי העסקאות בחודשים אוקטובר-נובמבר 2017 עלו ב-2.4%, בהשוואה לחודשים המקבילים אשתקד.

על פי נתוני המגמה בחודשים אוקטובר 2016 - ספטמבר 2017, חלה ירידה של כ-7.1% בממוצע לרבעון במספר הדירות שבנייתן החלה. במספר הדירות שנסתיימה בנייתן נרשמה על פי נתוני המגמה, בחודשים אוקטובר 2016 - ספטמבר 2017, חלה ירידה של כ-2.6% בממוצע לרבעון.

בחודשים ספטמבר-נובמבר 2017 נמכרו כ-5,630 דירות חדשות, ירידה של כ-5.6%, בהשוואה למספר הדירות החדשות שנמכרו בחודשים יוני-אוגוסט 2017, בניכוי הגורמים העונתיים. מספר הדירות החדשות שנמכרו באחד עשר החודשים הראשונים של שנת 2017 הסתכמו בכ-22,710 דירות חדשות, ירידה של כ-19% לעומת התקופה המקבילה אשתקד (נתונים מנוכי עונתיות).

שוק העבודה

שיעורי האבטלה ממשיכים להיות נמוכים אם כי נרשמת עלייה קלה לאחרונה. שיעור האבטלה בחודש נובמבר 2017 (בקרוב גילאי 15 ומעלה) עמד על 4.3%, בהשוואה ל-4.2% באוקטובר 2017. בקרב גילאי העבודה העיקריים (גילאי 25-64) שיעור הבלתי מועסקים נמוך ועמד בחודש נובמבר על 3.7%, בדומה לחודש אוקטובר 2017. על פי חטיבת המחקר של בנק ישראל, הלחץ מכיוון שוק העבודה הנמצא בסביבת תעסוקה מלאה, צפוי לגרום עלייה במחירי המוצרים והשירותים המקומיים.

שער החליפין

בשנת 2017, ירד שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור חד של כ-9.9%. שער החליפין של השקל מול האירו עלה בשיעור של כ-2.7%.

במהלך שנת 2017 רכש בנק ישראל כ-6.6 מיליארד דולר (מזה כ-1.5 מיליארד דולר בגין רכישות שנועדו לקזז את ההשפעה מהפקת גז בישראל על שער החליפין).

בחודש נובמבר 2017 הודיע בנק ישראל שבמסגרת התכנית לקיזוז השפעת הפקת הגז על שער החליפין, ירכוש הבנק 1.5 מיליארד דולר בשנת 2018.

	שיעור השינוי		שער החליפין ליום		
	שנת 2017	שנת 2016	31.12.16	30.09.17	31.12.17
דולר	(9.9%)	(1.5%)	3.85	3.53	3.47
אירו	2.7%	(4.8%)	4.04	4.16	4.15

ריבית בנק ישראל

מאז חודש פברואר 2015, בו החליטה הוועדה המוניתרית של בנק ישראל על הפחתת שיעור הריבית לחודש מרץ 2015, לרמה של 0.1%, קיימת יציבות בריבית המוניתרית במשק. הוועדה העריכה אז כי המדיניות המוניתרית תיוותר מרחיבה כל עוד הדבר יידרש, כדי לבסס את סביבת האינפלציה בתוך תחום היעד. על פי הערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש ינואר 2018, הריבית צפויה להיוותר ברמתה הנוכחית עד הרבעון השלישי של שנת 2018 וצפויה לעלות לשיעור של 0.25% ברבעון הרביעי של שנת 2018 ולהמשיך לעלות לשיעור של 0.5% ברבעון השלישי של 2019.

הסביבה הגלובלית

הנתונים לגבי הכלכלה העולמית מוסיפים להצביע על שיפור על אף העלייה במחירי הנפט. תחזיות הצמיחה שבות ומתעדכנות כלפי מעלה ונמשך השיפור בסחר העולמי, כך שבחודש ינואר 2018 קרן המטבע הבינ"ל העלתה את תחזיותיה לצמיחה העולמית בגין שנת 2018 ו-2019 ל- 3.9% מתחזית של 3.7% שניתנה באוקטובר 2017. תחזית הצמיחה לארה"ב בגין שנת 2018 עלתה מ-2.3% בתחזית הקודמת, ל-2.7% בתחזית הנוכחית על רקע הקיצוץ הצפוי במס החברות. במקביל נמשך השיפור בסחר העולמי. עם זאת, ועל אף העלייה במחירי הנפט, האינפלציה ברוב המשקים העיקריים מוסיפה לנוע מתחת ליעד של 2%. בארה"ב השיפור הכלכלי מקיף את מריבית מגזרי המשק, ורפורמת המס שאושרה צפויה לתמוך בפעילות הכלכלית בטווח הקצר, תוך הגדלת הגירעון והחוב בשנים הבאות. ה-Fed העלה כצפוי את הריבית בדצמבר, והוא צפוי להמשיך להעלותה בהדרגה ב-2018. הנתונים הכלכליים שפורסמו באירופה מצביעים על המשך השיפור בפעילות, אך חלה עלייה מסוימת בסיכון הפוליטי עקב ההתפתחויות בספרד ובאיטליה. ה-ECB דבק במדיניות הריבית השלילית, אך החל - כפי שהודיע - לצמצם את ההיקף החודשי של רכישת הנכסים במסגרת ההרחבה הכמותית. ביפן ההערכות הן שהמשק ממשיך לצמוח בקצב גבוה מהפוטנציאל, אך נראה שהדבר אינו משפיע על האינפלציה והמדיניות ממשיכה להיות מרחיבה. בסין מצביעים הנתונים הכלכליים על התמתנות מסוימת בפעילות הכלכלית ברבעון הרביעי של השנה.

שוקי ההון

בשוק ההון המקומי, במהלך שנת 2017 נרשמה מגמה חיובית במדדי המניות העיקריים: מדד ת"א 125 עלה בכ-6.4%, מדד ת"א 35 עלה בכ-2.7%. מדד האג"ח הכללי עלה בשיעור של כ-4.7%. במחזורי המסחר של המניות בבורסה המקומית נרשמה התאוששות. במחזורי המסחר היומיים הממוצעים של מניות ת"א 35 נרשמה עלייה של כ-14.7% ובמניות ת"א 125 נרשמה עלייה של 17.9%. במחזורי המסחר של האג"ח נמשכה מגמת החולשה, כאשר נרשמה ירידה של 3.2%.

מחזורי מסחר יומיים ממוצעים		שיעור השינוי		
במיליוני ש"ח		ב-%		
2016	2017	2016	2017	
647	742	(3.8%)	2.7%	מדד ת"א 35*
845	996	(2.5%)	6.4%	מדד ת"א 125*
3,761	3,639	2.1%	4.7%	מדד אג"ח כללי

* החל מיום 9 בפברואר 2017 חל שינוי בשמות המדדים - מדד ת"א 25 השתנה לת"א 35 ומדד ת"א 100 השתנה לת"א 125.

בסך גיוסי ההון (מניות ואג"ח), במהלך שנת 2017 חלה ירידה של כ-8%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נרשמה בעיקר בגין ירידה בגיוסי מניות והמירים, בעיקר על רקע הקצאה פרטית שביצעה חברת טבע אשתקד, במסגרת רכישת הפעילות הגרית של Allergan plc בסך כ-21 מיליארד ש"ח.

היקף גיוסי ההון			
במיליוני ש"ח			
שיעור השינוי	2016	2017	
(57.1%)	27,149	11,657	מניות והמירים
(2.6%)	47,511	46,279	אג"ח ממשלתי
7.3%	67,135	72,006	אג"ח קונצרני (כולל מוסדי)
(8.4%)	141,795	129,942	סך הכל

מדד ה-S&P-500 עלה בכ-19.4% במהלך שנת 2017. באירופה, עלה מדד היורוסטוקס-600 בכ-7.7%, ומדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) עלה בכ-34.3%.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים - פרטים נוספים

לתיאור של מגזרי הפעילות ראה באור 24 לדוחות הכספיים ופרק מגזרי פעילות בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מבנה התחרות במגזרי הפעילות ושינויים החלים בהם

מגזר משקי הבית

רמת התחרות על מגזר משקי הבית, נמצאת במגמת עלייה מתמדת בשנים האחרונות - הן במערכת הבנקאית והן מול גופים חוץ בנקאיים. כחלק מההתמודדות על נתח השוק, מתבצעים בקבוצה שינויים נדרשים, לרבות התאמת ההיערכות בתחומים הבאים:

- שימת דגש על פיתוח השירותים הישירים של הבנק; מסד און ליין, אפליקציות מתקדמות בסלולר, מכשירים לשירות עצמי ועוד.
 - פעילות שיווקית ממוקדת בקהל היעד, המושתתת על מערכות מיכוניות תומכות.
 - התאמות במערך הסינוף בהתאם להתפתחויות באוכלוסיות היעד של הקבוצה ועל פי אזורי פוטנציאל.
 - חיזוק הקשר האישי ומערכת היחסים עם הלקוח.
 - במקביל, ממשיך הבנק להתמקד באוכלוסיות מטרה ספציפיות בקרב מגזר משקי הבית, בעיקר אוכלוסיית המורים ובני משפחותיהם בפיזור רחב.
- הבנק פועל לחיזוק מעמדו במגזר משקי הבית תוך התמחות באוכלוסיית המורים ובני משפחותיהם ולהוות נדבך מרכזי באסטרטגיה העסקית הרב שנתית של הבנק. הבנק שואף לשימור והגדלת הפעילות בקרב לקוחות קיימים, לרבות לקוחות דואליים, שחלק מפעילותם הפיננסית מתנהלת בבנקים אחרים. כמו כן, ממשיך הבנק בגיוס של לקוחות חדשים מקרב אוכלוסיות המטרה של הבנק, ובצעדים לייעול ושיפור התשתיות הקמעונאיות.
- התהליכים הבאים מתבצעים ו/או מתוכננים להתבצע במהלך העסקים לשם מימוש אסטרטגיה זו:
- חיזוק התפיסה ממוקדת הלקוח, תוך התאמת הצעות הערך, המוצרים, רמת השירות וערוצי ההפצה להעדפות ולצרכים הפיננסיים של כל לקוח.
 - ניהול מושכל של הרשת הקמעונאית בתפיסה רב-ערוצית, המתבססת הן על מערך סניפי בפריסה הולמת, והן על הרחבה מתמדת של שירותי הבנקאות הישירה, לרבות מכשירים אוטומטיים מתקדמים, אתר האינטרנט והאפליקציות הסלולריות שנמצאות בתהליך מתמיד של הרחבת השירותים הבנקאיים הכלולים בהן כדוגמת פיבי - הבנקאית הווירטואלית, זיהוי ביומטרי, הרחבת שירות נתונים בקליק המאפשר ללקוח קבלת מידע ללא צורך בתהליך הזדהות, משלוח הודעות אישיות ללקוחות, התכתבות עם בנקאי בדואר אלקטרוני/מסרונים באתר או באפליקציה, וכיוצ"ב.
 - ייזום שיטתי מבוסס מאגרי נתונים כלפי לקוחות בכל תחומי הפעילות, לרבות שירותי ניהול חשבון, פעילות השקעות וייעוץ, אשראי צרכני ומשכנתאות.
 - פעילות המשכנתאות של לקוחות הבנק מתבצעת באמצעות חברת האם והשירות ניתן על ידי דלפקי משכנתאות המוצבים בחלק מסניפי הבנק.

מגזר הבנקאות הפרטית

- הפעילות במגזר הבנקאות הפרטית המתאפיין ברמת תחרות גבוהה.
- על רקע זה, ולנוכח רמת סיכון האשראי הנמוכה יחסית בגלומה בפעילות במגזר הבנקאות הפרטית, התחרות על לקוחות אלו חריפה ודינאמית מאוד. תחרות זו באה לידי ביטוי בהקצאת משאבים ניכרת להעלאת רמת השירות והייעוץ ללקוחות הבנקאות הפרטית, בהכשרה מקצועית לעובדים, בהרחבה מתמדת של סל המוצרים, בשדרוג של המערכות הטכנולוגיות תומכות ההחלטה, בהטבות בתנאי ניהול חשבון, בשחיקה ברמות המחירים והעמלות, במבצעי פרסום רבים ודגש על שירות אישי ויצירת מעטפת שירות מותאמת ללקוח.

- על מנת לשפר את היערכות ההבנק בטיפול בפלח העליון של הבנקאות הפרטית, הבנק מעניק שרותי יעוץ מתקדמים ע"י יועצי השקעות ללקוחות הבנקאות הפרטית. המגזר פועל באמצעות מערך הסינוף של הבנק. לקוחות הבנקאות הפרטית מקבלים שירות ביחידות מובדלות בסניפי הבנק, אשר מספקות את מכלול השירותים הבנקאיים במודל שירות אשר מותאם באופן ייחודי לאופי פעילותם של הלקוחות ולצרכיהם.
- הבנק פועל תדיר לשיפור תהליכים ולהכנסת שיפורים טכנולוגיים במטרה לשפר את רמת השירות ולהרחיב את סל המוצרים, כולל שידרוג ופיתוח השירותים הניתנים באינטרנט ובסלולר, לרבות פיתוח שירותי שוק הון מתקדמים.

מגזר העסקים הקטנים והזעירים

התחרות על מגזר העסקים הקטנים והזעירים נמצאת במגמת התחזקות בשנים האחרונות. הבנק מתחרה במגזר העסקים הקטנים והזעירים מול קבוצת הייחוס של בנק, אשר מגדיל את התחרות מצד ומרחיב את פעילותו מול המגזר. כמו כן, קיימת תחרות מצד גופים פיננסיים שונים, ובהם חברות כרטיסי האשראי, חברות ליסינג וחברות ביטוח. הבנק ממקד את הפעילות במגזר העסקים הקטנים תוך ניצול היתרון במקצועיות ומהירות תגובה.

מגזר העסקים הבינוניים

- התחרות על לקוחות מגזר העסקים הבינוניים במערכת הבנקאית הולכת וגוברת. התחרות מתבטאת ברמת השירות ובמהירות התגובה, ברמת המחירים והעמלות ובתנאים להעמדת מימון. הבנקים מתחרים ביניהם ביכולת להגיב במהירות וביעילות לצרכים המשתנים של כל לקוח, באיכות השירותים וכח האדם המקצועי ובפיתוח מוצרים בנקאיים מתוחכמים וחדשניים. בנוסף לכך, קיימת תחרות מצד גופים חוץ בנקאיים, כגון חברות הביטוח, חברות למימון והאפשרות לגיוס ההון בשווקים בארץ ובחו"ל.
- מריבית הלקוחות במגזר העסקים הבינוניים בישראל מנהלים חשבונות במספר בנקים, מה שמגביר את התחרותיות על לקוחות אלה. גם דרישות הון רגולטוריות, המגבילות את הבנקים בפעילותם מול לקוחות עסקיים גדולים והחמרתן בשנים האחרונות, מובילות את המערכת הבנקאית להתמקד בלקוחות אלו, בעיקר בתחום ה-Middle Market.
- כחלק מהמיקוד העסקי, הבנק מנצל יתרון תחרותי לגודל. הפעילות מול העסקים הבינוניים מרוכז בחמישה מרכזים עסקיים במטרה לתת מענה מקצועי, זמין ומהיר לצרכים העסקיים.
- גם בפעילות הפאסיבה קיימת תחרות על לקוחות מגזר ה-Middle Market, הן מול בנקים והן מול גופים חוץ-בנקאיים המתמחים בשוקי ההון והכספים (לרבות חברות הביטוח, בתי ההשקעות וכיו"ב).
- לקוחות הבנק במגזר העסקים הבינוניים הינו ממגוון רחב של ענפי משק בעלי נפח פעילות עסקי נמוך עד בינוני. ההיקף האשראי ברמת לקוח הינו עד 50 מיליון ש"ח.

נספחים

220	נספח 1- שיעורי הכנסות והוצאות ריבית
224	נספח 2- דוח רווח והפסד מאוחד- מידע רב תקופתי
225	נספח 3- דוח רווח והפסד מאוחד- מידע רב רבעוני
226	נספח 4- מאזן מאוחד- מידע רב תקופתי
227	נספח 5- מאזן מאוחד- מידע רב רבעוני

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

2015			2016			2017			
שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת (1) ריבית	הכנסות	שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת (1) ריבית	הכנסות	שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת (1) ריבית	הכנסות	
5.22	155.6	2,982.4	5.17	169.8	3,285.9	5.25	191.6	3,652.1	נכסים נושאי ריבית - בישראל
(0.42)	(2.6)	618.9	-	-	618.0	-	-	618.0	אשראי לציבור(2),(5)
0.48	2.0	420.2	0.98	6.3	645.0	0.95	10.3	1,079.8	אשראי לממשלה
0.13	0.9	701.0	0.09	0.7	745.1	0.10	0.6	576.2	פקדונות בבנקים
									פקדונות בבנקים מרכזיים
0.37	2.2	599.3	0.44	3.5	796.7	0.64	4.2	654.8	אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות
6.25	0.1	1.6	-	*	0.4	-	*	-	למכירה(3)
-	-	-	-	-	2.7	-	-	0.2	אג"ח למסחר(3)
2.97	158.2	5,323.4	2.96	180.3	6,093.8	3.14	206.7	6,581.1	נכסים אחרים
		400.3			418.0			445.6	סך כל הנכסים נושאי ריבית
		230.8			252.7			257.5	חייבים בגין כרטיסי אשראי
2.66	158.2	5,954.5	2.67	180.3	6,764.5	2.84	206.7	7,284.2	שאינם נושאי ריבית
									נכסים אחרים שאינם נושאים
									ריבית(4)
									סך כל הנכסים

הערות בסוף נספח 1.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

2015			2016			2017			
שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	
0.15	4.1	2,823.1	0.12	3.9	3,161.2	0.23	7.5	3,292.2	התחייבויות נושאות ריבית - בישראל
(0.65)	(2.2)	340.7	(0.03)	(0.1)	335.7	0.48	1.6	334.6	פקדונות הציבור לזמן קצוב
-	-	3.8	-	-	1.1	-	-	0.9	פקדונות מבנקים
									התחייבויות אחרות
0.06	1.9	3,167.6	0.11	3.8	3,498.0	0.25	9.1	3,627.7	סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית
		400.3			418.0			445.6	זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
		1,809.3			2,238.2			2,579.9	פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
		60.2			54.8			48.8	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁶⁾
0.03	1.9	5,437.4	0.06	3.8	6,209.0	0.14	9.1	6,702.0	סך כל ההתחייבויות
		517.1			555.5			582.2	סך כל האמצעים ההוניים
		5,954.5			6,764.5				סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
2.91			2.85			2.89		7,284.2	פער הריבית
2.94	156.3	5,323.4	2.90	176.5	6,093.8	3.00	197.6	6,581.1	תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁷⁾

הערות בסוף נספח 1.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית

2015			2016			2017			
יתרה ממוצעת (1)	הכנסות ריבית ⁽⁵⁾	שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת (1)	הכנסות ריבית ⁽⁵⁾	שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת (1)	הכנסות ריבית ⁽⁵⁾	שיעור הכנסה (%)	
4,110.4	154.9	3.77	4,831.0	173.1	3.58	5,278.7	196.6	3.72	מטבע ישראלי לא צמוד
2,143.2	(2.2)	(0.10)	2,464.6	(2.4)	(0.10)	2,577.6	(2.9)	(0.11)	סך נכסים נושאי ריבית
		3.67		3.48				3.61	סך התחייבויות נושאות ריבית
									פער הריבית
904.4	1.6	0.18	916.5	3.3	0.36	926.2	5.0	0.54	מטבע ישראלי צמוד למדד
906.1	0.3	0.03	914.6	(1.3)	(0.14)	916.7	(6.0)	(0.65)	נושאים ריבית
		0.21		0.22				(0.11)	סך נכסים נושאי ריבית
									סך התחייבויות נושאות ריבית
									פער הריבית
308.6	1.7	0.55	346.3	3.9	1.13	376.2	5.1	1.36	מטבע חוץ (לרבות מטבע
118.3	-	-	118.8	(0.1)	(0.08)	133.5	(0.2)	(0.15)	ישראלי צמוד למטבע חוץ)
		0.55		1.05				1.21	סך נכסים נושאי ריבית
									סך התחייבויות נושאות ריבית
									פער הריבית
5,323.4	158.2	2.97	6,093.8	180.3	2.96	6,581.1	206.7	3.14	סך פעילות בישראל
3,167.6	(1.9)	(0.06)	3,498.0	(3.8)	(0.11)	3,627.7	(9.1)	(0.25)	סך נכסים נושאי ריבית
		2.91		2.85				2.89	סך התחייבויות נושאות ריבית
									פער הריבית
									הערות בסוף נספח 1.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית ובהוצאות ריבית

שנת 2016 לעומת שנת 2015			שנת 2017 לעומת שנת 2016			
גידול (קיטון) בגלל שינוי			גידול (קיטון) בגלל שינוי			
כמות	מחיר	שינוי נטו	כמות	מחיר	שינוי נטו	
15.7	(1.5)	14.2	19.2	2.6	21.8	נכסים נושאי ריבית בישראל
1.7	6.2	7.9	0.6	4.0	4.6	אשראי לציבור
17.4	4.7	22.1	19.8	6.6	26.4	נכסים נושאי ריבית אחרים
						סך הכל הכנסות הריבית
0.4	(0.6)	(0.2)	0.3	3.3	3.6	התחייבויות נושאות ריבית בישראל
-	2.1	2.1	-	1.7	1.7	פקדונות הציבור
0.4	1.5	1.9	0.3	5.0	5.3	התחייבויות נושאות ריבית אחרות ⁽⁶⁾
17.0	3.2	20.2	19.5	1.6	21.1	סך הכל הוצאות ריבית
						סך הכל הכנסות ריבית נטו

הערות:

- (1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (2) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (3) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" לשנה שהסתיימה ביום 31.12.17 בסך 0.8 מיליוני ש"ח (לשנה שהסתיימה ביום 31.12.16 בסך של 1.7 מיליוני ש"ח ולשנה שהסתיימה ביום 31.12.15 בסך של 2.5 מיליוני ש"ח).
- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (5) עמלות בסך 2.9, 2.9, 4.7 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בשנים שהסתיימו ב- 31.12.17, 31.12.16 ו- 31.12.15, בהתאמה.
- (6) לרבות מכשירים נגזרים.
- (7) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (8) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר בתקופה המדווחת בשינוי בכמות בין התקופות להשוואה. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי מכפלת הכמות בתקופה הקודמת בשינוי במחיר בין התקופות להשוואה.

נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2013	2014	2015	2016	2017	
סכומים מדווחים					
190.8	167.3	158.2	180.3	206.7	הכנסות ריבית
36.8	14.6	1.9	3.8	9.1	הוצאות ריבית
154.0	152.7	156.3	176.5	197.6	הכנסות ריבית, נטו
4.0	12.0	4.5	7.3	9.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
150.0	140.7	151.8	169.2	187.9	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
15.3	21.6	6.5	4.5	2.2	הכנסות מימון שאינן מריבית
79.0	78.1	79.0	76.5	75.4	עמלות
1.4	0.6	1.2	0.3	0.2	הכנסות אחרות
95.7	100.3	86.7	81.3	77.8	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
103.3	88.3	89.9	91.9	93.2	משכורות והוצאות נלוות
30.3	32.5	34.1	34.5	30.7	אחזקה ופחת בניינים וציוד
54.5	57.1	55.5	56.9	58.0	הוצאות אחרות
188.1	177.9	179.5	183.3	181.9	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
57.6	63.1	59.0	67.2	83.8	רווח לפני מיסים
20.7	24.4	22.5	25.1	31.0	הפרשה למיסים על הרווח
36.9	38.7	36.5	42.1	52.8	רווח נקי
					רווח למניה רגילה (בש"ח)
0.25	0.26	0.24	0.28	0.35	רווח בסיסי ומדולל

נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני

תמצית דוח רווח והפסד לפי רבעונים בשנים 2017 ו-2016

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2016				2017				שנה
1	2	3	4	1	2	3	4	רבעון
40.4	45.8	47.0	47.1	48.9	53.9	49.7	54.2	הכנסות ריבית
(5.0)	4.7	4.3	(0.2)	0.5	7.9	(1.7)	2.4	הוצאות (הכנסות) ריבית
45.4	41.1	42.7	47.3	48.4	46.0	51.4	51.8	הכנסות ריבית, נטו
1.1	2.3	2.4	1.5	3.2	1.6	2.5	2.4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
								הכנסות ריבית, נטו לאחר
								הוצאות בגין הפסדי
44.3	38.8	40.3	45.8	45.2	44.4	48.9	49.4	אשראי
								הכנסות שאינן מריבית
								הכנסות מימון שאינן
0.7	1.3	0.2	2.3	(1.0)	0.4	2.2	0.6	מריבית
18.9	18.8	19.0	19.8	19.2	18.1	18.6	19.5	עמלות
0.1	*-	0.1	0.1	0.1	0.1	(0.2)	0.2	הכנסות אחרות
19.7	20.1	19.3	22.2	18.3	18.6	20.6	20.3	סך כל ההכנסות שאינן
								מריבית
								הוצאות תפעוליות ואחרות
23.2	23.0	21.8	23.9	24.3	21.9	23.3	23.7	משכורות והוצאות נלוות
8.4	8.7	8.0	9.4	8.2	7.7	7.6	7.2	אחזקה ופחת בניינים וציוד
14.4	14.2	14.5	13.8	12.7	13.8	13.3	18.2	הוצאות אחרות
46.0	45.9	44.3	47.1	45.2	43.4	44.2	49.1	סך כל ההוצאות
								התפעוליות והאחרות
18.0	13.0	15.3	20.9	18.3	19.6	25.3	20.6	רווח לפני מיסים
7.8	3.0	5.9	8.4	6.8	7.4	9.3	7.5	הפרשה למיסים על הרווח
10.2	10.0	9.4	12.5	11.5	12.2	16.0	13.1	רווח נקי
								רווח למניה רגילה (בש"ח)
0.07	0.07	0.06	0.08	0.08	0.08	0.10	0.09	רווח בסיסי ומדולל

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

נספח 4 - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2013	2014	2015	2016	2017	
סכומים מדווחים					
נכסים					
1,394.3	1,291.4	1,456.9	1,780.2	2,178.7	מזומנים ופקדונות בבנקים
743.4	517.0	789.8	786.0	576.5	ניירות ערך
2,906.9	3,182.3	3,475.0	3,853.8	4,282.8	אשראי לציבור, נטו
-	620.6	618.0	618.0	618.0	אשראי לממשלה
53.5	51.4	43.2	38.7	37.4	בניינים וציוד
0.5	0.3	0.5	0.9	1.0	נכסים בגין מכשירים נגזרים
31.7	37.9	37.6	37.8	38.4	נכסים אחרים
5,130.3	5,700.9	6,421.0	7,115.4	7,732.8	סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
4,151.8	4,367.5	5,028.3	5,720.7	6,253.8	פקדונות הציבור
58.9	377.3	373.5	325.8	362.1	פקדונות מבנקים
1.1	0.9	0.7	0.9	0.6	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
452.1	453.4	480.9	490.7	524.4	התחייבויות אחרות
4,663.9	5,199.1	5,883.4	6,538.1	7,140.9	סך כל ההתחייבויות
466.4	501.8	537.6	577.3	591.9	הון
5,130.3	5,700.9	6,421.0	7,115.4	7,732.8	סך כל ההתחייבויות וההון

נספח 5 - מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני

תמצית מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2017 ו-2016

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2016				2017				שנה
1	2	3	4	1	2	3	4	רבעון
נכסים								
1,656.8	1,694.5	1,704.6	1,780.2	1,869.4	1,923.6	1,957.6	2,178.7	מזומנים ופקדונות בבנקים
795.2	835.8	763.6	786.0	675.2	629.5	593.5	576.5	ניירות ערך
3,556.3	3,661.9	3,843.3	3,853.8	3,945.3	4,086.9	4,146.7	4,282.8	אשראי לציבור, נטו
618.0	618.0	618.0	618.0	618.0	618.2	618.0	618.0	אשראי לממשלה
42.2	41.9	41.2	38.7	36.5	37.3	37.0	37.4	בניינים וציוד
1.4	0.8	0.7	0.9	1.1	1.0	1.0	1.0	נכסים בגין מכשירים נגזרים
38.4	37.5	41.9	37.8	39.1	38.6	38.7	38.4	נכסים אחרים
6,708.3	6,890.4	7,013.3	7,115.4	7,184.6	7,335.1	7,392.5	7,732.8	סך כל הנכסים
התחייבויות								
5,304.8	5,470.6	5,574.5	5,720.7	5,769.0	5,907.4	5,960.3	6,253.8	פקדונות הציבור
372.5	375.7	350.3	325.8	322.3	352.9	344.3	362.1	פקדונות מבנקים
2.1	1.7	1.6	0.9	1.0	0.6	0.6	0.6	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
								התחייבויות אחרות
479.5	482.2	520.7	490.7	502.2	511.2	509.2	524.4	
6,158.9	6,330.2	6,447.1	6,538.1	6,594.5	6,772.1	6,814.4	7,140.9	סך כל ההתחייבויות
549.4	560.2	566.2	577.3	590.1	563.0	578.1	591.9	הון
6,708.3	6,890.4	7,013.3	7,115.4	7,184.6	7,335.1	7,392.5	7,732.8	סך כל ההתחייבויות וההון

מילון מונחים

ABC - ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process	תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.
EAD - Exposure At Default	החשיפה בעת הכשל - היקף חשיפתו או חשיפתו בעת כשל לסיכון אשראי של צד נגדי.
FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act	חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.
LDC - Less Developed Country	ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.
LTV - Loan To Value Ratio	היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).
Middle Market	פעילות מסחרית המבוצעת מול לקוחות בסדר גודל בינוני.
LGD - Loss Given Default	שיעור ההפסד בהינתן כשל - אחוז ההפסד מהחשיפה הכללית כאשר לקוח פושט רגל.
CDS - Credit Default Swap	מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.
CLS - Continuous Linked Settlement	CLS הוא בנק לסליקת עסקאות במטבע חוץ של שני צדדים המעוניינים להימנע ככל הניתן מסיכונים סליקה ואשראי. הייחוד של CLS הוא בהיותו נקודת אמצע, מתווך, של שני צדדים, ניטרלי ובעל מנגנוני סליקה המפחיתים סיכונים באופן מירבי.
Dodd-Frank	תקנות פדרליות בארצות הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 בניסיון למנוע את הישנותם של אירועים שהובילו למשבר בשווקים הפיננסיים של שנת 2008 על ידי הפחתת הסיכון במערכת הבנקאית בארצות הברית בין היתר על ידי הגבלת ההשקעות המוחזקות בחשבון הנוסטרו והסדרה של מסחר בנגזרים. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.
EMIR - European Market infrastructure Regulation	רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.
FHLMC - Freddie Mac	סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).
FNMA - Fannie Mae	חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).
GNMA - Ginnie Mea	חברה פדרלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).
Var - Value at Risk	מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכונים שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים ורמת הוודאות הנדרשת את ההפסד המקסימלי בשווי השוק של התיק למסחר, כתוצאה משינויים יומיים במחיר.

א	איגוח - פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח באמצעות אגרות חוב כחלק מהתהליך של גיוס הון חוץ-בנקאי. הגיוס מבוצע באמצעות ישות למטרה מיוחדת אשר מגייס חוב על ידי הנפקת איגרות חוב המגובות על ידי מצרף של תזרימים צפויים או נכסים שנרכשו ושקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות ערך, הניתנים להנפקה. אגרות החוב או ניירות ערך שמונפקים כחלק מתהליך האיגום מגובים בנכסים (התזרימים) האלה. האיגוח יכול להתייחס לכל זרם מוגדר של הכנסות (למשל: תקבולים עסקיים, תקבולים ממשכנתאות).
	איגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS) - איגרות חוב המגובות במשכנתאות שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרימים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות במשכנתאות.
	איגרות חוב מגובי נכסים (ABS) - נייר ערך שתשלומי הריבית והקרן בגינו מגובים על ידי נכסים פיננסיים מסוימים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.
	אינפלציה - היא מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים.
	אירוע קיברנטי (סייבר) - אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.
	ארגון המדינות המפותחות (OECD) - ארגון, שמרכזו בפריז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים. תנאי הקבלה הבסיסיים לארגון הם קבלת עקרונות הדמוקרטיה והשוק החופשי. מטרת הארגון היא להוביל מהלכים של פיתוח כלכלי ושיתוף פעולה עסקי בינלאומי. ישראל התקבלה כחברה בארגון במאי 2010.
	אשראי on call - אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.
ב	באזל 2/ באזל 3 - הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.
ג	גידור - עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.
ה	הון עצמי רובד 1 - הון על בסיס מתמשך - going concern capital.
	הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות ההון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".
	הון רובד 2 - שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern capital) והוא כולל בעיקר מכשירי כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (Contingent CoCo - Convertible). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.
	הון רגולטורי - הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).
	הלבנת הון - פעולות פיננסיות שמטרתן להסתיר מקור של כסף, בדרך כלל כסף שמקורו לא חוקי או כסף שלא שולם עליו מס. תהליך ההלבנה "מחזיר" את הכסף למערכת החוקית.

הלוואה לדיור - הלוואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא נתונה למטרת עסק: 1. ההלוואה מיועדת לרכישה או להכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוץ; 2. ההלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח; 3. ההלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים; 4. ההלוואה מיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1,2.	הלוואת בלון/בולט - הלוואה שבמהלך כל תקופתה משולמים רק תשלומי הריבית, ואילו הקרן נפרעת במלואה בסוף התקופה. לעיתים גם הריבית משולמת בסוף התקופה.
הלמ"ס - השלכה המרכזית לסטטיסטיקה - ארגון הפועל מתוקף סמכות חוקית לאיסוף נתונים רשמיים על החברה ועל הכלכלה בישראל ולהפצתם.	הסכמי CSA - הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב, המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.
הפרשה פרטנית - הפרשה שנקבעת בהתאם לבחינה פרטנית של כל חוב ונקבעת בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהוון בשיעור הריבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הבטחון. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב כפוג, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת ע"י הגורמים העסקיים המטפלים בלווה, ע"י יחידות ניהול סיכוני האשראי בחטיבה לניהול סיכונים ובאמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם. ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.	הפרשה קבוצתית - הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.
חבות - סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין. החבות כוללת, בין היתר, אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מבעבר לדלפק (OTC).	ח
חבות/חוב בהשגחה מיוחדת - חוב או חבות, לרבות חשיפת אשראי חוץ מאזנית, הנהלת הבנק רואה צורך להגביר לגביהם את אמצעי המעקב והפיקוח, אם כי אינה צופה להפסדי אשראי בגינה. לחוב/חבות בהשגחה מיוחדת יש חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב של ההנהלה. צורך כזה יתכן שיווצר נוכח שיקולים הקשורים בהתפתחויות ענפיות או אזוריות, או נוכח שיקולים ספציפיים הקשורים באיתנותו הפיננסית של החייב, היקף וטיב המידע המצוי בידי התאגיד הבנקאי באשר לחייב ופעילותו העסקית, מצב הבטחונות, פיגורים בפירעון החובות, קשרי החייב עם גופים אחרים הנחשבים כבעייתיים וכו'.	חברת דירוג - חברה הקובעת דירוגי אשראי לממשלות, לחברות ולחובות המונפקים על ידיהן. בישראל פועלות שתי חברות דירוג - "מעלות" ו"מדרוג".
חוב בעייתי - חוב בהשגחה מיוחדת, חוב בסיווג נחות, או חוב בסיווג פגום, לרבות חוב שאורגן מחדש.	

חוב בפיגור - פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם כולו או חלקו לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפרעונו. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחלק של חוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שתגדיר הנהלת התאגיד הבנקאי.

חוב שאורגן מחדש - הסדר שלפיו תאגיד בנקאי - משיקולים כלכליים או משפטיים הקשורים במצבו הפיננסי של הלווה - מעניק ללווה, לפי הסכם או על פי דין, תנאים מיוחדים שלא היו ניתנים בנסיבות אחרות ואשר מכוונים לאפשר ללקוח לעמוד בהחזר החוב בתנאיו החדשים, למעט הסדר לשינוי בתנאי חוב שבעיקרו משקף תמורות בתנאי האשראי במשק.

חובת נזילות - לפי חוק בנק ישראל מוטלת על הבנקים חובה להחזיק היקף נכסים נזילים בהתאם להוראות הנזילות.

חווה SWAP - סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.

חווה אקדמה (FORWARD) - חווה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החווה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חווה זה אינו חווה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח.

חווה עתידי (FUTURE) - חווה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החווה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חווה עתידי זה הוא חווה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים.

חוזי אופציה - מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חווה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.

חווה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.

חשבונות חוזרים דביטוריים (חח"ד) - חשבונות עו"ש שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש החייבות בעמלת הקצאה.

יחס הלימות ההון - יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.

יחס כיסוי נזילות (LCR) - יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.

יחס מינוף - מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.

כושר החזר - היכולת של לווה לעמוד בתשלומים שנקבעו להחזר הלוואה.

כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה PD (Probability of Default) - מונח המתאר את הסבירות הפיננסית לכשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה. המונח מספק הערכה של הסבירות שלווה לא יוכל לעמוד בהתחייבויות שלו.

כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.

לווה - בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיע הבנק. לצורך בחינת החשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לווים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".

מ **מדיניות מוניטרית** - מדיניות המנוהלת על ידי הבנק המרכזי. תפקידה להשיג את מטרות הבנק באמצעות קביעת הריבית לטווח קצר וכלים מוניטריים נוספים.

מדיניות פיסקלית - מדיניות הממשלה בנושאי תקציב המדינה, הכנסותיה והוצאותיה, גביית המסים וגודל החוב הציבורי. על תכנון וביצוע מדיניות זו מופקד משרד האוצר

מס"ב - מרכז הסליקה הבנקאי בע"מ - חברה בבעלות חמשת הבנקים הגדולים, המנהלת מערכת אוטומטית לסליקה נטו של חיובים וזיכויים אלקטרוניים.

מערכת זה"ב RTGS - מערכת תשלומים לסליקה מיידית וסופית של תנועות כספיות בין בנקים לגורמים עסקיים נוספים.

מק"מ - מלווה קצר מועד - נייר ערך ממשלתי המונפק על ידי בנק ישראל, והוא משמש כאחד הכלים המוניטריים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק לטווח של עד שנה, אינו צמוד ואינו נושא ריבית.

משך חיים ממוצע (מח"מ) - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האיגרת.

נ **נגזר אשראי** - חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון.

נגזר מגדר (Hedge) - נגזר שהנהלת הבנק מייעדת אותו כמגדר ובתנאי שהוא כשיר לכך. זאת כאשר אופי החשיפה לסיכונים של המגדר זהה לאלה של המגודר. הפריט המגודר צריך להיות מזוהה ספציפית. בתחילת הגידור קיים תיעוד פורמלי של יחס הגידור ושל המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי ביצירת הגידור, לרבות זיהוי המכשיר המגדר, הפריט המגודר, מהות הסיכון המגודר, ואופן הערכת האפקטיביות של המכשיר המגדר בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן ליחס אותה לסיכון המגודר. נדרש בסיס סביר לאופן בו התאגיד הבנקאי מתכנן להעריך את אפקטיביות המכשיר המגדר.

ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך שלא סווגו כאיגרות חוב המוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר.

ניירות ערך למסחר (Trading securities) - ניירות ערך שנרכשו ומוחזקים במטרה למכרם בקרוב. (לכן הם מוחזקים לתקופות קצרות). פעילות למסחר מתבטאת בדרך כלל בפעילות ערה של קניות ומכירות ומטרתה בדרך כלל להפיק רווחים ממסחר - הפרשים בין מחירי BID ו-ASK, הפרשים בין מחירי retail-I wholesale, שינויים קצרי מועד במחיר וכו'.

ס **סיכון אשראי** - הסיכון שצד בעסקה לא יוכל לעמוד בהתחייבותיו במלואו.

סיכון אשראי חוץ-מאזני - כפי שחושב לצורך המגבלה על חבות של לווה, כמוגדר להלן:
סך כל הסכומים האלה:

1. ערבות, קבול שטרות, ניכיון משנה של שטרות, אשראי תעודות והתחייבות לשלם כסף על חשבון הזולת.

2. עסקה עתידית - סך כל הסכומים האלה:

10% מיתרת עסקה עתידית.

א. "עסקה עתידית" - כל אחת מאלה, הן כשהתאגיד הבנקאי צד לה והן כשהוא ערב לה:

(1) עסקה מסוג Future IX Forward, במטבע שהוא הילך חוקי או בסל המטבעות, בטובין, בניירות ערך

או בזכויות; אלא אם כן קיימת עם אותו לקוח עסקה עתידית מאותו סוג שתקוזז כנגד העסקה

הראשונה במועד פירעונה;

(2) עסקת חליפין בריבית או בתשואות אחרות, לרבות בהפרשי הצמדה או בהפרשי שער;

(3) הסכם מסוג Future rate agreement IX Forward rate agreement.

4) רכישת אופציה על ידי התאגיד הבנקאי לקנות או למכור את אחד הנכסים האמורים בפסקה זו. למעט:

עסקה בחוזה הנסחר בבורסה, שמסלקת הבורסה אחראית כלפי הלקוח למימושו וקיימות דרישות להתאמה היומית של ה"מרג'ין";

יתרת עסקה עתידית עם לקוח שהוא מהסוג המפורט בפסקה 2(א)(1) לעיל, אשר תקוזז במועד פירעונה כנגד עסקה עתידית הפוכה מאותו סוג ועם אותו לקוח - בסכום שחייב במועד הלקוח לאחר הקיזוז.

סכום ההתחייבויות של התאגיד הבנקאי למסלקת מעו"ף, בגין סכום הבטוחות שבו מתחייב לקוח לפי התרחישים כמפורט בחוקי העזר של מסלקת מעו"ף.

3. התחייבויות (לרבות מותנות) של התאגיד הבנקאי למתן אשראי או להוצאת ערבות, למעט התחייבות כאמור, שמימושה מותנה בקבלת ביטחונות המשמשים כניכויים - בגובה סכום האשראי או הערבות.

4. האמור לעיל כפוף להוראות האלה:

א. אם התחייבות למתן אשראי או להוצאת ערבות מותנית בפירעון אשראי אחר או ערבות אחרת, סכום החבות לא יעלה על סכום החבות המירבית מביניהם, ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא כי לא ניתן לממש את ההתחייבות ללא הקטנת האשראי, או הערבות, הקיימים, באותו סכום.

ב. התחייבות למתן חבות לא תשוקלל בשיעור גבוה יותר מהחבות הסופית עצמה, אם תמומש.

ג. התחייבות למתן אשראי, או להוצאת ערבות, אשר נקבע במפורש בהסכם עם הלווה כי תמומש רק אם לא תביא להריגה ממגבלות לווה או קבוצת לוויים בהתאמה, לא תיחשב כ"חבות", ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא כי לא ניתן לממש את ההתחייבות אם תביא להריגה ממגבלות לווה או קבוצת לוויים בהתאמה, באותו סכום.

סיכון אשראי מאזני - אשראי לציבור באחריות התאגיד הבנקאי בניכוי הפרשה פרטנית להפסדי אשראי ובתוספת השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

סיכון משפטי - סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

סיכון נזילות - הוא האפשרות שבנק לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו למפקידים, עקב התפתחויות לא צפויות, ויאלץ לבצע פעולות מהירות למימוש נכסים במחירי הפסד. במובנו הרחב יותר, סיכון נזילות מתייחס לכל גוף, לאו דווקא בנק, שיש לו התחייבויות, ועלול להגיע למצב של חדלות פרעון עקב אי יכולת לממש את נכסיו במועד הפרעון.

סיכון ריבית - סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשיעורי הריבית במטבעות השונים.

סיכון שוק - סיכונים שוק (סיכונים פיננסיים) הינם סיכונים קיימים או עתידיים להכנסות, להון ולשחיקה בשווי ההון של הבנק כתוצאה משינויים במחירים, שערים ומרווחים בשווקים הפיננסיים בהם היא פועלת או עשויה לפעול והמשפיעים על ערך נכסי הבנק או התחייבויותיה; שיעורי הריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות ערך, התנודתיות של פרמטרים אלה ושינויים במדדים כלכליים אחרים.

סיכון תפעולי - הסיכון שליקויים במערכות או בסביבתן יביאו לאובדן בלתי צפוי. בסיכון זה נכללות טעויות אנוש או קריסת רכיבי חומרה, תוכנה או מערכת תקשורת שיש להם חשיבות חיונית לסליקה.

סליקה - תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי לקוחות.

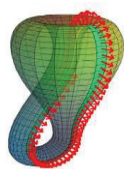
ע	ערביות להבטחת אשראי - התחייבויות על חשבון לקוחות מהסוגים הבאים: 1. ערבות, כתב שיפוי או התחייבות אחרת לנותן האשראי או למי שערב למילוי התחייבותו של מקבל האשראי, לרבות ערבויות ליתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי; 2. ניכיון משנה שלא על ידי בנק ישראל, כאשר לקונה זכות חזרה אל התאגיד הבנקאי המוכר; 3. ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא מספק. 4. ערבות לטובת משכיר ציוד להבטחת תשלומים של שוכר הציוד. ערבות בנקאית - התחייבות של הבנק הערב לשלם לצד ג' את הסכום הנקוב בכתב הערבות בעת דרישתו. הערבות הבנקאית מונפקת על פי בקשתו של לקוח הבנק. ערבות חוק מכר - ערבות הניתנת על ידי בנק לרוכש דירת מגורים ממוכר דירה חדשה, המבטיחה לקונה את החזרת הכספים ששילם למוכר תמורת הדירה במקרה שהמוכר לא יוכל להעביר לקונה את הזכויות בנכס, כמסכם בהסכם המכר ומחמת העילות שנקבעו בחוק.
פ	פח"ק - פיקדון חוזר קרדיטורי - פקדון חוזר קרדיטורי הינו פקדון שתנאיו הם: 1. אסור כי החשבון יימצא ביתרת חובה. 2. אין לשלם מהחשבון בהמחאה. 3. אין להעביר מהחשבון למוטב אחר או לחשבון אחר, למעט חשבון העו"ש של אותו לקוח באותו תאגיד בנקאי. 4. הפיקדון אינו צמוד. פיקדון קצר מועד (פק"מ) - כסף המופקד בבנק לתקופה קצרה - עד שנה - הנושא ריבית שקלית, קבועה מראש לכל התקופה או משתנה בהתאם לשינויים בריבית בנק ישראל. פיקדון ריבית יומי (פרי"י) - פיקדון שניתן למשוך אותו בכל יום, הנושא ריבית ואינו צמוד. פקדונות לזמן קצוב - פקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה. פקדונות לפי דרישה - פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.
ק	קבוצת לווים - הלוואה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת. קונסורציום - עסקת אשראי במסגרתה מתאגדים מספר גופים פיננסיים ומעניקים יחד הלוואה ללווה. קרן נאמנות - קרן המנוהלת על ידי גוף שהוא הנאמן שלה - כגון בנק, חברת ביטוח, או חברה להשקעות בניירות ערך - על פי הסכם נאמנות שאישרה הרשות לניירות ערך, ולאחר פנייה לציבור באמצעות תשקיף. קרן נאמנות מאפשרת למשקיעים לפזר השקעות על ידי השקעה בסל מגוון של ניירות ערך.
ר	רווח בסיסי למניה - הרווח הבסיסי למניה יחושב ע"י חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה. ריבית בנק ישראל - ריבית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים. ריבית פריים - ריבית הנקבעת בכל בנק על בסיס ריבית בנק ישראל.

ש	שווי הוגן - ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסית בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית: רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק; רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים; רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש בטכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים. שווי הוגן ברוטו חיובי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים שחייב לבנק הצד הנגדי לו, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים. שווי הוגן ברוטו שלילי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים, כאשר הבנק חייב כסף לצד הנגדי, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים. שוק המעו"ף - שוק של מכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב. שיעור המימון (LTV) - שיעור המימון הינו המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם. שיעור התשואה הפנימי (ש"פ) - מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי. שיעור התשואה להון - התשואה להון הינה הרווחה נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מחולק בהון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק. שירותים בנקאיים אוטומטיים - חברה בע"מ שהוקמה בשנת 1978 על ידי חמשת הבנקים הגדולים בישראל כדי לנהל עסק של מתן שירותים למוסדות פיננסיים שונים (בנקים, מוסדות כספיים, חברות לכרטיסי אשראי, קופות גמל וכד'). חברת שב"א פועלת בארבעה תחומים עיקריים: (1) ניהול רשת התקשורת בין מסופי כרטיסי האשראי שבבתי העסק להלן (POS) לחברות לכרטיסי אשראי. (2) ניהול רשת הכספומטים שאינם מוצבים בסניפי הבנק. (3) ניהול רשת התקשורת של הכספומטים המוצבים בבנקים. (4) מתן שירותי תקשורת לחברות לכרטיסי אשראי מול מס"ב ולתאגידים הבנקאיים המשתתפים במכרזים המוניטריים מול בנק ישראל.
ת	תהליך הסקירה הפיקוחי SREP (Supervisory Review Process) - התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונניהם. תוצר מקומי גולמי (תמ"ג) - סך הסחורות והשירותים שיוצרו בתוך מדינה מסוימת במהלך תקופה נתונה, במונחים כספיים. התוצר שווה גם סך תשלומי השכר ורווחי הפירמות. תעודת סל - נייר ערך המקנה למחזיק בו תשואה על פי מדד כלשהו. מנפיק התעודה מבטיח לקונה להחזיר לו את כספו בתום תקופה מסוימת בתוספת שיעור העלייה של המדד שהתעודה צמודה אליו. תשואה לפדיון - התשואה שתתקבל מאיגרת חוב (או מכל מכשיר חוב אחר) אם היא תוחזק עד לפדיונה הסופי, ואם כל התקבולים ממנה (קרן וריבית) יישאו אותו שיעור תשואה. ידועה גם כתשואה הפנימית של איגרת חוב ומוצגת בדרך כלל במונחים של ריבית שנתית אפקטיבית.

אינדקס

113	מיסוי
112	מסים נדחים
136,27	מינוף
171	מסגרות אשראי
55	מפקידים גדולים
140	נגזרים
137,53	נזילות
116,24	ניירות ערך
133	נכסי סיכון
159,118,35	סיכון אשראי
53	סיכון נזילות
45	סיכון ריבית
45	סיכון שוק
56	סיכון תפעולי
58	סיכון משפטי
58	סיכונים אחרים
108,20	עמלות
39	ענפי משק
122,24	פקדונות הציבור
124	פנסיה
176,72,71	שווי הוגן
199	שכר רואי חשבון המבקרים
205	תגמול
35	תיאבון לסיכון
9	תשואה להון

69	אומדנים חשבונאיים קריטיים
8	אסטרטגיה עסקית
124,70	אקטואריה
133,25	באזל
73	בקורות
80	דוח רווח והפסד
81	דוח על הרווח הכולל
83	דוח על השינויים בהון
84	דוח תזרים מזומנים
78	דוח רואי החשבון המבקרים
202,131,27	דיבידנד
204	הון אנושי
133,25	הון והלימות הון
131	הון מניות
133,27	הון עצמי רובד 1
133,27	הון רובד 2
61	הלבנת הון
92	הסדרי חוב וארגון מחדש של חובות בעייתיים
110	הפרשה למסים על הרווח
161,118	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי
161,118	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי
208	ועדת שטרומ
37	חובות בעייתיים
38	חובות פגומים
133,27	יחסי הון
27	יעד הון
144,31	לקוחות עסקיים
144,30	לקוחות קמעונאיים
82	מאזן
217,144,28	מגזרי פעילות
90	מדד המחירים לצרכן
44	מדינות זרות
86	מדיניות חשבונאית
34	מדיניות ניהול סיכונים
84	מזומנים ושווי מזומנים
124,70	מחויבות בגין הטבות לפרישה

לכב'
מר אלון שפירא, סמנכ"ל
בנק מסד בע"מ

הערכת שווי הטבות עובדים – מאזן 31/12/2017

הצהרת אקטואר

נתבקשתי על ידי בנק מסד להעריך את ההתחייבות שלו כלפי פנסיונרים ועובדים בגין תקופת הפרישה והטבות (להלן – "ההתחייבות"), בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים בישראל.

פרט לביצוע הערכה אקטוארית זו, ולדו"ח "אקטואר מתקף" שערכתי בעבר, אין לי כל קשרים עסקיים עם בנק מסד, חברות הבנות שלו, חברות קשורות לבנק, בעל עניין בבנק או כל גורם אחר העלולים להעלות ספקות באשר לאובייקטיביות שלי. לא קיימת תלות ביני ובין הבנק ועבודתי לא לוותה בהגבלות או בהתניות כלשהן אשר עשויות היו להשפיע על עבודתי.

היקף חוות הדעת האקטוארית

לצורך חישוב ההתחייבויות של הבנק, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי הבנק. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההתחייבות בדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני תקופות קודמות.

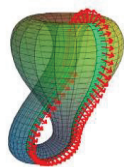
ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן.

השכלה

בוגר האוניברסיטה העברית בחוגים למתימטיקה וסטטיסטיקה בשנת 74.
חבר באגודת האקטוארים האנגלית AIA משנת 77
חבר באגודת האקטוארים הישראלית F.I.L.A.A. משנת 78.

ניסיון מקצועי

- עבדתי כ-3.5 שנים בחברת ביטוח משנה אנגלית.
- אקטואר ומנהל האגף לביטוח חיים בחברת הביטוח "אליהו" בשנים 1978-1981.
- בשנים 1982-1991 הקמתי וניהלתי את האגף לביטוח חיים בחברת הביטוח "איילון" במקביל להיותי האקטואר הראשי של החברה.
- משנת 1992 הנני אקטואר עצמאי, נותן שירותי יעוץ אקטואריים וביטוחיים לגופים שונים במשק. נתתי יעוץ אקטוארי חיצוני וחתמתי על מאזנים אקטואריים להדר (לפני מיזוגה בפניקס), אליהו ואיילון (עד היום).

חוות הדעת

הערכתי את ההתחייבויות בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי. ההנחות והשיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להנחיות וכללים המפורטים לעיל.

ההתחייבות המפורטת בדין וחשבון האקטוארי, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי התחייבות הולמת לכיסוי ההתחייבויות הבנק כלפי פנסיונרים ועובדים בגין תקופת הפרישה והטבות אחרות וכן את התחייבותו בגין עתודה לפיצויים מוגדלים ופנסיה תקציבית לעובדים בכירים.

אני מסכים שחוות דעתי זו תפורסם כחלק מהדוחות הכספיים למאזן הנוכחי.

ביקשתם שאחשב את ההתחייבות כלפי העובדים של הבנק בגין חובת פיצויים, שי לחג, הטבות לפנסיונרים, ימי מחלה, מענק ותק, המבוססת על הנתונים שנמסרו לי על ידכם, בהתאם להוראות בנק ישראל. ההתחייבות ליום המאזן היא כדלקמן:

לאחר תקופת העסקת העובד (כלל הטבות, חוץ ממענק יובל שמשולם בטרם סיום יחסי עובד מעביד) –
התחייבות ברוטו: 82,223 אלפי ₪
נכסי תכנית: 63,926 אלפי ₪

במהלך תקופת ההעסקה (מענקי יובל):
התחייבות ברוטו: 901 אלפי ₪.

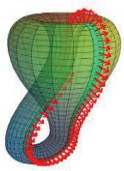
רצ"ב טבלאות מפורטות בהמשך.

לבנק יש תכנית התייעלות, במסגרתה יש כוונה לשלם מענקי פרישה מיוחדים למספר עובדים שיפרשו מ-2016 ועד 2020, בסך של 3,500 אלפי ₪. יתרת התשלומים נכון ליום המאזן עומדת ע"ס של 1,909 אלפי ₪. ההתחייבות העתידית ביום החישוב כלולה בהתחייבות האקטוארית הנ"ל.

בכבוד רב,

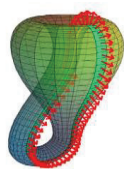
אליאור ויסברג

AIA FILAA

תיאור של כל אחת מההטבות

- פיצויים פיטורין:**
הנחת הבנק היא שכל עובד שיעזוב או יפרוש לפנסיה יקבל פיצויי פיטורין כחוק (שכר אחרון כפול ותק) או הנכס הנצבר לזכותו. נכסי עובדים מעבר לחובת הפיצויים נחשבים "נכסים עודפים" ואינם כלולים החישוב האקטוארי.
- שי לחג:**
מתנה שמועברת לעובדים ולאוכלוסייה בפרישה כל שנה בפסח ובראש השנה. העלות הנוכחית לבנק הינו 850 ₪ בחג הפסח ועוד 150 ₪ בראש השנה. ערך השי לחג אינו מוצמד למדד וזאת עקב הסכם עם העובדים שנחתם בספטמבר 2009. על הטבה זו יש להוסיף מס שכר (17%) בגין עובדים ופנסיונרים, אבל לא בני הזוג. שי לחג ניתן גם לבן זוגו של פנסיונר לאחר פטירתו. ההתחייבות הרשומה כוללת את בן הזוג.
- הבראה:**
הפנסיונרים (אבל לא לבני זוג) שפרשו לפני 1/7/2014 זכאים לקבל כל שנה שווי של 9 ימים של תעריף הבראה יומי 496 ₪ נכון ליום החישוב. סכום זה משולם פעם אחת בשנה (ההנחה היא שהתשלום מתבצע בסוף הרבעון השני בכל שנה). בעקבות הסכם שנחתם במהלך רבעון שלישי של 2009 עם העובדים, שונתה ההנחה לגבי הטבה זו באופן הבא: כל עוד גובה ההטבה מעל המינימום הנדרש לפי חוק, ההטבה לא צמודה למדד ותישאר בגובה הנומינלי הנוכחי. ברגע שהסכום על פי חוק (עקב הצמדתו למדד) משתווה לגובה של ההטבה, הסכום יוצמד למדד מאותו רגע והלאה. על ההטבה יש להוסיף מס שכר בשיעור 17%.
- קאנטרי קלאב:**
פנסיונר זכאי להשתתפות של הבנק בחברות של עובד בתרבות פנאי (קאנטרי, מכון כושר, בריכת שחיה) יש תקרה בהשתתפות לעובד ובנוסף יש מגבלת תקציב לתשלום הטבה זו לעובדים. עלות ההטבה הממוצעת לפנסיונרים, על פי נתוני 2017, היא 688 ₪. על הטבה זו יש להוסיף מס שכר בשיעור של 17%. ההטבה ניתנת גם לבן זוג של הפנסיונר לאחר פטירתו. ההתחייבות הרשומה כוללת את בן הזוג.
- קייטנות:**
פנסיונר שפרש לפני 1/7/2014 זכאי לקבל השתתפות הבנק בשליחת 2 ילדים/נכדים לקייטנות בקיץ. הטבה זאת מאוד תלויה במצב המשפחתי של הפנסיונר, מספר וגיל הילדים ונכדים של הפנסיונר. הטבה זו ניתנת בדרך כלל בחודשי הקיץ. על בסיס הנתונים שנמסרו לנו חישבנו את ההטבה הממוצעת שמשולמת לעובד שמנצל זכות זאת וסכום זה עומד על 969 ₪ לשנה נכון ליום החישוב, כאשר עיתוי התשלום הוא אמצע אוגוסט (רבעון שלישי). בדומה לשי לחג גם הטבה זו בעבר הייתה צמודה למדד והצמדה זו בוטלה בשנת 2010 בעקבות ההסכם שנחתם עם העובדים. עלות ההטבה הממוצעת לפנסיונרים, על פי נתוני 2017, היא 296 ₪. על הטבה זו יש להוסיף מס שכר בשיעור של 17%. ההטבה ניתנת גם לבן זוג של הפנסיונר לאחר פטירתו. ההתחייבות הרשומה כוללת את בן הזוג.
- נופש לגימלאי:**
גמלאי הבנק זכאי להחזר בגין נופש עד לסך 300 ₪ כנגד הצגת חשבונית. הנופש חייב להיות בארץ. עלות ההטבה הממוצעת לפנסיונרים, על פי נתוני 2013, היא 45 ₪. אין להוסיף מס שכר על הטבה זו.
- מנוי לתאטרון:**
לתיאטרונאות שבהסדר חיוב של 65% מעלות המנוי, לתיאטרונאות שאינם בהסדר החזר של 35% מעלות המנוי עד לתקרה של 400 ₪. עלות ההטבה הממוצעת לפנסיונרים, על פי נתוני 2017, היא 8 ₪. אין להוסיף מס שכר על הטבה זו.
- מתנות לרגל אירועים:**
הולדת ילד/ה, בר/בת מצווה של בן/בת נכד/נכדה, בן/בת התחתן/ה, הולדת נכד/ה שווי ההטבה 250 ₪. עלות ההטבה הממוצעת לפנסיונרים, על פי נתוני 2012, היא 57 ₪. אין להוסיף מס שכר על הטבה זו.
- מתנת גיוס:**
גמלאי הבנק זכאי לקבל תיק לנכדו /נכדתו (2 נכדים בלבד) בעת גיוס/ה לצה"ל. עלות משוערת 200 ₪. אין להוסיף מס שכר. לצורך החישוב ובהעדר מידע אחר, הנחנו שהמתנות ייתנו בהגיע הגימלאי לגיל 75 ולגיל 80.
- סל אבילים:**
במקרה של מוות מדרגה ראשונה. עלות משוערת 1,100 ₪. אין להוסיף מס שכר. לצורך החישוב ובהעדר מידע אחר, הנחנו שהמתנות ייתנו בהגיע הגימלאי לגיל 75 ולגיל 80.

ימי מחלה:

העובדים צוברים זכויות לימי מחלה של 25 יום בשנה (30 יום במקרה של עובד שעובד 6 ימים בשבוע). אין תקרה לימי מחלה. ימים אלו ניתן להשתמש בהם/לנצלם או, במידה והניצול של ימי מחלה היה נמוך, ניתן לקבל פיצוי/מענק בפרישה לפנסיה מוקדמת או פנסיה לפי גיל. במקרה מוות ימי מחלה ניתנים כפיצוי/מענק אם העובד נפטר. מענק ימי מחלה הינו 20% משווי ימי המחלה הלא מנוצלים אם שיעור הניצול הוא מתחת ל-36%, או 15% אם שיעור הניצול נע בין 36% ל-65%. אם שיעור הניצול עולה על 65%, העובד אינו זכאי למענק כלל. החישוב מבוסס על תחזית ימי המחלה בעת פרישה, על פי המצב בפועל ביום החישוב ובהנחה שינצל כל שנה בעתיד 11.5 ימי מחלה – זאת על פי ניתוח נתוני הבנק בשנים עד 2015. עלות יום מחלה נכון ליום החישוב מדווחות ע"י הבנק. מתוך בדיקת ניסיון העבר (מעודכנת ל-2015), צפוי שעלות יום מחלה תעלה ריאלית בהתאם לגיל העובד כדלקמן:

עד גיל 29	8.3%
גיל 30-39	2.9%
גיל 40-49	1.0%
מגיל 50	0.0%

מענק 25 שנה:

כל עובד בנק זכאי לקבל מענק בגובה משכורת חודשית אחת בהגיעו לוותק של 25 שנים בניכוי תקופות חל"ת. רכיבי משכורת לצורך הטבה נקבע ע"י הבנק. עלות המענק לבנק כוללת ביטוח לאומי והפרשות סוציאליות (ביחד כ-26%). מתוך בדיקת ניסיון העבר (מעודכנת ל-2015), צפוי שהמשכורת לצורך מענק הוותק תעלה ריאלית בהתאם לגיל העובד כדלקמן:

עד גיל 29	3.3%
גיל 30-39	2.6%
גיל 40-49	1.3%
מגיל 50	0.0%

בדיקות רפואיות:

ההטבה כוללת השתתפות של הבנק בבדיקות רפואיות שנתיות. החל מ-12/2013, נערך חישוב בדומה להטבות האחרות. עלות ההטבה הממוצעת לעובד, על פי נתוני 2012, היא 29 ₪.

ביטוח רפואי:

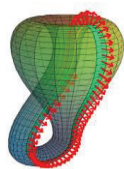
פנסיונרים של הבנק (העובד בלבד ללא בן זוג) זכאים להשתתפות בהוצאות עבור ביטוח רפואי/סיעודי במידה והם מחזיקים פוליסת ביטוח. השתתפות הבנק מוגבלת ולבנק אין עד היום אף פנסיונר שמנצל הטבה זו. בשלב זה לא כללנו הערכה להתחייבות זו בהנחה שהיא לא מהותית.

השכלה גבוהה:

ההטבה כוללת מימון של עד 4 שנות לימוד עבור ילדים לעובדים קבועים שהחלו לקבל את ההטבה לפני פרישת ההורים, וכן החלו את לימודים לפני גיל 26. גובה ההטבה הינו 15,144 ₪ לשנה בתוספת מס שגר. הערכת העלות הצפויה מבוססת על נתוני ילדי העובדים והצפי לנצל את ההטבה לאחר מועד הפרישה, בהתאם לשיעור השתתפות בהשכלה גבוהה בישראל (כ-45% לפי פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה).

צבירת זכויות על פני תקופת העבודה:

ההתחייבות בגין זכויות העומדות לתשלום בעת הפרישה או לאחר מכן (פדיון ימי מחלה והטבות לפנסיונרים) פרוסה לפי קו ישר על פני התקופה מכניסת העובד לעבודה ועד למועד הפרישה הצפוי. ההתחייבות בגין מענק ותק פרוסה על פני תקופת המענק.

אוכלוסייה הרלוונטית לכל אחת מההטבות:

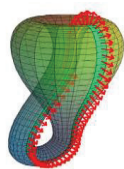
פעילים (זכאים לכל ההטבות, למעט דמי הבראה וקייטנות) : 292
פנסיונרים : (זכאים להטבות פנסיונרים, אבל לא למענק ותק וימי מחלה) : 51
שאיני פנסיונרים (חלק מההטבות) : 10

הנחות דמוגרפיות וכלכליות:

- לוח חיים:
בהתאם להנחיית המפקח על הבנקים, ההערכה מבוססת על לוחות תמותה עדכניים לחברות הביטוח ושיטת החישוב כפי שמפורט בחוזר מספר 2013-1-2 שהתפרסם ב- 6/3/2013.
- נכות:
כפי שמפורט בחוזר האוצר, פנסיה 2017-3-6 שפורסם ע"י אגף שוק ההון, ביטוח והחסכון.
- עזיבות:
נתוני עזיבה מתוך ניסיון הבנק בשנים 2010-2012 מוצגים להלן, ולדעת הבנק אין סיבה להניח שינוי מהותי בעתיד. שיעור עזיבה ממוצע עתידי, הנובע מהטבלה זו, הוא כ- 0.9%.
(נעשתה בדיקה ב- 2015 ולא נמצאו הפרשים מהותיים, ולכן הטבלה נשארת ללא שינוי)

ותק	בעבודה	עזב	שיעור
0	68	13	19.1%
1	88	7	8.0%
2	78	8	10.3%
3	79	4	5.1%
מ-4 עד 9	130	6	4.6%
מ-10	477	4	0.8%
סה"כ	920	42	

- שיעור היוון ריאלי שנתי:
ריבית אג"ח ממשלתית בתוספת מרווח קונצרני, על פי הנחיית המפקח על הבנקים.
שיעור ההיוון הממוצע ליום המאזן הוא 1.38% ריאלית.
- שיעור אינפלציה צפויה:
0.7% לשנת 2017, 1.0% לשנת 2018, 1.7% לשנת 2019 ו- 2% לאחר מכן.
- גידולי ריאלי של משכורת:
ר' התייחסות לעיל בסעיפים "ימי מחלה" ו"מענק ותק".
- ניצול ימי מחלה:
כמפורט לעיל, 11.5 ימי מחלה לשנה לעובד.
- גיל פרישה צפוי:
להערכת הבנק, 67 לגברים ו- 65 לנשים.
- שיעור מס שכר:
17%, כפי שהיה במועד החישוב.

ריכוז התחייבויות ונכסים, באלפי ₪:

התחייבויות	תאריך המאזן	פיצויים	פיצויים מוגדלים	פדיון ימי מחלה	הטבות לפנסיונרים	סה"כ	מענק 25
יתרת פתיחה	30/9/17	(62,131)	(2,053)	(8,191)	(7,616)	(79,991)	(889)
יתרה סגירה	31/12/17	(63,943)	(1,909)	(8,492)	(7,889)	(82,233)	(901)
שינוי		(1,812)	144	(301)	(273)	(2,242)	(12)

נכסים	תאריך המאזן	פיצויים	פיצויים מוגדלים	פדיון ימי מחלה	הטבות לפנסיונרים	סה"כ	מענק 25
יתרת פתיחה	30/9/17	61,577				61,577	
יתרה סגירה	31/12/17	63,926				63,926	
שינוי		2,349				2,349	

חבות נטו - י.פ.	30/9/17	(554)	(2,053)	(8,191)	(7,616)	(18,414)	(889)
חבות נטו - י.ס.	31/12/17	(17)	(1,909)	(8,492)	(7,889)	(18,307)	(901)

מבחני רגישות (לא כולל מענקי יובל):

מבחן	פיצויים	פיצויים מוגדלים	פדיון מחלה	לפנסיונרים	סה"כ	שינוי
היוון + 1.0%	(57,125)	(1,909)	(7,577)	(6,881)	(73,492)	8,741
היוון - 1.0%	(72,067)	(1,909)	(9,581)	(9,176)	(92,733)	(10,500)
מדד + 1.0%	(63,943)	(1,909)	(8,492)	(5,174)	(79,518)	2,715
מדד - 1.0%	(63,943)	(1,909)	(8,492)	(6,504)	(80,848)	1,386
עזיבה + 1.0%	(65,214)	(1,909)	(7,567)	(7,555)	(82,245)	(12)
עזיבה - 1.0%	(62,459)	(1,909)	(9,571)	(8,279)	(82,218)	15
שכר + 1.0%	(71,958)	(1,909)	(9,568)	(7,889)	(91,324)	(9,091)
שכר - 1.0%	(57,075)	(1,909)	(7,569)	(7,889)	(74,442)	7,791
איפוס גידול שכר	(62,400)	(1,909)	(8,358)	(7,889)	(80,556)	1,677